a Separat: ad idē.s.co.li.de vo.c.vno.s.de iureiu.quēadmodū cum si.

Quamuis. Sunt tria dicta. Secundū ibi: de ɔfirmatione. Tertium ibi.ex datione. Do. No, hoc hosti.s.c.martinus.

b Unus: imo si vrgeret necessitas i cathecismo.& baptismo.& ɔfirmatione vn⁹ pōt eē patrin⁹: lȝ hoc nō hēat ɔsuetudo romana: de ɔse.di.iiij.in cathecismo.

c Instituta: de ɔse.distin.iiij. nō plures: & potuit esse rō que reddit i adoptiōe vel cognatione legali: q̄ imitat naturā: sic & spūalis cognatio hȝ imitari naturā vl' congnationē carnalē vt.s.vn⁹ solus sit i sacro pōn⁹ hȝ ɔ.xxx.q.iiij.qd aūt. Solu.ut ibi no.s.co.ti.c.vlt.

d Contrahit.s.cū oībus: & sic multa fieri ꝓhibent.que facta tenent.s.c.prox.

e Idē.s.ut plures i cōfirmaone tenere non debeāt tñ si teneāt oēs sunt cōpatres vel compatrini.

f Sacramētorum.s.pnie corporis xpi: extreme vnctionis: ordinis & coniugij. Renascimur .n. in baptismo: & chrismatio frōtis illā ɔfirmat: qd nō est in alijs sacris: & iō p istā spūalis ɔhit cōpaternitas: nō p illa: h no.xxx.q.i.oēs.&.s.co.c. vlti.

p Postquā. Tollit duas exceptiones inquisiti qui confessus est crimen secūda ibi: vel quod. Domi. Ista decre. & sequens emanauerunt ad declarationem decret.s.co. qualiter.i.&.ij.&.c.cum oporteat.&.c.ad petitionem.ibi iudiciariū &c.& corrigit opi.hosti. no.i.c.qliter. i.in.i. glo. vltra vnā colūnā.ver.qd si inqsitor & in.ij.glo.&.ꝙ not.in.c. cum oporteat: sup verbo subito.&. querit si inquisitor similiter & i secundo qliter sup vbo fuerit & sup vbo legitie: & facit qd not. guil.in spec.ti.de inq.§. nunc tractem⁹.v.qd si inqsitor per mixtim. Jo.an.

g Cōfessus: nulle igit sunt ptes iudicis: nisi ut ferat sniam qd.n.qrem⁹ de infamia uel capitulis ex quo claret de crimine xxiij.q.iij.ecce.de elec.p inquisitionē.de ɔfes.si sup.ff. de iudi.si debitori. Jam.n.est notoriū crimē.de coha.cle.& muli. vestra.&.c.si

h Justicia.s.iponēdo penam a iure statutam vel arbitrariā si nulla pena est statuta.s.de offi.dele.de causis.io.an.

i Fuerūt: si ifamat⁹ non erat ad inqsitionē pcedi non debuit veritatis: vt in pdictis iurib⁹: sed ille debuit appellare & nō rńdere: vñ imputet sibi: idē dico de capitulis q̄ tradi debuerūt.s.co.qualiter.ij.§.dȝ si petita nō fuerunt: & cōfessus est crimen sibi iputet: potuit.n.iuri pro se itroducto renūciare: & tūc tacite renūciat: ad hoc.ff.de pcu.pōponi⁹.§.rati. Sed hosti.ɔ i pdicta decr. qliter.i.p.l.ff.de pcu.filius.§.inuitus.& hunc dicebat casum ipsi⁹ decret.co.ti. ad petitionē: nā ibi pñte & nō ɔdicēte illo ɔ quē inquirebat: nō fuerat fuat⁹ ordo q debuerat seruari: vñ pcessus cassari mādat: sed de alio ordine intelligatur.

Sj is. Quia breue non diuidit. Do. Fuerat ad petitionē alicui⁹.q: si papa pprio motu cōmittit iqsitionē criminū alicui⁹ iā illū approbat ifamatū cū eps & metropolitan⁹ pcedant: etiā ad inquisitionē omisso tali articulo.ii.q.v. oībus.s.co.ti.sicut olim.sed si ad petitionē alteri⁹ cōmiserit: tūc prius inquiret inquisitor de infamia: hoc tenet inno.s.e.ti.cū oporteat. Quid si ille q lr̄as inqsitionis impetrat sit excōicatus: dixi.s.de rescrip.c.i.&c.

k Reclamāte: dicebat hosti.in supradictis glo.ꝙ taciturnitas habebat h pro dissensu & ɔdictiōe: ꝙ nō est vex ut hic vides: imo tacēdo tacite iuri suo renūciat ff.de reg.iur.q tacet: & dixi de hoc.e.ti.is q tacet. Reclamare igit debuit & peteret prius inqri sup inqsitione infamie: & si hoc nō fieret debuit appellare vt dixi.s. c.proxi.

l Primitus.i.anteq̄ quereret de veritate.

nime separatur[a]. Idem.

Un⁹ tñ iteruenire dȝ i leuatiōe ifantis de sacro fonte vel chrismatiōe frōtis: tñ si plres iteruenerūt cognationē ɔtrahūt spūalē & ex alijs sacris cognatio nō ɔtrahit. do.

Quāuis non plures q̄ vn us[b] vir vel vna mulier accedere debeāt ad suscipiēdū de baptismo ifāntē iuxta sacrorū canonū instituta[c]: si tñ plures accesserint spūalis cognatio inde ɔtrahit[d] mrimonia cōtrahēda ipediēs & ēt post contracta dissoluēs. De ɔfirmatiōe in sup quātū ad hoc: idē[e] iudiciū est habendū. Ex datione vero aliūrū sacramētox[f] cognatio spūalis nequaquā oritur: que matrimoniū impediat uel dissoluat.

Incipit liber quintus.

Rubrica De accusationib⁹ inquisitionibus & denunciationibus.

Bonifacius.viij.

Ex ɔfessione corā delegato iqrente sup certis criminib⁹ deputato facta punit ɔfitens: lȝ dicat se prius diffamatū nō fuisse vel inqsitionis capitula nō habuisse.h.d.do.

Postq̄ coraȝ eo cui contra te sup certis criminib⁹ iqsitor fuerat deputat⁹ cadeȝ crimina fuisti confessus[g]: frustra confessionē tuā: quomin⁹ puniaris ex ea prout iusticia[h] suadebit: eo ptextu impugnare ɔtendis: q sup eisdeȝ criminib⁹ nō fueras antea diffamat⁹. Uel q p eūdē iqsitoreȝ capitula sup qb⁹ cōtra te volebat inqrere tibi tradita non fuerunt[i]. Idem.

Ualet iqsitio facta sup veritate criminum omissa inquisitione infamie si re⁹ pñs tacuit.h.d.sm Joan.

Si is cui contra te cōmissa fuerat simplr inqsitio sup certis criminib⁹ faciēda pcesserit te pñte nec reclamāte[k]: aut qcq̄ super hoc excipiēte: ifamie inqsitione omissa ad veritatē eorūdē criminū ingrēdaȝ: pcessum hmōi ex eo q nō fuit de infamia pmitus[l] inquisitū: vlterius impugnare nequibis[m].

Rubrica De hereticis.

Grego. viiij. remensi archiepiscopo & suis suffraganeis.

Propter crimen heresis solus eius eps clericū in qbuscūq sacris ordinibus constitutum degradare poterit.h.d.Do.

Quoniā epoꝝ numerus ad degradationeȝ clericorū a canonib⁹[n] cōstitutus nō pōt de facili[o] conuenire. Concedim⁹ ut sacerdotē ul' aliū clericum in sacris ordinibus ɔstitutū cū pro heresi[p] fuerit seculari curie reliquēdus[q]: aut ppetuo imurand⁹[r]: ɔuocatis abbatib⁹ alijs q̄ plātis & religiosis psonis ac lr̄atis sue diocesis de qb⁹ expedire videbit su⁹ solus[s] possit eps degradare. Alexander quartus.

Excōmunicationeȝ incurrit sepeliens hereticos vel eorum receptatores: defensores: uel fautores scienter: nec absoluitur: nisi exhumat eorum corpora: locus vero puatur sepultura.h.d. vsq ad.§.ibi hemus.Do.

Quicūq hereticos credentes receptatores defensores vel fautores eorū sciēter[t] psūpserint ecclesiastice tradere sepulture[u] vsq[x] ad satisfactionē idoneā excōicationis sententie se nouerint subiacere. Nec absolutionis beneficiū mereantur: nisi pprijs[y] manibus publice[z] extumulent[&] & pijciant hmōi corpora damnatox. Et locus[ɔ] ille ppetua careat sepultura. Inhibemus[ꝝ] quoq ne cuiquam laice[a] persone liceat publice uel priuatim de fide catholica disputare. Qui vero contrafecerit excommunicationis laqueo innodetur[b]. He-

m Nequibis: nō ergo ordo iste ita est de substantia ꝙ ei renunciare nō possit: facit.s.de fer.c.vlt.& qd no.s.de offi.dele.de causis.

Quoniam. Premittit cām iuris qd statuitur ibi: concedimus. Do. Incipiebat & si ɔ.& hñ de medietate decurtata est.

n Canonibus.xv.q.vij.si qs timidus.& duobus.c.se.& dñt ēt vi.i degradatiōe psbyteri: tres in degradatiōe diaconi: & ita de subdiacono vl: vt.s.de ser.nō or.miramur.

o Facili: hñ est possibile: sed non facile: lex eniȝ non dȝ esse impossibilis.iiij.di.erit aūt.

p Pro heresi: in alijs igit criminib⁹ si imminere degradatio facienda seruent antiq iura: q: in h crimine hoc itroducti est speciale: ad idem.j. co.in fidei.

q Relinquēdus: quod dic: ut.s.de vb.si.noui mus.&.j.de pe.c.ij.

r Immurādus.s.e.c. cōicamus.ij.

s Solus eps: excludit epos: nō capim suuȝ: ad idem.xv.q.vij.si aūt.& .§.se.&.c.eps.xviij.q.ij .c.nullam.

Quicūque. Joan. an. diuidit in qnq ptes put sūt qnq. Primo ponit penā scienter sepelientibus hereticos. Secundo aggrauat ibi nec absolutiones. Tertiō accumulat ibi: & loc⁹.secūda duo facit ꝓhibitionē.secundo penā ibi: qui vero.tertia ēt duo.prohibet.secundo decernit ibi: ꝙ si.quarta priuat & distinguendo aggrauat ibi: nolētes.quinta ponit dictū cui⁹ rōnem reddit ibi: velut. Do.

t Sciēter: ignorantia ergo probabilis hñ illos excusat.s.de cleri.exco. mi.apostolice.

u Sepulture: & sic manifesti vsurarij non tradunt sepulture.s.de vsu. q: in oīb⁹: & q moriunt i torneamētis.s.de torne.c.i.& de h de sepul.ex pte in vlt.glo. Dicit āt sepultura multis modis ut nota.xiij.q.ij.§.item qrit.&.s.de sepul.

x Usq hic lȝ satisfaciāt sequi debeat absolutio ut patet per id qd sequitur.

y Proprijs manib⁹. No.casuȝ quo possuȝ p me qd non possuȝ p aliuȝ: de h dixi.j.de reg.iur.pōt.sicut eniȝ exhibuerūt mebra sua seruire iniqti ad iniqtatē: sic exhibere dñt illa seruit iusticie ad iusticiā: sicut dicit apls .i.ad romanos.vi.c.& sunt hec vba in canone.xlvij.di.oēs huius.

z Publice: q: q̄ publice peccant publice emendent.de pe.& re.c.i.

& Extumulēt: hoc vex intelligo.qñ ossa ipsox possent ab ossibus aliox discerni.alias secus.s.de sepul.sacris. Jo.an.

ɔ Locus.punit res inanimata.sic.s.de pe.in quibusdā.s.de elec. vbi periculum.§.ciuitas.&.j.de pe.c.vlt.in fi.xv.q.i.mulier.

ꝝ Inhibemus. Excōicari dñt laici publice vel occulte disputātes de fide.h.d.Do.

a Laice: forte intellexerūt de laico ad modū ultramōtanorū q illiteratos laicos vocāt & lr̄atos clericos vocāt: qd.n.est dicere ꝙ ruralis clericus disputādo de fide nō incidat in hanc penā & doctor decretorū laic⁹ incidat tñ sufficit ita esset scriptū: & solū duo sunt christianorū genera clerici & laici xij.q.i.duo sunt & cōcordat ad hoc.C.de summa tri.l.pe.

b Innodet: nūquid p sentētiā vel ipso iure: & videtur ꝙ ipso iure per id

qd̃ dicit laqueo: quasi ipsũ factuz dãnatũ illaqueet. in ɔ̃rium vr̃: q: in penis benigna fieri dȝ interpretatio: vt. ĩ. de reg. iur. in penis cũ suis cõcor. ẽ igit̃ benignius: ut intelligamus canonẽ esse ferende sñie q̃ iaȝ late. ergo est hec pars amplectẽda: vt ibi: ad hoc. ix. di. sana qppe. Preterea si voluisset q̄ esset canon late sñie: dixisset sit innodatus: vel eo ipso: vel similia verba.

nem bonorum: vt. s̃. de here. vergentis. ĩ. eo. ti. cum s̃m leges.
n ¶ Nõ sane. vnde qd̃ tũc faciebãt: eis nõ dȝ imputari: q: nullũ maleficiũ sine cõsensu. xxiij. q. v. si quid. xv. q. vi. c. i. in fi. sed furiosus non habet cõsensuȝ: vt. s̃. de spon. dilectus. xv. q. i. illud. s̃. de succes. ab intesta. cum dilectus.
o ¶ Viuebant. illi parentes vel testatores consolati.

a ¶ Heretici. Non valet promotio hereticorum ꝛ eis credentiuȝ fautorꝫ receptatorꝫ vel defẽsorꝫ filiorũqȝ suoruȝ vsqȝ ad secundam generationem ad bñficia ecclesiastica vel officia publica. h. d. Domi.
b ¶ Filij. no. casuȝ ĩ quo pro delicto paterno punitur filius. Hoc ẽt pcedit in crimine lese maiestatis: qd̃ est minus hoc crimine quo ledit̃ eterna maiestas. s̃. e. vergẽti. ꝛ si ɔ̃ homĩes illate blasphemie ĩpunite nõ transeunt multomagis q ĩpȝ dominum blasphemat dign⁹ est supplicia sustinere: sn auc̃. ut non lux. ɔ̃ na. i. rñ. ꝛ. §. i. col. vi. nec debem⁹ illi⁹ opprobriũ inultuȝ dimittere q nostra probra dleuit. s̃. de indi. in nonnullis. Quod eniȝ in religione diuina cõmittit̃ in oĩuȝ fert̃ iniuriaȝ. C. de here. manicheos. ad idẽ. xvij. q. iiij. sicut alias regulariter pena temporali nõ punitur vnus pro alterius delicto: quod dic: ut no. i. q. iij. in summa: ꝛ xxiij. q. iij. in summa: ꝛ intelligas hoc de filijs ñ infectis. Illi enim puniunt̃ ut ipsi ex ꝓprio delicto non ex alieno.
c ¶ Scðam. hoc intellige s̃m determinationeȝ decreta. ĩ. eo. ti. statutuȝ ij.
d ¶ Beneficiũ. large sũit̃: de hoc dixi. ĩ. de reg. iur. c. i.
e ¶ Publicum. ut iudicatus notaria ꝛ his similia: ad idẽ. ĩ. de pen. felicis. §. q̄ si qs: in pñ.
f ¶ Adhec. Priuati sunt hñtes beneficia ecclesiastica ad p̃ces heretico ꝛ ĩhabiles efficiũtur ad alia obtinenda si sciẽter talia receperunt. h. d usqȝ ad. §. illoꝝ. Do.
g ¶ Dignitates. nũquid ꝛ põtificalis dignitas includit: p̄ꝫ contra. ĩ. de penis. felicis. §. quod si quis: in principio.

retici^a aũt credẽtes receptatores defẽsores ꝛ fautores eoꝝ ipsorũqȝ filij^b vsqȝ ad scðaȝ^c generationeȝ ad nullũ eccl'iasticuȝ bñficiuȝ^d seu offiñ publicũ^e admittant̃. Qd̃ si secus actũ fuerit: decernim⁹ irrituȝ ꝛ iane. ¶ Ad hec^f quoscũqȝ viros eccl'iasticos q ad p̃ces hmõi pestilẽtiũ psonarũ dignitates^g: psonatus: ꝛ q̃cũqȝ alia eccl'iastica bñficia sunt adepti ex nũc p̃uam^{9b} tal'r acq̃sitis volẽtes q̄ tales ꝛ hiis carcãt ppetuo ꝛ si receperunt illa scienter^i: ad alia ul' sĩlia nequaquã ĩ posteruȝ admittant̃. ¶ Illoꝝ^k aũt filioꝝ emãcipationẽ: quoꝝ parẽtes post emãcipationẽ ẽt^l hmõi apparuerit añ ipam a via veritatis ad heretice supstitionis inuium declinasse nullius volumus esse momẽti velut fcãm ð hoibus sui iuris: cũ dignũ sit: ut pp tanti atrocitatẽ delicti filij eẽ ĩ parẽtum hereticoꝝ desierit^m ptãte. Idem. inquisitoribus heretice prauitatis.

¶ Filij uel heredes peterũt ĩ infirmitate sua hereticoꝝ ɔ̃sultationem ad ꝓbãdũ nõ admittunt̃ q̄ non sana mente ul' pdita loquela suscepe rit si cõstat q̄ erãt sane mẽtis vel si p̃us suspecti uel diffamati erant de heresi al's admittunt̃. s. p testes fide dignos nõ suspectos. h. d. Do.

Filij uel heredes illoꝝ q dum ĩ egritudinis lecto decũberẽt petierunt hereticos ɔ̃solatos: ut ab eis p manus ipositionẽ ɔ̃solationẽ reciperẽt s̃m pessimã cõsuetudineȝ eorũdẽ: sicqȝ viã fuerunt vniuerse carnis igressi: ad ꝓbãdũ q̄ ipsi defuncti cõsolationẽ illã imo verius desolationẽ non sane^n mẽtis effecti susceperit: ul' post perditã iã loquelã: cuȝ tñ moris sit ut dr̃ apud eos q̄ nullũ tal'r ɔ̃solent̃: q non sit sane mẽtis ꝛ memoriã hẽat ordinatam admitti non dñt: si dũ viuebãt^o diffamati erant de heresi vel suspecti aut legitie^p ɔ̃stiterit q̄ sane mentis existẽtes hmõi hereticos petierunt. Alioquin^q admitti poterũt p̃dicti filij uel heredes ad ꝓbandũ premissa^r. Non tñ p vxores ꝛ filios familiares ul' ð suis aliquos: sȝ per testes alios fide dignos^s: ꝛ spãliter fidei zelatores. Deȝ eisdeȝ.

¶ Relapsi ĩ heresim sũt tradendi curie seculari lȝ peniteat eos et ad fidẽ redeãt. non tñ denegãtur sacra pnie ꝛ eucharistie. h. d. Do.

Up eo qd̃ scriptuȝ legit̃^t: ecclesia nulli claudit gremiuȝ redeunti^v: quodqȝ^x hi q post abiurationẽ erroris uel postq̃ȝ se ꝓprij antistitis examinatione purgauerit: si ð p̃hẽsi fuerint in abiuratã heresiȝ recidisse: seculari decernũtur iudicio sine vlla penitus audiẽtia relinquẽ di^y: cũ scriptur̃ hmõi videãt̃ sibi iuicẽ aduersari: qd tenẽdũ sit p sedeȝ^z edoceri apl'icã postulatis. Nos itaqȝ inq̃sitionr vr̃e de fratruȝ nr̃o rũ ɔ̃silio rñdemus q̄ tal'r dep̃hensis ẽt si ut dictũ est: sine ulla penitus audientia reliquendi sint iudicio seculari: si tñ postmodũ peniteant: et pnie signa in eis apparuerint manifesta: nequaq̃ȝ sũt humiliter petita sacra pnie ꝛ eucharistie denegãda^ꝛ. Idem eisdem.

¶ Excõicati participes ꝛ socij criminis admittunt̃ ĩ testes ɔ̃tra hereticos si sciunt verisimiliter veritatem deponere. h. d. Do.

In fidei fauorẽ cõcedim⁹: ut ĩ negocio inq̃sitionis^ꝯ heretice p̃uitatis excõicati^a ꝛ pticipes^a vl' socij crĩs ad testimoniũ admittantur. Presertiȝ ĩ ꝓbationũ aliaꝝ defectuȝ ɔ̃tra hereticos credẽtes fautores receptatores ꝛ defẽsores eorũ si ex verisĩl'ib⁹ cõiecturis^b. Et ex numero testiũ: aut psonaꝝ tã deponẽtiũ q̃ȝ eoꝝ ɔ̃tra quos deponit̃^c q̃litate ac alijs circũstãtijs sic testificãtes falsa non dicere p̃sumantur. Idem eisdem.

¶ Ordinarij vel eoꝝ delegati et ĩq̃sitores sine pena excõicatiõis facere hñt executõȝ iusticie cõtra hereticos ab hñtibus iurisditioneȝ secularez ĩ locolȝ excõicati sint: al's de fcõ illã iurisditionẽ possideãt. h. d. do.

p ¶ Legitime. igit̃ no. casum in quo probatio non admittit probationem in ɔ̃rium.
q ¶ Alioquin. i. si hoc legitime nõ ɔ̃stat: nec ipsi duȝ viuebant infamati erãt uel suspecti.
r ¶ Premissa. s. q̄ tunc non erant sane mẽtis: vel loquelam pdiderãt: nec habebant ordinatam memoriam.
s ¶ Fide dignos. hec c̃ra que olim erat obscura ꝛ dubia cum deliberatiõe fuit imutata ꝛ hñ

Super. Cõmunis diuisio scða ibi. nos itaqȝ. uel s̃m Jo. mo. ponit̃ duorũ iuriũ aduersio. Scðo epoꝝ interpretatio. Do. Terminant̃ que not. s̃. eo. ti. ad abolendã. §. illos: ꝛ c. pe. §. si qui.
t ¶ Legit̃. xxiij. q. iiij. duo. ꝛ. C de sum. tri. l. vlt. ad fi.
u ¶ Redeũti. vel redeũdi. h est q̄ omnibus dicit̃ liberalis. s̃. eo. de rescrip. sedes.
x ¶ Quodqȝ. repete. ꝛ super eo qd̃ scriptũ legit̃ q̄ hi q post.
y ¶ Relinquẽdi. ut in predi. de erc. ad abolendam. §. illos.
z ¶ Sedem. ad quã in talib⁹ recurrendum est. ut. s̃. qui fi. sint legi. per venerabilem.
ꝛ ¶ Denegãda. quod ergo dicit prima auctoritas: intelligitur in salute anime. secunda in corporali pena.

In fidei. Primo ponit constitutionis cãm. Secũdo constitutionem ibi: concedimus: quam fortificat ibi presertim: ꝛ moderando determinat ibi: ꝛ ex. Domi. Decurtata est de narratione facti que olim ĩcipiebat consuluit.
ꝯ ¶ Inquisitionis. quid si non procedat per modum inquisitionis: sed accusationis vel exceptionis: nunquid admittentur tales testes: videtur qd̃ sic: quia eadem ratio: scilicet fidei fauor ꝛ odium criminis versatur vtrobiqȝ. ergo ꝛ idem ius de rescrip. inter ceteras: cum simi. contrarium credo. quia ab illo iure regulari: quo cauetur tales personas ad testimonium admitti non debere non recedam: nisi inquãtum inueniam permissum. qui ergo accusat vl' excipit habeat probationes idoneas. nec est accusatio fauorabilis vt inquisitio: ad hoc. ij. q. vij. si quis episcopus. Et verbum istud debet aliquid operari alias quare fuisset expressum. ad hoc de deci. ad audientiam cum suis concordantijs: ꝛ infra de priuile. si papa primo responso ĩ fine.

h ¶ Priuam⁹. no. spãle. q: alias nõ refert per queȝ preces offerantur. C. de preci. impe. offe. l. vniuersis.
i ¶ Scienter. s. sciendo illos qui preces offerebant esse tales.
k ¶ Illoruȝ. Nulla est emancipatio filiorum vel subditorum per hereticos facta ẽt si postea vitium detegatur. h. d. do.
l ¶ Etiã. q: maior est dubitatio q̃ȝ si añ emãcipationẽ hoc apparuisset.
m ¶ Desierunt. no. ergo q̄ crimẽ heresis p̃fnuȝ ẽt añq̃ȝ p ecclesiã fuerit declaratũ liberat a p̃ria ptãte filiũ: ꝛ sic interdũ p̃fnum odiũ interdũ filij fauor tale vinculũ soluit. liiij. di. si ser. s̃. q fi. sint legitimi p venerabilem.

Filij. In casu dubio distinguit ꝛ scðm mẽbruȝ ꝓsequit̃ ibi: alioquin qd̃ determinat ibi: nõ tñ. do. Abreuiata est de narratione facti: ꝛ incipiebat olim ex pte. ꝛ dic filij lȝ heredes nõ sint interest. n. eoꝝ: ut. c. pxor. heredes. ẽt si filij uel ꝓpinqui nõ sint: ꝛ istoꝝ interest pp vitãdã cõfiscatio

x ¶ Excommunicati. si. ĩ. c. pxi. tales alias non admittuntur: immo ꝛ iudices seculares censura ecclesiastica compelluntur tales a testimonio in suis foris repellere. ĩ. de sen. excom. decernimus.
a ¶ Participes. quid de alijs exceptis criminib⁹ an. s. tales admittantur: dic ut. s̃. eodem. lib. de testi. c. i. s̃. de confes. c. i. ꝛ. vi. q. i. §. veruȝ: quid ð piuris: habebis. ĩ. eo. accusatus. §. licet.
b ¶ Coniecturis. quas ipse iudex examinãs melius scire poterit. ff. de testi. l. iii. ꝛ pone exempli. s̃. de presum. lr̃as ꝛ cõcor. s̃. eo. accusatus. §. licet.
c ¶ Deponitur. vt facilius credatur ipsis deponentibus contra infamatum uel suspectum de heresi: quam contra infamatum nec suspectum. ad idem supra eodem filij.

Presidentes: Ponit dictum quod ampliat ibi: nec requirentes. Et protestatur ibi: nō tñ. do. Decurtata est de narratione facti que incipiebat q̄suisti.
a ¶ Excōicati. maiori excōicatione ꝛ publice: ut sit maior dubitatio: ad hoc de re iudi. ad probandum.
b ¶ Officiales. nunq̄d officialis excōicat iudicare possit: dic ut. s. ꝺ sup. ne. pre. romana.
c ¶ Dispendio. qm̄ ergo sine more dispendio h p̄nt: tūc eēnt excōicati eos regrendo: qa cōicans cū excōicato excōicatus est seruata distinctōe de sen. ex. nu p. fallit h: vbi ergo nō est casus iste: ergo nec fallit regula.
d ¶ Excōicationis. mioris ꝛ si itelligeres q̄ isti eēnt excōicati q: iurisditionez illaz exercebāt: tūc q cōicauerunt illis in iurisdictiōe excōmunicati essent excōmunicatiōe maiori. s. de sen. ex cō. nup. ꝛ. c. ꝯcubine: sꝫ hoc spāle ē: q: illā penā euitāt. ꝛ sic dicamus excōicatiōis. s. maioris vel minoris. et facit quod dixi. s. de supp. ne. p. romana
e ¶ Prelibatis. s. excōicatis ul' tamē ꝺ facto iurisditionē habētib⁹: ēt ē similis ꝓtestatio. s. c. li. de sta. re. c. vno.
Cum: Premittit constitutionis causam ꝛ constitutionem subdit ibi: si suspect⁹ Domi. Olim incipiebat consultationi.
f ¶ Vehemētē. no. ex hac decr. suspitionem vehementē presūptionē violētam: ꝓpter suspitionez citatur. ut veniat r̄nsurus: si cōtumax ē: iaz d' vehemēter suspect⁹ ꝛ excōicat⁹: si p annuz in illa psistit. iaz ista que erat vehemēs p̄sumptio transit in violētā vn̄ ex tūc vt heretic⁹ ꝯdēnatur vt h. Inde ē q̄ no. her. s. ꝺ p̄sū. lr̄as: i gl. pe. q̄ n̄ vehemēs p̄sūptio sꝫ violēta ꝯdēnationez idncit: ꝛ ē si. ad hoc quod no. ꝺ symo. insinuatū in vl. glo.
g ¶ Rn̄deat. ergo vt habeat locuz hec decre. regrit q̄ꝺ hoc expressuz sit i citatiōe vt. s. de fide veniat r̄nsurus: sicut i sn̄ia reqrit q̄ citata fuerit pars vt veniat auditura sentētiaz: alias sine app. rescindit. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. i. §. item cum ex eo.
h ¶ Hereticus. sic ꝛ in alijs criminibus excōicat⁹: q: nō venit r̄nsurus de crimīe si i excōicatione stat per annū. post annuz habetur pro conuicto. xi. q. iij. rursus. ꝛ. c. quicunqꝫ.
Accusatus. de h'si. diuiđ decre. i. iij. ptes. In quarū p̄ma ponūtur tres casus. quibus quis d' relapsus. ꝛ durat vsqꝫ ad. §. licet vo. Ibi scđa i qua d' q̄ periurus in causa heresis certis casibus testimoniū p̄hiber: ꝛ durat vsqꝫ. ibi sane. In tertia in qua ponunt. vi. casus olim dubitati. an ad offm̄ inq̄sitoꝝ spectarēt vsqꝫ ad. §. religiosi. Ibi. q̄rta in q̄ d' religiosos i h'si delinquentes graui⁹ alijs punīēdos.
i ¶ Vehemēs. nō violēta. de p̄sum. c. lr̄as: ꝛ facit q̄ꝺ diri. s. c. proxi.
k ¶ Fictione. iđ dicit: q: vere nō pōt dici relapsus: de quo nō constat an fuerit lapsus sicut dicit canon q̄ nō pōt dici renatus q p̄us nō fuit natus: de ꝯse. di. iiij. q in maternis: neqꝫ. n. dici in eū regeneratio pōt quē generatio nō p̄cessit: ut ibi d' pp vehemētem ḡ suspitionem fingit lapsus: ita q̄ post abiurationē rediens fingit relapsus: sepe. n. iura talia fingunt: de hoc. l. di. ferrum.
l ¶ Et hoc. s. q: post abiurationē reperitur lapsus.
m ¶ Grauius. s. q̄ si nunq̄ abiurasset.
n ¶ Pena. s. c. ad abolendam. §. illos quoqꝫ. ꝛ. s. eo. super eo.
o ¶ Eū vero. Culpabilis in vno articulo h'sis generaliter postea abiurando relapsus dicit si cōmittit ēt in alium articulum separatum. h. d. do.
p ¶ Secta. multa potes videre. xxiiij. q. iij. c. pe.
q ¶ Articulos quos habes explicatos. de sum. tri. firmiter.
r ¶ Simpliciter. p hec verba puto q̄ si abiurasset solū i illo capitulo lꝫ laberetur in alio nō diceret relapsus. Et no. q̄ idefinita eq̄pollet vl': ad idē de p̄ui. q: circa. ꝛ nunq̄d de vno articulo infamat⁹ se teneat de oībus expurgare no. de ꝯse. di. ij. ego berengari⁹. ꝛ puto hāc istam ꝑ illa pte facere q̄ non teneat. tñ si id faciat valet ꝛ habebit postmodū locū pena relapsorum: vt sequitur.
s ¶ Iudicari. s. C. de trāsa. si de certa. ff. de trāsac. q cum tutoribus. §. i. vbi generalis transactio restrigit ad id de quo spāliter actum erat. Sol. illa locū h̄nt i nō cōnexis: sꝫ hic oēs hereses sūt cōnexe: q: h̄nt caudas ad inuicem colligatas: ꝛ de vanitate ꝯueniūt in ipsum s. eo. excōicamus. i. ꝛ. ii vn̄ nō querimus an sit relapsus in illā heresim i quā p̄us fuerat lapsus sed querim⁹ an fuerit relapsus i heresiꝫ. Semel ergo lapsus in heresim post abiurationem iterū lapsus: lꝫ in alia secta dicitur relapsus.
t ¶ Ille quoqꝫ. Qui post abiurationem heresis de qua conuict⁹ fuerat vel postea conuincitur fcō vel verbo hereticis ꝓhibitis: relapsus d'. h. d. Do.
u ¶ Munera. dr̄ia est inter donuꝫ ꝛ munus: munus eniꝫ ex cā datur: donum ex cā ꝛ sine cā. ff. ꝺ ver. si. inter donum.
x ¶ Non possit puta pp necessitatē famil. xlii. di. q̄escam⁹. lxxxvi. di. non satis. uel ignorabat illos hereticos: ꝛ sic per ignorantiam excusatur. s. de re. iur. ignorantiam.
y ¶ Verbis vr̄is. si. s. ꝺ re. ex. non alie. hac cōsultissima.
z ¶ Id. s. receptare deducere visitare associare donare mittere uel fauorez impendere.
ꝛ ¶ Licet. Testis in cā heresis falsum deponēs lꝫ piurus sit probat dicēdo ꝯtriuz: dū tñ ex idicijs ꝯstet deū nō corruptionē lꝫ veritatē cōtineri. h.
ꝯ ¶ Repellantur. vi. q. i. quicunqꝫ. ꝛ. s. de test. testimonium.
ꝝ ¶ Celando. duplex est forma iurādi: q̄ꝺ dicitur s. de ac. qualiter. ii.
a ¶ Postmodū. ex interuallo. ut sit hoc speciale fauore catholice fidei: al's nil eēt h fauoris: ut. s. de testi. cū p̄terea.
b ¶ Indicijs. sic. s. eo. i fidei: ꝛ sic p indicia stat ꝓbationi: ꝛ fc hoc. s. qui fi. sint legi. trāsmisse.
c ¶ Aliud obsistat. s. q̄ p̄dictū piurij: vt si de falso redargueretur nō obstabit coꝝ dicto de testi. ex tenore.
d ¶ Sane. Inquisitores sup heresi deputati nō se itromittāt de diuinationib⁹ uel sortilegijs nō sapientibus heresim manifestā. h. d. do.
e ¶ Priuilegiatū. no. magis p̄uilegiatum aliponi. s. de of. le. volentes. xxi. di. deniqꝫ. ff. de offi. pcō. l. vlt.
f ¶ Aplica. multominus alii.
g ¶ Saperēt. sic est circa aras idoloꝝ nefarias p̄ces emittere sacrificia offerre: demōes ꝯsulere: coꝝ r̄nsa suscipere. xxvi. q. ij. hi q. ꝛ. q. iiij. igit ut associāt sibi pp sortes exercēdas hereticos: vel faciūt p̄dcā cū corpore uel sanguie xp̄i: vel i sortib⁹ vt possint h'e r̄nsa: puerū rebaptizant uel bis sista.
h ¶ Manifeste. in dubio ḡ h casu n̄ h̄nt iurisditiōem: ꝛ lꝫ al's iudex agnoscat an sua sit iurisditio: ꝛ i dubio dicat iurisditionē h'e. ff. de indi. si quis ex aliena: q̄ i ordinario loquit: h tñ nisi id manifeste appareat se non intromitit: ꝛ ē si. s. e. li. ꝺ cē. c. i. §. notoria: ꝛ. s. de pe. c. i. s. de offi. dele. c. ult.
i ¶ De q̄ōnibus. Inquisitores heresis de q̄ōnibus vsurarum se intromittere non p̄nt. h. d.
k ¶ Et ꝯ illos. q. d. multominus si ꝯ alios.

Presidētes regimini alicuius regni ꝓuīcie siue loci lꝫ excōicati[a] uel de fcō tm̄: ꝛ non de iure iurisditionē h̄ntes ac eorū officiales[b] ad reqsitionē ordinarioruꝫ uel delegatorū ipsorū: aut īq̄sitorū heretice prauitatis: nō valentiū sine more dispendio[c] vel negocij piculo recursū hēre ad supiores q legitime i locis ipsis possint iusticiaz exequi: possunt ꝛ debēt ꝯtra hereticos credentes fautores receptatores ꝛ defensores eorū iusticiā ꝛ suū officiuꝫ exercere. Nec requirentes huiusmodi excōicatos ꝓpter hoc sn̄iam excōicatiōis[d] icurrūt. Non tm̄ presidētib⁹ p̄libatis[e] vel officialib⁹ eorūdem ꝓpterea in alijs casibus itelligatur cōcessum aliquid vel pmissum.

Idem eisdem.

¶ Excōicat⁹ pp cōtumaciā n̄ r̄ndēdi sup heresim de q̄ erat suspectus p⁹ ānū dānat ut heretic⁹. h. d. do.

Cum cōtumacia in cā p̄sertim fidei suspitioni p̄sumptionez adijciat vehemētē[f]: si suspectus de heresi vocat⁹ a voƀ ut de fide r̄ndeat[g]: excōicationis vinculo pro eo q̄ parere subterfugit: aut cōtumaciter se abn̄tat p vos fuerit inodat⁹: quā p annum aīo sustineat pertinaci: ex tunc velut hereticus[h] cōdemnetur.

Idem eisdem.

¶ Abiurans in iudicio heresiꝫ pp vehemētē p̄sumptionez si iterato labit lꝫ non fuisset probatū plene relapsus d': secus si leuis erat presūptio. h. d. vsqꝫ ad. §. eū vero. Do.

Accusatus de heresi vel suspect⁹ cōtra quez de hoc crīe magna ꝛ vehemēs[i] suspitio orta erat: si heresim i iudicio abiurauit: ꝛ postea cōmittit i ipsa: cēseri dꝫ quadaz iuris fictiōe[k] relapsus: lꝫ an̄ abiurationē suā heresis crimē plene ꝓbatū n̄ fuerit ꝯtra ipm. ¶ Si āt leuis ꝛ modica suspitio illa fuerit: quāq̄ꝫ ex h[l] sit grauius[m] puniend⁹: non tm̄ dꝫ in heresim relapsorū pena[n] puniri. ¶ Eū vero[o] q i vna heresis spē uel secta[p] cōmisit: aut in vno fidei articulo[q] seu eccl'ie sacramento errauit: ꝛ postmodū heresiꝫ simpl'r[r] vel ḡnaliter abiurauit: si ex tūc i aliaz ēt heresis spēꝫ siue sectaꝫ: aut alio articulo seu sacramento ꝯmittat: volumus ut relapsum in h'siꝫ indicari[s].

¶ Ille quoqꝫ[t] de cui⁹ lapsu i heresim an̄ abiurationeꝫ constiterat uel nūc ꝯstat: si post illā hereticos acceptet deducat visitet siue associet: aut dona vel munera[u] eis donet vl' mittat: seu fauoreꝫ eis īpēdat: q excusari n̄ possit[x] ēt sine adoratiōe: ut verbis[y] vr̄is vtamur: merito dꝫ iudicari relapsus: cū illū ex approbati a se p̄us erroris cōsequētia nō sit dubiū id[z] fecisse. ¶ Licet[ꝛ] vero periuri a testimonio etiā post penitētiā repellātur[ꝯ]: si tm̄ hi q corā iquisitoribus iurantes tā de se quā de alijs sup fcō heresis dicere veritateꝫ eaꝫ celādo[ꝝ] deierēt: ꝛ postmodū[a] velit corrigere dem̄ suū cōtra se ac alios suos ꝯplices deponendo: cū crimē huiusmōi sit exceptum: si ex manifestis indicijs[b] apparuerit tales non animi leuitate aut odij fomite seu corruptiōe pecunie: sꝫ zelo fidei orthodoxe dictum suum velle corrigere: ac mō q̄ prius tacuerant reuelare in fauore fidei: nisi aliud[c] obsistat: stari dꝫ tā ꝯ se q̄ꝫ ꝯtra reliquos attestatiōibus eorūdem. ¶ Sane[d] cū negociū fidei: q̄ꝺ summe priuilegiatū[e] existit: p occupationes alias nō debeat impediri pestis inq̄sitores heretice a sede apostolica[f] deputati: de diuinationibus aut sortilegijs: nisi heresiꝫ saperent[g] manifeste[h] itromittere se nō dn̄t: nec punire talia exercentes: sꝫ eos relinq̄re suis iudicib⁹ puniendos. ¶ De q̄ōnib⁹[i] p̄terea vsurarū motis: ꝛ cōtra illos[k] q̄bus restōneꝫ vsurarum in pn̄ia pro heresis crīe iniunxerunt

a ¶ Offendiculum. pluribus intentus minor est ad singula sensus: ⁊ sepe qui ad vtrunq festinat neutruz bene pagit. xvi. q. i. presbyteros. ⁊. C. de assesso. nemo.

b ¶ Si vero. Inqsitores pñt compellere heredes defunctoruz hereticoꝝ qui tñ heretici nõ erant ad iplẽdũ pñiaz ininiũctã i bonis tpalibus: secus si mortui añ cõp fuerit penitẽtia iniũcta. h. d. do.

c ¶ Hereticos. j. ē. co. ti. ca. pe. vbi defensores ⁊ fautores hereticoꝝ heretici sunt. So. nõ in fauente ⁊ defendente: sed i credente loquitur ibi.

d ¶ Ad salutem. ut puta vt fundaret vl edificaret ecclesiam hospitale vel alium piũ locũ: vel faceret sile piũ op vt i aut. de eccle. ti. §. si quis edificationem. col. ir.

e ¶ Tpalibus. hoc dicit qꝛ secus si ieiunio vigiliis oronibus vel similibus ꝓstiterit illa pñia: idem esset si non posset illud i iunctũ lz saluiferum expleri per alium: sicut eẽt theologiã audire vel similia.

f ¶ Heredes. xij. q. ij. epus q filios. ó sepul. c. vlt. de rap. in lfis.

g ¶ Onere. x. q. i. si quis laicus de deci. pastoralis. ⁊. c. cũ non sit. C. de ser. ⁊ aqua. l. ⁊ in prouinciali. j. de pig. ex lfis.

h ¶ Extincto. cria. extinguũt morte: ut. xxiij. di. quoriũdã. xxxij. q. ij. ad monet. ff. de his q mor. si. consci. l. vlti. ex quo igitur extinctum ē crimẽ ⁊ pñia nõ est imposita p crimine iã extincto nõ iponat vlterius.

i ¶ In eo. Post mortem heretici declarari pt cum hereticum fuisse ad finẽ ꝓfiscandi. Do.

k ¶ Casu. qꝛ non fuit rel corporãtus vnitati ecclesie.

l ¶ Post mortez. xxiiij. q. ij. sane. ij. ⁊. C. a d. l. iul. maie. l. vlt. intellige hoc vsqz ad. xl. annos. nam postea abdicari nõ poterunt etiam a ro. ecclesia a filijs catholicis: q illa tãto tpe bona fide possederunt: qõ verũ est si parentes catholici putabantur. ut. ē. e. li. de p scrip. c. vlti.

m ¶ Sacerdotes. Clerici instruentes testes ne inquisitores veritatem inuestigent puniri possunt per eos. ⁊ religiosi grauius puniuntur. hoc dicit. Do.

n ¶ Impedire. manifeste vel nõ manifeste: dummõ hoc ꝓstare possit.

o ¶ Castigari. sic. j. de pe. romana.

p ¶ Delinquẽtis. nã graui⁹ delictũ est grauius vindicandũ. xxiiij. q. i. nõ afferamus. ē. de excess. prelato. tanta. ⁊ in equalibus delictis equales sint pene. j. ti. prori. c. vno. in fi.

q ¶ Religiosi. isti si reperiantur heretici non sunt dicendi religiosi: sed religionis obumbratione fuscati. ē. eo. ti. ad abolendam. §. i. ⁊c.

r ¶ Immurationis. ē. e. ti. c. pe.

s ¶ Seculares. s. clerici vel laici: ⁊ ꝓcor. optime. ē. ne clerici vl monachi. c. sed nec.

t ¶ Consimilibus. de qbus vidisti. ē. prori.

Statutum. Duo facit. Primo recitat statutum p qõ directe. vel ac illi se ⁊ sua ad hoc faciẽdũ in iudicio ecclie obligarũt: intromittere se nõ pñt: ne p cãs hmõi offendiculũ[a] negocio fidei ꝓpareẽ. ¶ Si vero[b] p his q̃ i heresi receptando vel defẽdẽdo hereticos[c] seu eis fauendo ñ tñ existẽs hẽtic⁹ qs cõmiserit: sub obligatõe bonoꝝ suoꝝ iqsitoribus se astrixit ad ẽcipiẽdã ab eis pniaz ⁊ cõplendã: ⁊ ea lz iniũcta non tñ peracta decessit: si p hmõi pniaz onus ipositũ fuerit ꝓficiẽs ad salutẽ[d]: in bonis eius tpalibus[e] exequẽdũ: ad ꝓplementũ ipsius per inquisitores cogi dñt heredes[f] uel alij: ad quos cum suo onere[s] bona hmõi deuenerũt. ¶ Porro si pp hmõi hereticoꝝ receptationẽ defẽsionẽ seu fauorẽ qs ad faciẽdaz pniam: quã inqsitores ipsi iiũgere vellẽt bõa sua obligauerit eisdem: ⁊ antecẽz ei penitentia iiũgereẽ decesserit: ei⁹ heredibus nõ ē satisfactio p extincto iã[h] crie iniungẽda. ¶ In eo[i] uero cãu[k] quo heredes ad successionẽ non debẽt ob heresiz sui auctoris admitti si obstãte q̃ auctore ipo viuẽte hoc non fuerit interueniẽte ipsius morte per sniaz declaratuz: ad confiscationem bonorũ post mortem[l] eiusdem nihilominus ꝓcedat. ¶ Sacerdotes[m] insuper ⁊ alij clerici qui negocium inquisitionis instruẽdo citatos hereticos vel eorum credẽtes de celanda veritate uel dicenda falsitate: seu eos indebite liberando inuẽti fuerint impedire[n]: cuz nõ sit dubium: eos ipsa facere in fauorem heretice prauitatis per inquisitores a talibus compesci possunt ⁊ pena debita castigari[o]: taz per captionẽ pꝛsonarũ cẽz als prout culpa exegerit deliquẽtis[p]. ¶ Religiosi[q] etiã sunt imuratiõis[r] pena vel alia grauius puniendi: cẽz seculares[s] si inuẽti fuerit in heresi vl ꝓsimilibus[t] deliquisse. ¶ Rbãus quartus.

¶ Nõ valẽt statuta p q̃ inqsitoris heresis offiñ impedit uel retardat

Statutum ciuitatis castri ville vel alterius loci: p qõ negocium inqsitionis heretice prauitatis directe vel indirecte[u]: ne in eo libeẽ ꝓcedi valeat: cõtigerit ipediri: vel quomodolibet retardari[x]: nullius existeẽ firmitatis. ¶ Ipiusqz ciuitatis vel loci dñm ptãtem capitaneũ cõsules vel rectores: per quem vel quos eadem ciuitas seu locus regiẽ quocũqz nomine[y] censeatur: ad statutum hmõi loci diocesano vel ei⁹ vicario aut inquisitori seu inquisitoribus labis prefate: sine more[z] dispendio exhibendum: ⁊ si tale[a] inuẽtum fuerit reuocandum oino: vel saltem eatenus moderanduz: q̃ p illud inquisitionis ꝓcessus nõ impediat uel aliquatenus retardentur? p censurã ecclesiasticaz decernim⁹ cõpellẽdos[x] ¶ Clemens quartus inqsitoribus heretice prauitatis.

¶ Offiñ iqsitoris heresis morte cõcedẽtis nõ expirat ẽt quo ad negocia ꝓpus nõ cepta uel exorta. h. d.

Nõ aliq dubitationẽ sollicitaz excitantes i dubiũ reuocẽt an offiñ inqsitiõis heretice prauitatis sollicitudini vẽe infra certos limites ab ap. se. ꝓmissũ expiret[a] p mortẽ ro. põ. q cõmisit. ¶ Pñti declaram⁹ edicto: ipz offiñ nõ solũ quo ad negocia viuẽte mandatore incepta[b]: imo ẽt quo ad itegra ⁊ nõ cepta[c]: ⁊ qõ pl⁹ ē quãtũ ad ea que tũc nequaqẽz emerserãt[d] i fauore[e] fidei post cõmittẽtis obitum perdurare

¶ Idem eisdem.

¶ Prio iformat iqsitores ad deuz ut ei⁹ timorez boiuz metui añpoñãt i ꝓcedẽdo sil' uel separatiz hereticos ⁊ suos fautores: ⁊ ẽt in eqs ab soluẽdo cũ ve fẽdierit. ꝓ eos istruit i mõ examiatõis testiũ: ⁊ in pꝛsonis q̃ testificata scribeẽ debeãt. tertio instruit circa pꝛsonas p q̃s ipediri posset ut differri iqsitionis negocium.

Vt offiñ inqsitiõis cõtra hereticos i ꝓuicia[f] i q̃ vobis idez offiñ ē cõmissũ auctoritate ap. postris efficati⁹ adipleẽ: discretiõi ure p aplica scripta mandam⁹ q̃tenus vbiqz[g] i pfata ꝓuicia sil' ul' separatiz[h] fauorem. ⁊. ē. eo. accusatus. §. licet. cum si. in h ti.

Vt officium. Diuiditur in tres partes ut pz in rubro. Secunda ibi: verum Tertia ibi: compescendi. Jo. an.

u ¶ Indirecte. puta vel nullus possit de aliquo crimine puniri ab aliquo cõp a ptãte uel vt nullus alius cõp potestas possit aliquem capi facere: vel ut nullus nisi sit de familia ptãtis possit arma portare vel his similia.

x ¶ Retardari: nota contra generale illud quod dicitur non auferitur. xiij. q. vi. c. i.

y ¶ Noie. ē. de elec. fundañta.

z ¶ More. no. moram vitandam: de hoc dixi. ē. de elec. c. ultimo.

a ¶ Tale. s. quod directe vel indirecte impediat vel retardet.

x ¶ Retardentur. vnde statuto de nõ portãdis armis excipiẽ i quisitoꝝ familia ⁊ his similia nõ tñ debent inquisitores abuti concessione portationis armorũ ut in cle. e. ti. c. nolentes.

¶ Compellendos. sic. ē. ó iureiur. c. lz ó excep. c. vlt. j. ó sẽ. excõ. decernimus.

Nõ aliqui. Primo ponit dubium qõ secundo declarat ibi: presertim. Do. Sicut officium legati non expirat reintegra mortuo papa: vt. ē. de offi. lega. c. ij. sic officium inquisitoris heretice prauitatis i fauorem fidei re integra non expirat: vt hic.

a ¶ Expiret. sicut potestas delegatorum datorũ ad causas. ē. de offi. dele. lz vndiqz: ⁊. c. gratum. ⁊. c. relatum.

b ¶ Incepta. de quibus non dubitabatur per iura proxime inducta: ⁊ no. incepta: qꝛ per quẽlibet iudicialem actum ẽt preter citationem iurisditio perpetuaẽ vt dici solet in decre. de of. le. lz ibi vti ceperit.

c ¶ Non cepta. nota quia si hoc esset speciale fauore fidei catholice: vt. j. dicitur: ergo vbi nõ ē fauor eius contrarium est regulare: ⁊ sic nota terminataz questionez nota. ē. de offi. delegali. cz. quia queritur. an perpetuatio facta in vno articulo perpetuetur in alijs per easdem litteras delegato cõmissas: ad idez ē. eo. lib. de offi. delega. c. vlti. §. officium. ⁊ est in hoc differẽtia inter istum inquisitorem: ⁊ conseruatorem: vt ibi patet.

d ¶ Emerserant. ut si tempore mortis pape non erat ticius heretic⁹ postea lapsus senserit heresim: de hoc poterit cognoscere inquisitor.

e ¶ Fauorem. sic. ē. eo. in fidei

f ¶ Prouincia. inspicit factũ: qꝛ idẽ si in ciuitate diocesi vel alio certo loco.

g ¶ Ubiqz. sic ⁊ ordinarius in qualibet parte dioc. sue põt cãs audire. ⁊ pro tribunali sedere. ut. e. lib. de offi. or. cũ episcopus. ad idem. de offi. lega. nouit.

b ¶ Separatim. regulariter contra: nisi ex forma commissionis id habeatur. ē. de offi. dega. causam. ⁊. c. cum plures. ē. e. li. Sed est hoc speciale fauore fidei et efficatius: vt. ē. diri: ⁊ equiparantur in hac parte ordinarijs quorum quilibet per se procedere potest. ff. de offi. procon. l. i. quod de ordinarijs intelligẽ qui in solidum iurisdictionem habent: sicut est in scholaribus episcopis magistris ⁊ doctoribus. C. ne fil. pro patre aut. habita. secus in his qui non habent insolidũ sicut est cum capitulum cognoscit: quia tunc quilibet singularis per se nõ est iudex ad hoc quod no. xv. q. vij. ⁊ ꝓs nullius: ⁊ de offi. or. irrefragabili: ⁊ cõcor. ad hãc

vecre.j.eo.per hoc.Jo.an.

a ¶ Diuino.xi.q.iij. iulianus sic.s.eo.li.de imu.ecc.clericis ad idez.s.eo.vergentis.

b ¶ Procedatis.hodie restricta est ptas ingsitor in qbusdã p clemen.s.eo.c. multorum.

c ¶ Labe.generaliter vl simpliciter vel dic de ea de qua suspeci vel cõuictus erat: de hoc diri.s.c.accusat.§.i.Jo.an.

d ¶ Formam.xi.q.iij.cũ aliqs .s.de sen.excõ.cũ desideres.

e ¶ Ecclesie.que gremium nõ claudit.s.eo.super eo.

f ¶ Cõsuevit.i.q.vij.quotiens cordis:t.c.saluberrimũ:de cõse.di.ij.ego berengarius.

g ¶ Simulata.xxvij.dist.q in terrogasti.i.q.i.sic ficti.xxij.q.v.cauete est tñ interdum vtilis simulatio.xxij.q.ij.vtilez:t dic de hoc: vt ibi:t.xxiij.q.i.officij

h ¶ Fallentes.mentiri deo pñt fallere aũt ipsum non possũt de consc.di.ii.panem de altari.

i ¶ Lupum.s.de renũ.in fi.§ ppter malitiam.

k ¶ Duas.itegrũ.n.ẽ iudiciũ q plurimorum sentẽtijs confirmatur.s.de offi. dele. prudentiam ad idẽ.xx.di.de quibus.

l ¶ Discretas.semp.n.qui graues causas ecclesiasticas audiunt: debent esse discreti.s.ó cõsan.t affi.c.i.

m ¶ Idoneos.t sic.s.de pbat. qñ ꝗ falsam:t dic ut ibi.

n ¶ Premissa.per hãc lkaz bñ pz q tabellio fact⁹ monachus non pót exercere quo ad alia tabellionat⁹ offiñ:t hoc ẽt bñ pz ex eꝗuagãti bonifa.debẽt supioribus de offi.or.circa mediũ decre.t idẽ pbabam⁹ olim per ó cre.s.ne cle.uel mo.sicut per.l. C.de sac.san .ec.l. antepe.xvi.q.i.§.nouaꝝ.C.de epis.t cle.l. placet.no.tñ guil.in spe.ó stamo.versi.xxvij.q veteres rogationes cõplebit.sed nouas si assumet.ff.fa.her.alienatiões. ff.de postulan.l.i.§.casum. ff. de nego.ge.nam vseruus.§.si vno.ad idem.s.ó iudeis iudei de ciuitate cum si.

o ¶ Canonis.s.ne cle.uel mona.sicut te.

p ¶ Premissa.hoc est regulaꝝ ut diri:ut.xij.q.ij.c.indigne:ó sen.ex.sacro.Jo.an.

q ¶ Postposita.qd hoc operetur:habes.s.de app.pastoraꝝ. t no.e.ti.ut debitus.

r ¶ Ipsos.s.questuarios.

s ¶ Facultatẽ.hoc vult dicere si facta p inqsitores ꝗgregatione pro negocio fidei vemãt aliq ó rũginallo:ul alij questuarij: t velint ibi pdicare pñt cõpelli p cẽsurã ecclesiasticã desistere.

t ¶ Aurilio.xxiij. q. v.prodest de offi.or.c.i.

u ¶ Quab⁹.s.de rescrip.nonnulli.qd dicem⁹ de noua ócre. s.e.li.statutũ: de rescrip. vides q ista decre.fuit clementis: t sic quo ad hoc vꝝ ista decre.p illaz correctã:cũ sit posterior:ad idẽ s.eo.li.de cõsti.c.i.cũ suis concor.ꝫrium dico:qr decre.illa locũ hz in lkis ĩpetratis a pte ꝗ p-

aut singul'r: pro ut negocij vtilitas suadebit: ꝗ hr̃ticos credentes receptatores fautores t defẽsores eoꝝ necnõ ꝗ ifamatos de hr̃si uel suspectos: iuxta sãctiões canõicas hoiuz metu diuino⁸timore postposito ꝓcedatis[b]. ¶ Si vero aliqs ex pdictis hr̃tica labe[c] pmit⁹ abiurata: redire uoluerit ad ecc'lie vnitatẽ: ei iuxta forma[d] ecc'lie[e] absolutiõis bñficium ĩpẽdatis: t iiũgatis eidẽ qõ iiũgi talib⁹ ꝗsueuit[f] ꝓuiso solerter: ne simulata[g] ꝗuersiõe redeant fraudulẽter: t vos: imo seipsos fallentes[h] sub agni spẽ lupuz[i] gerãt. ¶ Aerũ q: in tã graui crie cũ multa oz cautela ꝓcedi: ut i reos sine vllo ꝓferat errore dure ac digne seueritas vltõis: volumus: t mãdam⁹: ut i examinatiõe testiũ quos recipi sup crie pdicto ipm qꝫ ꝗtigentib⁹ oportuerit: adhibeatis duas[k] religiosas et discretas[l] psonas: in quarũ pñtia p publicã si cõmode potestis hr̃e personã aut p duos viros idoneos[m] fideliter eorũdẽ depositiões testium ꝗscribãt. ¶ Ad ꝗscribendas quoqz hmõi depositiões testiũ et ad faciendũ oia q in cõmisso vobis offõ ad scriniarij seu tabellõis offiñ pertinẽt: teneri districte pcipimus: cuz per vos et singulos vestri ordinis fratres: q dum essent in seculo tabellionatus offiñ hũisse t exercuisse noscũt. t illos ẽt quibus qdez tabellionatus offiñ ratione pfati negocij fidei fuit ab apo. se. cõmissuz t i posterũ ꝗmittet: ꝗcedẽtes hmõi fratrib⁹: necnõ t alijs rligiosis quibuslibet q sil' dum eẽnt in seculo tabellionatus offiñ hũerũt: t exercuerũt: qbusuis ẽt clericis secularibus offiñ ipsum bñtibus: ẽt si ijdez frẽs religiosi t clerici sint i sacris ordinibus ꝗstituti: exercẽdi libere offiñ ipsum quo ad premissa[n] nõ obstante statuto aliquo ꝗtrario canonis[o] vl ordinis quocũqz vallato mũimie: pntẽ. ¶ Lõpescẽdi pterea monitiõe pmissa[p] p cẽsurã ecc'iasticã appellatiõe postposita[q] pdicatores q̃stuarios vbi ꝗtigerit, p inqsitõis seu fidei negocio ꝗgregatiõez fieri vel als eidẽ negocio quõlibet ex hoc impedimẽtũ aliqõ afferri a pdicatõis offõ: qõ ad ipsos[r] nullaten⁹ ptinet: quoꝝ interest tñ charitatiua sbsidia suppl'r petere: ac idulgentiã si forte bñt exponer: libera vob t singulis vꝝ ꝗcedim⁹ auctate pñtiũ facultez[s]. ¶ Deniqz vt circa pmissa plene vob t singulis vꝝz coertõis expedita t inuiolabil' adsit auctoritas volum⁹ vt ea oia viril'r exeq̃mini si opus fuerit iuocato auxilio[t] brachij secularis ꝗtradictores p cẽsuraz ecc'iasticã appellatiõe postposita cõpescẽdo: nõ obstãtib⁹ aliqb⁹ priuilegijs ul idulgẽtijs qbuscũqz psonis cuiusuis cõditõis dignitatis ul gradus religionis uel ordinis cõitati-

bus vel vniuersitatib⁹ ciuitatũ t locorũ spãliter vel gñal'r sub q̃cunqz verborũ expssiõe vel forma a mẽorata se.cõcessis vel i posteꝝ cõcedẽdis: cũ ex hmõi vl alijs puilegijs t idulgẽtijs nullũ vob i tãte pietatis negocio velim⁹ obstaculũ interponi: t ꝗstõne de duabus[v] dictis edita i ꝗci.ge. ¶ Statuim⁹ isup vt ptãs capitaneus seu rector vel consules seu quiuis alij qui ciuitati pesunt vel loco alteri ad pñs: aut preerit in futuꝝ: ad regsitõez diocesãoꝝ vl vicarioꝝ suoꝝ seu ĩqsitoꝝ hr̃tice puitatis: iurẽt pcise attẽder' iuiolabiliter t obseruare ac facere a suis subditis obseruari toto tpe sui regimis in terris sue iurisditiõi regimĩ subiectis[x] ꝗstões ꝗtra hr̃ticos credẽtes receptatores fautores t defẽsores eorũ ipsorũqz filios nepotes a se.ap.promulgatas ac ẽt approbatas[y]: q̃ qui iurare noluerit t seruare: vt infamis t tãq̃z hr̃ticorũ fautor ac de fide suspect⁹ offõ t bonore regiminis spolietur nec vlterius potestas capitanei⁹ ꝗsul vel rector hẽatur in aliqua aut decetero i aliquaz dignitatẽ vel offiñ publicũ[z] ulterius assumat: t q̃ ut ptãs baliu⁹ ꝗsul vl rector fecerit nullam obtineat firmitatem.

Bonifacius. viij. inquisitoribus heretice prauitatis.

¶ Lõpẽdit ista decre. pter vtilia ꝓ exhibẽdo offõ ĩqsitoꝝ: dat.n.eis ptãtẽ ꝗmittendi citatões t sẽtẽtiaꝝ denũciatões: dat ptãtẽ vocãdi peritos deꝝ t ppl'm ut eis assistant: dat ptãtem ꝓcedendi cõtra illos qui ó sua in aliã ꝓuinciaz se transtulerũt: dat ptãtẽ repetẽdi libros t ꝓcessus cõmutãdi t mitigãdi penas: puandi t puatos nunciãdi officijs t honoribus hr̃ticos fautores t defensores eorũ: ita tñ q hoc fiat de diocesanoꝝ: uel in eoꝝ abñtia vicariorũ cõsilio: nisi ijdem scienter talib⁹ beneficia contulissent.h.d. Jo.an.

Vt cõmissi nobis officij debitũ vtilius t vberius exeq̃mini: sancte memorie Innocẽ .alexã. t clemẽtis predecessoꝝ nr̃orũ vestigijs[x] inherẽtes: vobis t vꝝz singulis⁹ ꝗmittẽdi citationes t denuncia tiones sniarũz[z]: quas in quoslibet heteticos credẽtes receptatores defensores t fautores eorũ tuleritis[a]. ¶ Aduocandi quoqz ꝓut expedierit[b] peritos quoslibz: ut vob assistãt t i hmõi ferẽdis sniis pbeãt cõsiliũ opportunũ: ac eis q sup his vobis humiliter pareant in virtute obedientie iniungendi. ¶ Conuocandi ẽt clerum t ppl'm ciuitatũ castroꝝ aliorũqz locorũ ꝓut dicto negocio fidei videritis expedir'. ¶ Et cõtra illos quos in ꝓuincia in qua vobis inquisitionis offiñ est cõmissũ hereseos crimen constiterit cõmisisse: licet ad alias partes se transferẽdos duxerint procedendi[c]. ¶ Necnon

tẽ: lz in ꝗseruatorib⁹ locuz hẽat. vt.s.e.ti.de offi.dele.c.vl.§.ꝗseruatores.ij istud est quoddam speciale fidei fauore qõ non tollir' p generalẽ ꝗstõnez lz postea subsecutã: ad b j. de regu.iur.generi.t qõ ibi diri. Jo.an.

r ¶ Subiectis. q extra territoriũ ius dicẽti ipsu ne nõ parer': de ꝗsti.c.ij. s.e.li.ff.de iur.om.in. .l.vl.t hoc qõ hic dr̃ habebamus. s.e. excõicamus.ij.§.moueantur.

y ¶ Approbatas. omãa enim nr̃a facimus: qbus auctoritatẽ nr̃am ĩpartimur. C.de ve.iur.enu. .l.i.§.sed neqz:

z ¶ Publicum.sic.j.de pe.felicis.t.j.c.prori.

Tẽ missi.

Ponit septem vtilia pro exhibendo officio inqsitoꝝ. Scõm ibi: ad uocandi. Tertiuz ibi: ó uocandi. Quartum ibi t ꝗ illos. Quintum ibi: nec nõ. Sextuz ibi: puã di. Septimũ ibi: sunt aũ

Bo. Hic incipiunt decre. bonifacij: t hãt quidam hic rubricã de inqsitorib⁹ heretice prauitatis: sed nõ ẽbet hic cẽ rubrica: t fuit error scribentiũ ex suppscriptiõe prouinciẽ: qui putauerunt q boni. viij. esset superscriptio t residuũ ẽt rubri.

t ¶ Vestigijs.i diuersis commissionib⁹ quas suis tpibus fecerant inqsitoribus heretice prauitatis.ioan.an.

? ¶ Singulis.pñt enim ꝓcedere simul t diuisiz s.c. pr. in pn.ioan. an.

x ¶ Senẽgiarij. has ẽt cõmittit ꝗseruatores: ꝗ de inquisitoribus maior erat dubitatio: qr illorũ mĩsteriuz vꝝ clerum.s. de offi. dele.c.vlt.

a ¶ Tuleritis.vrb.j.ait ca fi.c. plenam concedimus facultatem.t B idẽ repetas i fi.cuiuslibꝫ.s.

b ¶ Expedierit.sic.s.c. i.t.c.prori.§.verũ.c.j. eo.c.vlt.ioan.an.

c ¶ Procedẽdi. qd in casu cõuerso j eo.s.q alibi crimen hr̃ticis cõmisit: s mõ ẽ in ꝓuincia huius inqsitoris: dic q poterit cognoscere: quia vbi inuenitur ꝗuenir' qs ó crimine C. vbi ó crie agi oport.l. i.t sic fm hoc esset reperire q iterdũ duo inquisitores cognoscerent: ꝓ ne peccauit in rauẽnati transiuit ad mediolanũ secundum hoc rauẽnas t mediolanensis poterit cognoscere nec est mirum ut.j.eo.c. per hoc. Jo.

a ¶ Quibuslibet. siue sint ipsi scribētes: vel alij ad quos quomodocunq3 deuenerit dicta scripta.
b ¶ Uel mutandi. regulariter contra. ff. de reg. iur. l. paulus: ⁊ l. acta. §. i. ⁊. s. de offi. delega. in litteris functus est enim iudex officio suo iudicando bene vel male: vt ibi Jo. an.

faciendi a quibuslibet[a] assignari uobis libros seu q̄ternos: ⁊ alia scripta: in quibus inquisitiōes facte ac processus p quoscunq3 auctoritate se. apo. vel legatoꝝ eius habiti cōtra hereticos cōtinenẗ: ⁊ illoꝝ q nostris mandatis obedientes humiliter stant ꝓpter heresim in carcere vel muro reclusi: penā vna cū prelatis quoꝝ iurisditioni subsunt mitigandi vel mutādi[b]: cū videritis expedire. ¶ Priuādi preterea uel priuatos nunciandi dignitatib9 ac alijs beneficijs ecclesiasticis de diocesanorum vel eis absentibus vicariorum suoꝝ cōsilio: ⁊ officijs publicis ac honorib9[c] q̄buscunq3 eosdem hereticos credētes receptatores ⁊ defensores ipsoꝝ eoꝝq3 filios ⁊ nepotes plenā concedim9 facultatem. ¶ Sunt āt diocesani i p̄uando tales vel nunciando priuatos beneficijs ⁊ huiusmodi requirendi: nisi forte constaret legitīe q̄ ijdē sciēter[d] huiusmodi personis eadem beneficia cōtulissent: tūc. n. eos in his requirendos non eē censemus: sed potius a suo iudice puniendos[e]. Idem.

¶ Christiani ad iudaismum transeuntes ⁊ redeuntes heretici reputantur. h. d. fm Zen.

Contra christianos q ad ritū transierint vel redierint[f] iudeorum etiam si huiusmodi redeūtes dū erant infantes[g] aut mortis metu nō tn̄ absolute[h] aut p̄cise coacti baptizati fuerunt: erit tanquā ꝯtra hereticos: si fuerint de hoc confessi aut p christianos seu iudeos[i] ꝯuicti ⁊ sicut cōtra fautores receptatores ⁊ defensores hr̄ticoꝝ: sic cōtra fautores receptatores ⁊ defensores taliū est procedendū[k]. Idem.

c ¶ Honoribus. Nota in ea parte qua priuat vel priuatos denunciat dignitatibus ecclesiasticis ⁊ ecclesiasticis beneficijs requiritur consilium diocesani: vel eo absente ei9 vicarij: quia sicut institutio fit eis auctorizantibus: sic etiam debet fieri destitutio: de institu. ex frequentibus. de hereticis cum ex iniuncto. in fine sed cum priuat officijs publicis: ⁊ honoribus non requiritur consilium eorum vt patet ex ordinatione istius littere: ⁊ ideo quia cessat in illis superior ratio Joannes andreas.
d ¶ Scienter. s. s. eo. c. ij. ad hoc. ⁊. j. eo. decreuit ⁊ presumem9 ignorare: nisi probentur scire. j. de reg. iu. presumitur. ff. de proba. verius: quod sane intelligas: vt nota. i dicta regula presumitur.
e ¶ Puniendos. ⁊ vnde debetur pena non venit premium. ff. de leg. .i. si seruus plurimū. §. q. aūt. xvi. questione. i. c. legi cum si.
Contra. Facit tria. Primo soluit dubium. Quod Secundo fortificat ibi: etiam si. Tertio illud ampliat ibi. Et sic Do:
f ¶ Redierint. forte pri9 fuerant iudei: postea facti sunt christiani: isti dicuntur redire. hi qui nū quā fuerant iudei s3 semper christiani: illi dicuntur transire. Joan. an. Cristiani ad iudaismum transeuntes: vel redeuntes heretici reputātur. h. d.
g ¶ Infantes. scilicet minores septennio: vnde videbantur non obligati ad fidem: quia etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i. vñ nec spōsalia tales contrahere possunt. s. eo. libro de sponsa. c. vno sed contrariū est verum: quia tali sacramento obligati sunt etiam ignorātes. s. de bap. maiores de conse. di. iiij. queris. sicut ⁊ punitur etiā ignoranter rebaptizatus. c. di. qui bis: ⁊. c. sequenti.
h ¶ Absolute. ergo absolute coactus non recipit sacramentum baptismi: sed conditionaliter ⁊ metu mortis coactus bene. xlv. dist. de iudeis. s. de bap. maiores. coacta enim voluntas: volūtas nō est. xv. q. i. merito queritur. est autem absoluta coactio: cum quis renitens inuitus ⁊ reclamās fertur ad fontes. ⁊ cum verborum prolatione īmergitur: ⁊ est si. l. di. presbyteros. s. quod me cau. c. sacris.
i ¶ Iudeos. nō ergo possunt isti se iuuare per professionem: quam contempserunt. C. aposta. l. hi qui sanctā. l3 alias infidelis non recipiatur ad testimonium. s. de testi. c. i. Jo. an.
k ¶ Procedendum. erit ne per istud capitulum canon ille rectus. i. q. iiij. iudei. ibi dicitur q̄ bona iudeorum deuoluunẗ ad catholicos filios: sed bona hereticorum sunt confiscata. j. eodem cum fm. quia correctio iuriū est vitanda: dicendum videtur q̄ non: vt istud. c. loquatur de pena personali: non de damnatione bonorum: maxime quia hec noua iura quando corrigere intendunt hoc exprimunt. s. de conces. preben. c. ij. j. de senten. exc. ca. vlti. contra videtur cum aperte dicat eos puniendos vt hereticos. ergo ipsorum bona non deuoluuntur ad filios. j. eo. cum fm. qō tutius videẗ: nec necesse est: vt noua lex corrigens precedentem de illa faciat mētionem .s. eo libro. de consti. c. i. Jo. an.
Decreuit. Duo facit. Primo ponit dictum: quod Secundo determinat ibi: quod intelligendum. Do.
l ¶ Decreuit. in cōmissionibus per eum factis super heretica prauitate.
m ¶ Confiscari. vt sic mulier mariti odio non grauetur. j. de reg. iur. non deb3: cum suis concor. quia nec vxor pro marito conuenitur. C. ne vxo. pro ma. per totum: nisi in causa primipilarij. C. in quibus causis pigno. vel hypothe. contra. .l. sacris.

¶ Non confiscantur dotes vxorum innocentium propter heresim maritorum. h. d. fm Zen.

Decreuit[l] felicis recordatiōis Inno. papa quartus: q3 propter heresim maritorū vxorum catholicaꝝ dotes nō debeāt ꝯfiscari.[m] ¶ Quod intelligendū fore cēsem9 nisi forte mulieres ipse cum viris matrimonia contraxissent quos hereticos tunc[n] sciebant. Idem.

¶ Filij hereticorū vsq3 ad secūdā lineam paternam: ad primam vero maternam sunt inhabiles ad beneficium ecclesiasticum vel officiū seculare si patres ante mortē ecclesie reincorporati non fuerint: hoc dicit secundum Do.

Statutū felicis recordationis Innocentij[o] ⁊ Alexandri[p] predecessorum nostrorum: ne videlicet heretici credentes receptatores defensores ⁊ fautores eorum ipsorumq3 filij vsq3 ad secundam generationem ad aliquod beneficiū ecclesiasticū seu publicum officiū admittantur: quod si secus actum fuerit sit irritum ⁊ inane[q]. ¶ Primum ⁊ secundum gradum per paternam lineā comprehendere declaramus: per maternam vero ad primū[r] duntaxat volumus[s] hoc extendi. ¶ Hoc sane de filijs et nepotibus hereticorum credentium ⁊ aliorum huiusmodi qui tales esse vel tales etiam decessisse

n ¶ Tunc. s. tempore contract9 ergo si tunc ignorabant: l3 postea sciuerint non habet locum pena vt sic inspiciatur initium .s. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. presumuntur aūt ignorare nisi probentur scire. ff. de proba. verius. de hoc. s. e. c. ij. ⁊. j. de regu. iu. presumitur. Jo. an.
Statutum. Primo ponit ius antiquum. Secundo duas determinationes ipsi9 Prima ibi: Primū. Secūda ibi: hoc sane. Do.
o ¶ Innocētij. Si loquatur de quarto habebam9 id i ꝯmissionib9 per eū factis: vt diri. s. c. pri. si dicamus de tertio posset loqui de decre. s. e. vergentis: ⁊. c. excōicamus. §. credentes.
p ¶ Alexandri. quarti. s. e. q̄cunq3. §. heretici.
q ¶ Inane. hucusq3 durat antiqua ꝯstitutio: modo sequiẗ declaratio in qua declaranẗ not. p host. s. e. v̄gentis. ⁊ hanc declarationem sic itelligo. si tūc9 fuerat hereticus receptator fautor vl' defensor ⁊ habuit filium ⁊ filiā vterq3 ipsorū subiacet ꝓhibitiōi: ⁊ si ille filius hēat filiū ipse nepos ex filio prohibitioni subiacet: sed si filia habeat filiū nepos ex filia nō subiaceat huic ꝓhibitiōi. Itē si mulier aliqua est heretica ⁊ habeat filios soli filij includuntur hac prohibitione sed nepotes ex filijs non: ⁊ hoc intendit hec declaratio. Et hoc secundo casu cū mater fuit heretica intelligas vex si pater fuit catholicus: vt ei9 respectus non habeatur: ⁊ facit in hoc id qō no. accur. C. ad. l. iul. ma. .l. quisq3. vbi dicit q̄ eadem ē pena cum mulier cōmittit crimen lese mai. quo ad descendētes sicut eū vir. Est tamē sciēdum q̄ vbi alias non caueret de descendentibus per maternam lineam illi nullo gradu cōprehenduntur per sententiam iuris vel hominis: vt. j. de penis. vbicunq3: sed q̄ filij etiam filiarū includerentur videbatur probari per decreta. s. de penis. in quibusdam. §. sacri vbi punit posteritates: ⁊. j. ti. proxi. c. vno. ⁊ videbantur illi puniri ⁊ per verba ⁊ per mentem: per verba quia sunt descendentes: ⁊ a verboꝝ significatione nō ē recedendum. ff. de le. iij. l. non aliter. ⁊ differentia agnationis ⁊ cognatiōis hodie sublata videtur. in auc. colla. ix. de here. que ab intesta. defer. ⁊ de mente idem videbatur: quia voluerat constitutio punire hereticum in filijs. xxiiij. q. iij. §. sed qui ⁊. ff. qō metus causa. l. isti quidem. si enim ex vnica filia nepotem haberet: ⁊ ille non includeretur: non puniretur in filios. idem videtur de mente. ideo ne quis ducat filiam heretici in vxorem: sicut enim vir infidelis saluatur per mulierem fidelem: sic ⁊ damnari posset. ar. de diuor. gaudemus. Unde qui emit mācipia de origine solet querere. ff. de edil. edic. qō si nolit. §. mancipia. sed de iure secus est. vt in predicta decre. vbicūq3. j. de penis. nisi. vbi aliud cauetur vt hic ⁊ bene facit. ff. de sena. l. liberos. vbi dicitur senatores vocari debere ipsos senatores ⁊ filios eorum ⁊ nepotes natos ex eis: nepotes vero ex filiabus nati senatores non dicentur sed patris sui conditionem sequentur.
r ¶ Primum. ⁊ secundum gradum. i. filios ⁊ nepotes. ⁊ hoc patet etiam ex. §. sequenti. s. eo. vt cōmissi. ad finem. ⁊ est casus quo filius punitur propter delictū patris: de hoc diri. s. eo. c. ij.
s ¶ Volumus. supra diri declaramus: hic dicit volumus: quia inquantum punit descendentes per masculinum declarat ius vetus: īquantum descendentes p femininum statuit ius nouum. ad idem. j. de pe. vbicunq3 ⁊ bene facit hec littera ad questionem qua queritur: an filij legitimi includantur hac prohibitione: ⁊ videtur q̄ non: quia non sunt in patris potestate: instit. de nup. circa fin. sed q̄ potestas nil operetur probat hec littera: que punit descendentes per maternam lineā primi gradus cum tamen filius in potestate matris non sit: ⁊ hoc equum ne plus

habeat luxuria q̄ castitas i auc. de resti. ⁊ ea que pa. in fi. col. iiij. licet interdum secus. s. de biga. quia circa. verum est tamen q̄ isti alio capite prohibentur ⁊ a successore: vt. s. qui fi. sint legi. per venerabilē. in fi. ⁊ ab honoribus. lvi. di. per totum. s. de fi. presby. per totum. a ¶ Esse nunc: q: viuunt.
b ¶ Reincorporatos. q: lapsi fuerant simpliciter: non relapsi: de quo dic vt. s. eo. ti. accusatus.

cta se iudices informabunt. s. de testi. in nostra. ff. de testi. l. iij. §. dis. ego solus. si aūt episcopus ſm suum pronunciare vult processum: inquisitor ſm suum: quid iuris. ī. sequitur.
o ¶ Deferendū. ad idem. s. de rescrip. pastoralis.
p ¶ Sententia. licet ergo vnius delicto inquiratur per plures etiam diuisim: vnica tamen sententia fertur: ⁊ sic non ob. s. de of. le. licet. ff. nau. cau. sta. licet vbi dicitur q̄ de delicto vnius sepius non queritur: quia illa loquuntur quādo iam pronunciatum est: quod dic vt no. ij. q. v. habet hoc pp̄rium: ⁊. s. de accusa. de his.

c ¶ Insistunt. ad hoc. s. de tēp. or. ex tenore. s. de fur. c. vlti.
d ¶ Parati. ex quo non stat p eos nō eis dʒ iputari: de hoc. s. de eo qui mit. in pos. c. i. ⁊. ij.

Inquisitores. Primo ponit dictum a quo vnū casum excipit ibi: Nisi. Scdo inquisitores informat quando exceptio locum non habet ibi. si tamen. Jo.
e ¶ Quibuslibet. de quibus minus dubitatur.
f ¶ Apostolice. No. hanc lr̃am non dicit in litteris cōmissiōis apostolice vel alioꝝ a qb⁹ deputati fuerint ſm q̄ dixerat in prin. per qđ omissum videtur qđ inquisitor deputat⁹ ab alio q̄ a papa: etiā si habeat expressum mandatum inquirere non possit contra epm̄: ⁊ licet antiq̄ iura dicant: q̄ synodus audit cām criminalem epi: licet diffinitionē pape reseruet. iij. q. vi. accusatus: ⁊. c. se. v. q. iiij. duodecim. tñ cōmittere nō poterūt in hoc casu: ⁊ isti inquisitores non poterunt inquirere etiā vt instructam remittant causam. s. de ap. cōstitutus: qr non solum diffinitio: sed processus ⁊ inquisitio est ipsius interdicta per hoc. c.
g ¶ Expresse. quātūcūq igitur sint v̄ba expressa generalia: puta vt inquirere possit ↄtra quoscūq cuiuscūq cōditiōis dignitatis aut status non inquireret contra epos nisi id exprimatur propter prerogatiuā epoꝝ ad idē. ī. de sen. exco. nu. q: periculosum.
h ¶ Nunciare. q̄cito poterunt ꝑpter periculum qđ ex facto posset isurgere cōcor. s. c. li. de egro. c. vno.

Per hoc. Sunt tria dicta que patēt. Secundum ibi: Uerum. Tertium ibi: sine Dominicus.
i ¶ Generaliter. bene dicit: qa secus esset si fieret de ceteris criminibus ⁊ psone spetialis cōmissio: quantū enī ad illā cām preiudicaretur ordīarie potestati: vt. s. de offi. deleg. studuisti q: generi per spēm ⁊c. ī. de. re. iur. generi cum suis concor.
k ¶ Delegata. si habent. forte habent delegatā ab hoīe: qđ accidit in ordinario cū papa sibi cōmittit crimen: secus si eū monet suum ad officium excitādo qđ dic vt. s. de of. or. lʒ ⁊. c. graue. vel habent delegatā a iure: sicut est videre in hoc crimīe sup exemptos. s. eo. ti. ad abolēdam. in fine.

probantur: intelligendū eē[a] videtur: non autem illoꝝ quos emēdatos esse constiterit: ⁊ reincorporatos[b] ecclesie vnitati: ⁊ ꝑ culpa huiusmodi ad mandatum ecclesie penitentiam recepisse quam ipsi vel iam perfecerūt vel humiliter prosecutioni eius insistūt[c] vel parati[d] fuerint ad recipiendum eandem.

Idem.

¶ Inquisitor pape super heresi sine speciali mandato non inquirit contra episcopum: sed si eum culpabilē sciuerit nunciabit pape: hoc dicit Jo. and.

Inquisitores heretice prauitatis ab apostolica sede seu alio vel alijs quibuslibet[e] deputati: de huiusmodi crimine iquirere cōtra episcopos nequeunt: aut ei⁹ ptextu ꝓcederē cōtra eos. Nisi i litteris ↄmissiōis apostolice[f] q̄ hoc possit contineatur expresse[g]. ¶ Si tamē iquisitores ipsi episcopos vel alios superiores prelatos sciuerint vel iuenerint circa crimē hereseos commisisse: aut eos de hoc diffamatos existere: vel suspectos: id tenebuntur sedi apostolice nunciare[h].

Idem.

¶ Non derogatur ordinarijs super processu hereticorum licet papa generaliter alteri deleget ⁊ super eo facto episcopus ⁊ inquisitor possunt procedere cōmuniter vel diuisim: vel proferre sn̄iam in qua si discordāt debent pape referre: ⁊ episcopi qualitercunq procedant debent seruare modum inquisitoribus impositum. h. d. Jo.

Per hoc q̄ negociū heretice prauitatis alicui vel aliquib⁹ ab apostolica sede generaliter[i] aliqua ꝓuicia ciuitate vel diocesi dēlegaſ diocesanis episcopis: qui ⁊ ipsi auctoritate ordinaria vel delegata[k] si habēt i eodē procedere valeant nolum⁹ derogari. ¶ Uerū vt dictū iqsitiōis negociū efficati⁹ melius vtiliusq ꝓcedat: cōcedim⁹ q̄ ꝑ epos ipos ⁊ per inquisitores de facto eodem iquiri valeat communiter vel diuisim[l]: si diuisim processerint: teneantur[m] sibi inuicē cōmūicare ꝓcessus ut per hoc possit melius veritas inueniri[n] ⁊ nisi hoc casu inquisitores in sententie prolatione diocesanis vel econtra duxerint deferendum[o]: ꝑ utrosq simul sententia[p] proferatur: in qua ferenda si non conuenerint per vtrosq negocium sufficienter instructum ad sedē apostolicam remittatur.[q]

¶ Sane autem ordinaria siue delegata episcopi potestate procedāt illum in procedendo modum obseruent: quem inquisitores possūt ⁊ debent per iura[r] communia vl' ꝑ speciales concessiones seu ordinationes[s] sedis apostolice obseruaſ.

Idem.

¶ Episcopis ⁊ inquisitoribus heresis non resistant sed omnino pareant domini temporales: ⁊ de eo crimine non cognoscant alias ꝑut dicitur hic puniūtur. h. dicit ſm Zenonem.

Ut inquisitionis negocium cōtra hereticam prauitatē ad dei gloriam ⁊ augmentum fidei nostris temporibus prosperetur: leges[t] quasdam per federicum olī romanorum imperatorem tunc[v] in deuotione romane persistentem ecclesie promulgatas: quatenus[x] dei ⁊ ecclesie sancte sue honorē ꝓmouent: ⁊ hereticorum exterminium prosequuntur: ⁊ statutis canonicis non obsistunt approbantes ⁊ obseruari volentes: vniuersas seculi potestates ⁊ dominos temporales ac prouinciarum: terrarum ciuitatum aliorumq locorum rectores quibuscunq dignitatibus vel officijs aut nominibus[y] censeātur: requirimus ⁊ monemus: vt sicut reputari cupiunt ⁊ haberi fideles[z]: ita pro defensione fidei diocesanis episcopis ⁊ inquisitoribus heretice prauitatis a sede apostolica deputatis: aut in posterum deputandis pareant: ⁊ intendant hereticorum credentium fautorum receptatorum ⁊ defensorum ipsorum inuestigatione captione ac custodia diligenti: cum ab eis fuerit requisiti: ⁊ ut prefatas personas pestiferas in potestatem seu carcerem episcoporum aut inquisitorū dictorum: vel ad locum de quo ipsi vel aliqui ex eis mādauerit infra eorundem dominorum potesta-

q ¶ Remittatur. qd iuris alias cum iudices discordant habetur. s. de re iudi. c. vlti.
r ¶ Jura. cōmunia. s. et ī. hoc eo. ti.
s ¶ Ordinationes. etiā hoc volumine non insertas: dūmodo nō his cōstitutionibus contrarias. ī. eo. c. vl. in fine. sunt enim ibi reseruate: ⁊ de his loquitur proemium huius li. in fi.

Ut inquisitionis. Primo approbat ⁊ seruari precipit leges canonibus non contrarias per federicum cōtra hereticos promulgatas. Secundo precipit rectores locorum parere inquisitoribus ordinario vel alteri eorum inuestigatione captione custodia ⁊ punitione hereticorum ⁊ fautorum suorum: eorum proclamationibus vel appellationibus non obstantibus: ita tamen q̄ de illo crimine cum sit mere ecclesiasticum nec iudicent nec cognoscant contrafacientes ⁊ non parentes ⁊ eorū fautores excōmunicat: quā si p annum sustinuerint: vult eos vt hereticos cōdēnari. h. d. Jo. an.
t ¶ Leges. quasdā: has leges fertur q̄ clemens sub bulla redegerat: sed eas aliter non habemus quo ad verba: habemus tamen quasdam auc. federici: de quibus etiam forsitan intellexit hic bonifacius. C. de epis. audi. auc. statuimus. signata sup. l. iubemus. C. de hereti. auc. credentes: auē si vo dn̄s. ⁊ auē gazaros hēbamus etiam olim q̄n dā ipsi⁹ ↄstōnē i qnta cōpil. q̄ lex incipiebat hac edictali al' hac decretali. ⁊ erat sub ti. de ↄsti. et eadē ↄpilatō q̄ icipiebat gazaros sub ti. de hereticis

l ¶ Diuisim. sic ⁊ plures inquisitores cōmuniter ⁊ diuisū de hoc crimīe cognoscere possunt. s. eo. vt officiū. saluo eo qđ dicit. ī. eo. multorum. in cle.
m ¶ Teneātur. nota q̄ non dicit: possint: vnde nō relinquitur eorum voluntati: cum ius hoc necessitati subijciat.
n ¶ Ueritas iueniri. ad qđ elaborare iudex debet. iiij. questione. ij. quāquam. s. de probati. quoniam contra. sed quid dices si processus isti inueniantur esse contrarij: tunc ipsi considerabunt: qui vero proximiora loquantur: ⁊ per ipsorū di-

v ¶ Tunc. hoc dicit: quia postea recessit a deuotione romāe ecclesie: ꝑ Innocen. quartum in concilio fuit depositus ob certas causas. s. eo. lib. de re iudi. ad apostolice.
x ¶ Quatenus. ergo alias non approbat: q: non tenent: cōcor. x. di. c. i. ⁊ facit quod no. xxvij. di. si quid veri. xix. di. c. i.
y ¶ Nominibus. concor. s. de elec. fundamenta. eo. li.
z ¶ Fideles. qd enim fidelis q non doleat fide lesa. ī. de pe. felicis. ad fin.

a Catholicos. vnde non per iudeos hereticos vel paganos qui quo ad pdicta suspecti sunt: ⁊ est ſi. ſ. de iudeis. c. pe.
b Vel eorum aliquos: hodie dic vt in cle. co. ti. multorū. §. sane: ⁊. §. se.
c Indilate. no. ꝙ sñia lata super crimine statim dilatiõe postposita mādanda est executioni: qđ idem probat. ij. q. j. sicut. de pe. di. i. adam. fallit in casibus no. xi. q. iij. cum apud. quid iuris de alijs sententijs latis super personalib⁹ vel realibus actionibus. no. ſ. de offi. deleg. querenti.
d Puniendos. quid si inquisitor ⁊ ordinarius discordant i mādato: qa vnus mandat punire p se condēnatuꝫ: alter mandat relaxari per se absolutum: satis videtur supsedendum donec consulatur papa. ſ. c. proxi.
e Ordinationem. ꝺ ordinationibus loqtur inno. alex. ⁊ clemens. que sunt reseruate. j. c. vlti.
f Imperialem. ipsius federici quā non habem⁹ sed approbata est. ſ. in prin. Jo. an.
g Quoquomodo. i. principaliter vel incidenter: ꝯꝯ. ſ. de ordi. cog. tuam. ſ. qui fi. sint leg. lator cum si. als tamen cognoscit iudex incidenter quod non cognoscit principaliter. C. de iudi. quotiens. ſ. de resti. in i te. c. pe. cū suis concor.
h Cognoscant. no. ꝙ licꝫ regulariter de qua re iudex cognoscit pronūciare debeat. ff. de iudi. de qua re. ſ. de cā pos. cum super. tñ hoc fallit interdum sicut cum delegans reseruat prolationem sententie. ſ. de offi. dele. super questionuꝫ. synodus cognoscit de cā criminali episcopi ⁊ nō pronunciat. iij. q. vi. accusatus: ⁊. c. seq. v. q. iiij. duodecim. idēꝫ in cas n. ſ. de rescrip cum contingat. vbi ad sui instructionem de iurisdictione cognoscit is q super illa pronunciat. Hic tamen vtrūqꝫ expsse vetat. scilicet cognitio ⁊ pronūciatio: quia iudex huius rei non est capax: ⁊ concor. j. de sen. ex. si iudex.
i Indirecte. ad idēꝫ. ſ. co. statutam. X. Jo. an.
k Scienter. ignorantes ergo non ligat ꝯstitutio: ad idem. ſ. c. ij. in prin. ⁊. c. vt cōmissi. in fi. ⁊. c. decreuit.
l Percussum. no. canonem late sententie: ⁊ q: non reseruat absolutionem pape: ordinarius absoluere poterit. ſ. de sen. ex. nuper.
m Cōdēnetur. ad idem. ſ. co. cum contumacia.

Cum secundum Due sunt partes. Prima loqtur de confiscatione. Scđa de apprehensiõe ibi: ꝯfiscatiões: Et pmo facit duo. inducit enim tria vel q̄ttuor argumenta ex quibus ꝯcludit ibi: bonifacius. Scđꝫ argumentū ibi. ⁊ mulier. Tertiū ibi: ac etiā. Quartū ibi: ⁊ rex. Premitte pro euidentia qđ habet. ſ. e. ti. excōicamus. pmo: ⁊. ij. responso vbi dr: ꝙ bona hereticorum confiscantur. Ho.
n Nature ꝯtrarias. in qbus sexus pdit formā ⁊ scelus ē tale ꝙ nō pficit scire: venus mutatur in aliā formā. C. de adul. l. cum vir. ⁊ oium carnaliū criminum pessimum est vsus ꝯ naturā. xxxij. q. vij. adulterij. ⁊ si tot⁹ mūdus vteretur illo vitio non excusat. e. cau. ⁊. q. flagitia.
o Eoipso. propter hoc facit ad propositum.

tem vel rectorū districtū ducāt vel duci faciāt sine mora: vbi p viros catholicos[a] a prefatis epis seu iquisitoribus vel eoꝝ aliquos[b] deputatos sub arta ⁊ diligenti custodia teneant: donec eorū negociū p ecclesie iudiciū termineꝫ: vtqꝫ de heresi a diocesano epo vel inqsitore seu iquisitoribus ꝯdēnatos: prefati potestates dñi tpales siue rectores uel eorum officiales seu nūcij sibi relictos stati recipiant idilate[c] aiaduersione debita puniendos[d]: nō obstātibus appellationib⁹ seu ꝓclamatiōib⁹ pdictorū neqtie filiorū: cū tā ꝫ ordiatione[e] pđc. nrorū q̄ꝫ sm legē iperialē[f] appellatiōis ⁊ ꝓclamationis bñficiū expresse sit hereticis ⁊ credentibus ac eorū receptatoribus fautoribus defensoribus interdictum. Prohibemus quoqꝫ districtius ptātib⁹ dñis tpalibus ⁊ rectoribus eorūdēqꝫ officialib⁹ supradictis: ne ipsi de hoc crimie cuꝫ mere sit ecclesiasticuꝫ quoquomō[g] cognoscāt[h] vel iudicēt: siue captos pro eodem crimine absqꝫ dictoruꝫ episcoporū siue iquisitoꝝ aut saltē alterius eorūdē licētia vl mādato a carcere liberent: aut executionem sibi pro huiusmodi crimie a diocesano vel iquisitoribus seu iquisitore iniunctā ꝓmpte ꝓut ad suū spectat officiū facere seu iplere detractent: vel als diocesanorū aut inqsitorū iudiciū sniam seu processuꝫ directe vel indirecte[i] ipedire presumāt. Siqs vero ꝺ predictis potestatib⁹ dñis tpalibus rectoribus vel eorum officialibus seu baliuis contra predicta fecerit: aut prefato fidei negocio sepe factis diocesano episcopo vel iqsitoribus incūbenti se opponere forte presumpserit: vel ipsum aliquatenus impedire: necnon ⁊ qui scienter[k] in predictis dederit auxilium consilium vel fauorem: excommunicationis se nouerit mucrone pcussum[l]: quaꝫ si p annum animo sustinuerit pertinaci: extunc velut hereticus condemnetur.[m]

I Idem.

Bona hereticoꝝ ipo iure sunt ꝯfiscata: qđ ꝓbatur triplici argu. legali: ꝫ apprehēsio bonorū nō fieri dꝫ per dñm secularē: nisi prius pronunciatū fuerit sup crimie p iudicē ecclesiasticū: qui hoc possit. Jo. an.

Cum ꝫ leges ciuiles nefarias nature[n] ꝯtrias icestas nuptias ꝯtrahentes: eoipso[o] suaꝝ dñiuꝫ rerum pdant[p]: ⁊ mulier[q] humanaꝫ[r] legē trāsgrediēs: presertiꝫ parentibus suis nō ꝯsentiētibus: raptoris nuptias eligēs: bona oia p q̄ legeꝫ sibi obuenerāt a raptore ac alijs cōsortib⁹[s] raptus: ipso iure[t] amittat: certoqꝫ[v] casu deferant i fiscuꝫ: ac ēt illicitas[x] spēs trāsuehens aut reruꝫ uectarū ꝓfessione omittēs[y] earūdē specierū ⁊ rerū ꝓprietate hoc ipso priuet ⁊ fisco rerū ⁊ specieꝝ dictaꝝ ꝓprietas acqrat: bona[z] hereticorū q̄ graui⁹[⁊] horribili⁹ ac detestabili⁹ q̄ꝫ predicti⁹ delinqūt ipso iure[ꝫ] de fratrū nrorū cōsilio decernim⁹ cōfiscata. Cōfiscatiōis tñ huiusmodi executio vel bonorū ipsorū occupatio fieri nō dꝫ per principes aut alios dños tpales iuxta Gregorij ape predecessoris nri ꝺclaratione[a] anteq̄ꝫ per episcopū loci vel aliam personā ecclesiasticā[b]: q̄ super hoc habeat potestatē: sententia sup eodem crimine fuerit promulgata.

I Idem.

In causa hrsis ꝓcedit simpliciter ⁊ de plano: ⁊ dicta testiū ⁊ accusatorū nō publicant: si periculuꝫ timeatur. h. d. Zen.

Statuta q̄daꝫ[c] felicis recordatiōis Inno. Alexā. ⁊ Clemētis pdecessoꝝ no. qbusdā ꝺclaratis ⁊ additis recēsentes: ꝯcedim⁹ q in iquisitiōis hrtice prauitatis negocio ꝓcedi possit[d] simpliciter ⁊ ꝺ plano ⁊ absqꝫ aduocatorū ac iudiciorū strepitu ⁊ figura[e]. Jubemus tñ q si accusatoribus vel testib⁹ in cā hrsis iteruēiētib⁹ seu ꝺponētib⁹

p Perdāt. C. de icest. nup. l. cū ācillis: ⁊. l. se. ⁊. l. si qs. ff. e. ti. l. iceste. ⁊ isti. de nup. §. si aduersus.
q Et mulier. repete ⁊ cū sm leges ciuiles mulier ⁊c. quare hoc dicā videbis. j. ⁊ dic mulier ingenua. C. de rap. vir. l. vna. §. ⁊ si qui idem in ancillis enim ⁊ libertinis non habeat locum pena malorum: vt ibi.
r Humanā. legē. C. de rap. virgi. l. vna: ⁊ bene dic humanā. i. ciuilē: q: ꝫ canonum legē secus: rapta. n. ꝫ nos licite ꝯhit cū raptor: si por dissensus transeat in consensuꝫ xxvi. q. ij. tria: ⁊. c. se. ⁊. ſ. de rap. c. pe. ⁊ vlti.
s Cōsortib⁹. delicti: vt q: comitati sunt raptorē i inasiōe vl rapina: vt in predi. l. vna. C. ꝺ rap. vir. l. vna. §. penas autēꝫ.
t Ipo iure. pp hoc facit ad ꝓpositūꝫ: ⁊ hēs hoc i auē. ꝺ rap. mu. que rap. mi. in fi. colla. ix.
v Certoqꝫ casu. cum parētes mlieris ñ supsūt: nec alt eoꝝ vl supsunt ipi vl alt ꝯsenserūt talib⁹ nuptijs: hoc casu bona deuoluūt ad fiscū: vt i pdicta auē. de rap. mu. i fi. ꝫ nūqd de iure canonico hēbit locū h pena: cū sm canōes licite ꝯhat: vt. ſ. di xi. no. Jo. xxvi. q. ij. ꝺ puellis als. §. qb⁹. ꝙ pena ista locū nō hēbit sm canones sm quos cessat iterdem nisi cū spōsa alteri⁹ rapit. xxvij. q. ij. statutū. ⁊ accedat qđ no. ij. q. iij. §. notādū i fi. ꝺ secū. nup. c. pe. ⁊ vl. ⁊ sm hoc hñ diri. ſ. repete: ⁊ cū ꝫ leges ciuiles: qa sm canones ꝯ: ꝫ satis vr: ꝙ lꝫ sm nos teneat m̄rimoniū pena legis hēat locū i his q̄ ñ cēnt ꝺ tpali iurisdictiōe eccle: cuꝫ eni illa ibi tractet de lucro captādo nō ꝺ diminutiōe sui p̄rimonij: ⁊ pena illa sibi p. l. obueniat q̄re lex eo ꝙ cōfert puare nō pōt: ⁊ accedat qđ diri. j. de re. iu. c. ij. sec⁹ forte i pena de q̄ i pdicta decre. vl. de secū. nup. ibi eni puat lex eo qđ non contulit. Jo. an.
x Illicitas. vt is qui ꝺfert arma ferrum ⁊ lignamina saracenis: ⁊ de iudeis. ita quorūdā
y Omittēs. hoc hꝫ locū i puato. ff. de vectiga. l. fi. §. diu⁹ in milite nō: vt. C. e. ti. l. iij. ⁊ hēs hoc qđ hic dr. ff. e. ti. l. cōmissa. C. e. ti. l. oium: ⁊. l. si qs. cū si.
z Bona hrticoꝝ. sec⁹ i bonis ecclesiarū in quibus intitulati erant ipsi hrtici: vt in cle. eo. ti. volentes post prin. Jo. an.
⁊ Grauius. ergo sūt graui⁹ puniēdi. xxiiij. q. i. ñ afferamus
ꝯ Quaꝫ pdicti. s. ꝯhēs nefarias nuptias: rapta q̄ cū raptore ꝯrit: trāsuehēs illicitas spēs vl rerū vectarū professionem omittens. Jo. an.
ꝫ Ipso iure. determinatū sit ergo qđ oliꝫ dubitabat p ꝺcre. ſ. e. excōicam⁹. i. rñ. vbi dicebat ita qđ bōa dānatorū si laici fuerit ꝯfiscent: itelligam⁹ q̄ ꝯfiscent ipso iure vt h vides. ⁊ itelligo ipso iure ꝯfiscata a tpe cōmissi criminis. C. e. ti. l. iiij. Idē dico i crie lese maie. ff. ꝺ dōa. l. dōatiōes. sec⁹ est i alijs criminib⁹. ff. de dona. l. post ꝯtrū. ⁊ puto ꝯfiscationē hāc locū hre ēt si ille catholicos filios hēat: ⁊ iste text⁹ ñ distiguit: sup hoc tñ fuerunt opi. no. ſ. e. ti. ꝯgētis.
a Declarationē. quā hodie nō habem⁹.
b Ecclesiasticā. secularis eni super hoc ecclesiastico crimine iudicare non pōt. ſ. c. proxi. §. pe.

Statuta In prima pte vsqꝫ ibi iubem⁹. ꝯcedit in negocio iquisitiōis hrtice prauitatis ꝓcedi posse simpliciter ⁊ de plano. In scđa dic qd iuris: si ex publicatiōe noiuꝫ accusatoꝝ ⁊ testiū ipis piculū imineret: ⁊ qd si ñ imineret. ⁊ fictiones vitat pcipit: ne dicat piculū vbi nō ē vl ecōuerso. In tertia ibi: ꝯstōnes statuta pdc. suoꝝ sup hoc negocio edita his ꝯstōnib⁹ nō aduersa corroborat. Jo. an.
c Quedā. als quondā als q̄dā.
d Possit. ñ dic p quos: itelligo q̄ ⁊ p iqsitores ꝺputatos a papa: ⁊ p ordinarios ⁊ p delegatos ad hoc. c. ti. p totum in fi.
e Figura. distixerūt moderni q no. istā materia. ſ. ꝺ accu. oli. Inno. ⁊ Host.

Quil. in spe. de iquisitiõe. §. nũc tractem⁹ v. qd igit. si aũt dcẽ ptãs pcedẽdi sim pliciter de plano: ⁊ sine iudicioꝝ strepitu: an addak ibi illud vbũ sine iudicioꝝ figura. Ut in primo cãu oẽz iudiciariuz ordinẽ ꝓuare teneak i libelli oblatiõe in ꝛceptiõib⁹ dilatiõib⁹ li. cõ. iuramẽti ⁊ testiũ receptiõe ⁊ snie platiõe ⁊ alijs ꝯz opa bunk illa vba: ꝙ si aliqd omittak: ñ tõ vitiabik pcessus: ⁊ magis poterit ptũ ad

falso arguere: ⁊ se plene defendere: vt ibi: tamẽ si hoc omitterek parte tacẽte: non puto vitiari pcessum. ad hoc. s. e. li. de accu. c. i. ⁊. ij.

g ¶ Dicant. si. s. de rescrip. cum contingat.

h ¶ Conscientias. si. s. eo. li. de rescrip. statutum. §. assessore.

i ¶ Permanere. nõ obstãte eo ꝙ in hui⁹ sexti libri volumie iserte nõ sũt.

ꝓꝓ potẽtiã pſõaꝝ ꝯtra q̃s iqrik vidcãt eps vl iqsitores graue piculũ[a] iminere: si cõtigat fieri publicationez noiuz corũdẽ: ipsoꝝ noia ñ publice ſz secreto corã diocesano epo vel eo abñte[b] ipi⁹ vicario: qñ inqsitores pcedũt: q̃z do vero pcedit eps corã iqsitorib⁹ si bẽri[c] comode possy copia eorũdẽ: ac nihilomin⁹ siue eps siue inqsitores pcesserint: aliqb⁹ alijs pſõis puidis ⁊ bõestis vtriusqz ptis: quas ad hoc vocari ⁊ eis p totũ pcessuz sup quo õliberãdũ ẽ sertose mãifestari ac itegraliter explicari ⁊ de ipsorũ ꝯsilio ad snïam vel ꝯdẽnationẽ pcedi volum⁹: exprimãk: sicqz nõ obstante: ꝙ illis ꝯtra quos hmõi deposuert noia ipõrũ nõ fuerit publicata: adhibeak ad cognitionẽ iudicis istruendã plena fides depositiõib⁹ testium eorundẽ: ⁊ vt corũdẽ accusatorũ ⁊ testiũ periculis efficati⁹ occurrak: ⁊ cauti⁹ i inqsitiõis negocio pcedak: pñtis ꝯstõnis auctoritate pmittim⁹: ꝙ eps vel iquisitores secretũ possint indicere illis qbus vt premissuz est: pcessuz hmõi explicabũt: ⁊ in eos si archana ꝯsilij seu processus sibi sub secreto ab ijsdẽ epo vel iquisitorib⁹ patefacta pter eorũ licẽtiã alijs patefecerit: ercõis snïam quã ex secreti violatiõe ipso facto icurrãt: si eis expedire videbitur: pmulgare[d]: sic tñ ꝙ iqsitores epm[e] vel episcopus inqsitores nõ ercõicent hac de cã: ſz ipsi ex iiũcto extũc a nobis sub virtute scẽ obedientie districto precepto ad secretuz hmõi teneant. ¶ Cessante vero piculo supradicto accusatorũ ⁊ testium noia: put in alijs fit iudicijs[f] publicent. ¶ Ceterũ i his oib⁹ precipim⁹ tã episcopũ q̃z inquisitores purã ⁊ puidã intẽtionẽ hre: ne ad accusatoꝝ vel testiũ noia supprimẽda: vbi ẽ securitas piculũ eẽ dicãt[g] nec in eorũdẽ discrimẽ securitatem asserãt vbi tale piculũ imineret: super hoc eorũdẽ cõsciẽtias[h] onerantes. ¶ Cõstitutiões vero ordiationes ⁊ mãdata alia prede. nꝝ i negocio hẽtice prauitatis fcã cõcessa seu ẽt ad cõsulta rũsa: q̃ cõstõib⁹ supradictis super eadẽ editis prauitate non obuient: in suo volumus robore permanere[i].

Rubrica De scismaticis.

B Onifacius. viij.

¶ In prima pte põit arẽgaz vsqz ad ver. videlicet. in qua dicit ꝙ colũnen. iacobus ⁊ petr⁹ olim cardinales ⁊ filij ioannis fratris. s. dicti petri diutius expectati noluerunt ad cor redire: sed in pfunduz malorũ descendẽtes sua aggrauabant delicta: quare varias penas tulit in eos quas ad certitudinẽ presentiuz ⁊ memoriã futuroꝝ hic inserit. Secũdo ponit penas quas ptulit i ipsos iacobũ ⁊ petrũ: vsqz ad ver. cõtra natos. Ibi tertio ponit penas q̃s tulit ꝯtra filios ⁊ posteros dicti Joãnis vsqz ad ver. oẽz. Ibi quarto iponit penas his q̃ decetero õliberate dictos iacobũ ⁊ petrũ p cardinalib⁹ bũerint: vel eis vel predictis natis. Jo. fauorẽ prebuerit vsqz ad ver. hec ⁊ alia. Ibi qnto ⁊ vltio ratificat inouat ⁊ cõfirmat predcã: ⁊ ea precipit iuiolabiliter obseruari: ⁊ iubet filies excessus pũiri similib⁹ penis iposterũ. h. d. Jo. an.

Ho succidẽdos ifructuosos[k] palmites pestiferos ⁊ nociuos quos quasi ficus[l] fatua domus[m] ꝺ colũna pdurit: nescientes[n] i semitis iusticie⁹ dirigere gressus suos ad cor reuerti ⁊ agere penitẽtie dignos fructus: licet diuti⁹ expectatos: Jacobum videlicz de colũna ⁊ Petrum nepotem ipsi⁹ olim sancte ro. eccle. cardinales[p] ⁊ filios quõdam Joãnis de colũna fratris dicti iacobi ⁊ pñis petri prefati posteros ⁊ fautores ⁊ sequaces eorum in virtute altissimi exurgentes: spũaliter ⁊ tpaliter contra eos durimus pcedẽdũ. ¶ Consequẽter dictis iacobo ⁊ petro descẽdentibus i pfundũ[q] malorũ ⁊ moliẽtibus iconsutilẽ tunicã[r] dñi: scẽ vz ecclesie scidere vnitatẽ: ⁊ vt gladiuz[s] acuẽtibus liguas suas ⁊ prũpentibus ñ tã i verba blasphemie ⁊ scismatica q̃z insana[t] q̃ in scriptis redacta sub sigillis qbus antequaz eẽnt ꝺpositi vtebank[v]: p vrbẽ ⁊ diuersa mundi clymata destinauerunt estimãtes loquacitatẽ facundiã ⁊ ma-

Ho succedendos

Modie[o] non legitur cũ i pte vocata fuerit p ẽpũagãtẽ bñ. q̃ incipit bone mẽorie vbi restituit istos ad oẽs penas ꝺ inftas ⁊ nõ inftas pterq̃ depositiõe cardialatus bñficioꝝ ⁊ ecclesiaꝝ ⁊ ꝓhabilitate ad papatuz ⁊ ad bona cõfiscata q̃ aſs erãt cõcessa. Sz p⁹ eũ de mẽs qntus clemẽter illos ad cardinalatuz restituit ⁊ ambo i cardialatu mortui sunt. Jo.

k ¶ Infructuosos arbores q̃ inutiliter terrã occupat digna excidi ⁊ i ignẽ mitti cẽsek: vt terra q̃ sub nociua occupatione iuste arboris sterilis bẽbak per nouã plantationẽ ad fructificãdũ culturam recipiat ꝯgruentẽ: vt. s. de do. ⁊ cõtu. ẽitatis. in prin. in parte decisa.

l ¶ Sic⁹ fatua. matthei. vij. luc. vij. cũ esuriens veniẽs ad ficuz nõ inuenisset ibi fructum ppetua sterilitate sua maledictione illã dãnauit. xxiij. q. iij. §. sz q p pscutoribus.

m ¶ Domus. nõ dãnat totã domũ: sz quosdam i fructuosos palmites ex domo: vt. s. dixit: ⁊ qui sint illi. j. dicet.

n ¶ Nescientes. dauit in psalmo. Saluũ me fac: obkurẽtur oculi eorũ ne videãt: ⁊ dorsuz eor semper ĩcurua: nec dixit psalmista id optãdo sed indicando. xxxviij. dist. §. vt itaqz.

o ¶ Justitie. cũ sederit iustus sup sedẽ ñ adhesabik sibi qcq̃ malignuz. C. ꝺ sum tri. in epla inter claras. vñ psalmista: fiant vie eorũz tenebre ⁊ lubricũ: ⁊ angelus dñi pscõs eos. xxiij. q. iij. §. itẽ qui per prophetã.

p ¶ Cardinales. q̃to maiores erãt ingran bñficiorũ se ꝯ ecclias erigendo ⁊ malignãdo grauiꝝ puniri debebãt: ꝺ pe. di. ij. pñcipiũ: ñ debẽt cardiales dãnari: nisi certo nũero testiũ: eps cardiał. lxxi. pſbr cardinalis. lxiiij. diacõus cardiałis. xxvij. ij. q. iiij. psul. ⁊ forte hũc numerũ fuauit ꝺ papa ⁊ forte ñ: nec. n. astrigebak: ler. n. sibi idicari potuit ſz ipsi ñ potuit. s. e. li. ꝺ rescri. c. vl. C. ꝺ leg. l. digna vor. s. ꝺ elec. inotuit.

a ¶ Periculum. timetur mors vel detruncatio ipsorum filiorum vel parentum suorum vel deuastatio substantie ipsorum. vel his similia.

b ¶ Absente. ergo dioc. pñte corã officiali ñ fiet: nisi forte vt corã bõesta psona ꝺ q̃ sequik: ad idẽ. s. e. vt cõmissi. s. e. li. de of. or. c. i. i fi. de tẽ. or. cũ nullus. §. ii.

c ¶ Haberi. possit: cõmode. xxij. q. ij. faciat homo. ff. de ẽbo. sig. l. nepos.

d ¶ Promulgare. vbi ergo nõ fiet talis pmulgatio: ſz indicak secretũ: reuelans ercomunicatus non esset. e ¶ Episcopum. si. s. e. ti. inquisitores.

f ¶ Judicijs. s. ꝺ actu. quatr ⁊ qñ. §. dz. ⁊ tradi debẽt noia cũ dictis: vt possit ⁊ ꝺ

q ¶ Profũdũ. s. de iudi. cũ nõ ab hoie

r ¶ Tunicã. idẽ vñi vestimẽtũ scissuz ñ fuit: sed sup eũ iactauerũt sortẽ: Jo. xix. xvi. q. vl. dicẽ vestimẽtũ p qꝺ ꝺnotatũ fuit: ꝙ ecclia scidi nõ dz: q̃ i vnitate tota ꝯsistit vt ibi no. ⁊. xxiiij. q. i. p totũ.

s ¶ Gladiũ. sũptũ de psalmo misek mei deꝰ. ⁊ hẽs i canõe ꝺ pe. di. i. piculose. vnde ⁊ sic gladio sic ⁊ ligua qs occidit. l. vi. si qs Jo. an.

t ¶ Insana. ꝺ sum. tri. dãnam⁹. i fi.

v ¶ Utebantur. primo

sigillo post depositionem vti nō debeant: ad hoc. ṡ. de ap. vt nostrum.
a ¶ Signum. cum potius sit ꝯrium estimādum. xxiiij. q. iij. cum sancti.
b ¶ Lacerare. hꝫ enim hoc ꝑpriū antiqui hostis inuidia vt quos ĩprobox actuum perpetratione deo sibi resistente deijcere nō valet: opiniones eorum falsas simulando dilaceret. ij. q. v. habet hoc proprium.

c ¶ Responsum. ff. C. si quis ipe. ma. di. l. vna. de pe. distinc. ij. si enim inquit.
d ¶ Veritas. que semper vincit. viij. di. veritate.
e ¶ Causis. cas non expressit. nec habuit necesse exprimere ad idē. ṡ. ō re iudi. sicut.
f ¶ Expositis. ad idem. ṡ. de iudeis. ita quorūdam.
g ¶ Publicatis. labores ergo impiorum iusti edent: ꝛ thesaurizabunt iustis eorū diuitie. sapiētie. xi. puerbiox. xxviij. ꝛ. xxiij. q. vij. queadmodum: ꝛ. c. i. ꝛ redeuntes non recuperarent bona sua: ex quo sunt expresse damnata: ꝛ de hoc. ṡ. ō de. cōiuga. ꝙ a te.
h ¶ Contra natos. cōtra hos lꝫ laici essent ꝓcedere potuit. tū rōne ecclesiastici criminis: tū propter tēporalē iurisditionē quā habebat in eos: ꝛ habꝫ in vrbe p ꝯcessiones lodouici ꝛ ꝯstantini. lxiij. di. ego lodouicus. xcvi. di. cōstantinus. palea ē. ṡ. c. li. de elec. fundamenta. Jo. an.
i ¶ Alibi. s. extra romanam ecclesiā ꝛ eius curiam: ꝛ sumitur h̄ ecclesia romana stricte.
k ¶ Futuram. sic. ṡ. eo. ne aliqui.
l ¶ Cardinalis. episcopi bene cōprehēdantur: q: cōstitutio. ĩ. ō sen. ex. q: piculosum. de excōicatione non loquitur.
m ¶ Habuerit. no. casum in quo puniꝭ deliberata cogitatio: cuꝫ alias cogitatiōis penā nemo mereaꝭ: de pe. di. i. cogitatiōis. de hoc. ea. di. §. cogitatio.
n ¶ Sede vacante. not. ar. ꝙ collegiū cardinaliū. va. sede ñ fungiꝭ iurisditione pape. ꝛ ꝯrium ar. etiaꝫ posse sumi ꝗsi si hoc h̄ nō vetuisset papa: collegiū id potuisset ꝛ de hōc no. Hu. Jo. ꝛ

ledicere ꝯscie hōc signū[a] ꝛ conficta materia disputādi: q: veritate nō poterāt nos saltē lacerare[b]: conuitiis ꝑsūpserunt: quox dcā lꝫ possemus supiori assertōe cōuicere: ꝛ luce clarioribus rōnibus ꝯfutare: duximus eox latratib⁹ ñ dare rīsuꝫ[c]. ut contrita eox rabies: auctoritate sonora ꝑsidentis i supremo iudicij solio frangereꝭ ꝛ patēs veritas[d] p seipsā veniret in publicā notionēꝫ nostrūq; silētiū i suppliciū eis foret processus tñ contra ipsos ꝛ alios fecim⁹ successiue varios: diuersisq; tpibus spūales ꝛ tpales penas: ꝛ sñias ꝯtinētes ꝛ multas quorum q: totū tenorē ꝯstōni ꝑsenti inserere lōgū eēt ex eis q̄daꝫ cōpendiose collata huic nr̄e ꝯstōni duxim⁹ iserēda ad certitudinē ꝑsentiuꝫ ꝛ memoriā futurox: videlꝫ q ex cāis[e] q̄ rōnabiliter nos mouerūt ō fratruꝫ nr̄ox ꝯsilio deposuim⁹ dictos Jacobū ꝛ Petrū a cardialatibus eiusdē eccl̄ie: ꝛ ab oī cardinalat⁹ cōmō ꝛ honore ipsosq; iudicauim⁹ sciſmaticos ꝛ blasphemos ꝛ tāquam h̄ticos puniēdos: expositis[f] personis eox a fidelib⁹ capiēdis: oībus bñficijs officijs honorib⁹ dignitatib⁹ ꝛ ꝑlaturis ꝑpetuo ꝑuātes eosdē: ꝛ reddētes ihabiles ad bñda: cūctis eox bonis mobilibus ꝛ imobilibus iuribus ꝛ iurisditionibus publicatis[g]. ¶ Cōtra natos[h] isup ꝛ posteros dicti Joannis spūalr ꝛ tpaliter duxim⁹ multipliciter ꝓcedēdū eox bonis ꝛ iurib⁹ publicatis ꝛ ꝯfiscatis: ipsisq; posteris dci Joannis p masculinā ꝛ femininā lineaꝫ ōscēdētib⁹: idignis ꝑpetuo redditis ad cardinalatus honorē ꝛ q̄libet officia bñficia ꝛ misteria in ecclesia memorata vl' eius curia alibi[i] vero vsq; ad quartā gñationē. ¶ Ceꝫ psonā ꝑsentem ꝛ futurā[k] cuiuscunq; fuerit ꝑeminētie conditiōis dignitatis aut stat⁹ eccl'iastici vl' mundani ēt si foret scē romane eccl̄ie cardinalis[l]: q̄ ipsos iacobuꝫ

alij. lxxix. di. nullus. ij. plenius Host. de pe. ꝛ remi. cum ex eo. in fi. Sed qd dicemus succedet collegium in iurisditiōe ꝛ eius exercitio: nec ne? dixit Host. ꝙ sic: saltē in his q̄ de grandi necessitate euidenti ꝛ iminenti expediri oportet: pro eo facit quo ad hoc decre. ṡ. eo. li. de elec. vbi piculum. §. idem quoq;. qō etiam multum facit cōtra: mouebatur aūt Host. his rationibus. dicebat enim alia collegia hoc habent. de ma. ꝛ obe. his q̄. ꝛ. c. cum olim. ꝛ. ṡ. eo. li. eo. ti. c. vno. tum q: sic vtuntur cardinales. ar. ṡ. de elec. venerabilem. §. obiectioni. ver. qō autē. ṡ. de offi. ordi. irrefragabili. §. excessus. de foro cōpe. cum contingat. tum q: alius iudex non supest. ṡ. de elec. lꝫ. in fi. in quo casu conceduntꝭ que alias non concederentur: vt ibi ꝛ. C. de decur. l. generali. l. x. ff. de his q̄ in frau. cre. l. ait ꝑtor. §. si debitorem. tum q: necessitas nō hꝫ legem. ṡ. de reg. iur. ꝙ non est. tum q: nō ē verisimile ꝙ filio dei placuerit ꝯrius intellectus: ne videaꝭ gregem suum ꝛ ecclesiam sine pastore reliquisse. ĩ. ti. proxi. c. i. nec ob. ẜm eum ꝙ aliqui dicunt qō cardinales sunt sine capite: hoc enim non est verum. imo habent caput ecclesie generale ꝛ ꝑprium. s. christum imo illud sentire ab heresi nō est longum. xxij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ esset res mōstruosa. de offi. ordi. quoniā i plerisq;. nec ob. qō dicitur ex hoc posse sciſma scandalum ꝛ vacationē diutinam suscitari: q: id posset esse verum si indistincte concedereꝭ: sed restringi dꝫ ad necessaria vel vtilia ecclesie seu reipublice: qbus omnino ꝓuidendum est. vij. q. i. scias. cauere ergo debent ne nimis laxēt habenas. ff. de offi. ꝓconsu. l. nec quicquā. §. vbi decreto. ꝛ. §. de plano. ꝛ. §. sequen. Preterea ad potestatem cardinalis spectat vacante sede delinquentes anathematizare. lxxix. di. si qs pecunia. ꝛ anathema mucro ē epalis. xvi. q. ij. c. i. ꝛ maior pena ē in ecclesia. xxiiij. q. iij. corripianꝭ. i prin. vnde si possunt maiorē penaꝫ iponere. ꝗ ꝛ minorē. ṡ. de deci. ex pte. iij. Itēꝫ canon dicit. ꝙ epi cardiales vacante sede viceꝫ metropolitani obtinēt. xxiij. di. i nomine dñi ꝛ expōi dꝫ. i. pape qui ꝛ metropolitanus ē. ṡ. de of. vica. sua. nec alius posset romane ecclesie metropolitanus esse nec debem⁹ oīum q̄rere ius expressuꝫ multa enim supplenꝭ qō pꝫ de cele. mis. cum marthe. §. i. ꝛ cōcedi oꝫ ꝙ saltē illā iurisditioneꝫ hꝫ collegiū quā ꝛ legatus apostolice sedis: q̄ nō expirat mortuo papa. ṡ. de offi. le. c. ij. eo. li. non eni illa duraret nisi collegium se. apo. censereꝭ: ꝛ posset dici ꝙ cardiales habēt ptātis plenitudinē hītu: ꝛ tūc iquātū ro. eccle. censenꝭ: q̄ nō moriꝭ. xij. q. ij. libti. ij. ṡ. e. li. de rescri. si gratiose. ēt si vn⁹ tñ cardialis collegij supeēꝫ. lxv. di. si forte. ṡ. ō postula. gratū iurisditionē vero habēt in exercitio ẜm modū supius dictuꝫ: qꝗd cardiales de facto obseruēt: vl' ꝙ vacante sede nō debeāt se intromittere: nisi de prouisione: ꝛ his que ad ꝓuisionem ptinēt nisi ex grandi cā ꝛ imminēti piculo: per predictā decre. ṡ. e. libro de elec. vbi piculum. §. idē quoq;. nec ob. si minora collegia possunt ergo ꝛ illud: q: ob accelerandā prouisionē ecclesie in cuius traditiōe imminet piculuꝫ speciale qd statui debuit ꝛ ē si. ṡ. de hereticis. accusatus. §. sane. dic vt in cle. ne romani: de elec.

ꝛ petrū vel eox alter sciēter ꝛ delibérate. p cardinalib⁹ h̄uerit[m] ꝛ tenuerit. aut ad cardinalatum admiserit: seu votū eox vl' alicui⁹ ipox suffragiū i electione romani pōtificis admiserit: aut in pōtificē romanū elegerit noīauerit assūpserit vel recepit: seu dederit i his vl' ad hoc auxiliū consiliū vl' fauorē: excōicatiōis sñia duxim⁹ inodādū: a qua absq; expꝑssa licētia romani pōtificis ñ possit absolui: nec etiā p collegiū apl'ice sedis: eadē sede[n] vacante eaq; ꝑlatione: dignitate statu ꝛ honore ecclesiasticis oīno. ꝑuam⁹ nihilomin⁹ oēs q dictis Jacobo ꝛ petro al's[o] ꝛ natis dicti Joānis fauorē ꝑbuerit vl' auxiliū i rebelliōe vl' sciſmate ꝑsistētib⁹ excōicatiōis[p] sñia innodātes. ¶ Hec et alia per nos scā i ꝑdictis nr̄is ꝓcessib⁹ ꝛ in lr̄is nr̄is bullatis sup eis ꝯfectis cōtēta: hac constōe ꝑpetuo valitura ratificam⁹: cōfirmam⁹ ꝛ ēt inouamus: eadēq; de nouo facimus de fratx nr̄ox cōsilio ꝑdictox. ¶ Et vt dictox malicia nō ineniat successorē: ꝛ punite trāgressionis exemplar retrahat alios ab offensa: ac i obliuionē[q] veritas veniēs ñ vagetur incerta: statuim⁹ atq; decernim⁹ vt ꝛ ipsa iuiolabiliter obseruētur: ꝛ quod siles excessus ꝛ culpe penis similib⁹ imposteruꝫ puniātur.

Rubrica de homicidio.

¶ Innocē. iiij. in concilio generali lugdunensi.

¶ Per assasinos faciens vel mādās aliquē iterfici tāquaꝫ ab oībus diffidat⁹ absq; alicui⁹ ꝑlatiōe sñias icurrit excōicatiōis ꝛ ōposi tiōis ab offō ꝛ bñficio. h. d. ẜm ꝯē.

Pro humāi redēptiōe generis ō summis celox ad ima mūdi descendens: ꝛ mortē[s] tādē subiēs tpalem dei fili⁹ iesus xp̄s: ne gregē sui ꝑcio[t] sāguinis gloriosi redēptū ascēsur⁹ post resurrectōeꝫ ad pr̄em absq; pastore desereret[v]: ipsi⁹ curam beato pe

o ¶ Alias. s. etiam extra cardinalatus officium.
p ¶ Excōicationis. q: istius excōmunicationis sicut supioris absolutionē sibi nō reseruauit intelligaꝭ illā ordinarijs cōcessisse: de sen. excō. nuper.
q ¶ Obliuionē. si. ṡ. de testi. significauit. ꝛ. c. albericus.
r ¶ Similes. in equali delicto similes sunt pene. in auc. vt fra. fi. in fi. colla. ix. grauius autē delictum grauius vindicetur. xxiiij. q. i. non afferamus.

Pro humani. In tres diuide partes. In quarum prima ponit ꝓemium vsq; ibi: cum igitur. ibi ponit horrendum assassinorum factuꝫ: vsq; ibi: sacri. ibi ponit penam multiplicem illis qui per tales quēq christianorum interfecerint: mandauerint: receptauerint: defenderint: vel occultauerint. hoc facit. Jo. an.
s ¶ Mortē. de igiꝭ mortu⁹ ē ꝛ lāguores tulit ꝛ dolores portauit. ṡ. de cele. mis. cū marthe. circa medium. fuit eni ōus hō de sum. tri. c. i. ṡ. de here. cū xp̄us.
t ¶ Precio. vnde dicit canon: quis potest amplius amare q̄ xp̄s: qui animam suam posuit pro ouibus suis. xxiij. q. iiij. qui nos.
v ¶ Desereret. No. ꝯ platos se etiā ex nulla cā absentātes: q nō dimittunt vicarios: ꝛ sic dimittunt gregem suum sine pastore: ꝛ per hanc litteraꝫ satis patet ꝙ potestas petri transiuit ad posteros: alias post petrum sine pastore remāsisset ecclesia: qō non est verum: vt. ĩ. sequitur: ad idem. xliij. di. c. i. ꝛ idē potest h̄ argui

circa collegiũ cardinalium cum vacat sedes: vt viri. s. ti. prori. c. vno.

a ¶ Stabilitate: fidei: hac debemus armari: vt. xxiij. q. i. nisi bella. in fi.

b ¶ Accēderet. ꝗbo ope ⁊ exēplo. viij. q. i. q episcopatũ: ⁊. c. se. xliij. di. sit rector.

c ¶ Immeriti. humiliat se: vt aug. in canone dicens. Secundus locus gubernaculorum traditus est mihi. qui remũ tenere nõ nouerã. xl. di. ante omnia. in fi.

d ¶ Vigilijs. s. i proemio istiꝰ li. s. de offi. le. c. i.

e ¶ Debemꝰ. ad idẽ. s. de priuile. cum ⁊ plantare. in prin.

f ¶ Somno. lxxxvi. di. fratrez.

g ¶ Deo lucrifacere. s. c. li. ꝗ reg. non solum.

h ¶ Animaruz. quod plus est xij. q. i. precipimus.

i ¶ Premuniti. ⁊ iõ dat canõ ꝓfiliũ qõ nullus exercet i vltimis pẽitẽ: ⁊ ꝗ pe. di. viij. c. vl.

k ¶ A dño. ptãtes igit sunt a deo: vñ xps pilato. Io. xix. nõ hẽres in me ptãtẽ ⁊c. ⁊ canon. Qui resistit ptãti dei ordinationi resistit. xi. q. iij. qui resistit. ⁊ vniuersitas nõ posset aliq̃ rõe ꝓstare: nisi tantꝰ eaz differentie ordo fuaret. lxxxix. dis. ad hoc.

l ¶ Presertim. pro maxime.

m ¶ Formidãtes. pbabiliter: marie pp q̃litatẽ assasinorum q nõ timẽt mortẽ ⁊ dicunt esse vel vezo dela montagna.

n ¶ Prelatus. etiã eps: qz decre. qz piculosum. de sen. ex. j. eo. li. nõ eximit illos a pena ex cõmunicationis.

o ¶ Mãdauerit. si mãdauit ergo cogitatio nõ stetit i suis finibus: ⁊ ideo nõ est mix si punit als secus de pe. di. i. cogitationis. mitius pcedit cũ mãdãte i casu. j. e. li. de sen. exc. quicũqz vbi mãdãs ⁊ reuocãs re integra penã euadit: ꝗ aũt puto q etiã si reuocauerit reintegra penaz incurrerit cũ ex solo mãdato iã prius ligatus esset: ⁊ ad hoc facit quod statim sequitur.

p ¶ Receptauerit. tenent rece ptatores vt aggressores. C. de bis q la. occul. l. i. ⁊. ij. pessimi enim sunt receptatores sine q̃bus delinquens diu latere nõ potest. ff. de recep. l. i.

q ¶ Excõicatiõis. ex quo papa nõ reseruauit absolutionẽ puto q ordinarius possit absolure. s. de sen. exc. nuper. ad hoc. s. ti. pri. c. vno.

r ¶ Libere. et illo nõ vocato si possideret. s. e. li. de pbẽ. lz. ij.

Prelatis. Sine pena irregularitatis pñt clerici ꝗ suis malefactoribus conqueri coꝝ iudice seculari: etiã de criminibꝰ ex qbꝰ debet pena sanguinis exprsse ptestãdo q ad penã sanguinis nõ itẽdũt. Quod fac pmo ponit verũ qõ stõ ꝓbat p cuitationez absurditatis ibi: aliogn. Do. Et emanauit hec decre. ad declarationẽ coꝝ que no. xxiij. q. iij. marimianꝰ ⁊. q. v. vnum solum. ⁊. s. e. ti. postulasti.

s ¶ Laicis. si enim de clerico vel ecclesiastica persona coram iudice laico conquereretur habet locum pena. s. de fo. compe. si diligenti.

t ¶ Secularem. poterunt etiam conqueri coram ecclesiastico iudice. s. de fo. cõpe. cum sit. dic vt ibi.

v ¶ Emendam. licet iniuriam passus rancorẽ dimittere teneat: nõ tñ emendaz re. di. si quis cõtristatus. de hoc. xxiij. q. iiij. si is qui.

x ¶ Prouideri. puidet ergo iudex i futurũ sicut ⁊ in fututibꝰ. ff. si ser. vẽ. l. egi. ⁊. l. baꝝ. sicut ⁊ in alimentis. ff. de libe. agno. l. si qs. §. alimenta ⁊ circa futuras

tro apl'o vt sue stabilitate[a] fidei ceteros in xpiana religiõe firmaret: corũqz mentes ad salutis opa sue accẽderet[b]: deuotionis ardore cõmisit: vnde nos eiusdẽ apl'i effecti disponente dño licet immeriti[c] successores: ⁊ ipsius redẽptoris locuz in terris quãquam idigne tenẽtes: circa gregis eiusdẽ custodiã sollicitis excitati uigilijs[d] ⁊ animaruz saluti iugis attentione cogitationis i tendere submouendo noxia ⁊ agẽdo profutura debemus[e] ut excussio a nobis negligentie somno[f] nostri qz cordis oculis diligentia sedula vigilantibus: animas deo[g] lucrifacere sua nobis cooperante gr̃a valeamus. ¶ Euz igitur illi qsic horrenda inhumanitate detestandaqz sentitia mortem sitiunt aliorum vt ipsos faciant per assasinos occidi: non solum corporuz sed mortem procurent etiam animaꝝ[h] nisi eos exuberans gratia diuina preuenerit vt sint armis spiritualibus premuniti[i]: ac omnis potestas tribuatur a domino[k] ad iusticiam rectumqz iudiciũ exercẽdũ. ¶ Nos tanto periculo volentes occurrere animarum: ⁊ tam nephrias p̃sũptiones ecclesiastice animaduersionis mucrone ferire: ut metus pene meta huiusmodi p̃sumptionis existat: presertim[l] cum nonnulli magnates taliter primi formidantes[m] coacti fuerint securitatẽ ab eorũdẽ assasinorum dño impetrare: sicqz ab eo non absqz christiane dignitatis opprobrio redimere quodam modo vitam suam. ¶ Sacri approbatione cõcilij statuimꝰ: vt quicunqz p̃ceps p̃latus[n] seu quevis alia ecclesiastica secularisue persona quẽpiaz christianoꝝ p̃ dictos assasinos interfici fecerit vel etiam mandauerit[o] quanquam mors ex hoc forsitan nõ sequat: aut eos receptauerit[p] vel defenderit seu occultauerit: excõicationis[q] ⁊ depositionis a dignitate honore ordine: officio ⁊ bñficio incurrat snias ipso facto: ⁊ illa libere[r] alijs per illos ad quos eoꝝ collatio pinet cõferant sit etiam cuz suis bonis mundanis oibus tãquaz christiane religionis emulus a toto christião populo p̃petuo diffidatus: ⁊ postquã probabilibus ꝓstiterit argumẽtis aliquẽ scelus tam execrabile commisisse: nullatenus alia excõicationis: vel depositionis seu diffidationis aduersus eum sententia requiratur.

Bonifacius octauus.

P Relatis vl' clericis quibuscũqz qui de laicis[s] suis malefactoribus querelam penes secularẽ[t] iudicem deponentes petũt emendam[v] sibi fieri ⁊ prouideri[x] ne contra eos talia decetero presumant: ptestãdo[x] expresse q ad vindictaz seu penã sanguinis non intendunt imputari non debet quamuis alias ⁊ tali casu de iure debeat pena sanguinis irrogari[y]: si iudex mortem illis inferat iusticia[z] exigente. Alioquin si prelati aut clerici propter metuz huiusmodi: quia iudex ad penam sanguinis posset procedere de suis malefactoribus taliter conqueri[a] non auderent dare[b] plerisqz materia[x] trucidandi eosdem ⁊ ipsorum bona libere depredandi. Item.

¶ Mãdanti aliquem verberari secuta mors ꝓputatur. b. d. fin zen.

I Squi mandat aliquem verberari: licet expresse[a] ꝓhibeat ne occidatur vllatenus: vel membro aliquo mutiletur: irregularis efficitur: si mandatarius[b] fines mãdati excedens mutilet vl' occidat.

¶ Cum mandando in culpa[c] fuerit ⁊ hoc euenire posse debuerit cogitare[d].

Rubrica De vsuris.

G Regorius. x. in generali ꝓcilio lugdunen.

¶ Primo innouat ⁊ obseruari pcipit later. ꝓci. cõtra usurarios editũ usqz ad uer. ⁊ qz ibi precipit oibus dñis ⁊ vniuersitatibus terraꝝ ne p̃mittãt alienigenas i terris suis cõducere domos ad exercẽdũ fenus vl' cõductas hr̃e: ⁊ q aliqs eis ad hoc domos nõ locet: vsqz ad ver. q vero: vbi ꝓponit penã clericis cõtrafacientibꝰ: vsqz ad ver. ceteruz vbi imponit penã laicis: ⁊ hoc facit vsqz in fine. Io. an.

U Surarum voraginem que animas[f] deuorat ⁊ facultates[g] exhaurit cõpescere cupientes: constitutionem[h] latera. cõcilij cõtra vsu-

y ¶ Protestãdo exprsse. Nõ reqrit exprssum: vbi nõ sufficit tacitũ: ad idez. s. c. li. de elec. nullus. ⁊. c. indẽnitatibꝰ in pn. ⁊ caute facit clericus si de hac ptestatiõe cõfici faciat publicã scripturam. ad idẽ. s. de fi. ex diligẽti. in fi. ꝗ cle. ex. mini. p posuit. ⁊ qõ no. de offi. dele. cum in iure.

z ¶ Irrogari. i casu quo nõ debeat irrogari. habebamus casum. s. eo. postulasti.

a ¶ Iustitia. idẽ si ꝓ iusticiam: cũ clericꝰ nõ fuerit in culpa: ⁊ absit vt ea q̃ ꝓpter bonũ ⁊ licitũ facimꝰ ⁊c. xxiij. q. v. ꝗ occidẽdis. ⁊ facit qõ viri. s. ne cle. vel mo. c. vlt. qõ simili modo puidit prelatis tpalem iurisdictionem habẽtibus: nec ob. j. c. pri. vt ibi viri.

b ¶ Taliter. s. cuz exprssa ptestatiõe vt dictũ ẽ. s.

x ¶ Materia. hoc idem dicebat i predicto canone. xxiij. q. v. vnum solum. in fi.

I Squi. Primo ponit dictum cuius cãs subdit ibi: cum mandando. Do. Determinat no. per Innocen. et Post. s. e. ti. ad audiẽtiã. ⁊ expressius p hosti. e. ti. petrus.

a ¶ Exprsse. per hoc videbat nõ teneri: qz plus est exprsse ꝓdicek q̃ minime ꝓsentire. s. de bap. ⁊ ex ef. maiores. ꝓz si nõ ꝓsentiẽs irregularitatẽ nõ incurrit. q̃ multominꝰ expresse ꝓdicens. Io. an.

b ¶ Mandatariꝰ. iste ẽt tenek: qõ dic vt no. s. de sen. ex. mulieres.

c ¶ Culpa. istõ ẽ regulare q vbi culpa precessit: qs tenek de casu qõ dic vt plene no. s. e. ti. sicut dignuz. sicut ⁊ qñ culpa pcedit ñ excusat metꝰ. ff. quod me. cã. l. si mulier fallit in matrimonio. s. de spon. veniens. ij.

d ¶ Cogitare. s. e. decetero. c. continebat. ff. ad. l. aquil. l. qui occiderit. §. in hac.

e ¶ Surarum voraginez: lege vicit vsuraꝝ vulcedinem. ff. de his que i

frau. credi. l. ait pretor. §. si quid in fraudem. vsi. si vero.

f ¶ Animas. recipientiũ. ⁊ bene deuorat animas ipsoruz: qz ꝓhibite sunt vsure in nouo ⁊ veteri testõ ⁊ iure canonico. xiiij. q. iij. ⁊. iiij. p totũ. s. e. p totum. ⁊ hodie iure ciu li fm ea que no. s. eo. qz in omnibus.

g ¶ Facultates. soluentium. s. eo. ti. quanto.

h ¶ Cõstitutionẽ. s. e. ti. qz in oib: que ꝓhibet vsurarios manifestos ad cõionem altaris admitti: pcipit oblationes eoꝝ nõ recipi: ⁊ in morte illis

venegat ecclesiasticam sepulturam. ⁊ clericos contrafacientes punit: ⁊. j. de sepul. eos in cle.

a Maledictionis. i. pene eterne que pro mortali nñ debetur. xxiiij. q. iij. veus quando. b Quo. s. quanto.

c Eo. i. tanto: sic. s. de consti. cum. M. in prin.

d Aldimek. no. ꝙ tollenda est occasio delinqndi. ff. de vsufru. l. equissimuz. ⁊ vtilꝰ esurientibus tolit ⁊c. v. q. v. non ois ad idē. s de cohabi. clc. ⁊ mulie. c. i.

e Collegiuz. dr a colligendo: de hoc. s. de clec. c. i. de excess. pla. dilecta. ff. quod cuiusqz vniuersita. l. i. §. qbus.

f Alienigēas. hec ergo ꝓstō nō extendit ad idigenas: ⁊ tñ illi sunt als penis vsurariorꝫ puniendi: ⁊ potuit eē rō: qz maius scādalū ē in alienigena vsuras exercēte: q̄ in idigena: ⁊ minus scādalū ī expulsione illius q̄ istius ⁊ magis cōsueuerunt veteri inter suos exercere fenus q̄ inter extraneos. ⁊ ideo fuit magis prouidendū: ⁊ dato ꝙ isti alienigene essent ciues vel incole: locum hz hec ꝓstō ī eis: ⁊ h̄ forte voluit repetio ēdi ⁊ alios non oriūdos: vt dicamus alienigenas etiam si sint ciues vel incole ⁊ alios etiaz q̄ ciues vel incole non sunt oriundus aūt de ciuitate dr is qui ibi vel in vico ciuitatis illius ortus est. ff. ad muni. l. q ex vico. vel ēt si pr eius inde originem duxit. C. eo. ti. l. assumptio. §. filius. ⁊. C. li. x. de munici. ⁊ origi. l. i. ⁊. l. filius. Que āt differentia sit inter ciuem municipem accolam aduenam ⁊ incolam. not. ff. ad munica. l. i. ⁊. C. de incol. l. ciues. li. x.

g Manifestos. manifesti dicunt illi de quibus notoriū est ō īre: vt qa cōfessi vel cōdēnati: vel de facto: vel qz habent opis euidētiā q̄ nulla tergiuersatione possit cellari: vt qz tenet altare suū paratū: poterit aūt eps eos publicare si conuicti fuerint: vel ꝓfessi coraz ipso: vel si ꝗ eos fiat ꝓbatio testium: vel sint certa argumenta cū fama. s. e. cū tu. ⁊. c. cum in diocesi.

h Tres mēses. ergo tps duoꝝ mēsū quo a tpe publicatiōis regulariter ligat ꝓstō: de hoc. s. de postul. c. i. interdū augēt: interdum diminuitur: vt hic. ⁊. s. e. li. de preben. cum singula. de hoc. j. in fi. li. super data.

i Expellant. sic doctor monachū audiētē leges vel phisicā. de scholis suis expellere dz. s. e. ne cle. vt mo. c. i. in fi. sic ⁊ lenones dñt de ciuitatibus expelli: in aūt de leonibus. §. sancimus igit. col. ij. ⁊ leprosi: de cōiugio lepro. c. i. ⁊ pp simplicem alicuius denunciationem non debet dñs terre eum q̄ dicitur esse talis expellere: sēd tunc debet inquirere: ⁊ si verum esse repererit expellere. s. de. of. ordi. c. i. ff. de of. presi. l. preses. prouideat aūt in his conscientie sue: sic. s. de her. c. vlti.

k Ad fenus. qd ergo si aliquis locauit domū alicui vsurario quē vsurariū ignorabat vel nō locauit ad exercēdū fenus: dic ꝙ ꝓbabilis ignorātia illū excusabit. ff. loca. si quis ignorans. s. de sen. ex. si ꝗ. ij. ⁊. c. in audientia ī dubio tñ ꝓsumunt ad hoc cōducere si cōsueuerūt vsuras exercere. ff. de accu. l. si cui. qz semel malus ⁊c. j. de re. iu. semel. ⁊ ex quo scit debet eū repellere. s. de loca. ꝓpter: qz peruerse cōuersatur in ea: vt ibi ⁊c.

l Titulo. puta pignoris cōmodati: depositi: pcarij. ⁊ hmōi: ⁊ idez si fine vllo titulo illū ibi sineret esse. xv. vi. recedite. sed si vēdit donat vel pmutat: nō vt hke locum hec ꝓstō per verbū cōcedat: qō solius vsus concessionem nō dñi translationē notare vt: sed Guil. dicit idem si manifeste apparet ꝙ ad exercendum fenus vult accipere: qz presumit ēt in fraudem agi. s. de pigno. illo. ⁊ de emp. ⁊ vendi. ad nostram. nam vbum concedo est generale: ⁊ accipitur ꝓ naturam ꝓtractus cui adijcitur: argu. ff. loca. l. si vno ⁊ hi ēt sunt ti. ff. ⁊. C. pro emptore. pro donato.

m Contrarium. fecerint. s. talibus locando vel pmittendo hke domos conductas: vel non expellēdo ifra tres mēses. nec ob. verbū ꝓfecerint: qa ⁊ qui non facit facere videtur. ff. de reg. iu. qui non facit.

n Episcopi. nisi fuissent expressi non incurrerent hanc penam. j. de sen. excōica. qz periculosum.

o Minores. vero persone. repete. ecclesiastice.

p Interdicti. in vniuersitatem. n. vel collegium non fertur excōicatio nis snia: ne cōtingat inorios irretiri. j. de sen. ex. romana. §. vniuersitatem.

q Quā intellexit: guil. s. sniam excōicationis suspensionis ⁊ interdicti.

r Sustinuerint. s. prelati. singulares persone collegiū seu vniuersitatis.

s Ipsoꝝ. s. prelatorū clericorū collegioꝝ seu vniuersitatuz: ⁊ dic. i. ipsoꝝ iurisdictioni subiecte: ⁊ sic punit aliter pro alterius delicto: qō dic vt. i. q. iiij. in sūma. xxiiij. q. iij. in summa.

t Quādiu. illis ergo recedentibus cessabit interdictuz. lxxxi. di. si qui. de hoc. s. de ma ꝓc. c. vlti. s. de spon. non est.

v Extunc extraneū tempus mēsis designat. ff. de cōdi. ⁊ dō mon. l. si is. §. si. ita.

x Cessante. sic. s. de here. ad abolendam in fi. C. vbi de crimi. agi opor. auē. qua in prouincia reatus enim oēm honorē excludit. C. vbi sena. vel cla. l. i. de p̄uile. c. i.

y Censuraz. s. de. v. si. q̄rēti. sed qz a capite edēda ē rō. ff. de edē. l. argētarius. §. i. ⁊ qz pari debet qs legē quā ipse tulerit. ff. qō quisqz iuris. l. i. de cōsti. cuz oēs. hāc ꝓstōnez pmo debebat in sua curia facere obseruari: vt et enz cū ꝓ leges viuere. C. de legi. digna vox.

Q Tanquam. Hec constitutio ē ꝓuanda vt thesaurus p quā ad restōnez vsurarū ī directe vsurarij ꝓpellant: que diuidit ī tres ptes. ꝓz. Io. mo. pmo ꝓuidet qñ sint sepeliendi vsurarij manifesti. secō ibi: oēs. punit facientes ꝓiuz. tertio ibi nullus. pōit duas prohibitiōes ⁊ irritat testamēta. Et ꝓcedens ꝓuidit ne erigant vsure: ista vt exacte restituantur. Io.

z Manifesti. q dicātur vsurarij manifesti: vt. s. c. prori. tñ quo ad casum nostrum satis posset etiam dici manifestus si coram sacerdote ⁊ testibus publice fatetur se vsurarium ⁊ vsuras restitui mandat forte libros rōnum tradens ꝓ m Guil.

cto se nouerint incursuros: quazq̄ si per mensem animo sustinuerit indurato: terre ipsoꝝ quādiu in eis ijdem vsurarij ꝓmorātur: extunc ecclesiastico subiaceant interdicto.

Ceterum si laici fuerint per suos ordinarios ab huiusmodi excessu omni cessante priuilegio per censuram ecclesiasticam compescātur.

I Item.

Manifesto vsurario iz mandauerit vsuras restitui: ecclesiastica sepultura negabitur: nisi primo satisfaciat: vel ꝓ m formaz huius decretalis idonee caueatur: sepeliētes eos cōtra hanc cōstōnem latera. conci. penam incurrunt: testamenta ipsorū aliter facta non valent: nec debet eis aliquis interesse: vel eos absoluere: vel ad confessionem admittere: hoc dicit Io. and.

Q Tanquam vsurarij manifesti de vsuris quas receperāt satisfieri expressa quantitate vel indistincte in vltima voluntate mādauerint: nihilominus tamen eis ecclesiastica sepultura denegetur donec de vsuris ipsis fuerit prout patiuntur facultates eorū plenarie

t Satisfieri. dz āt satisfieri ei a quo pecūia ē extorta. vel eius heredi. illis nō extantibus pauperibus erogabit. s. e. cū tu. ⁊. c. michael. dicit tñ guil. q̄ hoc cāu dz publice ꝓponi edcñ in locis a quorū incolis sunt extorte: q̄ oēs a qbus extorte sūt veniāt: ⁊ si aliqui appareant qbus fides est adhibenda: potius restituetur illis q̄ pauperibus erogetur: ad hoc facit de homici. sicut dignum. §. eos.

u Indistincte. i. nō expressa aliqua quantitate: qz mandauit in genere restitui q̄ cunqz extorserat per vsurariam prauitatem.

x Mandauerint. dicebat late. xci. s. e. c. iij. q̄ vsurarij si in hoc peccato decedebāt nō admittebant ad ecclesiasticam sepulturā: ex quo aūt mandauerant de restituēdo: nō decedebāt in illo peccato: ⁊ sic non habebat locum pena constitutionis: huic ergo conclusioni ꝓuidit hic grego. Et scire debes q̄ dato q̄ vsurarius de restituendo nō mādet: heres nihilominus restituere tenet. s. e. tua nos vbi de hoc ēt si ad heredem de vsuris nihil peruenerit: tenet tñ inquantum se extendunt vires hereditatis: q̄ dic vt. xij. q. ij. eps qui filios. s. de sepul. c. vlti. si aūt vsurarius restitui non mandet: iz heres paratus sit restituere denegabitur illi sepultura: cum in peccato decesserit nisi alias de mortui cōtrictione apparet. xxvi. q. vi. qui recedunt. s. de sen. excō. a. nobis. ij.

a Deneget. est ergo hic op facto. s. restitutione vel cautiōe: nec satis ē h̄ bñ vel le. lxxxvi. di. non satis: q: ⁊ vera sunt cū effectu intelligēda. s. de cle. nō resi. relatum. sed nonne qui mādat soluere vt. ff. de sol. l. qui mandat: ergo mandatum h̄ sufficere deberet: sed illud hz locum facta solutione per mandatarium: qui enim per alium facit per se facere vt. j. de regu. iu. qui per alium. sed vt q̄ ex quo iste peccatum ꝓfessus est: ⁊ sic diuino iuditio iaz relictus: sepultura priuādus nō sit. l. vi. ponderet. ibi peccator ī quacūqz die ⁊c: sed imponitur hec pena: nō q̄ de salute ipsius desperet propter hoc: qz sepultura nec ꝓdest nec nocet quo ad deum. s. ō sepul. sacris: ⁊ est si. s. de. rap. super eo.

b Facultates. pauptas igit excusat: qō vez ē si sit no. s. e. cū tu. vñ si nihil pōt restituere nihil restituat: si partem: illā restituat. vnde prius deducēt vsure tanq̄ es alienum: q̄ soluātur legata: ⁊ alia que relicta sunt titulo lucratiuo ītelligit. n. hereditas ere alieno deducto. C. de lega. l. si vniuerse. Queri solet an heres vsurarij. qñ heredtas nō sufficit satisfacere debeat pmo veniētibus: dicit h̄ guil. q̄ nō. imo fiet eis ⁊ alijs satisfactio pro rata vnūquēqz cōtingente: arg. s. de testa. relatum. ii. in fi. ff. de pac. l. si plures. satis videret hoc casu hñ debere consideratione tpis: vt ille qui prius soluit vsuras recipiat qō suum est integraliter: ⁊ sic de singulis ꝓ m regulam. j. de reg. iur. q prior. cum istorū par sit cā: vt ibi dicit ⁊ in hypo. hoc consideramus. C. qui po. in pig. ha. l. si fundus. sed vident esse bona vsurarij hypothecata. s. eo. cum. tu.

satis factuz vel illis quibus[a] faciēda est restitutio si presto[b] sint ipsi: aut alijs qui eis possint acquirere[c]: vel eis absentibus loci ordinario[d]: aut eius vices gerenti siue rectori parochie[e] in qua testator habitat coram aliquibus fide dignis de ipsa parochia[f]: quibus[g] qdem ordinario vicario ꝛ rectori predicto modo cautionem huiusmodi eorum nomine liceat presentis constitutionis auctoritate recipe: ita ꝙ illis[h] p inde actio acquiratur: aut suo[k] publico de ipsius ordinarij mandato[l] idonee[m] de restitutiōe facienda sit cautum. Ceterum si receptaruz vsurarum sit quantitas manifesta: illam[n] semper in cautione predicta exprimi volumus: alioquin[o] aliaz recipimus cautionem huius arbitrio moderandam: ipse tñ scienter non minorem quam verisimiliter creditur moderetur: ꝛ si secus fecerit: ad satisfactionem residui teneatur[p]. Omnes aūt religiosos ꝛ alios q manifestos vsurarios cōtra presentis anctionis formaz ad ecclesiasticam ausi fuerint admittere sepulturam: pene[q] in conci.later. contra vsurarios promulgate statuim[9] subiacere[r]. Nullus manifestorū vsurariorū testamētis intersit: aut eos ad confessionem admittat: siue ipsos absoluat[s]: nisi de vsuris satisfecerint: vel de satisfaciendo pro suaruz viribus facultatum prestent: vt premittitur idoneam cautionem. Testamēta quoqȝ manifestorū vsurarioruz aliter[t] fcā nō valeāt: sȝ sint irrita ipo iure.

Rubrica de excessibus prelatorū.

Bonifacius octauus.

Mendicantes non possunt acquirere noua loca ad habitādū vel antiqua alienaꝛ vel mutare absqȝ speciali licentia pape: que de hac prohibitione faciat mentionez: in acqrentibus tamen loca pro heremitices vita ducenda: cessat prohibitio, hoc dicit Joan.and.

Quam ex eo ꝙ predicatores: minoreſ ꝛ religiosi alij mendicātes[v] in ciuitatibus castris villis aut alijs locis ad habitanduz[x] domos vel loca de nouo suscipiunt seu olim suscepta dimittunt: se ibidem ad alia transferentes diuersa scādala

a Uel illis qbus. tolle hic lrām que est. j. bene p. xij. lineas ibi idonee. de restitutione facienda sit cautum. illis qbus ꝛc. vsqȝ ibi de ipsa parochia. postea accipe qđ est infra: aut seruo publico de ipsius ordinarij mādato: deinde redeas. ŝ. q bus quidem ꝛc. b Si presto. i. presentes.
c Possint acqrere. vt sui ppꝛij filij in ptāte pris: serui ī quibus habem[9] vsumfructuz: sui alieni bōa fide possessi: ꝛ liberi hoīes quos bōa fide possidem[9] vt seruos. isti. per quas pso. nobis acq. p totū. ff. de acq. rer. do. l. acqrit. sȝ nūquid pcur. dño absente hanc psonalē obligationē acqret: ꝛ vr ꝙ sic: qꝛ pcurator qđ ex re dñi acqrit dño acqrit. ff. de pcu. l. pcurator. in ɔ̄triam vr. si enim pcurator p pecunia dñi quam mutuat fideiussores recipit dño non acqret psonalez ɔ̄ fideiussores: nisi dñs sit priuilegiata psona. ff. si cer. pe. l. si pecunia. itē si pcurator stipulaꝛ đ euictōne ñ acqrit. ff. đ acq. pos. l. possessio quoqȝ. §. ꝛ si possessio. dixit hic gra. sic distinguendū. aut pcurator stipulaꝛ ī iudicijs aut ī ɔ̄tctibus. si in iudicijs: sp acqrit dño absenti vtilem. ff. de procura. l. si procurator. in ɔ̄ctib[9]: aut presente dño: aut absente. si presente acqrit vtilē. ff. de ver. ob. si procuratori pñti: si absenti aut ex re dñi: vt qꝛ stipulaꝛ pensionez domus dñi ꝛ tunc acqrit dño vtilē. ff. de pcur. l. ꝙ pcurator. si aūt ex rez dñi aut dñs est persona priuilegiata vt miles pupillus vel adultus: ꝛ tūc acqrit vtilē. ff. si cer. pe. si pecuniā: aut nō ē dñs psona puilegiata: ꝛ tūc domio nihil aqrit: sed teneꝛ p actiōem mandati cedere actionem. ff. đ acq. pos. l. possessio quoqȝ. §. ꝛ si possessio. ꝛ dr procurator tunc ex re dñi stipulari: qñ accessoria puenientia ex re dñi stipulatur vt pensionez domus: fructus ꝛ similia. Extra rem: qñ stipulaꝛ ipsam rem: vel aliquid extneum non pueniēs ex re in hoc ergo casu ŝm eum stipuletur rem ipsam pncipalem dño debitam. s. vsuras: que lȝ sint accessorie quo ad recipientem. quo ad soluētem ꝛ postea repetētez sunt ipsa res principalis: que sunt ipsa res debita repetenti: pcurator non agret domino: per. d. l. possessio quoqȝ. §. si.
d Loci ordinario. intelligas de loco in quo degit vsurarius: ꝛ per ordinarium intelligas epm de iure: lȝ idem in decano archipresbytero vel abbate: q alias de cōsuetudine iurisditionem hꝫt in spiritualibus: ꝛ nō est mirum si per ordinariū vel eius vicarium actio acqratur cum ēt si ipse det aliquem q recipiat cautionez vtilis actio acquiratur per illum. ff. rem pu. sal. fo. l. iij.
e Parochie sic. ŝ. de puer. cōiu. dudū. Est. n. illa publica psona. i. di. ius publicū. ꝛ qđ dicit đ rectore parochie in qua testator habitat intelligas idem multo fortius de rectore parochie illius cui facienda est restō: ꝛ enim acqrit: cum quasi iudex ꝛ minister suus sit ŝm gra. ff. de in ius vo. l. cum pro quo.
f Parochia. qꝛ magis creditur indigenis notis ꝙ extneis ignotis: ī auē colla. vi. de testa. §. si vero ignoti. ŝ. de elec si postquā. ꝛ erunt saltē duo. j. de reg. iu. pluralis. vt per eos si post fuerit cautio pbari possit. g Quibus qdez. interpositio est que circa tabellionem non ponitꝛ: qꝛ de illo nō dubitabatur.
h Illis. a qbus. i. vsure fuerunt extorte vel coruz heredibus vel successoribus
i Perinde. s. ex tali stipulatione: alias pinde. s. ac si ipsi idem stipularentur.
k Seruo publico. i. tabellioni sic dicto: qꝛ publicum exercet officium. nō ꝙ sit seruus. C. de tabul. l. generali. li. x.
l Mādato. ergo tabellio hoc casu non acqrit actionē extneo ex sua stipulatione nisi eam faciat de ordinarij mādato: ꝛ idez vr dicere antiqua lex. ff. rez pu. sal. fo. l. ij ibi profecto dicemus ſuum publicum apud pretorem stipulari debere.
m Idonee. noīe idonee pignora vel fideiussores intellige. ff. si mādato ticij. §. si. als verbū cautionis nudaz pmissionez designat. C. de v. si. sancimus. si autē pignora vel fideiussores dare non pōt: iuret se pignora vel fideiussores dare non posse: ꝛ se facturuz qđ cauet. C. de epis. ꝛ cle. in auē. generaliter. ŝ. de dona. iter virū ꝛ vxo. p vestras. isti. de satisda. §. sed hodie. j. de sen. ex. c. vlti. §. illis ēt hoc maxime quando sic ē verisile eū. s. aliā dare nō posse. Sed cū soluētes vsuras hēant actiōem ad repetēdū: qre sic sollicitus fuit papa puidere illis p cautōis remediū: Sol. iđ. vt haberēt plura auxilia. ff. de lib. le. l. iij. Itē qꝛ magis sunt securi per fideiussores vel pignora. ff. q satisda. cog. l. i. ꝛ fit hoc nō tm in fauorē illoꝝ ꝙtuz in odiuz vsurariorū. Et scire debes: ꝙ si recepta huiusmodi cautione noīe coruz quoꝝ interest: vsurarius manifestus vsuras repetit nō audietur: ꝛ posset ī aīarū fauorem eps vsuras recipe: ꝛ soluere illis a qbus iste petitor extorserat: ꝛ idem ŝm guil. ꝛ gar. si non esset manifestus: ꝛ hoc pbaꝛ posset petitorez. s. vsurariū. si aūt iste vsurarius q sic satisdedit cōualuit: tenebitur ad satisdatione sȝ eos. qꝛ ꝛ si non satidedisset tenebatur. ŝ. e. cū tu. ꝛ si petitor esset notorius vsurarius: ēt si heres non exciperet: dixerunt pdicti doctores ꝙ ex offō suo iudex eum repellet. ŝ. de excep. exceptionē. ff. de postul. l. quos prohibet. secus si notorius vel manifestus non esset.
n Illam. l. quantitatez manifestam.
o Alioqn. i. si quantitas manifesta non apparet: ꝛ repete exprimi volumus aliam sed quō fiet expressio ꝛ moderatio de q loquitur iste ver. rñdeo considerabit iudex quanto tpe ille vsuras exercuit: ꝛ ꝙtū nunc hȝ in bōis ꝛ ꝙtū hēbat tpe quo fenerare incepit: ꝛ sup hoc ɔ̄siderabiꝛ fama vicinie ꝛ an alias mercationes exercuerit: ꝛ an in eis fortuna ei pspere cesserit: ꝛ an fuerit iprobus exactor an curialis fenerator: ħ ꝛ siles circunstātie sūt circa hoc cōsiderande ꝛ ŝm eas magis vel minus arbitrandū. C. de bo. q lib. cum oportet. §. i. xxij. q. v. hoc videtur.
p Teneaꝛ. pp sui maliciaz parti lese resarcire teneꝛ. C. si tu. vel cu. iter. l. ēt ꝛ facit litem suaz. ŝ. e. li. de re iud. cū eterni isti. de obli. q ex quasi đ lic. in prin. Et si nullam ꝙtitatē moderaꝛ tunc tenetur ī totū: nā ꝛ residui cōmemoratio totum admittit. C. de here. istitu. l. ij. ff. de ver. si. l. ceterorum. caute ergo faciet si in cautione certam verisimilem exprimit quātitatem: ꝛ adijcit quod etiam vltra illud satisfiet: inquantum constabit eū vsurarum rōne teneri.
q Pene. supple statute in late. ɔ̄ci. edito sup. ɔ̄ vsurarios: hoc dico: quia hic non habet locum pena ɔ̄ vsurarios statuta: sed hȝ locum pena statuta ī recipientes eos ad oblationes ꝛ ecclesiasticam sepulturam.
r Subiacere. hodie sunt excōicati ipso facto nō obstan. exceptionibus vl priuile. per cle. de sepul. eos qui.
s Absoluat. ēt ab alijs peccatis. xxiiij. q. ij. legaꝛ. qđ pȝ: qꝛ nec ad confessionem debēt admitti: vt. ŝ. dixi. nec dimittiꝛ peccatū ꝛc. j. de reg. iur. peccatū. caueāt ergo religiosi q interdū de preda plusꝙ de aīa solliciti sunt.
t Alr fcā. s. nō facta satisfactiōe nec pstita idōea cautiōe: qđ dicēs đ codicillis: vr ꝙ valeant: diuersa. n. sunt. C. de codicil. l. si idez. ꝛ hec ɔ̄stō ēpe nalis ergo est restrigenda. ŝ. e. lib. de elec. statutū. ꝛ phibitus maioribus mīora petere nō phibētur. ff. de seruis expor. l. cui. q si. sint legi. p venerabilē circa prin. dic ɔ̄ ŝm Guil. ꝛ Gar. ꝛ hoc pȝ ex pncipio. vbi dixit in vltima voluntate: ꝛ ar. ŝ. đ testa. cū esses: qꝛ large codicilli sunt testm̄: ꝙ mētis testatio. xiij. q. ij. §. sed aliud isti. de testa. in pn. ff. de iure codicil. l. conficiunꝛ: ꝛ l. abintestato. alias facile esset ɔ̄stōnem hāc in hoc eludere: ꝛ dic idē de qlibet vltia volūtate: ꝛ qꝛ istud crimē ecclesiasticuz ē: potuit papa irritare testamēta laicorū. p que ī alios trāsferebanꝛ bona: ꝛ fiebat dnior cōditio exactorū: erit ergo qđ exicere valebūt ꝛ hꝫe. ŝ. vt li. pē. ecclesia. i. si. hȝ. n. rōne hui[9] criminis iurisditionez in talibus. ŝ. e. li. de fo. cōpe. c. vl. Quid si primo testm̄ fecit: postea cauit: dixit ħ gar. ꝙ non firmaꝛ per hoc testm̄: qꝛ ab initio nō valuit: vt. j. de reg. iu. nō firmaꝛ. cū suis cōcor. satis vr sufficere si ante mortē cauit cū testm̄ morte firmeꝛ. ŝ. đ cele. mis. cum marthe. nec ob. regula nō firmaꝛ: que đ solo tractu tēporis loquiꝛ.
Quam ex eo. Tria facit. Primo ponit proemiū. Scđo phibitōem cum decreto ibi: Nos sup hoc. Tertio phibitionis determinationē ibi: p hoc. do. determinat aūt hec decre. no. ŝ. e. nimis. ij. in ver. ad hoc.
v Mēdicantes. hi dicunꝛ mendicātes qbus victū tribuit icerta mēdicitas: ꝛ qui reditus aut possessiones ex regula vel ɔ̄stōnibus hꝫe non pñt. ŝ. e. li. de reli. do. c. vno. ꝛ quo ad cāz decre. nostre in oībus mēdicanb[9] idē ius. ɔ̄cor. ŝ. e. li. de regula. ɔ̄stōnem. q. n. similem cum alijs vitam suscipiunt silem sentiant in legibus disciplinā. ŝ. de sta. mo. recolentes.
x Ad habitandū. no. qꝛ de locis acqsitis ad habitandū tantū fit hic prohibitio: ergo alias ꝙ ad habitandū bene possunt loca acquirere: sed quō ex quo sunt mendicantes: dic vt dixi. ŝ. e. li. de reli. do. c. vno.
y Scandala. bene ergo fecit hic prouidendo: qꝛ sui officij est scandala remouere. ŝ. eo. lib. de of. lega. c. i.

a Deinceps futura igitur ꝓprehendit hec ꝓstitutio: olim enim ꝑ phibitũ licebat: vt. s. e. numis. ij. ver. ad hoc.

b Suffragari. ergo papa ꝑuilegiũ suũ reuocare moderari: ⁊ ĩ totũ tollẽ pot: lz deceat eius ꝑuilegiũ ee mãsurũ. j. ꝺ reg. iur. decet. vbi de hoc.

c Alienatiõis. intelligo et ꝑ quẽ nõ trãsferatur vniũ cũ sic large loquat vicẽdo cuiuslibet. ad idez. s. de re. eccle. non alie. nulli. ⁊. C. de re. alie. non alie. l. sancimꝰ: lz iterduz sumat solum pro eo ꝯtu quo transferr vniuz. C. ꝺ fun. do. l. i. Jo. an.

d Mentionẽ. ergo necesse ẽ de iure cõi ĩ rescripto fieri mẽtionez de quo dic vt. s. eo. li. de ꝓsti. c. i. in gl. q̃ icipit. est j.

e Decernentes. hodie transgressores sũt ipso facto excõicati: ꝑ cle. ꝺ penitẽ. cupientes. i. rñ.

f Eligẽdaz. isti sunt digni conuenienti honore. xvi. q. i. q ve ⁊ pure. ⁊ antales subsint epo ibi no. ⁊ ꝑnt heremite: alꝯ non religiosi hꝯ ꝑpũ. xix. q. iii. §. eõ. paulus.

g Licẽtia. ergo not. q religiosus mẽdicãs de licẽa plati sui ꝑt vitã heremiticã eligere. Jo. an.

h De ꝑpiquo. de hoc. j. ꝺ ver. si. c. pe. Jo. an.

Dicentes. Primo ꝑmisso pemio vt exordio ꝑdit ꝺclaratõez circa ꝑuilegiũ exẽptõis ⁊ ꝺclaratõi obijcit ⁊ soluit ⁊ ꝑtestat. Scõo ꝺclaratione ne progat ad priuilegiuz ꝺ certo iudice. Tertio determinat qd iuris de priuilegio qꝺ erimit a pena censure. Scõa ibi: Et id ipsum. Tertia ibi: In eos fm Jo. mo. diuidit in duas ꝑtes de exordio hat ꝑmaz: deobiectione ⁊ solutione secundã. do. determinat aũt ꝑ decreta. diffuse no. vi. q. iij. c. vlti. ⁊. s. eo. ti. et tuarum.

i Exẽptionis. ꝑq̃ vbi dicat data exẽptio. videbis. j. eo. ti. si papa: ⁊ ꝑ prie apo. sed. est eximere. xvi. q. i. frater. ix. q. iij. nunc vero.

k Infringãt. iste seueritate ecclesiastica coercẽtur. s. e. ꝯto. ⁊ papa solet talium priuilegia decurtare. s. e. directi.

l Excedãt. s. e. porro. ⁊. c. patentibꝰ. ne priuilegiũ amittẽt mereant. xi. q. iij. ꝑuilegiũ. s. e. tuarũ: limites. n. trãsgrediẽdi nõ sũt. s. de sepul. c. i.

m Aut rei. ꝑ ea si ꝯtus sit initus vel maleficiũ fcm in loco non exẽpto ⁊ res litigiosa non exempta: vt. j. patebit.

n Ad hec. tria supius enarrata. Jo. an.

quandoqz prouenĩãt: ⁊ frequentes clamores ad sedem apostolicam perferantur. Nos super hoc, ꝑuidere volentes hoc perpetuo prohibemus edicto: ne deinceps[a] aliquis vel aliqui de predictis quibuscunque super hoc priuilegijs muniti existant: que ipsis contra tenorem constitutionis presentis nulla tenus volumus suffragari[b]: in aliqua ciuitate: castro: villa: seu loco quocũqz ad habitandum domos vel loca quecũqz ꝺ nouo recipe seu hactenus recepta mutare: vt cauẽ ditionis permutationis donationis aut cuiusuis alienatiõis[c] titulo quomodocũqz in alios transferr ꝑ sumant absqz sedis apostolice licẽtia spãli: plenam ⁊ expressam faciente de ꝑbatiõe huiusmodi mentionem[d]: si secus egerint irritum decernentes[e]. Per hoc tamen eis qui vitam duxerit heremiticaz seu solitariam eligendam[f]: de maiorũ suorum licentia[g] qui cellas mansiones seu habitacula in heremis siue locis vbi non sit hominum habitatio de propinquo[h] possint acquirer ac mutare: non intelligimus interdictum.

Rubrica De priuilegiis.

I. Innocentius quartus in cõcilio generali lugdunen.

Exẽpti vel priuilegiati: vt nõ teneantur nisi sub certo iudice respõdere ratione delicti cõtract aut rei si hec sint inita vel facta in loco non exẽpto conueniunt coram ordinario ꝓ rõne domicilij nõ mõasterio priuilegiato vt ei monachi a quocũqz interdici suspendi vel excõicari nõ possint: cessat in illis ordinariorũ iurisditio quo ad illa: nisi illi monachi mitterentur. ad priorat subiectos ordinarijs: qr tunc etiaz licet vtrobiqz sint monachi ordinarij: etiam quo ad predicta illos iudicant quãdiu ibi manent hoc dicit Joan. an.

Volentes libertatẽ: quã nõnullis ap. sedes priuilegio exẽptionis[i] indulsit sic integram obseruari: vt ⁊ illaz alij nõ infringant[k]: ⁊ ipsi eius limites nõ excedãt[l]: declaratione irrefragabili diffinimus: q quãtũcunqz sic exẽpti gaudeant libertate: nihilominus tũ rõne delicti siue contractus aut rei[m]: de qua ꝓtra ipsos agit: rite possunt coram locorũ ordinarijs cõueniri: ⁊ illi quo ad hec[n] ĩ ipsos suam iurisditionem: prout ius exigit exercere. Nunquid[o] ergo carent omnino in his cõmodo libertatis: non vtiqz. qr nec coram ordinarijs ipsis dummõ sit in loco exempto[p] ꝓmissuz delictũ: vel cõtractus initus: aut res litigiosa. nec vbi domicilium habent si aliq delinquant vel contrahãt: aut res ipsa ꝓsistat: conueniri possunt aliq̃ tenus super istis neqz domiciliorũ ꝓtextu locoꝝ diocesani: si vbi deliquerunt uel cõtraxerũt: aut res ipsa ꝓsistit: illi ꝓuẽiant remittẽdi eos illuc: vel ipsis vt illic respondeant initiumgendi habent aliquã potestatem: saluis nihilominus casib[o] alijs in quibus eos episcoporuz iurisditioni subesse canonica precipiũt instituta[q]. Et idipm[r] decernimus circa illos[s]: quibus vt nõ nisi sub suo certo[t] iudice teneantur de se conq̃rentib[o] respondere: apostolico priuilegio est cõcessum. In eos aũt[v] qbus nec interdici suspendi vel excõmunicari a quoquã valeant: a sede apostolica est indultum sicut sunt religiosi quamplures: in quorũ priuilegijs cõtinet: ne quisquam eps vel archieps monasteriorum suoruz monachos ꝑ vlla cã vllo loco interdicere suspendere vel excõicare presumat: ijdez ordinarij iurisdictionẽ suã quãtũ[x] ad ista vbicũqz illi fuerit: penit[o] exercere non possint. Nisi forsan ipsi monachi ad monasterioruz suorum prioratus ordinarijs eisdem subiectos: vt vel gerãt illorum regimen: vel eis tanq̃ ꝓprij locorũ ipsoꝝ monachi resideãt[y]: fuerit destinati: tunc enim ⁊ si libere possint ad eadez monasteria reuocari ac tam illorũ q̃ ipsoꝝ prioratuum monachi reputent: cum non sit inconueniens aliquem sic vtrobiqz locum habere: mõachum vnum alteri subesse monasterio: vel ab ipso noscitur dependere[z]: rõne tamẽ corũdem prioratuum dicti ordinarii sua iurisditiõe in ipsis etiam quo ad premissa[a] quãdiu[?] morãtur ĩ illis licite vti possunt. I. Dem.

Curia romana habet studiũ generale: ⁊ eius priuilegia. hoc dicit Joan. and.

Cum de diuersis mundi[x] partibus multi confluant ad sedem apostolicam quasi[a] matrem

o Nunqd ergo. qr videret aliqb[o] q̃ ꝑ hoc exẽpti eqparent non exẽptis: vt indistincte possent coraz ordinarijs ꝓueniri: ideo de hoc obijcit ⁊ soluit ⁊ hoc dicere intẽdit: q̃ indistincte rõe domicilij sũt exẽpti: vt iudex domicilij nec ꝑtẽt hẽat cognoscẽdi nec remittẽdi: ⁊ tũ ille est vnꝰ modus sortiẽdi forũ. s. de fo. cõpe. c. vlt. Item si delictũ ꝯtus aut res litigiosa sint ĩ loco exempto: gaudebũt exẽptione: si enim anglicus delinqueret boñ. nõne puniret ꝑ iudicem boñ. fingamꝰ ergo ⁊ eqparemꝰ anglicũ exẽpto: vt sicut ille q alias nõ ẽ ꝺ iurisditione: rõne delicti efficitur ꝺ iurisditiõe: sic exẽptus q alꝯ de iurisditione nõ ẽ rõne delicti de iurisditione efficitur: idez in ꝯtu ⁊ re.

p Exẽpto. dicit ꝑ Ber. q monasterio exempto ecclesia cimiteriũ domus monasteriũ atria ortus arce q̃ sunt iuxta ecclesiã Intelligũtur exẽpta. xij. q. i. necessaria ⁊. c. nulla. xvij. q. iiij. diffinimꝰ. ⁊. c. id ꝓstituimꝰ. s. ꝺ immu. ec. c. i. ⁊ de censi. c. j.

q Instituta. vt. s. de here. ad abolendaz in fi. s. e. li. ꝺ ꝑbẽ. c. i. de sta. regu. c. vno in fi. idez si capellas haberẽt nõ exẽptas. s. e. ex ore. ⁊. c. cum capella. sic. s. de ꝓsue. c. cuz iter vos. s. de sen. ex. nulli. ⁊. j. e. aucto.

r Et idipsum. s. quod dictuz ẽ de exemptis.

s Illos. nõ exemptos: sed ꝑuilegiatos tantuz vt sequitur.

t Certo. istud soluit ꝯrium de decre. s. de rescrip. ad hec: qꝰ certus iudex datus fuerat a papa ibi icertus quẽ ipator duceret eligẽdũ: ꝑterea ibi in modũ rescripti ⁊ iuris cõis facta fuit interpretatio: ꝑ in modũ gratie ⁊ priuilegij. quod et apparet ex titulo ⁊ ex lꝯa que segtur. ap. priuilegio.

v In eos autem. istud quod sequitur intelligas sane fm ꝺterminationem decre. j. eo. tit. ne aliqui.

x Quãtũ ad ista. s. interdictuz suspensionez ⁊ excõicatõez ergo quãtũ ad alia salua manet iurisditio: lz ergo ista exercere ñ possint ordinarij: ꝑnt tñ causas eorum audire ⁊ iudicare. si nõ parẽt poterũt in possessionez mittere ⁊ sisia facere.

y Resideãt. ad idẽ. s. eo. quoniam. ⁊. c. cũ capella. ⁊ no. litteram: qr si irent illuc causa visitandi: vel causa solatij: vel vt viatores. illos quo ad ista non cohercẽt ordinarij. ff. de iudi. l. heres absens.

z Dependere. cõcor. s. eo. lib. de ꝑben. cum singula. ⁊ si. s. ꝺ ꝑben. certurpande. §. qui vo. nec ob. decreta. de elec. cõstitutis. q̃ loqtur: cum monasteria nõ sũt annexa nec pendẽtia: ⁊ talis habebit vocez in vtriusqz plati electione: si est cõsuetudo: alias cõuentus eligeret. xvi. q. vlt. c. vlti. s. de elec. c. i.

a Quo ad ꝑmissa. s. suspensionem excõmunicationẽ ⁊ interdictũ ⁊ intelligas hoc q̃ ꝓiorat ille tale ꝑuilegiũ ñ hz: nec ex se nec ex superiori monasterio: qa si maius monasterium haberet priuilegiuz q monachi sui ⁊ ꝓratuuz sibi subiectoꝝ a quoquã excõicari non possent ⁊c. tunc secus.

? Quãdiu morãtur. ergo ꝓ reuocationem coꝝ eps quo ad ꝑdicta in eos iurisditiõe vti non poterit. Jo. an.

Cum de diuersis.

Primo ꝑmissa cã puidet. Scõo ꝑuisionẽ delarat ibi: Unde. do.

x Mũdi. bene dicit. qr apostolicus totiꝰ orbis est dñs. s. de fo. compe. c. vlt. ⁊ s. in pemio huius li. cũ suis cõcor.

a Quasi matrẽ. ij. q. vi. ad romanam. xix. di. in memoriam. ⁊ quasi ideo dicit

qua ecclesia iam genitum natura gignit p gr'am: vnde dz dici renatus. ideo dicit: quasi: quia mater que proprie parit.

a ¶ Cōem: dz. n. lex esse cōis. iiij. di. crit. aūt. ⁊. s. in premio huius libri.

b ¶ Videlz. istud posset venire expositive ad vtrūqz. q. d. diuini. i. canonici: humani. i. ciuilis: sed est melius q̄ veniat expositive tm̄ ad vbum humani. i. positiui. s. canonici ⁊ ciuil: q̄ dicē diuini intelligat. ppie ō sacra pagina.

c ¶ Sedez eādez. nunqd intelligimus q̄ ō se. ap. dicit latevt cōprehēdat et loca vicina p duas dietas. legales: prout dr. ī. e. li. de pben. pñti. nō credo: sed intelligam p sedē ciuitatez vl'locū vbi ē curia cū suis suburbijs tm̄ ad hoc. ī. de sen. excō. si ciuitas: als sequēr q̄ curia vl'studio existēte boñ. studētes ī mole vel mutue gauderēt p̄uilegio: qd̄ eēt absurdū. ī. de cle. non resi. tue. progatio igit illius decre. pñti suū spāl̄z casuz cōstringat: ⁊ puto q̄ viterbien. studēs viterbij: venīte curia ⁊ pmanēte: gaudebit hoc p̄uilegio: ſz curia recedēte cessabit gaudere: sicut ⁊ ego studēs. boñ. gaudeo p̄uilegio studij: ⁊ si. cras tollerēt boñ. studiū vl'eius p̄uilegium: gaudere cessarē. nō ob. p̄dcā decre. pñti. §. sane. qz ibi odium b̄ fauor. ⁊ hoz diuersa est rō. ī. de reg. iu. odia. cū suis ꝓcor. si vo aliqs existēs in curia p ipetratōe faciendā vl'ibi pcurator. vel aduocatus existēs ī fraudē scholas itraret: vt huius ꝓstōnis beneficio gauderet: fraus sibi non p̄derit. ī. de renun. c. ij. cū suis cōcor. sicut nec vc cā reipublice abesse: dr. q cā ppij cōmodi in legatione ē. ff. ex q. cau. maio. l. si ve. ⁊ fac̄ qd̄ ibi no. ⁊ qd̄ no. moderni de magistris. c. vlti.

d ¶ Integre. quotidianis vistribunōib⁹ erceptis. ī. de magis c. vlt. ī. de pbē. lz. ille. n. nō dātur et pñib⁹ q nō iterfunt diuinis. ī. e. li. de cle. nō resi. c. vno nec itelligas q̄ ō iure cōi existētes in studio pcipiunt corp⁹ pbēde: saluo q̄ ō sacra pagina dicimus: sed hī tendit dicē q̄ si ex dispēsatione ꝓsuetudine vel statuto ecclesie existēs ī studio pōt pcipere prebēdam: hoc poterit studendo in curia

A Bbates. Sunt due ptes. Prima tractat de bñdictione sup ppl'o fiēda ⁊ p abbates sup hoc p̄uilegiatos. Se cūda ibi: nec eis: de collatione cēsure. Ite: Prima dicit qd eis liceat determinādo locū ⁊ tēpus. Scda ibi: Alibi ponit qd nō liceat a quo excipit ibi: nisi. Do.

e ¶ Abbates. lz hic de abbatibus expmat: idē intelligo de priorib⁹ archipresbyteris vel alijs qbus hoc p̄uilegiū cōcessum eēt: cū cadez sit rō. ista aūt ōcre. olim iter extranagātes incipiebat qm̄ nōnulli.

f ¶ Pleno iure. s. in spiritualib⁹ ⁊ tēporalib⁹. ī. e. cum ⁊ plantare. §. I ecclesijs. ⁊ ī. c. qm̄ per cōfessionem.

g ¶ Solēnē. s. quā faciūt epi solēniter vicēdo sit nomē dñi bñdictū ⁊c. q: priuatā bñdictionē exhibēt etiā ps̄byteri simplices. xcv. di. c. ecce ego vico.

h ¶ Alibi. s. extra ecclesias sibi pleno iure subiectas.

i ¶ Expresso. quātūcūqz ergo generaliter loquat p̄uilegiū: hoc ñ poterit nisi id ī p̄uilegio sit expssum ⁊c. si. ī. e. li. de here. inquisitores.

k ¶ Cōuolauerint. vt ibi cōuertant ⁊ fiant monachi.

l ¶ Quasi epalem. hoc dixit. qz vere epalem hre nō posset. s. vt posset chrismare ⁊ alia facē q̄ sūt epalis ordinis: si igit abbas in parochia sua vel alio loco hz iurisditionē ī spūalib⁹: qd̄ alias de iure dz hre episcopus: et puros laicos nec ꝓuersos nec ꝓuertēdos poterit clericare: als non: sicut. n. eps laicū non sue iurisditōis ordinare non pōt absqz licentia sui epi. ī. e. li. de tēp. ordi. c. vlt. sic nec iste abbas talem poterit ordinare.

m ¶ Tonsurā. cōferr. n. p ipsam clericalis ordo. ī. de eta. ⁊ qua. cuz contingat: ⁊ hoc intellige fm determinationē illius de abbate benedicto ⁊ presbytero: saluo eo q̄ habes de sup. ne. prela. c. i. possunt tales abbates conferre et superiores ordines vsqz ad lectoratū inclusive. lrix. di. c. i. in pdi. c. cum cōtingat.

n ¶ Indulto. puta qz hz p̄uilegiuz: q̄ quoscūqz et nō subditos volentes ab eis ordinari. clericare ⁊ ordinare possint: tenor et p̄uilegiorum seruabitur. ī. e. eo. porro.

A Auctoritate. Sunt tres ptes. Prima ponit triplicem prohibinonem ꝑ exēptos. Scda ꝑ facientes iubet cōpeci p ordinarios ibi. Quod si. Tertio pnedet ordiarijs ꝑ cōseruatores ibi: Et si q̄s. Scda pncipalis ibi: inhibemus ponit ihibuōnem ⁊ exceptiōem. Tertia ibi: Causas. ponit illā ihibitionem quā declarat ibi: et. Do.

o ¶ Oratoria. oratoria ō bent esse id qd vbum sonat. xlij. di. c. vlti. ⁊ pe. ⁊ ista publica oratoria sine diocesanorum licētia nō ꝓstruēt ī loco ñ exēpto: et de his oratorijs habetur. ī. de cēs. c. vl. ī. e. titu. patētib⁹. p̄uati aūt orare in domo sua cuilibet hz nō erigēdo sibi altare nec missam celebrando.

p ¶ Nō exēptus. sicut enim si anglic⁹ ī ciuitate boñ. vellet ecclesiam erigere: hoc nō posset sine dioc. licētia: sic nec exēpt⁹ habita ꝓparatione vt dixi. ī. e. c. i. ad idē de ꝓse. di. j. nemo edificet. in aut. ō ec. ti. §. si qs āt voluerit col. xr. in aut. vt nullus fa. ora. do. col. v.

q ¶ Cōstructis. tolle quod est infra celebrent vel faciant celebrari.

r ¶ Interdicti. hodie religiosi et exempti violātes generale interdictum qd̄ seruat mater ecclesia ipso iure excōicati sunt p cle. de excess. prela. et frequentibus.

s ¶ Exceptis. ī. e. vt priuilegia. ⁊ c. q̄ nōnullis. ī. de sen. ex. pmittimus. hodie dic. vt. j. de sen. ex. c. vlt.

t ¶ Cōpesciāt. ecce ergo q̄ exēpt⁹ pp delictū in loco nō exēpto cōmissum subest ordinario. ī. c. j.

v ¶ Reuocamus. conseruatores eni p̄uilegiorum ad hunc casum iurisditionem suam extēdere nequeunt: cū se ad hunc casuz p̄uilegia non extēdant. ī. c. j. nec se ītromittere possunt nisi de manifestis iniurijs. ī. e. li. de of. dele. c. j. ⁊ vlti.

x ¶ Sedis apostolice. qz sicut eps ē dioc. in loco non exēpto: vt. ī. sic papa ē dioc. in loco exēpto: puto tm̄ q̄ in hoc casu sufficeret licentia legati ō latere. ī. de ēb. sig. veniens. in pn. ī. de elec. si abbatem. ⁊ ad hoc facit qd̄ dixi. ī. de elec. cupientes. circa pri. in gl. in hoc casu

y ¶ Cās quoqz. ⁊ facit iste. §. ad ea q̄ no. hosti. ī. de sp. dilectis.

z ¶ Proprias. palā est illā ppriaz cām esse cuius dānū vel emolumentum ad aliquē suo nōie ptinet. ff. qm̄ ap. sit. l. i. ii. q. vj. biduū. ver. palam.

a ¶ Liberorū. in suis. n. secus. ⁊ ī hoc nulla dubitatio.

b ¶ Pertinēt. dicebant ino. ⁊ hosti. ī pdcā decre. q̄ si aliqs turbat cultorez agri mei vel colonos meos: ꝑ illū dar mihi vtile iterdictū vti pos. ⁊ ēt actō iniuriar: si ī iuriā meā illud fcm̄ sit. ar. ff. de vi ⁊ vi ar. l. vi facit. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. q pēdente. ⁊. ff. ōposi. l. i. §. si qs tabulas. de furto tm̄ cis fcō dñs nō agit. sibi. n. subditi īputent q nō bñ custodierūt: nec iuriarū: si ñ sit factū ī iuriā dñi: ſz pp spāle odiū subditi: ⁊ istud habuerūt pro īdubitato: q̄ dñs in iudicio noie subditi agere ñ pōt vt ei satisfieret: cū nec istud ei⁹ pnca pal' ītersit: nec ei⁹ sit pcurator. aliogn eadē rōne ius subditi remittē posset isti aūt exēpti: forte vt duriorē casuz aduersarioz illoz suoz bonum redderent: assumebāt in se cām vt actores vel rei: qd̄ nō lz cis. eriaz si illi sint censuales. i. certum censum soluentes: qz non ppter id sunt ipsorum serui.

nos ad cōez tam ipsorū q̄z alioruz oium cōmodū ⁊ pfectum paterna sollicitudine intendentes: vt sit eis mora huiusmodi fructuosa: prouidim⁹ q̄ ibidem decetero regatur ⁊ vigeat studium iuris diuini ⁊ hūani: canonici videlicet ⁊ ciuilis: vnde volum⁹ ⁊ statuimus vt studentes in scholis ipsis penes sedē eandem talibus priuilegijs oino libertatibus ⁊ īmunitatibus gaudeant qbus gaudēt studentes ī scholis vbi generale regit studiū: ac recipiāt integre puēt⁹ suos ecclesiasticos sicut illi. A Lexāder. iiij.

¶ Dicit quomodo intelligat priuilegium quod habent quidam abbates de populo benedicendo ⁊ qbus possint abbates conferre tōsuram. Jo. an.

A Bbates: quos apostolica sedes in exhibitione benedictionis sup populū spāli p̄uilegio insigniuit: in ecclesijs q̄ ad eos ptinent pleno iure: quando in eis diuina officia celebrāt: pñt post missaz solēnia: ⁊ vesptinas ac matutinas laudes benedictionē solēnē super populū elargiri. ¶ Alibi aūt publice aut p vias ciuitates castra ⁊ villas: populis ⁊ plebibus benedictionez facere vel īpartiri nō valeāt. ¶ Ni si hoc eis expresso apostolico priuilegio sit cōcessum. ¶ Nec eis licitum sit alijs q̄z monasterioruz suorum conuersis: ⁊ qui ad illa conuolauerint ⁊ in quos ecclesiasticam et quasi episcopalem iurisditiōez obtinēt: primā clericalem cōferre tonsurā: nisi eis id competat ex pleno prefate sedis īdulto.

I Dem.

¶ Exēpti in locis non exēptis oratoria vel capellas sine diocesanoz licētia construere nō possūt nec in exēptis sine licētia pape nec possūt exēpti assumere causas pprias suorum liberorū hoiuz in se ēt si illi sint sui censuales. Jo. an.

A Actoritate sedis apostolice ō fratrum nostrorum consilio statuimus q̄ oratoria vel capellas ī locis nō exēptis sine diocesanoz locoz ipsoz lñtia exēpti construere nō presumant neqz ī sic cōstructis nec tpe iterdicti: casibus expressis ī iure dūtaxat exceptis: celebrēt vl' faciant celebrari diuina. ¶ Quod si talia p̄sumpserint ab his p locorum ipsorum ordinarios compescant. ¶ Et si quas ppter hoc exēptorum ipsorum conseruatores ī eos sententias protulerit: illas penitus reuocamus. ¶ Inhibemus autem īsuper ne in locis etiam exēptis hoc ipsi exēpti facere audeant nisi sup his licētiā uel p̄uilegiū hēant sedis apostolice spāle. ¶ Causas quoqz siue lites proprias suorum hominum liberorum: q̄ videlicet tantum ad ipsos hoīes ptinēt ijdem exēpti suo nomie siue vt actores siue ut defensores aliquatenus non assumant. ¶ Etiam si sint ipsis dicti homines censuales: cuz id nequaquam licitum sit eisdem.

C Lemens quartus.

¶ Priuilegiuz pape q̄ qs excōicari suspendi vel interdici non possit: nō extēditur ad snias ordiariorū: nisi tale p̄uilegiū sit cōcessum regibus reginis vel ipsoruz filijs vel religioso loco vel ordini. h. d. Et olim decr. ista extrauagans erat et incipiebat quia pro qualitate. alias quoniam. Jo. an.

Ne aliqui. Primo premittit duplicem constonis cam. Et constonem subdit ibi: oes. In qua exceptione interserit ibi illis. Do.

a Cuiuscuqz. j. moderabit istud verbum.

b Aliquocuqz. intelligas nisi a papa vel legato de latere. j. de ver. si. venies. i. rnso. et hoc idem puilegiu intelligunt hre hi qui sunt recepti in spales filios romane ecclesie: si aut in spales subiectos: tunc sunt exempti. j. e. si papa. §. similiter.

c Cocessa. tolle qd est. j. de fratru nostroz et. redeas supra illis et tolle qd est infra vutarat exceptis per que et.

d Filijs. est si qd bes. s. e. de of. dele. c. vlt.

e Rone. sic g intelligat. s. eo. c. i. §. in eos et sic nulla correctio vt ille. §. loquat de puilegio ecclso religiosis non pp pso nam iz pp locu vel ordinem vt sto. do pdicatoz vel minoru sit in hoc puilegiatus: vel monasterio sancti proculi: si aut religiosus aliqz sue progatiua psone haberet hoc priuilegiu secus esset.

Et apostolice. Primo premittit constonis cam. Secundo constonem ponit ibi: de fratru. Et csto duo fac. Primo puidet o locis conciliorz. Scdo de alijs. Itez pma ps statuit de exptis ibi: no exempti. Do. egssima fuit hoc de ere. puisto: ut. j. patebit

f Nõ competit. qz sunt ipi plati inferiores epis.

g Ecclesiarum suaz idem puto si alicui inferiori prelato psonal'r pp ipsi psone progatiua fuerit puilegiu tale ecessum: qd interdu cõtingit: vt. s. de psup. cu in iuuentute vbi pp progatiua psone cõcessum fuit epo ornamentum archiepiscopale.

h Sic tamen. concor. s. e. c. i. in prin.

i Dignitatu. e. di. rones: hoc vult dicere: veniebat abbas vitissim? i hoc puilegiat? ad cõcilu epale habes pulchriora ornamenta et mitraz epo. ita q ipe p ispectione ornatuu videbat eps idem puinciali: ibi enim ornamentis pcellebat alios epos: qd satis erat indecens et scandalizabant epi: puldere ergo equit voluit: ita q scandalu tolleret et priuilegiu aliqd conferret. Et no. q nõ est popositare respuendu: imo rone defendendu: q doctores togati variati et ornati incedant: vt p illa dignitas doctoratus appareat: sed sunt scholastici reprehendendi q sibi vestes doctorib? solu congruentes assumunt.

k Tenetur. forte propter capellas non exemptas: vel propter populum non exemptum.

l Simplicibus. vt non solum non habeant laminas vel gemmas: sed etiam nec aurifrisiaturas.

m Alijs. a prouincialibus et episcopalibus synodis et concilijs: puta cu celebrant in ecclesijs suis vel alienis.

n Premittut. inspiciendus est igitur tenor priuilegiorum et seruandus. j. c. proxi. s. e. porro. Jo. an.

Quanti persone. Ultima pars pot subdiuidi. Quia primo tractat qn priuilegiu sufficit vel dat cam pscribedi. Secuda ibi: si vero. qn neutrum horum occurrit. Do.

Ne aliqui de idultis apostolicis confidetes alios cõfidetes in suo iure molestent: et ordinariorum iurisdictione cõtenant pariter et eludant. Oes indulgentias et priuilegia qbuscunqz singularib? psonis ecclesiasticis uel secularib? cuiuscunqz[a] sint peminentie dignitatis conditionis aut stat? q interdici a quocunqz[b] vel excoicari nõ possint: nec terre vel ecclesie ipsorum ecclesiastico interdicto supponi: sub qcunqz forma verborum concessa[c]. Illis p q regib? et reginis corumqz filijs[d] necnõ religiosis qbuscunqz nõ psonaz tm sed ordinu priuilegiatoz ul' locoz rone[e] i hoc immunitas hmõi cedit duntarat exceptis: de fratru nroz cõsilio ad ordinariorum snias et pcessus edcõ p petuo phibes extendi. Item.

Inferiores plati qbus p puilegiu cõcedit vsus mitre: si sunt exempti in puincialibus et epalibus conciliis vti possunt mitris aurifrisiatis nõ habetib? laminas aut gemmas: et si nõ sunt exempti albis et planis vtentur: in alijs locis vtantur vt indulta permittunt. Jo. an.

Ut apice sedis beignitas: q nonnullis abbatibus aliisqz platis quibus nõ copetit[f] ex propa dignitate: cõcessit in ecclesiaz[g] suarum gloria et honorez: q mitra et aliis pontificalib? vti possint, puidet ne ide scandala oriant: sic tm[h] q ipsi puilegiati suoz puilegioz nõ frustrentur effectu: et ex maioritate ac decore maiori ornatuu maioritas appeat dignitatu[i]. De fratrum nroz consilio psenti decreto statuimus: vt abbates et alii qbus mitre vsus est ab eadez sede cessus exempti qdem in puincialib? cõciliis et epalibus synodis: quibus nõnulli coz interesse tenent[k] mitris tmmodo aurifrisiatis: nõ tm aureas vel argenteas laminas aut gemmas habetibus uti possint. Nõ exempti uero simplicibus[l]: et albis ac planis vtant. In aliis[m] vero locis exemptis et nõ exemptis mitris liceat illis vti, put cõcessa eis ab eadem sede indulta permittunt[n].

B. Onifacius octauus.

In prima pte demostat qd iuris cu qs solo puilegio se dicit exeptu. In scda ibi: si aut: qd iuris cu sup hoc pscriptione allegat: in tertia ibi: q si tales: qd iuris cum allegat vtrunqz. Jo. an.

Quam psone ecclesiastice tã religiose quam seculares plura psumãt: q ipsis infamia[o] pariunt: et aliis inferut lesionem[p] ptextu exeptionis uel libertatis quã asserunt se hre: ordinariorum corectiones et ordinatones subterfugientes: ac coruz foz siue iudiciuz declinantes: nos volentes sup hoc o salubri remedio, puidere statuim?: vt hi q se asserunt p puilegia seu indulgentias apostolice sedis exemptos: a locorum ordinariis reqsiti huiusmodi puilegia vel idulgentias: q bus se dicunt fore munitos ipis ordinariis in loco cõgruo et securo[q] aut aliqbus prudentibus[r] viris oi suspitione carentibus[s] ad hoc p dictos ordinarios oputatis ifra terminum competentem[t] pro facti q litate ipsoz ordinarioz vel olegatoz suoruz arbitrio moderandu[v] iusto ipedimeto cessante ostedere ac ad legenduz itegraliter[x] exhibere: nec nõ de articulis de qbus controuersia fuerit transcriptuz tradere[y] teneant. Si aute ad fundandam intentionez sua sup huiusmodi libertate solumodo[z] pscriptionez canonicaz? durerit opponeda eisde ordinariis[z] vel delegatis abeis uiris prudentibus nõ suspectis de pscriptione hmõi[a] facere debet fide. Quod si tales puilegio et pscriptione asserant se munitos[b]: priuilegiu qde ipsum exhibeat. vt in pmo hmõi constois articulo superius est expressum. Et si priuilegiu exhibitu non ad plenu p se[c] suf scriptionem: de quo in se. §. tractabit.

o Infamiam. s. ti. pri. c. vno puidendum fuit: qz crudeles erant negligendo famam suam. xii. q. i. nolo.

p Lesionem. metas enim priuilegioz suoz seruare debent. s. e. c. i. in prin.

q Securo. ad idem. s. de fi. instru. accepimus. vñ si locus nõ est securus: lz parti appellare. s. vt li. nõ. cõ. accedes. ij. s. de ap. ex parte. i. et. j. de sen. ex. venerabilibus. §. et hoc ipsum. alia littera est secreto.

r Prudentibus. s. de psangui. et affi. c. i.

s Carentibus. iij. q. v. qz suspecti. vnde bonu est q de ipsorum consensu assumant de of. dele. super questionum.

t Competente. s. de dil. c. i. alias posset appellari vt ibi: et cõsideranda sunt circa hoc que habentur. s. de ap. cum sit.

u Moderandum. sic. s. eo. li. de ap. legitima.

x Impedimento. sic. s. eo. li. de elec. q sic. c. cupientes. §. q si. et. c. cõmissa. §. i.

y Integraliter. ne pcedetia vel sequetia arrent articulu de quo pcedit. ff. quemadmodu test. ap. l. ij. §. dicz. et a capite ededa est ro. ff. de edem. l. argetari?. §. i. et. l. i. §. editiones. et. §. edere ñ videt et approbat h opinio Inn. q hoc qd h dr notabat. s. o fi. istru. ptigit i fi. et reprobat opi. bost. q ibi no. priu. s. q puilegiu erat legedu et exhibedu solu in illo casu de quo erat qd: na si totus tenor legeret posset lectio dare litigadi materia sic editio q est p mete ipsi? decreto ptigit. q dz vbis pferri: de vb. si. itelligeta. sz nõ stat huic: sz pme rõni: nec ita ex simplici lectura orit litigadi materia: sic ex trãscripto o plurib? dieb? et noctib? uidetes et plegetes adiuocati: litigia ide sumunt ibi: et lz vtraqz opinio satis heat eq tate: pma tm magis rone et illo textu fulcit: et ideo h approbat.

z Tradere. sed quare reus pbare compellit et edere propria instrumeta contra se: contra id. s. de pba. c. i. C. o edem. l. q accusare: dic q iste priuilegiatus siue agat siue excipiat: habet pbare: ex eo q o iure comuni intentio episcopi e fundata: et qd dicit de edictione: locu habet in priuata vel ppria scriptura: q quis vsurus non est porro i comuni vel ppria scriptura qua quis vsurus est locu nõ habet: quod dic vt no. in predicto. c. i. de proba. et. s. o fide istru. O. ppetuus. ff. de edem. l. i. §. editiones. et in cle. de vsur. ex grã di. in glo. vide qd ibi.

a Solumodo. quia non simul allegant priuilegiu et prescriptionem: de quo in se. §. tractabit.

b Canonicam. xl. annorum: vt. j. sequitur cum titulo: qd dic: vt. s. eo. lib. de prescrip. c. i. Jo. an.

c Ordinarijs. mirũ est quomodo ordinarij cognoscũt in cã sua: contra id. iii. q. iiij. c. i. C. ne qs in sua causa. in rubro et nigro. sol. ordinarius bñ cognoscit o cã ecclesie: lz nõ de ppria: qd dic vt no. ij. q. vij. si qs erga. de cle. male. c. i. et. j. de pe. romana. Item ordinarius dicit suã esse iurisdictione subditus hoc negat: et bene cognoscit: an sua sit iurisdictio. s. de rescrip. si: p lr'is. ff. de iudi. si qs ex aliena. Sed ad oem suspitione vitandã melius videtur id expediri p delegatos: vt sequit. s. de fo. cõpe. si quis pctra. et. ff. de iurisdi. om. iudi. l. pretor.

a Huiusmodi. canonica. s. nec potest subditus obedientiam prescribere cõtra prelatum: qd dic vt. s. de prescript. cum non liceat.

b Munitos. et sic allegans hec duo simul auditur: vt. s. de prescript. audiuis contra. e. ti. veniens. dic vt viri. j. de reg. iu. nullus pluribus.

c Per se. sine prescriptione.

a ¶ Predictis. s. i. ⁊. ij. rñso. b ¶ Annoꝝ. xl. quia minor nõ currit contra ecclesiam. xvi. q. iij. quas actiones. s. de prescrip. de quarta.

c ¶ Violenta. sic possidentes cum pañ debeant penam ergo nõ premium. j. eo. licet. s. eo. li. de preben. cum qui. xvi. q. i. legi.

d ¶ Precario. sic. s. de resti. spol. olim. i. lz. ii. ista sit iusta cã possidẽdi nõ dat tñ titulũ prescribẽdi: ne ille q̃ precario cõcessit ex libertate sua illiberalitatẽ recipet ꝗ̃ naturam contractus. ff. de preca. l. i.

e ¶ Turbent. hoc idem si solus priuilegium allegarent vt probatur in se. §. in prin.

f ¶ Cõi. xvi. q. vij. oẽs basilice.

g ¶ In eosdẽ. no. quãt⁹ fauor priuilegio debet est eteni priuilegiũ ex se fauorabile sz ꝑscriptis odiosa. s. de deci. tua. ⁊. c. ex pte ⁊ dixi de hoc. j. de re. iu. odia.

QPiscoporum. Primo põit q̃druplicẽ phibitõez. Scõo penã adijcit penis antiqs ibi: Qui vo. vo. hodie aggrauata ẽ pena: qõ dic vt ꝺ sepul. in cle. eos ⁊ in cle. ꝺ sen. excõ. ex frequẽtibus. Jo. an.

h ¶ Cõmuniti. de formis videbis. j. eo. ti. si papa.

i ¶ Interdictis. vide cle. ꝺ sen. excõ. c. i.

k ¶ Ordinarijs. sic. s. e. ti. cuz ⁊ plantare.

l ¶ Delegatis. delegati ergo interdicere possunt. ad idẽ. s. de offi. dele. c. i. ⁊. c. sanc. ij.

m ¶ Vel a iure. vt. s. e. li. ꝺ ele. vbi piculũ. §. ciuitas. ⁊. s. ꝺ cẽsi. ꝯꝯ. ⁊. j. de pe. felicis. in fi.

n ¶ Officia. celebrãs ꝑsente excõicato maiori excõicatiõe vl̃ interdicto nõ est irregularis. j. ꝺ sen. ex. is q. vbi de hoc: iterꝺuz tñ lz celebrare ꝑsentib⁹ interꝺcis qõ dic: vt. j. de sen. ex. c. vlti.

o ¶ Sepulturam. vide cle. de sepul. eos qui.

p ¶ A iure statutas. sic diuersa sunt narrata: sic diuerse prouisiones iuris si q̃ celebrãt in ciuitate castris vl̃ villis: nisi quãtũ eis a iure pmittit: cõpescant p ordinarios. s. eo. auctoritate si celebrãt i loco interꝺcõ vltra ꝯ a iure pmittit sciẽter sũt irregulares. j. ꝺ sen. ex. is q. sed si ꝑsentibus excõmunicatis celebrant secus: vt ibi. ⁊. s. dixi.

q ¶ Ingressuz. hoc aduerte. q̃ vt supra dixi: lz qdã ex istis nõ sint irregulares: tñ p ꝺere. istã sũt uicini irregularitati ꝗ hẽde. q̃ si post hmõi interꝺctũ i eccl'ia celebrauerint vt pri⁹ irregularitatẽ incurrũt: vt. j. ꝺ sen. ex. is cui. Scire debes q̃ qdã hãc decre. ⁊ ei⁹ penã dicũt locũ hẽre tãtũ i exẽptis: ⁊ p eis fak: q̃ multo maiori pena sunt digni qb⁹ cũ plurimũ honoris p iussiões ꝓncipũ est delatũ repiunt i crimine. C. de epi. ⁊ cle. ꝑsbyteri. Et ẽ canonizata. v. q. vl. ꝑsbyteri. vñ vicak hoc statutũ circa eos tñ ne priuilegioꝝ ꝑtertu flagitioꝝ crescat auctoritas. C. ꝺ ꝓuil. schola. l. ij. li. xii. sz ꝗriũ credo. s. hãc decre. ⁊ eius penã habere locũ etiã in nõ exemptis: p litteram que supra dicit: quãtũcũqz ⁊c. q. d. decre. ista q̃ vult etiã exemptos vedũ non exemptos hac constitutione ligari. ad idem. s. de preben. c. i. cũ si.

r ¶ Contempserint. sic. s. de imu. eccle. quoniam.

PEr exemptionem. Tria dicit ꝗ decre. satis patẽt. Scõa ibi: vex. Tertia ibi: si aũt: ⁊ emanauit ꝺclaratiue ad ea q̃ no. Innoc. ⁊ host. s. e. cũ capella. ⁊. c. recepim⁹. ⁊ fuit supra de exuaganti ino. q̃ incipiebat ad pperuã. Jo. an.

s ¶ Ipsa ecclesia. cũ altero ꝓm ea q̃ dixi. ꝓm ber. s. e. c. i. ⁊ subintelligit exẽpta: ⁊ bñ pz p hoc. c. q̃ decre. illã. s. e. li. de ꝑbẽ. ꝯuis. i. q̃ eximit ecclesiã cathedralẽ ne sub generali vocabulo ecclesiarum ciuitatis intelligatur exemisse oia etiã minora beneficia de ecclesia: vt ibi dixi.

t ¶ Non autem. subintelligitur exemptus ⁊c.

u ¶ Curã hz. vñ tales ꝑsbyteri habẽt istitui ab epis ⁊ intelligunt cẽ ppetui q̃ nequeũt absq̃ rõnabili cã: ⁊ tũc ab epis amoueri. s. e. li. de capel. mo. c. vno. ⁊ hoc casu ꝓpter hãc curã ⁊ ꝑplum si exẽptũ ꝑlatus exẽptus vadit ad synoduz epalẽ. s. eo. ad apostolice.

r ¶ Parochiani. sicut aliꝺ ẽ cler⁹ aliud ẽ ꝑplus. s. e. ex pte. i. ⁊. j. ꝺ sen. ex. si snia. i. rñ. sz huic. i. rñso vt ꝗdicere. s. ꝺ ꝓbo. sig. cũ cleri. vbi nolo ecclesie cathedralis intelligit solũ capl'm nõ inferiores clerici vel ꝓuersi: sed ibi de iuramẽto loquit: qõ stricte intelligit: nec extẽdit ad ea de qb⁹ ñ fuit cogitatũ. s. ꝺ iureiur. c. pe. iurisdictio añ rita pendet penes epz ⁊ capl'z q̃ nõ penes inferiores clericos intelligat ꝗ̃ iuramẽtũ ibi fm formã iuris cõis adidẽ. s. de iureiur. ad nostrã. iij. s. de ꝓbo. si. super quibusdam.

y ¶ Nõ autẽ ecclesia. bñ ergo dixit. Jo. ⁊ ber. qui no. s. ꝺ testa. registri. in gl. b rñdẽt q̃ si qd legatur canonicis nõ intelligitur legatuz ecclesie. p. l. ff. de re. du. l. ciuibus.

z ¶ Alii clerici. sz nũqd per hec erũt exẽpti ꝓuersi ⁊ oblati nõ clici. ar. q̃ sic. rii. q. i. duo. ꝗriũ credo p hoc. c. q̃ stricte sumit ꝓba priuilegiorũ exẽptiõis vt sonãt: ⁊ q̃ nõ repetit ꝺ ꝓuersis ⁊ oblatis: vt. s. i. respõso. qõ si voluisset intelligi exꝑsisset. s. de deci. ad audientiam ad idem. s. ꝺ elec. q̃ ex eo. Jo. an.

SI papa. Hic est optima ꝺere. i materia interpretandis priuilegiorum. Primo distinguẽs iter ꝓba narratiua ⁊ assertiua: ponit sex formas ꝓbꝝ ꝺ assertiua q̃ late sapiũt exẽptionẽ ⁊ ꝺ vltimis q̃tuor cõez sub dit. Scõa ibi: Et est idẽ ponit als octo ⁊ sic quatuordecim vsq̃z ibi: ñ sic. Et ibi q̃ dit tres formas p q̃s nõ dat exẽptio vsq̃z ibi. Nõlz vbi de formis alijs prestat Jo. an. Et ꝺ hoc no. p ino. ⁊ host. s. e. recepim⁹. ⁊ pbost. s. e. cũ capella. Jo. an.

⁊ ¶ Principalr. puta ipe trat lr'as plat⁹ sup reuocatiõe rei ecclesiastice male alienate: qb⁹ ꝺ̃ ꝓquest⁹ ẽ nobis. t. plat⁹ talis ecclesie nob ĩmediate subiecte q̃ pꝺecessor ei⁹ ⁊c. vñ talia ꝓba solem⁹ vocare narratiua ñ assertiua. vñ. j. seqt talia ꝓba narret: ad hoc bñ ꝓcor. iii. q. vi. hoc qppe. ⁊ qõ ibi no. i. i. glo.

2 ¶ Probata. ꝗ vl̃ qõ no. ber. s. de cẽsi. cũ oli. i. i. glo. vbi dicẽ stat publice scripture i q̃ ꝓtinet ꝺ finib⁹ eiꝰ tuũ: lz illa sit fcã ob aliꝺ: sz illꝺ hẽat locũ i ipa pbatiõe finiũ q̃ fit p ar. s. ꝺ pba. cũ cãm. ⁊ cui ius cõe nõ ẽ ꝗriũ: sz ꝗ ius cõe ẽ ꝗriũ: ⁊ seqrenk hoc casu plene pbatiões: ⁊ ideo secus.

x ¶ Asserat no. q̃ supra dixit narret. ergo ꝗ de assertiuis ibi de narratiuis: hodie plene pbant narratiue literarũ papalium si sunt de suo facto: ⁊ super his fundetur gratia vel ipsius

penas a iure statutas[p] ingressum[q] ecclesie sibi nouerint interdictum donec de transgressione huiusmodi ad arbitrium eius cuius sententiam cõtempserit[r] satisfecerint cõpetenter. ¶ Item.

¶ Primo ponit q̃ eximit ecclesia quid iporet. Scõo q̃ ipsius canonici. Tertio q̃ clerici. Et ista ordinate declarat in qualibet partiũ: affirmatiue ⁊ negatiue loquendo fm Jo. an. Et istud potest sufficere pro summario.

PEr exemptionem ecclesie cõcessam ipsa ecclesia[a] ⁊ ipsius monachi vel canonici clerici etiam ⁊ conuersi perpetuoqz oblati. non autem[t] ecclesie eiusdem presbyter: qui parochianorum curam[v] habet: quo ad ea que ad curam eandem pertinent: nec ipsi parochiani[x] etiam intelliguntur exempti.

¶ Ceruz si canonici alicuius ecclesie eximantur: ipsi soli canonici: non autem[y] ecclesia vel alii eius clerici[z] sunt exempti. ¶ Si autem clerici cuiusuis ecclesie eximantur: tunc tam canonici quam alii clerici eximuntur: non tamẽ ecclesia nisi aliud in exemptionis priuilegio exprimatur. ¶ Item.

¶ Formas priuilegiorum ponit hec decretalis ⁊ quarum quedam exemptionem conferunt quedam non. Jo. an.

SI papa in aliquo priuilegio: vel scriptura non facta principaliter[c] super donatione vel sententia exemptionis seu etiaz libertatis aliquam ecclesiam ad ius: ⁊ proprietatem romane ecclesie pertinere uel consimilia verba narret Non propter hoc illius ecclesie exemptio est probata[2]: nisi de libertate alter doceatur. ¶ Si autem ecclesie: vel monasterio exemptionis priuilegium concedendo: vel super ipsius exemptione sententiando: cum de ipsius exemptionis negocio ageretur: asserat[x] ipsam ecclesiam fore exemptaz: aut eam iuris Beati Petri existere: siue ad ius ⁊ proprietatem roma. eccle

intentio per cle. de pba. litteris. ⁊ vide qd ibi no. in glo. antepe.

a ¶ Ecclesie. s. de resti. in integ. c. ij. de arbi. cum tempore.

b ¶ Sine medio. s. e. cum olim.

c ¶ Debeat. optime. ꝛcor. s. e. in his. Et no. arguendũ a verbis. s. de deci. ad audientiã. de quo dic: vt no. xxij. q. v. humane. ⁊. s. de v. sig. ꝓpterea ler tñ nõ dz imponi vbis sed rebus. s. e. lib. de ele. cõmissa. ad fi.

d ¶ Et est idẽ. s. q̃ ecclesia debet plene iudicari ex empt. a.

e ¶ Libertate. s. eo. cum olim. ij.

f ¶ Indefinite. qz secus si post determinationez alicuius certe libertatis concesse: vt. j. §. idem.

g ¶ Collocaſ. in locis. n. exemptis hoc nõ pñt epi. xviij. q. ij. luminoso. s. e. lib. de offi. ordi. cum episcopus.

h ¶ Nõ existũt. ſz sũt priuilegiati: vt. j. de vb. si. veniens. i. fñ. recipiendo ergo illos in filios videſ illos recipe i amorez filiale: sicſ subdiacon⁹ ordinatus a papa ñ i exẽptionẽ ſz i bonorez itelligitur ordinat⁹ pnceps tñ eos quos i pñes eligit nõ vult alijs subijci: vt in auc. ꝓstõ q̃ ꝯ vign. col. vj. ⁊ si dominꝰ apõ acta notat fuũ suum filiuz: vꝯ ei libertatez concessisse. C. de lati. lib. toll. l. vna. §. sikiqz mõ. ſz ibi sibi soli fit pnudiciuz hic aũt fieret pnudiciuz ordinario cuius iurisdictioni pon⁹ est fauẽduz. s. e. cuz psone. ri. q. j. puenit. vbi ergo papa exprimit aliquos spãles subiectos: si ẽnt alij subiecti nõ essent spãles subiecti: ⁊ iõ illa ṽba exẽptionem faciũt: vt. s. pri. fñ. sed lz aliqs sit filiꝰ nõ sequit q̃ sit specialis subiectus: qz vniꝰ pãtis filius alteri potestati posset eẽ subiectus: ⁊ ideo aliud ꝯ aliud ibi: filiatio ergo amorez ⁊ pnilegiuz denotat: spãlis subiectio exceptionem.

i ¶ Cẽsum. nõ enim oẽs ecclesie exẽpte soluũt cẽsum nec oẽs q̃ cẽsuz soluũt sũt exẽpte. s. e. ti. recepimus vnde nõ ꝓbat hoc eẽ ⁊c. C. de pba. ad ꝓbationem. s. de of. dele. cũ ꝓcigat.

k ¶ Idez dicim⁹. s. q̃ nõ propter hoc exẽpta censebitur.

l ¶ Nõ possint. de quo dic vt. s. e. ne aliq. Jo.

m ¶ Subiecti. ergo no. q̃ vnũ ⁊ idẽ ṽbũ diuersificaſ fm adiũcta. ff. de ꝯhẽ. emp. l. q̃ sepe. §. neminẽ. ⁊. ff. de v. si. q venenũ. vñ si indefinite dicaſ q̃ ad iudiciũ pcepte libertatis soluat censum exempta dicit. vt. s. §. ⁊ ẽ idez si post certam libertatem: non propterea vltra id itelligiſ exẽpta vt hic: ⁊ est si. s. de dona. pastoralis.

Licet. Sũt quattuor victa per. §. distincta diffinẽtia totidez dubia circa pnilegiũ ⁊ ꝯ celebrãdo tẽpore interdicti. Do. ꝯclarat. no. p ber. Inno. ⁊ host. s. e. qz nõnullis. Jo. an.

n ¶ Existat. p spãle priuilegiũ ⁊ sic facit ad titulum.

o ¶ Exclusis. istud erat q̃ iducebat dubitationẽ p ci⁹ ꝯriuz q̃si a ꝯrio non excõicatos nec interdictos: ⁊ aliũde veniẽtes admittere poterãt ⁊ ar. a ꝯrio fortissimũ ẽ. s. de his q̃ fi. a pla cũ aptica. in fi. ſz hoc est vez: nisi illi super hoc sint pnilegiati: vt pz. qz ex quo locꝰ interdictꝰ ẽ: vꝯ oib⁹ interdcñ ibi audire diuina: nisi sup hoc sint pnilegiati. nec pnilegiũ vniꝰ alteri penitꝰ pdest: ad hoc. s. e. sane. ⁊ pterea añ hãc decre. I dubio erat tuti⁹ hoc tenere pp periculũ aiarꝫ ⁊ iõ aplectẽdũ erat de homi. ad audiẽtiã. de spõ. iuuenis ſz oppono q̃ ꝯ decre. est supflua: cũ hodie sine pnilegio cõpetat tpe interdicti talr celebrare de iure cõi: vt. j. de sen. ex. c. vl. põt dici qd iuris in ꝯcessione p pnilegiũ dcñ ẽ: idem in ꝯcessiõe p ius cõe: vt ibi: ⁊ iõ forte generalit dixit. s. ꝯcessuz: non vicẽs q̃lit: vl dic q̃ ẽt p pnilegiuz posset hꝯe locũ casus nr: ⁊ sub audi tus pme glosselle. pone. n. q̃ p. a pa interdicendo locũ vetuisset celebrari. etiã fm formam illi⁹ ꝯ cre. sepe. n. pp rebelliones delin quẽtium aggrauanſ pene: ⁊ postea concessisset aliqꝰ celebrare ibi fm formã illi⁹ decre. hẽm⁹ ergo hũc casuz dubitabilẽ ad litterã ꝯ istã decre. vidi olim fuari in ciuitate bon. tpe general. interdicti qz religiosi sic pnilegiati admittebãt forẽses ad diuina.

p ¶ Priuilegiati. vt sic accipiẽtes signũ crucis p subsidio terre sancte in hoc essent pnilegiati: vel quiuis alij.

q ¶ Persone. puta epõ regi comiti vel baroni.

r ¶ Premisso. s. ianuis clausis ⁊c.

s ¶ Domestici. intelligo nõ ob hanc cãm in fraudez sumpti vt. j. de ver. sig. c. vl.

t ¶ Admittũtur. ꝯcor. lcr. ff. de pca. l. cũ pcariũ. ij. vbi si qs pcario rogauit vt i fũdo morari liceat ⁊ de suis quoqz ꝯcessuz vꝯ ad idẽ. ff. de vsu. ⁊ ha. l. ij. §. j. ⁊ l. se. ⁊. ff. de ver. ob. l. si stipulat⁹ fuero. illud aut illõ. ad idẽ. C. de aduo. diuer. iu. l. restituẽde. vbi dicit ꝯcessum pmanꝰ: intelligi ꝯcessum ⁊ his qui sub eis sunt: ad idem. ff. de condi. et demon. l. municipibus.

v ¶ Nõ debent. ⁊ ẽ rõ diuersitatis: qz i pmo casu ais pnilegiuz cẽ posset iutile q̃ cẽ nõ dz. s. e. in his. ſz i hoc ꝯo casu ꝯuẽt⁹ põt sine familiarib⁹ p se celebraſ diuina: ⁊ iõ pnilegiũ ẽ restrigendũ. s. e. vt pnilegia. vsus fi. qd dices si i cõuentu ñ sint nisi tres ⁊ duo sint infirmi: nunqd tertiꝰ posset celebraſ cũ familiari. no. host. i pdicta decre. q̃ nõnull. q̃ sic: ne inutile sit pnilegiũ ad instar eius qd dicitur de singulari psona. s. §. pr.

x ¶ Cã. ad idẽ. s. e. q̃ nõnull. in fi. iterdũ lz tales admittanſ ad auditionem diuinorũ tñ pbibẽtur appropinq̃re altari. j. de senten. ex. c. vl. §. pe.

Quoniam. ¶ Primo premittit cõstõnis cãm. Secũdo cõcedit epis pnilegium altaris. viatici. Do.

y ¶ Absentare. ⁊ si hoc faciunt pp vtilitatẽ ecclesie cẽsenſ eẽ pẽsentes. s. de clerl. nõ resi. ex pte. pegrinari tamẽ ad loca remota nõ dz eps sine licẽtia pape. de conse. di. v. nõ opz. ij. s. de uo. ⁊ vo. redẽ. magne.

z ¶ Cõmode. ⁊ sic dicũſ tũc nõ posse. xxij. q. ij. faciat. ff. de v. si. l. nepos. pculo.

a ¶ Nõ decet. ispiciẽdũ ergo ẽ in ꝯcessiõe pnilegij qd deceat. ad idẽ. s. e. li. ꝯ elec. cũ nõ deceat. cũ suis cõcor. ¶ Indulgem⁹. ista ẽ igiſ iuris idulgẽtia q̃ hñt epi aliã hẽs. s. e. q̃ nõnull. aliã. s. de pe. ⁊ re. c. vl. aliã. s. e. li. ꝯ of. dele. c. ij. aliaz de sen. ex. qz piculosuz. aliã. s. ꝯ iura. calũ. c. fi. adde aliã p cle. de cele. mis. signũ cãdẽ idulgẽtiã habẽt pdicatores miores: vt. s. e. in his. ⁊ ista idulgentia pñt vti epi absqz diocesanorũ vl pochialiũ psbyterorũ lñia: absqz tñ pochial pnudicio vt ibi dr. cũ isto aũt altari viatico poterit eps ponere vadẽs ad curiaz ꝯ mãe ãte cãpanã dici dicere vl facere dici missaz ⁊ pgere vias suas: ⁊ sic nõ ipedieſ i dicta qõ fieret si haberet necesse expectaſ diẽ ⁊ horã solitã ⁊ opportunitatẽ. ecclesie.

x ¶ Transgressione. lz enim possint celebrare in loco interdicto. non tamen alta

xerim⁹ designandos: p hoc tñ alijs exẽptionũ si reperiãtur: seu aliaruz libertatũ modis vel eorũ affectib⁹ nolum⁹ aliq̃ten⁹ ꝯrogari. I Dez.

¶ Priuilegiati vt tpe iterdicti celebrare possint diuina clausis ecclesijs alios ẽt extraneos admittere ñ possunt: ⁊ si fuerit singularis psõa sup hoc priuilegiata familiares suos admitti: secꝰ in familia ꝯuentus taliter priuilegiati hoc priuilegio ñ gaudet ille cuiꝰ culpa ponitur interdictum. h. d. Do.

Licet vobis cõcessum existat vt iterdicti tpe ianuis clausis excõicatis ⁊ iterdictis exclusis voce submissa diuina celebrare possitis ad ea tñ aliquos ẽt si aliũde venerint: nisi sup hoc priuilegiati existant: recipere nulla rõne debetis.

¶ Cũ cõcediſ singulari psone vt mõ pmisso tpe iterdicti celebrare valeat vel audire diuina: eiꝰ familiares domestici ad audiendum cũ ea ⁊ celebrandũ sibi diuinũ officiũ licite admittũt. ¶ Nõ sic aũt in familiaribus alicui⁹ cõuẽt⁹ seu collegij cẽsendũ: illi enim nisi priuilegiati fuerint admitti nõ dñt. ¶ Hmõi quoqz ꝯcessiõe gaudere nõ põtis cuius cã seu culpa dolo vl fraude fuit snia interdicti plata: seu q̃ ad petrandũ delictũ: cuius occasione lata extitit: prebuit consilium auxilium vel fauorem. I Dem.

¶ Episcopi cum altari viatico celebrare possunt: ⁊ sibi faceſ celebrari ita tamen q̃ non violent interdictum. h. d. Jo. an.

Quoniam episcopi eorũq̃z superiores se habẽt diuersis ex causis a suis ecclesijs ⁊ diocesibus absentare frequẽter: nec semp pñt cõmode ad ecclesias accedẽ p missa celebrãda vel audienda in ipsis sine qua eos trãsire nõ decet absqz cã rõnabili vllã diẽ: pñti cõstitutõe dulgemus eisdẽ: vt altare possint hẽre viaticũ ⁊ in eo celebrare ac facere celebrari vbicũqz absqz interdicti trãsgressiõe illis pmittiſ cele-

z ¶ Cõmode. ⁊ sic dicũſ tũc nõ posse. xxij. q. ij. faciat. ff. de v. si. l. nepos. pculo.

a ¶ Nõ decet. ispiciẽdũ ergo ẽ in ꝯcessiõe pnilegij qd deceat. ad idẽ. s. e. li. ꝯ elec. cũ nõ deceat. cũ suis cõcor. ¶ Indulgem⁹. ista ẽ igiſ iuris idulgẽtia q̃ hñt epi aliã hẽs. s. e. q̃ nõnull. aliã. s. de pe. ⁊ re. c. vl. aliã. s. e. li. ꝯ of. dele. c. ij. aliaz de sen. ex. qz piculosuz. aliã. s. ꝯ iura. calũ. c. fi. adde aliã p cle. de cele. mis. signũ cãdẽ idulgẽtiã habẽt pdicatores miores: vt. s. e. in his. ⁊ ista idulgentia pñt vti epi absqz diocesanorũ vl pochialiũ psbyterorũ lñia: absqz tñ pochial pnudicio vt ibi dr. cũ isto aũt altari viatico poterit eps ponere vadẽs ad curiaz ꝯ mãe ãte cãpanã dici dicere vl facere dici missaz ⁊ pgere vias suas: ⁊ sic nõ ipedieſ i dicta qõ fieret si haberet necesse expectaſ diẽ ⁊ horã solitã ⁊ opportunitatẽ. ecclesie.

E voce ꝛ admissis interdictis: ꝛ iterdictū violādo. s. eo. ꝙ nōnullis.
T si. Prio ponit ꝓhibitiōis cām. Scđo ibi: vt tñ. ꝓhibitionē. Ter tio ibi: illi āt cū moderati tpis adiūctōe īfligit penā. Do. Et sic ꝯstrue ꝛ si. i. ꝙuis pignoratiōes sint iure ciuili ꝓhibite tāquā graues legib⁹ ꝛ ꝯtre natura li eqtati: q̄s vulgaris elocutio noīat repsalias qb⁹ ali⁹ ꝓ alio ꝑgrauaꝝ vt tñ ꝛc.

a ¶ Elocutio. itelligas quorun dā locoꝝ. ꝛ no. ꝯsiderandū q̄li ter vulg⁹ loq̄tur. ff. de fun. in. ꝛ istru. le. l. cū delaniōis. §. asi nā. s. e. li. de re. eccle. non alie. hoc consultissimo. ꝛ. s. de spō. ex litteris. i.

b ¶ Pregrauaꝝ. qđ eē ñ ds. s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. q̄suit C. de inof. te. si qs suo. ī. de re. iu. ñ ds. cū suis cōcor. nō ob. ꝙ hēs bonoꝝ possessor cōuenit ꝓ defūcto: q2 eadē psona cēsetur. idē ī successore ad pdecessorē. s. de sol. c. i. C. si cer. peta. l. i. nec ob. ꝺ fideiussore q rōe sue obli gatiōis ꝯueniꝝ: tñ ꝯueniꝝ ꝑua to tenore illi⁹ auē. C. de fideius. auē. presente. ꝛ qđ no. s. de fide ius. c. ii. i. i. gl. ſ3 q̄rebat h gar. an cōdēnato debitore intelligaꝝ ꝯdēnat⁹ fideiussor. so. aut est fi deiussor ꝯtc⁹ aut iudicij. In ꝯ ctu ꝯdēnato debitore ñ itelligiꝝ ꝯdēnatus fideiussor ꝯtc⁹: ſ3 agē dū erit cū eo actione ex stipulatu ff. de fideius. grece. §. si cū fide iussoꝝ. ibi. n. dꝛ ꝙ agaꝝ cū vtris q3. si. n. cōdēnato debitore ꝯdē nareꝝ ꝛ fideiussor: ad qd adereꝝ cū fideiussore: si v̄o fideiussor q īteruenit in iudicio si tñ ꝓmisit reū in iudicio sisti. ꝯdēnato reo absoluiꝝ fideiussor: q2 ia3 adiple uit qđ ꝓmisit: videl3 q2 feē reu3 iudicio stare. ff. ꝺ fideius. grece §. i. si autē iudicatū solui ꝓmi sit: ꝯdēnato reo cōdēnaꝝ ꝛ fide iussor ꝓ ꝯsequēs. ff. iud. sol. l. i. ꝛ ē idē dicēdū si toti⁹ cāe fideius sor ē accept⁹: vt ī pdicto. §. ff. de fideius. grece. §. i. ad fi. §. Itē q̄ rebat ipe guil. qđ si cleric⁹ ꝑnci palis debitor cui⁹ occasiōe rep salie sunt ꝯcesse capt⁹ ē: an hēat h decre. locū: dicunt qdā pena3 isti⁹ ꝺcre. locū ñ hēre: tñ q2 h idē grauaꝝ ꝓ scipso: tu3 q2 ꝯstō pe nalis ē restringēda: ad hoc. s. eo. li. de elec. statutum.

c ¶ Legib⁹. C. ne vx. pro ma. ꝓ to. ne fil. pro pa. ꝓ totū. ꝛ. C. vt nullus ex vica. ꝓ alie. vica. demo. l. i. est eni3 sancti⁹ nocētē īpunitu3 relinq̄re ꝙ̄ ī nocētē ꝯdēnare. ff. de pe. absentē. bñ est tñ interdū repire ꝙ lege ꝓmittēte puniꝝ aliq̄s sine culpa. sed non sine cā: qđ dic: vt. ī. de reg. iur. sine culpa.

d ¶ Naturali. ꝯcor. igiꝝ h eqtas naturaꝝ rigori q̄ ē ꝙ alter alterius odio ñ gra ueꝝ ꝛ ꝙ qs nō locupleteꝝ cū alteri⁹ iactura. ī. ꝺ re. iur. ñ ds. ꝛ. c. locupletari. ꝛ qđ qs alteri ñ faciat ꝛc. i. di. ī ꝑn. s. de ma. ꝛ obe. dilecti. iterdū tñ discrepāt. s. e. li. ꝺ re. ꝓ. c. vno. cū suis ꝯcor. e ¶ Ecclesiasticis. clericis tēplarijs hospitalarijs ꝯuersis ꝛ deo deuotis. xij. q. i. duo. s. de sen. ex. pochian⁹. s. e. lib. de elec. sciant.

f ¶ Spāli⁹ ībibenꝝ. tolle qđ ē. ī. psenti. decre. districti⁹ ibibem⁹. ꝛ redeas. s. eas cō cedi ꝛc. solet. n. plus timeri qđ spāꝝr ꝛc. xxiij. di. ꝙ̄ꝙ̄. ꝛ. s. de here. si aduersus.

g ¶ Cōcedi. pro credito clerici vni⁹ dioc. ꝯ clericos alteri⁹ dio. ī q̄ sit debitor ꝯsti tut⁹ seu ꝓ credito alicui⁹ laici vni⁹ dio. ꝯ laicos ꝛ clericos alteri⁹ dio. ꝙ grauius es set. dicunt tñ doctores ꝙ. c. illud. xxiij. q. ij. dñs nō eē correctū: tūc. s. qñ dñs vel ci uitas reqsiti nō vult iusticiā facere: ita tñ ꝙ ad clericos nō extendanꝝ.

h ¶ Abusum. q2 cōtra libertatē ecclesiastica3. s. de iureiur. c. i.

i ¶ Extendi. facit differētiā īter cōcedi ꝛ extendi: q2 ciuitas vel supior dicitur cōce dere: ille cui ꝯceduꝝ diciꝝ extendere: puta q2 ciuitas bonoñ. dedit repsalias ciui suo ꝯtra florentinos quas ille extendit contra clericos.

k ¶ Districtius. i. vel ꝓpꝛie ꝙ̄. s. ꝓ ciuilem constitutione3 inhibitum esset.

l ¶ Presumptionē. i. concessionem vel extensionem represaliarum.

m ¶ Mensem. quot dies hēe debeat mēsis: dixi. s. e. li. de elec. ꝙ̄ sit. qđ si infra mense3 istū ꝓcessu3 fuit ad actū: q2 fuit psona ecclesiastica ꝓ alia pignorata: nūq̄d hēbit locū h pena ifra mēsem: dic ꝟm gar. ꝙ ī statū pstinū reuocādū erit ifra mē sem. ī. de sen. ex. qcūq3. vel ꝟm guil. reuocatio reītegra fieri ds anteq̄ ꝓcedaꝝ ad actū. alias locum h3 pena. ar. ff. mā. si mādasset. ff. ad mace. si tñ. ꝛ. l. filius. s.

brare vel audiri diuina.

Rubrica De iniurijs ꝛ damno dato.

G Reg. ix. ī gene. ꝯcilio lugduñ.

¶ Represalie ꝯtra psōas ecclesia sticas ꝯcedi: vel ꝯcesse nō debēt ex tendi: ꝯtrafacientes nisi reuocēt in fra mēsem singulares sūt excōicati vniuersitates interdicte Joā. and.

E T si pignoratiōes quas vul garis elocutio [a] represalias noīat: ī qb⁹ alius pro alio ꝑ grauaꝝ [b]: tāq̄3 graues legibus [c] ꝛ eq tati naturali [d] contrarie ciuili sint cō stitutione ꝓhibite, At tñ earū pro hibitio ī psonis ecclesiasticis [e] tanto ā pli⁹ timeaꝝ: q̄3to ī illis spāli⁹ [f] inhi benꝝ: eas cōcedi [g] cōtra psonas p̄di ctas seu bona ipsorū: aut q̄3tūcūq3 generaꝝr ꝑtextu cuiusuis consuetu dis quā poti⁹ reputamus abusum [h] forte cōcessas ad illas extēdi [i] ꝑsenti ꝺcreto districti⁹ [k] ibibem⁹. Illi āt q cōtrafecerint aduersus personas easdē pignorātes seu repsalias cō cedēdo vel extendendo ad eas nisi ꝑsumptionē [l] hmōi reuocauerint a cōcessiōis uel extēsiōis tpe īfra mē se3 [m] si psone singulares fuerit snīa3 excōicatōis icurrāt: si vero vniuer sitas: ecclesiastico subiaceat īterdcō

Rubrica De penis.

I Nnocētius. iiij.

¶ De veteri iure poterit archiepi scop⁹ cū ī ꝓuīcia sua iurisditionem suā exeqꝝ punire notorios iiurian tes sibi nūcijs ꝛ familie sue si per id sua iurisditio īpediꝝ: als ñ nisi ꝯsue tudo āpli⁹ tribuat: ſ3 hodie tales in iurias tūc pūit etiam si iurisditionē non impediant. h. d.

R Omana ecclesia ꝛ infra. l3 [n] aūt remeñ. archiepō suā ꝓ uinciam visitanti [o] eos qui tunc sibi vel sue familie aut alijs [p] quos pro pter hoc ꝑ eādē ꝓuīciā dirigit ꝛ ēt qñ cōciliū ꝯuocat eos q nūcijs suis quos pro illo [q] uꝝ alias ꝑ ꝓuīciā ipa sua debita [r] iurisditiōe vtēdo trans mittit iiuriari ꝑsumūt: si hac occa sione sua in his īpediaꝝ iurisditio: pro iniuria hmōi dūmō existat no toria, ꝓpꝛia auctoritate punire [s]: ni si āplius eis de remēsis ecclie ꝯsue tudie ꝯpetere dignoscaꝝ. Sibi ēt ꝛ metropolitanis alijs [t] ī suis, ꝓuin cijs dū sic ī illis iurisditionem exer cent: puniendi manifestas ꝛ [v] noto rias offensas tūc eisde3 illatas vꝝ su is ēt si exīde [x] īpediri iurisditionem hmōi nō cōtingat: libera sit de nra speciali concessione facultas.

B Onifacius. viii. bitereñ. epō.

¶ Docet hec decre. qb⁹ assistenti bus fieri debeat degradatio: qbus vestibus ornamentis libris ꝛ istris in degradatione fiat hec expolia tio: ꝛ quibus verbis vtatur ipse de gradans. h. d. Jo. an.

D Egradatio q̄liter fieri debe at a nobis tua fraternitas re q̄siuit sup quo tibi taliter responde mus ꝙ verbalis ꝺgradatio seu de positio ab ordinibus vel gradib⁹ ecclesiasticis est a ꝓpꝛio epō sibi assi stente ī ꝺgradatione clericorū in sa cris ꝯstitutoꝝ ordib⁹ certo epōru3 numero diffinito cāonib⁹ [y] faciēda q̄3q̄3 ꝓpꝛi epi snīa sine alioꝝ epōrū ꝑñtia [z] sufficiat ī degradatione coꝝ qui dūtaxat miores ordies recēpe rūt. ¶ Actualis vero siue solēnis celestis militie militis. i. clerici [ꝛ] de gradatio: cum ad eam fuerit pro cedēdū: fiet vt exauctorizatio ei⁹: q

de rescrip. ex pte decani. ſ3 si añ istā ꝯstōnē ꝯcesse erāt vel extense repsalie ꝯ clericos nō h3 locū pena: q2 ꝯstō futura respicit. s. de ꝯsti. c. vlti. non ta men amplius vtetur illis nec eas extendet: alias hui⁹ ꝯstōnis pena locum habebit que est late snīe: vt patet ex verbo subiaceat.

R Omana. Pmo cum duplici modificatione declarat ius ve tus ꝛ executione3 subdit. Secūdo ibi: sibi etiam il lud ꝓrogat: ꝟam mode ratione3 tollens ꝛ forsan tertiā rēperans. Et dice bat hosti. ꝙ h erat vnu3 mirādū ꝙ ꝑmū decreti statu3 corrigiꝝ ꝑ scđm do.

n ¶ Licet. i. licitum est.

o ¶ Visitanti. qđ singuꝝ ānis faceꝝ pōt ꝟuata for ma decre. s. e. li. de cēsi. romana. etia3 si epi non sint negligentes. e. ti. c. vlti. ꝛ tolle h qđ ē ifra ꝑ pꝛia auctoritate punire eos qui tunc ꝛc.

p ¶ Alijs. qbuscūq3 etiā si de familia sua nō sint.

q ¶ Illo. transmittit. qđ est infra.

r ¶ Debita. qđ dic: vt no. ix. q. iij. c. ij. s. de of. ordi. pastoralis.

s ¶ Punire. ꝛ sic est iu dex ī ca sua: ad idē. xiij. q. iiij. guilisarius: sed ꝯ: nemo sibi vel suis ius di cere ds. C. ne qs in sua cā l. vna. xxiij. q. iiij. inter q̄ relas: ꝛ. q. v. de occiden dis. ꝛ. iiij. q. iiij. c. i. de hoc. vide. ij. q. vij. si qs ergo. s. de cleri. maledi. c. i. Dixit h hter. ꝙ si in iuria illata plato ip3 tñ ꝯtingat: nō pōt aliq̄ue3 ꝓ iniuria illa punire: si v̄o tangit ecclesiā vel publi cā vtilitatē pōt iniurian tes punire: imo nec tales iniuriam remittere poss3 xiij. dist. salonitane. ad istar filijfamilias q pōt remittere iniuria3 sibi fa ctā ī q̄ātū ipm tāgit: ſ3 ñ ī q̄ātum ꝑrem. ff. de in iur. l. i. §. vsq3 adeo. iniu riā igiꝝ sibi vꝝ suis illatā ꝑ quā ei⁹ iurisditio īpedi tur. poterit punire archi epūs si notoria fuerit: als nō de veteri iure: nisi cōsuetudo āplius tribueret: puta ꝙ ēt nō notorias ꝛ eas q iurisditionē ñ īpediret pūire possent: ꝯsuetudo. n. iurisditionē tribuit. s. de fo. cō. cū ꝯtigat. ſ3 mō īno. iurisditionē ipsoꝝ ꝓrogādo huius decr. bñficio ꝯcedit ꝙ tales iiurias ēt si iurisditionē ñ īpediant punire possint.

t ¶ Alijs. ad idē. s. e. li. de of. or. c. i in fi. v ¶ Et. p. i. vꝝꝟm aliosꝑ pꝛie. vt. s. etiā manifestos ꝑ publicā famā. extra de accu. q̄liter. ij. punire possint. x ¶ Exinde. i. ex iniurijs supꝛadictis.

D Egradatio Duo facit ꝑncipaꝝr. In ꝑma ꝯsultat. In scđa rnsio ibi: sup quo. Et h duo facit. ꝑmo tractat ꝺ v̄bali. Secūdo de actuali ibi: Actuaꝝ. Itex scđa duo faē. Primo dās site pōit formā subtractiōis īsigniū. Scđo formā v̄boꝝ ibi. Poterit aūt: ꝛ ꝺterminaꝝ no. in spe. ꝺ ac cu. §. ꝟo loco v̄. ꝛ no. ꝛ v̄. se. ꝛ. §. q̄rto loco ꝑ totū. §. ꝛ ꝑ fran. v̄cl. s. e. li. ꝺ re iudi. ad apice sumpta occasione ꝺ depositione īpatoris de qua ibi: Jo. an. Bñ sciebamus q̄liter cleric⁹ degradat⁹ tradēdus erat curie seculari. s. de v̄b. si. nouim⁹. ſ3 pri⁹ erat sciēdū q̄liter deberet degradari.

y ¶ Canonib⁹. xv. q. vii. felix. ꝛ. §. si aūt. ꝛ. c. se. adiūget. n. sibi epūs in cā ꝑ sbyteri sex epōs. in cā diaconi tres vt ibi: ꝛ dicamus. ꝙ code3 iure censeꝝ subdiacon⁹. s. de ser. non ordinā. miramur. ꝛ hec vera ꝑterquā ī casu. s. e. libro. ꝺ here. c. i. ꝛ sic verū est dicere: ꝙ spiritualia facili⁹ cōstruantur. ꝙ̄ destruanꝝ: q2 solus epūs dat ordinē. quē solus tollere nō pōt. xv. q. vij. epi scopus solus. s. de trāsla. inter corporalia.

z ¶ Pñtia. reqriꝝ tamē pñtia capli. sui. s. de accu. qualiter. ij. ꝺ excel. pre la. c. i. xv. q. vij. epūs nullius: nisi de ꝯsue. sine episcopis hoc facere poss3. s. eo. li. de ꝯsue. c. iij.

ꝛ ¶ Et clerici. s. de clerico egro. c. i. Jo. an.

militie deseruit armate: cui milita-ria detrahunt̄ īsignia^a sicq̄ a mili-tia remotus castris reijcit̄: p̄uat^9 cō sortio ⁊ p̄uilegio militari. ¶ Cle-ricus igit̄ ḋgradandus vestibus sa cris idut^9 ī manib^9 hn̄s librū uas vel aliḋ īstrm̄ seu ornamēta ad or-dinē suū spectās^b: ac si deberet ī of-ficio suo solenniter mistrat̄: ad epi p̄ntiā adducat̄: cui ep̄s publice sin-gula siue sint vestes calix liber seu q̄ uis alia q̄ illi iuxta morē ordinādo ruꝫ clericorū ī sua ordiatiōe ab ep̄o fuerint tradita seu collata singula-riter auferat: ab illo vestimento seu ornamēto q̄ datū vel traditū fue-rat vltio īcohando ⁊ descēdendo gradatī: ḋgradatiōem ꝯtinet vsq̄ ad p̄mā vestē qḋ daf̄ īcollatione tō sure: tūcq̄ radat̄ caput illius seu tō deat̄ ne tōsure seu cl̄icat^9 vestigiū re mācat ī eodē^c. ¶ Poterit āt ep̄s ī ḋgradatōe hois vti v̄bis aliqb^9 ad terrorē illius oppositis: q̄ ī colla-tiōe ordinum sunt p̄lata: dicendo presbytero hec vel similia verba in remotione planete. Auferim^9 tibi vestem sacerdotalem ⁊ te honore sacerdotali priuam^9: sicq̄ in remo tione reliquoꝝ insigniuꝫ similibus verbis vtēs in ablatiōe vltimi qḋ ī collatione ordinuꝫ fuit primū infra scripto vel alio simili mō p̄nunciet siue dicat: auctoritate dei omnipo tentis patris filij ⁊ spiritus sancti ac nostra: tibi auferim^9 habitum cleri calem ⁊ deponimus ḋgradamus spoliam^9 ⁊ exuim^9 te oī ordie bn̄fi-cio ⁊ p̄uilegio^d clericali. Idē.

¶ Quāuis iuētio carceris fuit ad custodiā: tn̄ potest qs puniri pena carceris p̄petuo ⁊ ad tp̄s. Joā. an.

Quāuis ad reoꝝ custodiā nō ad penā carcer sp̄alr̄ deputa t^9 esse noscat̄^c. Nos tn̄ nō ipro-bam^9 si subiectos tibi^f clericos con-fessos de crib^9 seu conuictos eorū excessibus ⁊ p̄sonis ceterisq̄ circun stantijs p̄uida deliberatione pensa tis ī p̄petuū^g uel ad tp̄s p̄ut videris expedire^h carceri mancipes ad pe-nitentiā peragendam^i. Idem.

¶ Pena alicui iposita ⁊ eius po-steris n̄ extēdit̄ ad posteros linee feminee nisi aliud in iure vel snia sit expressum. h. d. ꝯcn.

Vbicunq̄ alicui ⁊ ei^9 filiis seu posteris^l vsq̄ in certam generatio nem pena imponitur ab homie vl̄ a iure: pena ipsa eos tantū afficit q p masculinam^k non feminam line-am descendere dignoscunt̄. Ni si aliud in iure^l vel sententia^m sit ex-pressum. Idem.

¶ Primo punit insequentes per cutientes aut capientes cardinales ⁊ eius criminis socios. Scḋo corū filios ⁊ nepotes. Tertio ipsis inse-ctatorib^9 penā addit. Quarto quā satisfactionem cū absoluent̄ facere debeant ⁊ qd per absolutionem cō sequant̄. Quinto de nudis consi-liaris vel simpliciter fauētib^9 huic crimini. Sexto ad collaterales per mittit penas extendi. Septimo po nit de insequentibus clericos vel re ligiosos familiares pape vel cardi naliū. Octauo ponit ḋ occidētibus cardiales. Nono dicit p̄tātes secu lares nihilomin^9 penis legalib^9 cō-tra tales vti debere: ⁊ hāc ꝯstōnē ēt facere obs̄uari ⁊ cōtra facientib^9 penā imponit. Jo. an.

Felicis recordationis bono-rij pape tertij p̄de. nr̄i vestigi is iherentes^n qbusdam additis ⁊ ḋ tractis^o ḋ cōi fratꝝ nr̄oꝝ cōsilio hac ip̄petuū valitura ꝯstōne sancimus vt si qs deinceps in hoc sacrilegiu^p genus irrepserit q̄ sancte roma. ec cle. cardinalē^q hostiliter fuerit inse-cutus vel p̄cusserit^r aut ceperit vel socius^s fuerit facientis aut fieri mā-dauerit vel fctm̄ ratuꝫ habuerit^t aut ꝯsiliū dederit vel fauorem^u: aut po stea receptauerit^x vel defensauerit scienter eundē sicut reus criminis lese maiestatis p̄petuo sit infamis diffidatus nihilominus ⁊ bannitus sit intestabilis: vt nec testamenti li-berā hēat factionem: nec ad alicu-ius bona ex testō vel abitestato vo cetur: q̄tenus ab oī successiōe repul sus publicaq̄ repulsa cōfusus mi-nus inueniat sue malicie successo-rē: fiant habitationes eius deserte ⁊ vt non sit q eas inhabitet deni cū cta ipsius edificia in ruinam: ⁊ vt perpetue notā infamie p̄petua rui-na testet̄ nullo tēpoꝛ reparētur nul lus ei debita reddet̄: nullus respon dē ī iudicio teneatur: quicquid ēt in bonis inuenitur ipsius fisci vl̄ reipu blice domino applicetur vt ex illis nil transmittat ad posteros sed po-

a ¶ Insignia. ff. de his q no. īfa. l. ij. §. ignomie cā. ⁊ talis ē ī infamis vt ibi ad idē. ff. de re mili. l. iij. §. pena ⁊ ē. auc. vt clerici apō p̄p. ep̄os. §. vl. col. ix.
b ¶ Spectās. sup quo vide. xxiij. di. ep̄s. cū. c. seq.
c ¶ In codē. ita faciūt mōachi apostate: faciūt. n. se ī totū tōdere ne appeāt vestigia monachatus. d ¶ Priuilegio clericali. approbata ē igit̄ opi. alāi. ⁊ bar. brix. ⁊ repro-bata opi. hu. Jo. ⁊ ber. qui dixerunt q̄ p̄cutiens degradatū īcidit in cano nē p̄p caracterē queꝫ ille retinet ⁊ ī memoriā ēt p̄-stine dignitatis. ff. de de-cu. l. vlt. de ꝯc. disti. iiij. ōndit. no. aūt hoc. l. dis. accedens. ⁊ liiij. di. c. ij. lxxi. di. clem̄. s. de hr̄. ad abolendam. §. i. s. ḋ sen. ex. ꝯtingit. q̄ opinio abuc forte ē va ī ḋbalr̄ deposi to de quo loqtur p̄ncipiū ⁊ in actualr̄ ḋgradato hꝫ locū iste finis: sicut ⁊ ī ip sorum restōne ē distictio ter eos vt no. ij. q. vj. §. ij. facit ēt ḋ l̄ra pro opi. bar. brix. no. ix. q. i. ī sum ma. ⁊ ꝯ opi. Jo. ibi posi tā ⁊ ꝯ opi. lau. ala. tan. ⁊ ber. no. s. de cleri. ex. mi. c. ij. q dixerūt degrada tū cōficere verū sacramē tum eucha.

Quamuis. Quo facit premittit cām inuentionis carceris quā ḋo āpliat ibi nos au tem. Vel p̄mittit quid de ciuili iure cuius contrari um summittit de iure ca-nonico. Domi.

e ¶ Noscat̄. C. ḋ custo. re orū. l. i. ⁊ vlti. vbi ḋf de his quos carcer tꝫ inclu-sos apta diffinitiōe sanci mus: vt aut cōuictos ve-lox pena subducat. aut li-berādos custodia diutur na nō cōmaceret: ad ideꝫ ff. de pe. l. aut dāna. §. so lent.
f ¶ Tibi. cui loq̄tur non appet: vn̄ ītelligat̄ nō so lū ī ep̄o. sꝫ ēt in quocūq̄ qui iurisditioni p̄est ⁊ de-licta punire pōt: ad idem ī. de sen. ex. si clericos: ⁊ qḋ ibi dixi.
g ¶ In p̄petuū. si hoc ex p̄mat̄ an ī p̄petuū an ad tp̄s stabit̄ expsso. si sim-pliciter dānetur p̄petuo ī telligitur non tp̄alr̄ dāna t^9. C. de pe. l. su^9. ḋ quo dic. vt. l. di. c. i. ꝯ de osti. ex litteris. ff. de postu. l. puto. §. i.
h ¶ Expedire. si ē carce-re quo ad custodiam non dꝫ fieri mixtio seruum vt C. de custo. re. l. iij. sic di co q̄ ī carcere quo ad pe-nam non fiet mixtio. et est siue qḋ dicim^9 ḋ mōaste-riis q̄ n̄ dn̄t eē duplicia. xviij. q. ij. diffinimus. pi culosa ē. n. talis cōmixtio. s. e. li. de statu regu. c. vno. i ¶ Peragē dā. hoc ideꝫ p̄bat̄. s. de here. c. pe. in fi. s. de v̄b. sig. nouim^9. ī fi.

Vbicunq̄. Primo ponit regulā cū sua exceptione ibi: nisi. Do.
i ¶ Posteris. pone exēpluꝫ. e. ti. in qbusdam.
k ¶ Masculinam. ⁊ merito: q̄ īmunitas alicui ⁊ eius posteris ꝯcessa n̄ cō prehēdit femias. ff. ḋ mu. ⁊ ho. l. vocatio. ff. de iure īmu. l. i. §. pterea ex quo qs de nuptijs nat^9 ē p̄reꝫ seq dꝫ ⁊ nō m̄reꝫ. ff. ḋ sta. ho. l. cū legitie. qḋ olno vex ē: ⁊ qn̄ agit̄ de dignitatib^9 ⁊ de honorib^9 ⁊ de penaruꝫ īmunitatibus. vt C. de decur. l. eos īdulserūt. ⁊ l. exēplo. ⁊ l. nullus. ⁊ l. si ille. li. x. ⁊. C. de pe. l. decurionum filij. ⁊. ff. de pe. l. moris. §. fi. ff. ḋ decur. l. ij. §. ī filijs. ⁊ ē rō. q̄ filij se quunt̄ agnationē p̄ris ⁊ nō m̄ris: ⁊ nobilitant̄ radijs patrū. sicut ⁊ vxores radijs maritoꝝ: in auc. ḋ ꝯsul. circa mediū. col. iiij. ff. de sena. l. i. ⁊ l. femie. ⁊ l. liberos ⁊ adde qḋ dixi. s. e. lib. ḋ here. statutū. ij. ⁊ hn̄. facit. ff. ḋ ven. ī pos. mit. l. i. §. i.
l ¶ Iure. s. e. li. de here. c. ij. c. i. statutum. ij.
m ¶ Snia. s. e. lib. de scisma. c. vno. sed pōe vsq̄ ad tertiuꝫ vel aliuꝫ certū graduꝫ iur̄ vel snia dānata ē vtraq̄ līea masculia ⁊ femina. ego n̄ dānat^9 cū filia sic dānati ꝯbo m̄rimoniū: q̄rit̄ an filij sic suscepti de tali matrimo nio sint dānati: hāc qōnem for-mauit host. s. e. ti. ī qbusdam ⁊ dicit distinguēdū: an tal m̄lier sciēter ducta fuerit: ⁊ tūc dānati sūt filij vsq̄ ad exp̄ssaꝫ lineā: an ignorāter ⁊ tūc filij nō sūt dāna ti p̄p p̄ris ignorātiā sic̄ ⁊ igno rātia alteri^9 parētū fac̄ p̄lē legi timā: als ḋ illegitio ꝯpleru ge-nitā si hāna p̄cesserunt. s. ḋ clā. desp̄ḋ. cū īhibitō. s. q fi. sint le. ex tenore. ff. de ritu nup. l. iulia ⁊ sic ēt posset ītelligi sꝫ cū. xxxij. q. iiij. libi. vl̄ loq̄t aliō sꝫ legeꝫ lōbar. q̄ dic: vt no. s. de ser. nō or. c. vl. q̄ dic̄ de sciente p̄cise sit vex: sꝫ qḋ dic̄ de ignorāte possꝫ eē vex ī ignorātia fci. s. q̄ nescie bā illū talē eē: sꝫ ī igr̄ātia iur̄. q̄ sciebā illū talē eē: sꝫ ignorabā q̄ ius posteros ei^9 dānaret. sed ad hoc. ī. de re. iur. iuris ignoran tia. sed ī ignorātia fcī vl̄ ꝯ. sicut si qs credēs ꝯhere cū l̄ība ꝯhat cū sua tn̄ filij sūt sui dn̄i ācille: sꝫ ibi nō ē mix si ignorātia nō ex cusat: p quā ipso dn̄o fieret p̄iu-diciū: si excusaret: sꝫ h nulli īfert̄ p̄iudiciū: ⁊ ideo subsistere pōt illa solutio.

Felicis. Diuidit̄ ī nouē p tes q̄ patēt vt in rubro sa ibi: ī. §. qḋ si qs. tertia ibi: pre-senti. q̄rta ibi: cū aūt. q̄nta ibi: illḋ autē. sexta ibi: illud. septia ibi: ceterū. Octaua ibi: p̄missis. Nona ibi: per hoc. Jo. an.
n ¶ Inherentes. ad idē de iura. calum. c. i. cum si.
o ¶ Detractis. ad idem. s. in p̄ emio huius li.
p ¶ Sacrilegij. q̄ tāto mai^9 eē cēset̄ q̄to p̄sona q̄ patit̄ maior est. de pe. di. i. aut fcā. C. de epi. ⁊ cle. l. si quis ī hoc. ⁊. ī. eo. §. p̄ missis de multiplici sacrilegio tractatur. xvij. q. iiij. §. sacrilegi um. ⁊. c. seq.
q ¶ Cardinalē. ꝯ p̄cutiētes capi entes vl̄ hāniētes ep̄os p̄uisuꝫ ē hodie p cle. ḋ pe. si qs suadente
r ¶ Percusserit. hoc ītelligo in illo q nō iure hoc fac̄: q̄ si se de fendēdo. tūc. n. cessaret pena de homi. significasti. ij. de senten. ex. si vō. non. n. tūc peccat cum auctoritate legis id faciat. xxiij. q. iiij. qui peccat.
s ¶ Socius. cū. n. cū cōmittet̄ par facin^9. pari p̄na punit̄. C. de epi. ⁊ cle. l. sꝫ q̄ncq̄ in fi. ⁊ de hoc. ij. q. i. notū. ⁊. s. de of. dle. c. i. s. ḋ sen. ex. quāte. xxiij. q. vl. c. vlti.
t ¶ Ratū hūerit. ītellige hoc si ei^9 cōtēplatione vl̄ noie sit fcm̄: vt. ī. de re. iu. ra-tum. qs. ⁊. ī. de sen. ex. cū qs. ij. Alij ꝯdicentes hoc sp̄ale q̄ pena locū habeat in ratificante licet non fuerit suo noie gestum. sed credo standum regule.
u ¶ Fauorem. non nudum nec simplicem: q̄ de illis ostendet. ī. §. illud.
x ¶ Receptauerit. pari. n. pena sunt puniendi pessimi receptatores sine qb^9 delin

quētes diu latere nō possunt. ff. de recep. l. i. C. de his qui la. oc cul. l. i. ⁊. ij. nisi essent ꝓsanguinei affines. ff. eo. ti. l. ij.

a Dānent. ⁊ sua regulariter ꝓtra: qz bona dānatoꝝ trāseūt in heredes ⁊ non in fiscū. C. de bo. dāna. auē. bōa: ſz ħ fallit in hoc crimine lese maie. C. ad. l. iul. maie. l. qſqs. ⁊ est canonizata. vi. q. j. §. verū ⁊ in crimīe heresis. s. e. li. de here. cū scōm. ⁊ in casibus ibi positis.

b Disponant. illis nō vocatis etiam si de facto possiderent. s. eo. li. de pben. lz. ij. ⁊ hoc sonat ver. libere. s. positus.

c Rectam. ō collateralib⁹. n. tractat. j. §. ceterum.

d Pontificalē. alias enim tales non includebant nisi fuisset de ipsis expressum. s. de cōces. pben. dilectus ad idem. s. e. li. de here. inqsitores. ⁊. j. de sen. ex. qz periculosam. Jo.

e Uirili. itelligebatur nisi aliud fuisset expressum. s. e. proti.

f Officiū. ō dignitate. s. dixerat ħ de beneficio dicit idem.

g Insecutiōe. de pcussione et captione non erat dubium: sed de insecutione ħ spāliter statuitur hec pena.

h Uicinarū. q̄ sint loca vicina dico iudicis arbitrio quo ad hoc relinquēdū: ⁊ posset dici vicina non distantia vltra duas dietas vulgares. s. de rescrip. non nulli. vel legales. s. e. li. de preben. pſenti. §. locati. vel non distātia vltra vnā dietaz. s. e. li. ō rescrip. statutū. vel ifra puinciā. s. de elec. corā. arbitrek ergo in hoc bonus iuder.

i Articulo. si. xvii. q. iiij. si qs suadente. de of. ord. pastoralis. cum si.

k Et idonee. s. p pignora vel fideiussores. ff. mā. l. si mandato §. p aulus rūdit. aſz verbū cautionis nudā pmissionē continet. C. de ver. sig. sancimus. sed si hoc casu sufficientez cautionē dare nō posset ō abit iuratoriā: uel cauebit sub hypotheca suarū rerū. C. de epi. ⁊ de. auē. generaliter. ⁊. ff. vt leg. no. caue. l. filio. in fi. ⁊ facit qō diri. s. eo. lib. de vsur. c. ij. ⁊ qō no. s. de dote p⁹ viuoꝝ. resti. p vſas. io. an.

l Ultra mare. ⁊ si christiani nihil haberent vltra mare cēt hec pena in aliā cōmutāda. ff. de inter. ⁊ re. l. relegatorum. i. rſi. ff. ad. l. pompe. de pari. l. pena.

tius cuz ipso quodāmodo dānent ⁊ sua[a]. Si q̄ vero feuda locationes officium vel beneficium spirituale vel tpale ab aliquibus ecclesijs obtinet: sit eis ipso iure priuatus: q̄ sic libere ad ecclesias reuertant q⁹ ecclesiarum rectores ō ipsis pro sua volūtate disponāt[b]. Nō si qs p̄ dictorum filium vel filios habent nepotē vel nepotes p rectam lineam[c] descēdētes: beneficiatū seu bēficiatos quouis bēficio: etiā si pōtificalē[d] adeptus vel adeptifuerit dignitatez sint eis ipso iure p̄uati: spe ꝓmotionis oīno sublata. Nulli preterea taliū filiorū atqz nepotū ex viriliſ seru desedentium ab eisdē alicuius aperiat tanua dignitatis aut honoris ecclesiastici vel mundani: seu ad alicuius loci regimen sit ascensus: sit eis postulandi negata facultas: sit notorie iudicatus: ⁊ quodlibet aliud offīū seu ministerium publicum iterdcīū: ī iudicijs eoruz assertio cōtra quēquā nihil fidei nihil credulitatis inueniat: vt ad testimoniū prorsus reddant idigni sit eis ad ordines ascēsus ibibitus sit ad beneficiū[f] vel offīū ecclesiasticum denegatus ascensus: ⁊ vt magis famosa sit eorū ifamia ad actus legitimos nullus eis pateat aditus: nulla porta pādatur eisdem super aliquo premissoꝝ: oī spe dispensatiōis adēpta. Presenti nihilōiⁿ adijcimus sāctōi vt ex īsecutōe[g] p̄dicta sicut ex iniectōe manuū violēta ipso fcō excōicationis sniaz qs ī currat: ⁊ tā insecutor q̄z alij supradicti tanti mali pticipes quādiu in sua ꝓtumacia pdurarint: singulis diebus dūicis ⁊ festiuis pulsatis cāpanis ⁊ candelis accensis p oēs illius loci ecclesias ī quo tātū facinus fuerit attentatū: necnō ciuitatum et diocesū vicinarū[h] excōicati publice denūciētur: nec ab alio q̄z a romano pōtifice possint absolutiōis bēficiū obtinere: nisi dūtaxat in mortis articulo[i] cōstituti. Cū aūt fuerint absoluēdi p̄mo sufficiēter ⁊ idōce[k] caueant q⁹ iferende pene parebunt auxiliāte dūo pniaz pagēt iūgēdā deide p oēs illius loci ecclias p̄ncipales vicinorūqz locorū dieb⁹ dominicis ⁊ solēnib⁹ icedant nudi corā populo: femoralia tm̄ habentes ⁊ ferulas deferentes in manib⁹: cuz qb⁹ p easdē ecclesias publice fustigētur: ituri postmoduz vltra[l] mare ⁊ ibidē acturi pniaz p tres annos admin⁹: nec exinde postmoduz reuersuri absqz sedis aplice lītia spāli.

Uerū cū talis gr̄am recōciliationis meruerit beneficio absolutiōis obtento idulgeatur ei licentia vt suam ⁊ suoꝝ iuriā psequat[m] ⁊ debitorū illoꝝ q̄ cotracta fuerint ō postmodū acqsitis[n] repetitio non negetur. Illud āt nō duxim⁹ obmittendū: q⁹ si quis fuerit in premissis nudo ꝓcilio aut simplic⁹ fauore culpabilis: iudex in talez penā metiat ex culpa: vt fm q⁹ excessus exegerit vindicta procedat. Ceterū qz dignum est vt nefandi rōe flagitij vltiōis seueritas āpli⁹ extendat: ⁊ pp enormitatē culpaꝝ plagaꝝ modus exuberet: nec penis solitis ꝓtentet: statuim⁹: vt ad collaterales frēs vz nepotes ⁊ pnepotes taliū possit extēdere[p] penas ī hmōi nra ꝓstōe cōtētas circūspectio ro. pō. put circū stātie rōnabiles suadebūt. Premissis et dignū cēsuim⁹ ānectēdum vt si qs q̄z aliquo p̄dictoꝝ[q] excessuū quēq̄z ō clericis vel religiosis nre familie vel cardinaliuz afficere forte presumpserit: ꝓportionetur pēa delicto: ita q⁹ vidicta ex equo excessu rūdente ab offensa nostroꝝ cohibeantur deinceps man⁹ temerarie formidine vltionis q̄s dei vel nra seu fratrū nroꝝ reuerentia non cobercet[r]. Si qs vero p se vel per aliū occiderit cardinalez: qō absit: vel dederit cām[s] mortis vltra q̄z p̄missa ꝓtineāt: sic in eū ptās in risditiōis īsurgat: sic rigoꝝ vltiōis ī siliat q⁹ cōtra vite subsidiū mortis solatiū inocer: viuēs pene nō culpe vidicte speculū nō offēse. Per hoc quoqz secularib⁹ potestatibus non adimimus[t] facultatē vtendi legib⁹ ꝓtra tales quas aduersus sacrilegos chatholici p̄ncipes ediderūt. Quis enī locus regiminis poterit esse tut⁹? quis rector securitate gaudebit: si rōana ecclesia q̄ oīum ecclesiarū disponēte domio caput est et magistra casibus istis subijcitur si eius filij spāles hmōi periculis exponunt: quē ecclesie filium quē fidelez zelatorez cōtumelia tanta nō tāgeret: ⁊ ꝓfusio tā aspera ſi moueret porro si filio⁹ē dolebit: si fidelis matre fidei lesa ledet. Quapropter si p̄nceps senator ꝓsul potestas vel ali⁹ dominus siue rector contra p̄sumptores predictos presentis cōstitutionis tenorem non fecerit obseruari: tam ipse q̄z officiales ipsi⁹ ifra mēsez postq̄z res ad noticiā eorū puenerit: eoipso sniam excōmunicatiōis incurrant. Ciuitas vero quelis alia preter vrbē que talia facienti vel facientibus seu p̄sumentibus in his consilium vel auxilium dederit aut fauorem: vel ifra mensem saltem taliter delinquentes: prout tanti facinoris enormitas exegerit: ⁊ facultas ei affuerit ſi duxerit puniendos: pontificali ⁊ insuper sit eoipso dignitate priuata[v]: et nihilominus remaneat interdicta.

Rubrica De penitētijs ⁊ remissiōbus.

Innocentius in concilio quarto lugdunensi.

m Prosequat. iiij. q. vi. omnibus.

n Acqsitis. qz prius acqsita erāt cōfiscata.

o Simplici fauore. nudū ꝓsiliū vel simplex fauor itelligit illi⁹ q ad maleficium faciendum nihil adijcit.

p Possit extēdere quādā iudicatio. si. s. eo. li. de rescrip. ca. fi. nā ⁊ pter hāc pmissionē papa eo. modo id poterat cuz non habeat imperium par in parem. s. de elec. innoui it. Jo. an.

q Aliquo p̄dictorū. s. i secutionis captiōis aut p cussiōis aut societatis horum criminum.

r Cobercet. s. de vi. ⁊ ho. clerico. vt clericorum.

s Causam. proximam nō remotaz: quod vicit. s. de homici. ō cetero. ō testibus. sicut.

t Adimimus. concor. C. de sacrosanc. eccle. l. placet. i fi. vbi p̄mo p ecclesiasticū iudicē fo p secularez qs punit: ⁊ sic in casu nro ꝓpter criminis horrorē ē. n. regulariter secus vbi crimialiter agitur. s. de accusa. de bis. vbi ō hoc. ⁊. ij. q. v. habz hoc ꝓpriuz. sunt enim paria aliquē esse absolutum vel condēnatū ⁊ solusse. ff. de excep. rei iudi. si qs cū totū. §. plane. ⁊ facit ħ decre. ad id qō no. s. ō iudi. at si clerici. in glo. pe.

v Priuata. si. xcv. q. ij. ita nos. ⁊. s. e. li. ō ele. vbi piculū. §. ciuitas. Excipitur aūt ciuitas ro. ab hac pena. si enim ipsa in hoc punirēt p̄iuarentur et inferiores ecclesie cum totius orbis episcop⁹ sit romanus pontifex: et pterea ibi promptiorem habemus iudicem. s. papa q huic rei potest adhibēre media ⁊ penas ipōere. ad hoc optie. C. ō hū qui ad ecclesias confu. l. vii. in prin.

R Omana. Sunt tria dicta. Primum et tertiū inhibitorium. scd̄z cōmissoriuz ibi: super benigna. Tertiū ibi: i cōcedēdis. do.
Fabrice. q2 ↄferētib⁹ ad opus fabrice dari solent remissiones ideo de his q̄storib⁹ in hoc ti. posuit. Quis autē teneat ad op⁹ fabrice dic vt. s. de eccle. edi. c. ij. de his. sed cum quarta fabrice et clericoꝝ subsidia nō sufficiunt: fieri solet ad predicta sicut et alia pia loca elemosynarū collectio ad hoc. s. eo. li. de sta. regu. c. vno ad finem.

b Hoc. s. qđ resistunt vel parere nolunt.

c Potestatez. sicut nec possūt foraneos officiales statuere pp citationes faciendas vt. s. eo. li. de of. ordi. romana.

d Ipsoꝝ. questoꝝ.

e Prouincie. q̄si velit notare q indulgētia ñ pfit his q subiecti nō sunt: qđ dic vt. s. eo. ti. qđ āt.

f Monere. et remissionū et indulgentiaꝝ lr̄as ↄcedet: vt. s. e. nr̄a: et ē casus i quo archiep̄s iurisditionē hz i subditos suorum suffraganeoruz: alij nō. s. de of. or. pastoralis. et. ix. q. iii. c. ij.

g Remensis. vel alius q̄libet: s. eo. li. de of. or. romana in fi. s. ti. proximo. c. i. in fi.

h Generalis. s. e. cum ex eo. et si excesserit nō valet. j. e. c. vlti. Jo. an.

Si episcopus. Duo facit primo ponit casuz et deīn cuius rōnem subdit ibi cuz i generali. Scđo cōsuetudinē reprobat ibi nulla quoq3. Do.

i Ep̄s. subdito puta archidiacono: archipresbytero abbati priori vel sirib⁹ psonis q̄ imediate subsunt epis. Quid dicemus de iferioribus: puta laicis parochianis certe parochie nūqđ illis ep̄s pōt licentiaz dare: vt sibi ↄfessorez eligāt: vr̄ q nō. s. e. ois de pe. di. vi. placuit. de pe. nullus. Dic ↄ q2 q̄libet de dioce. pōt recurrere p penitētia et ad propriū sacerdotē et ad ep̄m vel archipresbyterū cathedralis ecclesie q quo ad hoc ē vicari⁹ epi. vt. s. de of. archidia. officiū vñ credo q sufficiat alteri⁹ licentia. s. vel epi vel parochialis sacerdotis.

k Idoneū. q sciat circunstantias ↄsiderare: et diuersis medicamētis vti ad sanadū egrotū. s. e. ois de pe. di. vi. q vult. de homicidio sicut dignum

l Reseruāt. sed q sunt isti casus: dic q absoluere excōicatos maiori excōicatione nō ↄpetit simplici sacerdoti: sed epo: vt. s. de sen. excō. nup impo nere penitētias blasphematorib⁹ dei et scōꝝ. s. de clericis male. c. ij. sortilegis. s. de sortilegis. c. ij. commutatio quoꝝlibet votoꝝ. vt. s. de voto et voti redemptiōe. c. i. dispositio male ablatoꝝ icertorū vel certorū qñ nō extant hi qbus fagienda est restō. s. de iudeis: cū sit: penitētia matrimonioꝝ clādestine ↄctoꝝ vel ↄ iterdcm̄ ecclesie p epos solet imponi. s. de clandesti. desponsa. cum ihibitio et de matrimonio ↄc. ↄ interdictuz ecclesie. c. i. et. vlti. Solēt epis reseruari penitentie olum publicoꝝ enormiū criminū oppssionis filiorum ex ꝑposito vel ex casu cuiuscūq3 homicidij: falsi testimonij vel falsi instrī: piurij: icestus: corruptionis monialiuz. coeuntis cū brutis et his silia. ad hoc. l. di minor. et. c. i capite. xxxiij. q. ij. qcūq3: cū silibus. vt notat hostiensis in suma huius tituli. §. cui cōfitendū.

m Concessurus. vt. j. de reg. iur. in generali: cū suis concor. ad ide3. s. e. li. de offi. vica. c. vlti.

n Cōsuetudine. ē. n. onerosa eccl'ijs: iđ nō valet. s. de cōsue. c. ij. et ex ea frangit ecclesiastice disciplie neruus. s. de cōsue. cū venerabilis et cēt hoc ↄ obedientiā pncipis pscribere: qđ esse non pōt. s. de prescri. cum nō liceat

o Eligere. epi et archiepi et supiores et iferiores ab epis exēpti. hñt a iure licentiam q idoneū ↄfessorē sibi eligāt: q pōt eos soluere et ligare. s. eo. ti. capitulo vlti.

p Ligare: ideo dixit: q2 cuicūq3 volo possum confiteri peccata mea petendo ēt salubre aīe cōsiliuz: sed ille non pōt ligare vl' soluere vt hic vides: sic dicimus de laico in necessitate q possumus ei ↄfiteri: sed ipse non pōt soluere: q2 nō hz claues: de pe. di. i. quē penitet et no. de of. or. pastoralis.

Questores non citant aliquos: lz eos monere possint vt in cōcedēdis idulgētijs nō excedāt archiepi statutū concilii generalis. h. d. ↄen.

R Omana ecclesia: et infra. Questoribus autez fabrice[a] remēsis ecclesie remēsis archiep̄s seu ei⁹ officiales citandi suffraganeorum ipsius ecclesie subditos quos ijdem q̄stores sibi resistere aut nolle parere dixerint: vt sup hoc[b] cōpareāt coraz ipsis nequaq3 tribuant potestatē[c]. Sup benigna vero ipsoꝝ[d] receptiōe ac subuētiōe ipsi fabrice faciēda: pñt eosdē suffragāeos et alios xp̄i fideles remēsis ꝓuicie[e] charitatiue monere[f]. In concedēdis q̄ q3 indulgentijs non excedat remēsis[g] archiepiscopus statutum concilij generalis[h].

Bonifacius octauus

Cōcessio gnālis ↄfessoꝝ nō tāgit epo spāli reseruata: nec obiecīi consuetudinis pōt qs sibi eligere cōfessorez. h. d. ↄen.

S I ep̄s[i] suo subdito cōcesserit: vt sibi possit idoneuz[k] eligere cōfessorē: ille quē is elegerit in casibus q eidem epo spāliter reseruantur[l]: nullam habet penitus potestatem: cū in generali concessione illa non veniant: que non esset quis verisimiliter cōcessurus[m]. Nulla quoq3 potest consuetudine[n] introduci: q aliquis p̄ter sui superioris licentiam confessorem sibi eligere[o] valeat qui eum possit soluere vel ligare[p].

Idem.

Decre. cū ex eo i plurib⁹ epis indulgentibus locuz habet. h. d. ↄen.

I Ndulentie[q] que ab vno vel pluribus epis i eccl'iaꝝ ōdicationibus vel alijs qbuscūq3 casib⁹[r] cōceduntr: vires nō obtinēt[s]: si statutū excesserint concilij generalis[t].

Rubrica De sententia excōicatiōis suspensionis et interdicti.

I Nnocentius quartus in concilio lugdunensi.

Judex qui excommunicat suspendit vel iterdicit in scriptis hoc faciat: et causaz conscribat: et requisitus exempluz sententie tradat infra mensem: qui contrafecerit per mensem ab ingressu ecclesie et diuinis est suspensus: et relaxabitur illa snia per superiorem absq3 difficultate: et condēnabitur lator in expensis: et alias pēa cōdigna: si sic supē si celebrant vt prius: sunt irregulares: nec absoluūtur ab alio q̄z a papa. h. d. Jo. and.

C Um medicinalis sit excōicatio nō mortalis[v] disciplinās nō eradicans dūm tñ is i quē lata fuerit nō cōtēnat[x]: ꝓuideat iudex eccl'iasticⁿ vt i ea ferēda oñdat se ꝓse qui quod corrigentis[y] fuerit et medentis[z]. Quisquis igitur excōmunicat[r] excōicationē in scriptis[ↄ] proferat: et causam[ꝫ] excōicationis expresse cōscribat: propter quā[a] excōicatio ꝓferat: exemplū[b] vō huiusmōi scripture teneatur excommūicato[c] tradere infra mensez: si fuerit requisitus[d]: super qua re quisitione fieri volumus publicum instrumentuz vel litteras testimoniales confici si-

q Indulgentie. Quia breue est non diuidit. Declarat opinionem no. s. e. ti. cum ex eo. q Indulgentie. et reprobat opi. Jo ber. ibi no. et approbatur opi. hostien.

r Casibus. ad pia opera: puta edificationē vel reparationez ecclesie refectionez vel edificationē pontiū vel viaruz: sustentationē hospitaliorū vel similia.

s Non obtinent. quid dices: nunqd saltem in eo q poterant dare tenebit idulgētia: videt q sic: q2 regulariter vtile p inutile nō vitiat. ff. ō re. iu. vtile ibi vide ar. de hoc p et contra: preterea hec ē quedam liberalitas et in liberalitatibus vel donationibus dicim⁹ q tenent p pte vsq3. s. ad legitimū modū: et i re si duo nō: vt. C. de dona. l. sancimus. xij. q. ij. si quos de suis p̄terea hic agim⁹ ō re separabili. s. de numero dierum: vbi ñ vitiat vtile p iutile. ff. ō aq̄ quo. et esti. l. i. §. trebati⁹ et hoc verū puto. Alij ↄ: dicentes idulgentias in nullo tenere: q2 q priuilegio abutitur pdit illud. xi. q. iii. priuilegium: cum similibus licet non est veruz q q abutit priuilegio perdat illud: sed mercatur pdere: sic dicit. c. vnde principis erit estimatio: quod dic vt no. Inno. s. de deci. suggestū.

t Generalis. s. eo. cum ex eo.

C Um medicinalis. Primo ponit proemium. Scđo statutum circa excōicationem ferendam ibi: qsqs. Tertio penā ñ seruātī ibi siquis: Quarto aggrauat vel penas addit ibi superior. Quinto statutum aggrauat ad suspensionis et interdicti penas ibi. Et hec eadē. Sexto cautos reddit illos q penā icurrunt ibi caueant. Jo. an. sed Jo. mo. et hosti. diuidit in. vij. de secunda faciens duas do.

u Mortalis vt. ij. q. i. multi: et. xxiiij. q. iij. notandum.

x Cōtēnat. et tūc ampli⁹ ex cōtēptu ligat. xxiiij. q. iij. notādū xi. q. iij. cū ergo et. s. e. ti. p tuas: crescit igit hō p meritū obedientie parendo iniq3 snie. viij. q. i. sciendū. xi. q. iij. qđ ergo.

y Corrigentis. siue plectēdo siue ignoscendo hoc solum bene agitur: vt vita boluz corrigat. vt. xxiiij. q. v. pdest.

z Medētis: sanabit et medebit quātū in se erit: alš ñ erit qđ sibi iputet. xliij. di. c. ephesijs. xlvi. di. c. vlti. faciat igit q snia sit iusta ex aīo: ex ordīe et ex cā: de qbus dicit. s. eo. sacro.

r Excōicat. suspendit et interdicit. j. eo. c. §. et h eadem.

ↄ Scriptis. no. cās i quib⁹ scriptura reqrit de his plene dixi. s. e. li. de cēsi. c. i.

ꝫ Cām. vt q2 pemptorie citat⁹ corā nobis renuit ↄparere. et de insticia respōsurus vel q2 iussus: vt. ifra talē diē cētū ticio solueret: ad q̄ sibi ex cā ōpositi tenebat: qđ facere recusauit: iccirco. ꝛc. et ē h ordo retrograd⁹: q2 p̄mo dz cāz exprimere: postea excōicare. Sed nunqd hec ↄstō locum hz cū excōicatio fertur ↄ incertam psonam vt. v. q. vi. qdā et. s. de of. or. si sacerdos: dicūt qdā q nō: ad hoc. s. eo. li. de ele. q ↄ certam: lz tutius ē tenere ↄria: tū q2 certā psonā sed nō expressam ligat snia q̄ tñ postea exprimet: ad hoc. j. e. romana. §. caueāt. Et no. ex hac lr̄a duas diuersitates inter snias excōicationū et alias diffinitiuas: q2 vtraq3 dz ferri in scriptis: sed si diffinitiua non ferat in scriptis non tenet: de re iudi. c. vlti. snia autem excōicationis lz non sit lata in scriptis tenet: sed locuz hñt pene. q̄. j. sequunt. Itē i diffinitiuis nō est necesse exprimere cāz. s. de re iu. sicut. sed in snia excōicationis sec⁹: vt hic vides.

a Propter quā. lz falsa sit cā ligat tñ excōicatio. xi. q. iij. c. i. et. ij. s. eo. sacro. de absolutione dic vt. s. de of. or. ex parte.

b Exēplū totale. alš non esset exēplū sed pars.

c Excōicato. per hoc vr̄ loq cum excōicat certa persona: fateor hoc quo ad traditionē exempli.

d Reqsit⁹. alš ergo hēbit locū pena q̄ seqt: et ē si. s. e. li. ō ap. vt sup. et. c. ab eo et intelligo q reqsitio fiat loco et tpe ↄpetentibus ar. pre. c. ab. eo. et. s. de elec. cum in veteri: et intelligo mensem a die snie: nō a die recusatiōis. sic. ij. q. vi. §. diffinitiua. vsi. iudicib⁹. et. C. de appel. l. iudicib⁹. si autē reqrat post mēsem: nō hz locū hec ↄstōnis pena: sed nihilomin⁹ illā dare tenet: sicut et cetera acta cause: de ꝓba.

quoniaz ꝛ: ad hoc de do. ⁊ cõtu. cum dilecti.

a ¶ Autẽtico. ista sũt paria. s̃. de fi. istru. c. ii. ad idẽ. s̃. eo. li. de. of. or. si canonici sed nunqd sufficierent testes: vt q̃ ꝓ sic. C. de fi. instru. l. i exercẽdis. s̃. de fi. instr. cum Joannes: dic illud regulare: sed hoc spãle sicut ⁊ alia q̃ dixi. s̃. de censi. c. i.

b ¶ Iudicũ. quorũcũqz: vt sacerdotes excõicãtes hoc seruare debeãt. s̃. de of. or. cum ab ecclesiarum: pena tñ sit spẽsiõis de qua. j. loquit i epis locũ nõ hz: vt. j. e. q: piculosiz

c ¶ Temerarius: nunqd requirit q̃ sit in dolo: qõ vt p hãc lẕam ad hoc. ff. vi bo. rap. l. ij. §. doli mali. dic ꝛ. q: sufficit q̃ in negligentia stulticia vel fatuitate hoc fecerit ad idẽ. ff. de iudi. cuz quem temere. ⁊ est si. s̃. e. li. nec le. vel mo. c. ij. ⁊ plẕam istam puto q̃ si excõicator nõ fuit i aliqua culpa. puta nõ erãt necessaria ad scribendum ⁊ periculum erat i mora: credo q̃ nõ hẽat locũ pena ad hoc. ff. de vsufru. eqũ simum. ⁊. s̃. de elec. indẽnitati hꝰ in fi.

d ¶ Mẽsez. quo lapso ipo iure restitutus ẽ. l. xxi. di. si qs amodo. ⁊. s̃. de spõ. nõ ẽ nobis.

e ¶ Ingressu ecclesie. de hac suspensione hẽs. j. eo. is cui. ⁊ ad de quod. dicã. j. eo. is cui.

f ¶ Superior. istud satis habebamus. s̃. eo. sacro.

g ¶ Difficultate. s. cautiõis exigende vel remissionis faciende

h ¶ Pena. sic. s̃. de vsupal. nisi spãli. xxviij. di. §. qui ea.

i ¶ Obseruari. ⁊ sic ista tria sũt paria: vt habes si. j. e. ti. is cui ad idẽ. s̃. de appel hec qñ. ⁊. c. dilectus: de consue. cũ dilectus de elec. cum inter. ℟. cũ si. ⁊ intelligas de interdicto vel suspẽsiõe ẽt a spiritualibꝰ. plata: secꝰ si iterdiceret ingressus ciuitatis vl pomerij. ff. de ser. expor. cui pacto. ff. ô iter. ⁊ rele. p totũ fm modernos qui de hoc plenono. in predicta decre. ad hec qñ Jo. an.

k ¶ Sicut prius. q̃ si in offô suo agens: vt dicit canon. xi. q. iij. si qs eps in concilio: qõ verũ est i quocũqz offô cantãdo: ⁊ in quibuscũqz horis officiet ecclesiam: vt in predctõ canone ⁊ cõcor. s̃. e. li. de re iudi. cum eterni.

l ¶ Irregularitatẽ. qõ ergo in antiquis canonibꝰ statutũ erat de excõicatis extendiur ad suspensos. xi. q. iij. c. si qs eps dãnatꝰ. ⁊. c. si qs eps in cõcilio. s̃. de re iudi. cum eterni. m ¶ Summuz. no. casuz spãliter reseruatuz ro. pon. alios hẽs de of. lega. qõ translationẽ ⁊ de excess. prela. sicut vnire.

Olet. Sunt due partes. In prima dupler qõ. Scõa ibi. Et an. in scõa ibi In pria: dat vtranqz rñsionez. Et primo soluit primã. Scõo excipit ibi nisi. Tertio exceptionẽ moderat ibi in quo casu scõa scõe distinguit iudicialia ⁊ extiudicialia. scõm ibi: ⁊ extra iudicium. ⁊ ptestat. Jo. an. n ¶ A nõ nullis scholasticis vel iure peritis ꝓfictũ rõnuz nõ hñtibꝰ: sic. s̃. de rest. spo. frequẽs

o ¶ Superiorez. excõicatoris: qõ dic vt. s̃. e. per tuas ⁊ plẕam: q̃ sic generaliter loqtur: vtrit ber. q̃ qlibet iudex ordinarius ⁊ delegatus hãc solutionẽ ipartiri pt inno. ⁊ alij ꝛ in delegato: dicentes q̃ delegatus ẽt pape nõ absoluit ad cautelã ex generali cause cõmissione: delegata. n. ptãs est stricti iuris: ⁊ id solum põt qõ ei spãliter est cõmissum: ⁊ sine quo cã expediri nõ põt. s̃. de offi. dele. c. i. ⁊. c. prudẽtiam: sed sine absolutione ad cautelam hñ põt cã expediri: qz cũ patebit illũ excõicatum: poterit per legatuz in veritate nõ ad cautelã absolui: vt in. c. prudentiam sed q̃ delegatꝰ pape absoluat ad cautelaz: vt expssiuz. s̃. de ap. ad. pñtiã: ſz q tenẽt ꝛrium dicũt q̃ illud fuit pp spãlez cõmissionem: vel illud in auditoribus: secus in delegatis: quasi auditores hẽant ordinariam: de hoc de rescrip. auditor i cle. in. i. glo. p ¶ Cõtradictionis. ipsius excõicatiõis vel aduersarij q illum fecit excõicari: vt. s̃. de appel. qua fronte. ⁊. j. sequtur.

q ¶ Et an ante. scõa questio. r ¶ Huiusmodi. s. ad cautelã: idẽ puto ẽt si non peteret absolui. qz nec cõpellit hoc casu: vt. s̃. e. per tuas.

s ¶ In iudicio. ibi ẽt iudici facienda ẽ. pbatio. ff. de pba. l. quinquaginta. s̃. e. li. ô rescrip. statutũ. §. cũ vero cuz sit libꝰ. t ¶ Errorẽ. pone exemplũ. j. eo. venerabilibus. §. põt. ⁊ in alijs duobꝰ casibꝰ est nulla excõicationis snia. ⁊ in alijs quos. j. dicam. j. e. presenti. u ¶ Ceteris. iudicialibus ꝛc.

x ¶ Illius. s. de pcedẽte legitima appellatiõe. y ¶ Petenti. humiliter. s̃. e. p tuas: de of. dele. cum contingat. põt ẽt nõ petens absolui. ij. q. v. quanto.

z ¶ Opponat. qz periculũ ẽ in mora: iaz. n. sic vere dere posset: cum ⁊ pp peccatuz ⁊ ppter excõicationẽ qs facilius morick. xi. q. iij. cpi. ad idẽ. s̃. ô ap. q̃ frõte. ff. de appel. reci. vel nõ. l. vlti. ⁊ ¶ Manifesta. i. notoria. qõ dic vt de ver. si. cũ olim. ⁊. c. ex parte. vbi de hoc idez in manifesta contumacia: vt. j. e. venerabilibus. §. secus. ⁊ idẽ putarẽ si peterit absolui ad cautelam a snia excõicatiõis canonis: ⁊ diceret casus talis eẽ quo absolutio fieri nõ deberet añ satisfactionez vt. s̃. de of. delega. c. vlti. §. pars. vero. ⁊. s̃. de cẽsi. quãquã in fi. ⁊ de immuni. eccle. qñ in fi. ⁊ de here. qcũqz. in prin. cum suis similibus.

tã excõicatiõis snia asserit esse nullã sine ꝓtradictiõis obstaculo munus ei debeat absolutiõis ipendi ⁊ anq̃ ante absolutionez huiusmõi is q̃ se offert in iudicio, pbaturum se post appellationem legitimã excõicatiõe inodatũ vel itollerabilem errorem i snia fuisse patenter expssuz sit in ceteris excepto pbatiõis illi articulo euitãdus. ¶ In pma igit dubitatiõe sic statuim obseruãdũ vt petenti absolutio nõ neget: quãuis i hoc excõicator vel aduersari se opponat nisi eũ excõicatũ p manifesta dicat offensa in quo casu terminus octo dierũ indulgebit: sic dicenti: vt si pbauerit qõ opponit nõ relaxet a snia nisi prius sufficiens pstetur emenda vel cõpetens cautio de parẽdo iuri si offensa dubia proponat. In scõa vero q̃stiõe statuimus: vt is q̃ ad pbandũ admittitur: pendente pbatiõis articulo: i ceteris q̃ vt actor i iudicijs attentauerit: interi euitet extra: iudicium vero in officijs postulationibus ⁊ electionib ac alijs legitimis actibus nihilominus admittatur.

¶ Item in eodem.

¶ Excõmunicatio lata in participantes excõicatis in locutiõe ⁊ simili canonica monitione non pmissa nõ tenet. Jo. an.

Statuimus vt nullus iudicuz pticipãtes cũ excõicatis ab eo i locutiõe ⁊ alijs qbꝰ ligatur parti-

manifesta cõtumacia vel offensa. Nõne. n. aliquẽ excõicatũ: qz nõ fecit se ordiari pmouebit ne añq̃ absoluet: absit: ⁊ ô hoc p ino. ⁊ modernos. s̃. ô pbẽ. p illoz. c ¶ Dubia. ⁊ sic nõ oñdit de nullitate put dicebat.

d ¶ Probãdũ. de nullitate. s. q̃ snia fuerit lata post legitimã appellationẽ: vel q̃ ꝓtineat itollerabilẽ errorẽ ꝛc. e ¶ Actor. secus si vt reꝰ. s̃. de iudi. itellerimꝰ. de excep. cũ iter. s̃. e. li. de rescrip. c. i. ⁊ repellit a iudice ẽt reo nõ opponente. s̃. de excep exceptionẽ. f ¶ Extra iudiciuz: q̃rit q̃re aliud in iudicio: ⁊ aliud ex iudicium reddebat ber. sup hoc tres rõnes. Prima qz in iudicijs nõ tollit actio: sed differt. s̃. e. li. de excep. pia. ⁊ sic nõ ẽ multũ preiudiciuz. C. de pci. ipera. offe. l. quotiẽs: qz qõ differt nõ auferr. xiij. q. vi. c. i. sed i extiudicialibus magnũ est piudicium: qz non sine magno dãno a rebꝰ nostris reuocamur. ff. quẽ admo. te. ape. l. sed si qs exsignatorib. Scõa qz facilius iterdicunt iudicialia q̃ extiudicialia: ⁊ ea que sunt iuris q̃ ea que sunt facti. ff. de penis. l. qdam seruꝰ. Tertia qz in iudicio vbi alium ipetimus leuꝰ ipediri debemus q̃ ex iudicium. vbi nullus ipetimus sed tñ iuri nostro initimur. g ¶ Officijs: publicis vel diuinis vnde ex quo de appellatione cõfidit secure celebrat. vt prius. s̃. ô appellationibus: ad pñtiam nostram. ⁊. c. dilectis.

b ¶ Admittat: nõ statiz ẽ efficax admissio sed postea i processu apparebit: qz si admissus fuerit ad electionẽ: postea discutiet de appellatiõe: ⁊ si apparebit pus per eũ legitime appellatũ: apparebit illũ bñ admissuz: si nañ apparebit tunc illum excõicatuz: ⁊ sic nõ valere vocem suã vel dic vt no. s̃. de appel. pastoralis. in glo. pe. ꝛ. j. e. li. vbi soluit. in vlt. glo

Statuimus. Primo ponit phibitionẽ de snia nõ ferenda cũ q̃dam phibitiõe. Scõo dat modũ quo fieri põt ibi qõ si. Tertio viriat snia aliter latã ⁊ cõminat ferenti ibi: aliter. do. i ¶ Statuimus. declarat hec decre. j. e. c. ꝓstõnem. ⁊ ad snias iterdicti ⁊ suspensionis extenditur. j. e. statutũ. k ¶ Excõicatis. maiori excõicatione.

l ¶ Alijs puta osculo salutatione mensa choro ⁊ similibus: sic enim stentes cõmunicantes excõicato sunt excõicati minori excõicatione ipso iure. xi. q. iij. cũ excõmunicato. ⁊. c. qui communicauerit. ⁊ a quibꝰ repellant hec excõmunicationes: habes. iij. q. iiij. engeltrudaz. ⁊ de excep. a nobis. de cleri.

erco.minis.si celebrat. Sunt aut quedam psone excepte: q sine hac pena excoica to coicat: vt.xi.q.iij.qm multos: de sen.excom.q i dubijs:z.c.iter alia.
a ¶ Monitione canonica.hoc e regulare in excoicatione hois: vt sp pcedat monitio: vt.s.e.ti.de sen.exco.sacro.xxiiij.q.iij.de illicita.z vr quo ad h monitio canonica: vt moniti exprimat noiatim.z trib monitionibus mo neant: vel vna p oib cu iteruallo dieru: nisi necessitas aliud suadeat.j.e.constitutionem.
b ¶ Constitutionib .s.e.nup.z.c.concubine.z in terdu: q coicat i diuis excoicato excoicat e excoicatione maiori vt.s.e.significauit: qd vez est si gnqz cocurrat q ibi ex tex tu notat.no.aut. h ber. q si eps comunicat i crimine cu excoicato a se q no incurrit maiore excoicatione q sic coicas peccat i euz q danauit: z ab eo e absoluendus.s.e.nuper sed iste sua se snia ligare n potuit.ff.de arb.l.penul.ff.de iudi.l.iulian.tamen dixit q z minori excoicatione ligatus e q a iure ptbr: alij c dicentes q z minor z maior excoicatio.s.p coione in crimine z in locutione phibet a iure n ab hoie z hoc tz bo sti.s.e.nup.pbat hoc p vbu quauis.n.z tic zc. qd bene facit p pma pte: q absoluit ab excoicatione comunicas i crie ergo no e snia canonis: quia tunc absoluere a pprio ordinario.
c ¶ Induresca.q videt se here coione hoiuz quaz n heret z inter hoies esse grauis est pena.C.d apo sta.hi qui sancta.
d ¶ Participantes.scilicet in locutione z similibus.
e ¶ Consimili.s.maiori. Jo.an.

cipas excoicatione minori an monitione[a] canonicam excoicare maiori excoicatione psumat: saluis cstitutionibus[b] c illos legitie pmulgatis q i crimie psumut pticipar danna to. ¶ Nos si ex locutione z alijs qb participans labit i minorez excoicatus forti indurescat[c]: poterit iudex p monitionez canonica huiusmoi participates[d] psimili[e] danare censura: aliter aut i pticipates excoicatio plata non teneat[f] z pferetes pena[g] legitimam poterunt formidare.

I Dem in eodem.

¶ Epi nulla iterdicti vel suspesionis incurrut sniaz: nisi i snia sint expressi.h.d.Jo.an.

Quia[h] piculosuz e epis z eoru supioribus[i] pp executione potificalis officij[k]: qd frequeter incumbit: vt in aliquo casu interdicti vel suspesionis[l] icurrat sniaz ipso facto ¶ Nos deliberatione prouida duximus statuendu: vt epi z alij superiores plati nulli cstitutionis[m] occasione snie[n] siue madati[o] pdicta incurrant sniam vllatenus ipso iure. ¶ Nisi i ipsis[p] de epis[q] expssa mentio habeatur[r].

I Dez.

¶ Hui decre.gnqz sut dca. Primu q archieps snias latas a subditis suoz suffraganeoz: nisi hoc habeat de psuetudine non relaxet: scdu q generalis sentetia archiepi ligat tm subditos. Tertium q pteritis vel psentib culpis monitioe premissa ab eis lata snia est iniusta. Quartu q p futuris culpis: vel ia commissis nisi satisfaciant excommunicare no debent: nisi mora: culpa vel offensa: vel alia iusta ca subsit. Quintuz q i vniuersitatem vel collegiu non feratur excommunicationis sententia: sz i illos qui culpabiles extiterunt.h.d.Jo.and.

Romana ecclesia: z ifra. ¶ Ceterum interdicti suspensionis vel excomuicatiois snias latas ab officialib archidiaconoz[s] seu qbus libz alijs iurisditione hntib suffraganeoz remesis eccle subditis: reme.archieps z ei officiales omissis ipis excoicatorib no relaxet[t]: salua contraria sup hoc psuetudie[u] si qua hnt. ¶ Porro excommunicationum snie[x] aremen.archiepo suisqz officialib gnaliter pmulgate: subiectos[y] eiusde iurisditioni archiepi tm ligat. ¶ Sz nec in specie[z] nec in gne[ɔ] p culpis z offensis pteritis vl psentib excomunicationum snias absqz cpetenti[ꝛ] monitione pmissa p mulget: z si cotra psumpserit: iniustas[ꝝ] nouerit ee illas. ¶ Caueat et ne tales snias excoicatiois: siue spaliter siue generaliter i aliquos p futuris[a] culpis: videlicet si tale qd fecerit: vl et p ia cmissis sub hac forma si de illis infra[b] tale tempus minime satisfecerit proferre psumat: nisi mora[c] in exhibenda satisfactione vel culpa[d] seu offensa[e] precesse-

gebant archiepiscopi: sed non patriarche: ad hoc de rescrip.sedes: z omnia iura que inducunt ad penalia iura restringenda: sed dic contra: q non est superiorem ordinem episcopo reperire: z ob hac causaz papa se vocat episcopum: vnde eo ipso q d episcopis exprimatur veniunt superiores: quia non inspicimus dignitatem sed officium pontificale vt in prin.c.

r ¶ Habeat. hic erat oliz plus de textu: z erat qdam declaratoria illius decre.solet: que no habebat rone: vn fuit sublata.

Romana. Partes patent per.§.secunda ibi porro. Tertia ibi: sed nec. Quarta ibi: caueant. Quita ibi: in vniuersitate. Do.

s ¶ Archidiaconoru.vel ipsis archidiaconis.z sic nota iferiores episcopo iurisditione habere: de hoc.xxv.di.plectis.s.de of.or.cum ab ecclesiarum.
t ¶ Relaxet.qd si fecerint no tenet relaxatio: cum nec excomunicantium nec excomunicatoz sint iudices: vt.j.e.ti.venerabilibus.i.rnso.
u ¶ Consuetudine.z sic psuetudo in talibus iurisditionez dat: ad ide.s.eo.li.d.offi.ordi.romana.z d so.cope.romana.§.i.ide intelligas si haberet puilegiuz sup hoc a papa ista.n.sunt ad hoc paria priuilegiu z consuetudo.ix.q.iij.conquestus.s.de offi.ordi.duo simul.cum similibus.
x ¶ Snie.canon que facit archieps in concilio puinciali: iste ligat subditos toti puicie.xviij.di.c.vlti.ad hoc de prebe.graue.de accu.sicut olim. Sententia autem lata ab archiepiscopo puta quicuqz furtum fecerit sit excomunicat: ista no compre hendit subditos totius puincie sed solius dioc.sue: z de hac loqtur hic: nec et ipsi subditi pbabiliter ignorates ligatur.vt.s.eo.li.de consti.c.ij.intelligo tm dlinquetes in dioce.ipsi archiepi.scienter illa snia ligari: q ia per delictuz sunt effecti subditi: de fo.cpe.c.vlt.de rap.c.i.rd at huius dcti e: q sicut in spe no pot ligare sub ditu suffraganei sui: sic nec in gne: immo multominus.ar.de resc.pastoralis.
y ¶ Subiectos: z de hoc demu cu in sua dioc.delinquut: vt.s.de csti.c.ij.ij.rn.
z ¶ Specie: excomunico.p.q furtu fecit: vel sacrilegium comisit.
ɔ ¶ Genere: excomunico omnes qui sacrilegium comiserunt.
ꝛ ¶ Competenti.s.eo.sacro.z.c.statuimus.
ꝝ ¶ Iniustas: non dicit nullas: ligat ergo excommunicatio lata no pmissa monitione fallit in casu.s.c.statuimus: incurret ergo excomunicator penaz cstitutionis.s.eo sacro.saluo eo qd habuisti.s.c.pri.
a ¶ Futuris: q tractus futuri tpis no spectat ad iudice.ff.de vsu.l.i.s.ff.si serui ve.l.egi cu si.ff.de lib.agno.l.sigs.§.alimeta.dic q tractus futuri tpis no spectat ad iudicez: ita q statiz def exactio: vel dic q lex loqtur in vsuris que sunt odiose: scilicet qd non condemnabit ad futuras vsuras que committuntur ex mora: alias bene prouidet iudex in futuruz.ff.de iudi.l.i bone fidei.sicut in alimentis: vt in pdicto.§.alimeta vel loquitur lex cu non est obligatus: si vero est obligatus icotinenti: tunc iudex puidet in futuru: vnde z pp pnte cotumacia cdemnat ad futuras expesas vt.s.de procu.auditis: sed quantu ad casuz nostru expresse cdicit: de sen.ex.a nobis.i.vbi fertur sentetia excoicatiois pro futuro dlicto: z.s.e.li.de costi.ca.ii.so.dic q aliud e statutuz z aliud sentetia: statutu.n.bene potest fieri pro futuris dlictis hoc mo: statuimus vt nullus hoc faciat z qui fecerit sit excomunicat ipso facto: aliud e snia q sic proferr.excomunico tan.si furtu fecerit: z hoc h phibet: aliud ergo est statutuz z aliud snia: vt pbatur.s.c.pri.z dixi.s.e.c.§.porro.
b ¶ Infra.tale tps: e ergo ne correcta decre.s.de ap.pterea.ij.no.sed declaratuz e quo casu possit hoc modo proferri snia.
c ¶ Mora codenat i actioe psonali: si no soluit.j.qttuor meses vt dbuit postea poterit iudex pcipere: vt soluat ifra certum tps: als sit excoicat h.n.mora pcessit
d ¶ Culpa: q negligentes fuerut clerici i diuinis officijs dicendis: poterit iudex dicere.excoico oes q n interfuerut horis canonicis: h.n.culpa precessit casum.
e ¶ Offensa: vt i cniugato q tenuit cocubina: separet ab ea z excoicet si vlteri redeat ad ipsaz.s.e.si cubine. Sed dices qn erit reperire casum in quo no intercedat mora culpa vel offensa. So.si stati post cdenatione fcam in psonali iudex pcipit q soluat.j.ceru tps ferendo sniam excoicationis.h non precessit mora: vadit ad

f ¶ Teneat.no.casuz i quo no tz ipso iure excoicatiois snia: z fuit hoc statutu pp epos q stati excoicabat cu pticipib: alios dica.j.e.pnti.
g ¶ Pena.s.e.sacro.vbi puniut q admoitioe n pmissa excoicat subditos

Quia. Tria facit.pmo pmittit cstonis cam. Scdo cstone ponit priuilegiante epos ibi nos. Tertio excipit ibi: nisi.z isto vbu qa est redditiuu ronis z cae. Do.
h ¶ Quia piculosuz.z id vitadu.xli.di.gesca m.s.e.li.de elec.vbi piculum.ff.ad carbo.l.i.§.ij.q igit offm epozuz z supioru coi z generali e: z plures grauarent si illud ipediri cotigeret.id papa si ta epis q subditis p hanc cstonez voluit puideri: csistit.n.istoz officiu i chrismatis cfectioe: i frontis chrismatioe: ordinu collatione ecclia z altarium csecratione: z sic multu piculuz i suspensione ipsoz.
i ¶ Superiorib.archiepis patriarchis z primatibus.
k ¶ Officij.p hac lraz no credeba oli q cstitutio ista heret locu i penis suspesionu a bnficio: l. host.s.s.d elec.cu i cuctis: z gar.e.ti.cupietes: tm hodie n dubito q et i suspensionib a bnficio: n solu ab officio igressu ecclesie vel simib locu hz h cstitutio: hoc pbat.s.e.li.de elec.si cpromissari.§.huiusmodi: z q potuerit ee ro ibi dixi.
l ¶ Suspesiois.sec in excoicatione: q i illa puilegiati n sunt: z noluit papa eos i tm puilegiare q tolleret quo ad eos canone si qs suadete: z alios similes.
m ¶ Constitutionis.s.eo.sacro.eo.li.z.c.cum medicialis.de solu.c.ij.d elec.cu i cuctis.cu similibus.
n ¶ Snie.aliud e cstd: alid snia: vt.j.pri.c.§.caneat.si ergo papa vel legatus vel alius ferat aliqua sniaz suspedendo cfacientes hec no cprehendet episcopos.
o ¶ Madati.vbi si madat papa q oes plati z clerici soluat tata pecunia suspededo no soluetes ifra terminu assignatu.p tales ergo cstitutiões sentetias z mandata epi no cprehendunt: neglecta.n.huiusmodi maiora videtur q spaliter n designant.ff.de iniu.Ite apud labeone.§.hoc edictuz.
p ¶ Ipsis costitutione snia vel madato.
q ¶ De epis.no.q caute puto remota littera q oliz h erat q sic dicebat de episcopis z eoz superioribus expressa zc.per qua dicebat host.q licet i sententia diceret de episcopis: q non comprehendebant archiepiscopi: plus dicebat q si dicebat de episcopis z superioribus: nomine superioruz itelli

ecclesia: iuenit clericos solicitos circa horas: ⊅ nõ intercessit culpa. vel iuenit clericos bene continẽtes: excõmunicat eos: quia nõ seruant continẽtiã hic nõ precessit offensa. a ¶ Causa. pone exemplũ. ⁊. de testa. cõstitutis: sed ibi precesserat offensa pro parte. sed potest poni i executoribus q excõmunicãt cõferẽtes bñficia: qz piudicari posset ei qui vz acceptare fm formã vecre. de concess. preben. qz cunctis.

b ¶ Collegiuz. an vniuersitas vel collegium possint accusari ⊅ crimie no. rii. q. ij. episcopus qui mancipium. ⁊ supra de simo. c. dilectus. ij.

c ¶ Penitus. per hanc litteraz vicunt quidaz q̃ non tenet sententia: ⁊ pōt cẽ ratio: qz vniuersitas vel collegium non est materia capax ad recipiendum talẽ sententiam. Ber. contra dicens q̃ si sentẽtia fuit lata bene tenet ⁊ hoc est tutius.

d ¶ Irretiri. intelligas quo ad ecclesiam: secus quo ad deuz cuius opinio nec fallit nec fallitur de sen. ex. a nobis. ij.

e ¶ Culpabiles. sicut prelatus vel consules ⁊ huiusmodi maiores: vt. ⁊. de simo. dilect⁹.

O Flecto ¶ Primo ponit allegationem ⁊ conclusionem generalem. ex qua secũdo infert specialem ibi: ⁊ quoniam quam in tertia fortificat p argumentum a minori ibi. Et quidem Do.

f ¶ Decano. decanus iste de cõsuetudine vel priuilegio habebat ordinariam vel saltem potestatẽ fulminandi censuram ⁊ concor. ⁊. de ap. dilectus. ⊅ ordi. irrefragabili. §. excessus. ⁊. de ver. sig. ex parte. i. alias sec⁹ de his que fi. a maiori par. ca. ⁊ statuit de hoc supra de offi. ordi cum ab ecclesiarum.

g ¶ Alim ni. ⁊. de homi. significasti. ij. vbi sunt hec verba. ⁊ ibi de hoc in. glo. magna q̃ posset hic repeti: ⁊ vniuersalis pro positio omnes leges restringit ad particulares: ac si diceret: q̃dam leges ⁊ quedam. iura. s. ⊅ hac materia loquentia. Ber.

h ¶ Predictus. in parte decisa sub illo infra.

i ¶ Bonis. ergo licet defendere non solum personã sed bona tamen pro defensione bonorum non licet sic seuire sicut pro defensione persone. ⁊. de homi. c. ij. ibi te tuaqz eo. ti. suscepim⁹ ⁊ dic vt eodẽ ti. significasti. ij. ⁊ tritij. q. i. §. i. ⁊. q. iij. in prin.

k ¶ Occupare. vt non sit geminatio verboz: spoliare referat ad mobilia: occupare ad immobilia.

l ¶ Supiusin parte decisa.

m ¶ Nimiã. respectu tẽporalis potẽtie ipsi⁹ decani: nam potentioribꝰ pares cẽ non possumus. ff. ⊅ alie. mu. iu. cã fac. l. iij.

n ¶ Ecclesiastico. dicit ambro. ⁊ ex nimia humilitate loquitur q̃ arma sua sunt lachryme. tritij. q. vlti. conuenior. gladius autem hic continet quod cẽsura. supra ⊅ verborum significatione querenti.

o ¶ Propter hoc. s. quia temporalis defensio sibi non aderat.

p ¶ Munimine. no. q̃ non loquitur hic de prelato qui vlciscitur: qõ vtruz facere possit no. ⁊. de maledi. c. i. ij. q. vij. si quis erga: sed solũ de eo q se defendit.

q ¶ Prouocatus. i. turbatus vel cõmotus: ad idẽ supra de offi. dele. suspitiõis. aliter sumitur supra de ap. cum sit romana.

r ¶ Eisdem. contra tales prodita est pena per constitutionem. ⁊. c. qcũqz. qa excõmunicati sunt ipso iure: nisi infra octo dies restituant: vt ibi.

s ¶ Vicino. ergo quilibet tenetur vicinum suum ⁊ amicum suum defendere: vt tritij. q. iij. non inferenda: ⁊. c. fortitudo. lxxxiij. dist. error. ⁊. ⁊. ⁊. co. quante. vbi de

rit: qbus merito ad iniũgendã satisfactionez huiusmodi: ⁊ taliter phibenda similia inducant: aut alia rõnabilis quã in ipis sententijs exprimãt causa[a] subsit. ¶ In vniuersitatez vel collegiuz[b] pferri excommũicationis sniaz penitus[c] phibemus volentes aiarũ piculũ vitare qõ ex inde sequi posset: cũ nõnunquã cõtingeret innocios huiusmodi snia irretiri[d]: sed in illos dũtaxat de collegio vel vniuersitate: quos culpabiles[e] esse cõstiterit pmulgetur.

I Dem in eodem.

¶ Prelatus ꝓtra potentiã tpalez ẽt spirituali gladio. s. ecclesiastica cẽsura se tueri potest. b. d. Jo. and.

O Flecto filio decano[f] aurelianẽsi ⁊ ifra. Preterea cũ oẽs leges oiaqz iura vim[g] vi repellere cũctisqz sese defensare pmittãt: licuit vtiqz ipsi decano si predictus[h] baliuus cũ bonis[i] suis mundanis iniuriose spoliare: vel ea violenter occupare[k] presumpserit: vt superius[l] est expressũ: ꝓtra illius violentã iniuriã se tueri. ¶ Et qm̃ aduersus ei⁹ nimiã[m] potẽtiaz sufficiens tpalis ⊅ fensio sibi forte nõ aderat: potuit se ẽt. spũaliter gladio videlz vtẽdo ecclesiastico[n] defensare: ac recurrẽ. p pter[o] hoc ad arma spiritualia: q̃ sũt ecclesie ppria: ⁊ p suo munimine[p] illis vti pſertim cũ dictus baliu⁹ p⁹latas in eũ ab eodẽ decano ex alijs causis excõicationis sentẽtias: sicut idẽ decanus asseruit ipz tãquaz ex inde prouocat[q]: sententijs ipis cõtẽptis bonis spoliasset eisdem[r]: ⁊ p pter hoc postmodũ ipse decan⁹ sententiaz tulerit iterdicti: tãquã spirituali se mucrõe defendens cõtra illius iniuriã ⁊ violentiam sibi ab eodem occasione ꝑdictaruz sniarũ ⁊ in ipsarũ contemptum illatã. ¶ Et quidem cum liceat cuilibet suo vicino[s] vel primo pro repellenda ipi⁹ iniuria suuz impartiri auxiliũ imo si potest ⁊ negligit: videat iniuriantez fauere: ac eẽ particeps ei⁹ culpe licuit profecto ipsi decano proprio sibimet[t] subuenire subsidio: ⁊ suaz met temporalem iniuriaz sua pro-

hoc multo ergo fortius seipsum: vt sequitur.

t ¶ Sibimet. quia ordinata charitas a se incipit. xxiij. q. v. si nõ licet: sed videtur q̃ hoc nõ licuerit isti decano: excessit enim moderamen inculpate tutele quod facere nõ debuit. ⁊. de resti. spolia. olim. i. ⁊. eo. si vero. ⁊ de homi. significasti. ij. ad fi. maior enim est pena spiritualis. que ligat aiam q̃ temporalis que ligat corpus sicut anima preciosior est corpore. xij. q. i. precipimus ad idẽ. xi. q. iij. nemo. xxiij. q. iij. corripiant: ⁊ hec forte fuit dubitatio decre. sed papa hic approbat hanc defensionem ⁊ ita quocunqz modo licitũ est se defendere dũmodo corporalis lesio non inferatur: maxime quia huiusmodi sententie sunt medicinales. ⁊ supra eo. c. i. ij. q. i. mlti. ⁊. xxiij. q. iij. notandũ in fine.

u ¶ Utrũqz. ergo vuplici defensione pōt qs vti. ⁊. de re. iu. nullus pluribus: cum suis concor.

x ¶ Suffragari. xxiij. q. v. pdest. supra de offi. or. c. i. tamen videtur q̃ temporali gladio vti nõ potuerit quia post aduentum christi fuerunt gladij. ⁊ potestates diuise. r. vi. quoniam. xcvi. dis. cũ ad verũ. dic illud verum de executione gladij temporalis in modum iusticie: sed hic loquitur de executione ipsius gladij non in modum iusticie sed defensionis: quo gladio cuilibet priuato licet vti primo non nisi iudici: ⁊ sic non ob.

y O Venerabilibus. rothomagẽsi: idem in alijs archiepiscopis supra eodem libro de penis romana. de offic. or. romana. in fi.

z ¶ Suditis. ergo inferiores epis bene possunt excõicare: qõ dic vt. ij. q. i. nemo. ⁊. de offi. ordi. cuz ab ecclesiarum.

a ¶ Impartiri: nisi hoc habeat de consuetudine supra eodem romana. i. responso. in fine.

? ¶ Prouocatuz. seruato tm̃ eo qõ hẽs. j. §. sz si ex cã. ⁊. § sequenti.

x ¶ De pte aduersa. nõ dicit de iudice: qz tũc sec⁹ vt patet per sequentia.

a ¶ Appellationis. si. n. appellasset. archiepiscopus tũc esset competens iuder: est enim vnus de casib⁹ in quo iurisdictionẽ habet ī subditos suffraganeoz. no. ⁊. de offi. ordi. pastoralis.

b ¶ Ipsis. archiepiscopo vel officiali eius.

c ¶ Pena. ⁊. eo. li. sacro. ⁊. c. cum medicinalis.

d ¶ Debent cũ. qz tũc archieps est ꝓpetẽs iuder. s. rei: ⁊ sic vna via pmittitur qõ alia prohibet: qõ dic vt. j. de re. iu. cũ quid.

e ¶ Pro alio. secus enim si ex officio: vt patet in pror. §.

f ¶ Defensione. vt. ⁊. c. pri. ⁊ est similis distin. ⁊. de apel. cũ speciali.

g ¶ Cãm suã. ⁊ aĩ ola ille absoluet. j. §. ij. nisi in casu ibi posito.

¶ Porro. Archieps ī casibus in qbus iurisdictionẽ hz aĩ cognitionem. cãe absoluit excõicati ad petitionẽ partis vel ex officio nisi vicat excõicat⁹ pro manifesta offensa ⁊ cõtumacia: ⁊ cõtumacie presumpte mãifeste ponit exempla. h. d. vsqz ad. §. sed si. Jo. an.

pria spirituali defensione tueri: sicqz vtrũqz quodãmodo gladiuz ⁊ tpalem ⁊ ecclesiasticũ alterũ videlz altero adiuuare: ⁊ maxime quia hi duo gladij cõsueuerũt exigente necessitate sibi adinuicez suffragari[x] ⁊ iuuamẽ alterius subuẽtione mutua frequentius exerceri. I Dem.

¶ Excõicatos a subditis suffraganeorum archiepi nõ possunt absoluere: sed excõicatos a suffraganeis vel officialibus bene: si ad eos appellatum fuerit. b. d. Jo. and.

O Venerabilib⁹[y] ⁊ infra. Ceterũ rothomagẽsi archiepo: vel ei⁹ officiali nõ lz excõicatis ab archidiaconis vel alijs subditis[z] suffraganeorũ ipsius archiepi: cuz nec excõicantiũ nec excõicatoruz sint ⁊ iudices absolutiõis bñficiũ iptiri[a] excõicatos ãt ab ipsis suffraganeis vt eorũ officialib⁹ pñt absoluere. si ab ipsis litigantib⁹ ad eos fuerit ꝓuocatũ[?]. Neutra vero ptiũ appellãte si qua ipsaz p archiepz vel eius officialẽ ab excommunicatione cõtra eã lata pro reliqua postulet se absolui: vel als coraz eis de pte[x] aduersa querimoniaz sine appellationis[a] iterpositione ⊅ponat nõ ẽ i ⊅ ab ipsis[b] cũ sui nõ sint iudices audienda. Sz si excommunicat⁹ ⊅ponat apõ eos ⊅ suffraganeo: vt īponat ei pena[c] pro suo ĩteresse super iniuria excommunicatione querelaz audire vtique debent[d] eum: secus autez si conqueratur de ipso vt relaxetur huiusmodi sententia contra se ab eo pro alio[e] promulgata: quoniam tueri hanc causam non ad ipsum suffraganeum sed ad eum pro quo est sententia lata spectat. Attamen si suffraganeus vel extra iudicium pro suorum defensione[f] iuriuz: vel etiam in iudicio ex suo procedens officio inquirendo videlicet vel simile quid agendo aliquem excommunicet: in hoc casu cõueniendus est ipse suffraganeus coram archiepiscopo vel eius officiali: quia ipsi us interest defendere causam suã[g].

¶ Porro archieps vel ei⁹ officiales excommũicatos a suffraganeis

a ¶ Formam. s. eo cum desideres.

b ¶ Appellatum. post diffinitiuam sententiaz ⁊ post excõmunicationem: ⁊ hic terminari puto dubitabilem qõnem: qua queritur ex decre. non solum an appellatio interposita post diffinitiuam ifra decem dies reuocet p modum attentati excõmunicationem medio tempore inter sniam ⁊ appellationem latam: sicut reuocat alia attentata: ⁊ per istam litteram est dicendum ꝙ non: immo est necessaria absolutio: de tali enim sententia loquitur iste. §. ⁊ ꝙ ita sit verum patet qꝛ excommunicatio aut statim valet aut statim non valet: sed pone ꝙ post latam diffinitiuã sententiam infra decem dies iudex excõmunicat partem non parentez: postea illa pars non appellat: non est dubium ꝙ bene ligat sententia: specialiter ergo sit in illa ꝙ p appellationem sequentem non annulletur licet male fecerit iudex exequendo ifra decem dies: ⁊ excõmunicãdũ: cum tolleret illi beneficiuz iuris. s. appellandi: quod esse non debet. j. de regu. iur. in dultum: alij dicunt hoc esse imutatũ p decre. nõ solum: que est posterior quod non credo ratione predicta.

c ¶ Casibus. quos vide. s. e. li. de appel. romana. §. si aũt.

d ¶ Innodauit. s. e. solet: ⁊ dabitur terminus octo dierum ad hoc probandum vt ibi.

e ¶ Idez ẽ. s. ꝙ primitus dz absolui: vt dꝯ in fi.

f ¶ Captus: sic. s. de pigno. c. significante: ⁊ ꝙ dicit captus ĩtelligere possumus etiam a priuato: qꝛ ex quo venire non potuit non fuit contumax ergo nec excõicãdus. xi. q. iij. nemo epoꝛ: sed quo ad restitutionem expensarum bene distinguitur an a iudice an a priuato captꝰ fuerit: vt in primo casu non cõdẽnetur ad expensas secundo sic: qꝛ hz regressum contra illum priuatũ capiẽtez. ff. si qs cau. l. ij. in fi. ⁊. l. iij. ⁊. intelligas captus non sui p curatione ⁊ dolo: vt in dicta. l. tj. ad fi.

g ¶ Impedimẽto. puta valitudiñe: tempestate: ui fluminum: multa ipedimenta videre potes. ff. si quis cau. l. tj. ⁊. iiij. ⁊ quod dicit de impedimẽto. idem dic si alia rõnabilis causa preter ipedimẽtum subesset: puta qꝛ pbabiliter credebat terminum prorogatum. s. de in inte. resti. ex lfis.

h ¶ In iudicio. quasi si extra iudicium hoc direꝛit secus: sicut nec nocet cõfessio extra iudicium facta: qõ dic vt. s. de cõfes. semp anteqz audire causaz incipiãt in casib⁹ in qbus eis iurisditio competit iurta ecclesie formam[a] oñt absoluere: vtpote si post diffinitiuam fuerit excõicationis snia, pmulgata ⁊ ad eos fuerit appellatuz[b] exceptis casib⁹[c] ĩ qbus iura, pbibẽt post sententiam appellare. Similiter si suffraganeus extra iudicium excõicet aliquẽ pro ei⁹ offensa: vel, p sui õfẽsiõe iuris: ⁊ sup hoc querimoniam ille, pponat: ⁊ ẽ ille pmit⁹ iurta formã ecclie absoluendus: nisi suffraganeus, pbaturum se offerat: q⁹, p manifesta offensa excõicatiõis cuz viculo innodauit[d] ¶ Idẽ est[e] ẽt si quẽqz, p psumpta ꝛtumacia vz qꝛ citatus prefixo sibi termino non cõparuit excõicatiõe ꝛstrigat: qꝛ si sic ligatus, pposita querimonia petit ab archiepo se absolui: siue quando suffraganeus ex suo, pcessit officio: siue qñ est ad ipm archiepz asi diffinitiuam sniaz appellatuz: ⁊ ab aduersario, pponat q⁹ absoluẽd⁹ ñ sit: nec pandi ei õbeat iudicij aditꝰ: nisi prius expensas restituat: ⁊ iudicio sisti exhibeat cautionẽ: ipseqz respondeat q⁹ recte ꝛtumax reputari nõ dz, p eo q⁹ in itinere captꝰ[f] vl ẽt alio impedimento[g] detentus in termino comparere nequiuit: tũc, pti nus sibi iurta formam ecclesie bñficiũ debet absolutiõis ipẽdi. ¶ Secus autem si se contumacẽ confitea tur: vel als de cõtumacia sua ꝛstet qꝛ forte predixerat in iudicio[h] q⁹ minime cõpareret: tunc enim cuz manifesta sit ꝛtumacia: ⁊ manifesta reputetur offensa[i] non ẽ ei nisi primo expensarum satisfactione: ac de stãdo iudicio cautiõe pstita absolutio ipendẽda. ¶ Et hoc ipsuz est in similib⁹ obseruãdũ: sicut si aliqs ad certũ locũ citetur. ⁊ ille, pponat ipz non esse sibi tutũ[k] ⁊ iudex postea in eũ qꝛ nõ, pbauit hoc: nec comparuit: sniaz excõicationis, pmulget: nã tũc si excõicatus ipse ad superiorez appellet ⁊ ãte oia se ab eo petat absolui: cũ, pbare coꝛã eo velit ipsum locum non existere sibi tutum[l] i hoc est proculdubio audiendus cũ presumpta solũmõ eiꝰ contumacia videat: sed si iudex, pnunciasset locũ illum esse idoneũ ⁊ securũ: ⁊ ille nõ cõpuisset: ac ideo excõicasset eũdez ipse postmodũ sup hoc nisi post latam interlocutoriam infra decendium prouocasset: nullatenus audiri debet. ¶ Sz si ex causa legitia seu probabili quis appellet: puta quia locus non est tutus: ⁊ post appellationem huiusmodi excommunicatione ligetur: ac deide constet superiori q⁹ ad ipsum ex tali causa extitit prouocatum nõ tamen illico[m] pronunciare debet excommunicatiõis sententiam fore nullam: sed potest eam ad cautelam iurta formam ecclesie relaxare. ¶ Sane si certũ est excommunicationis sententiam esse iustam: veluti cum, ppter manifestum excessum est in aliquem, pmulgata: superior iudex nisi periculuz sit in mora excõicatum ad excommunicatorem prorsus remittere õbet: nec[n] debet eum absoluere nisi excommunicator requisit⁹ malitiose illi absolutionis beneficiuz deneget exhibere[o] ¶ Si vero ꝛstet huiusmodi sententiam esse iniustam: nequaquam remittendus est ad suum excommunicatorez excommunicatus: sed debet sine difficultate aliqua mor absolui. ¶ Quod si dubitetur vtrum iusta sit vel iniusta: superior nisi excommunicatori deferat relaxare iurta formam ecclesie potest illam: quanquam honestius ⁊ conuenientius agat si ei õferat ĩ hoc casu. ¶ Tibi autem superiori competit[p] de excommũicatione. cognoscere: asolutio seu relaxatio quam ipse fecerit tenet: licet forsan sit iniusta: quoniam ⁊ si contra ius litigatoris: non tamen contra ius constitutionis[q] absoluit.

¶ Deniqz a subditis suffraganei emendas pecuniarias potest archiepiscopus fm consuetudinem regionis exigere in casib⁹ in quibus ei licet eos excommunicationis viculo innodare[r]. ¶ Potest quoqz archiepz beneficiũ absolutionis iurta formam ecclie nõnũquã impendere ad cautelam: vtpote si asserit in excõmunicationis snia intollerabilẽ[s] errorem fuisse patenter expressum: idest aliqd sub vi precepti vel mandati aperte ĩ ea cõtineri: qõ cõmuniter vel in suo gñe ẽ peccatum veluti si dicat forte aliqs se a suffraganeo excommunicatũ fuisse, p eo q⁹ elemosynaz pauperi tribuebat: vel quia faciebat aliqd aliõ qõ ĩ se bonũ est: aut quia non operabatur id quod suo actu illicitum est ⁊ prauum: ⁊ suffraganeus ipse asserat: q⁹ pro digna ⁊ rationabili cã: vel, p cõseruanda vel exequẽda iusticia[t] hoc illi prohibuisset: vel ẽt iniunxisset: nam tũc archiepiscopus ad cautelam absoluere[v] potest eum.

¶ Similiter[x] si aliquis, pponat se aĩ diffinitiuã sententiam ĩ iudicio: vel extra post appellationez ex causa legitima iterpositam vinculo excõmunicationis astrictũ: potest archiepz postquaz[y] sibi de hoc constiterit. c. vl. vnde p hoc videt ꝙ si nuncio citãti dixerit se nolle venire: ⁊ nũcius sic retulerit non propterea dicatur vera contumacia: ⁊ facit qõ dixi. s. de cõfes. c. ij.

i ¶ Offensa. s. de ver. sig. ex parte. ⁊. c. cum olim.

k ¶ Tutũ. iusta erat expectatio si vera fuisset. s. de appel. ex pte. s. e. lib. de priui. cum persone. cum si.

l ¶ Decendiuz. sic. s. de electi. cũ dilec. ad fi. trãsit igitur interlocutoria in rem iudicatam si ifra decem dies nõ fuerit appellatũ quo ad partem sz nõ quo ad iudicem qõ dic. vt. s. de appel. cũ cessante. Jo.

¶ Sed si. Iste. §. cum pe. ⁊ vltimo. b. d. excõicatõ lata post appellationẽ interpositaz ex cã pbabili nõ statim pronunciãt nulla sed fieri põt relaxatio ad cautelaz ẽt antequã incipiat de veritate cognoscere cause. Idez si dicãt lata p itollerabilẽ errorem ⁊ in Jrium error ille, pbabiliter defendatur. Jo. an.

m ¶ Illico. ante enim ꝙ de nullitate, pnũciet: oportet ꝙ doceatur de veritate cause appellationis: nec sufficit ad hoc, pnunciãdum ꝙ ostendat se ex causa legitima appellasse: ad idem. s. de appel. interposita in prin.

¶ Sane. Si certũ est excõicationem esse iustam fit remissio: si certum est eã iiustam remissio non fiet: si est dubiũ fieri põt relaxatio: sed honestius est remittere: tenet mã relaxatio vbi archiepz est iudex lz non fiat remissio. b. d. Jo. an.

n ¶ Nec dz. tñ si absoluerit tenet absolutio: vt. j. §. tibi aũt.

o ¶ Exhibere. s. e. p tuas. s. de of. dele. cum contingat. ⁊. c. prudentiam.

p ¶ Cõpetit. si igit ei nõ cõpeteret: nõ tenet absolutio pp defectuz iurisditiõis: vbi competit tenet: lz iniusta: sicut ⁊ iniusta excõicatio. xi. q. iij. c. i. par. n. ius vsis esse voluit lig.: adi ⁊ absoluendi: de pe. di. i. verbum.

q ¶ Constitutiõis. ad idem. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊. s. ó re iudi. cum inter.

¶ Deniqz. Archiepz ĩ casibus in quibus excõicare potest si consuetudo hz emendas pecuniaz exigere põt. b. d.

r ¶ Innodare. excõicatio. n. nõ est pena sed medicina ꝯdaz. s. e. c. i. ãte ergo ꝙ excõicet p satisfactione delicti ⁊ in absolutione vel post: penã pecuniariã imponere poterit: ⁊ facit ad ea q̃ no. s. de penis. lz. Jo. an.

s ¶ Intollerabilẽ. xi. q. iij. si is qui preest: ⁊ quõ hoc intelligãt: vide. s. e. per tuas.

t ¶ Iusticia. sicut si precepisset vt holez peuteret: ⁊ dicit se hoc fecisse, p exequenda iusticia vel propter delictũ suũ, pbiuerat eum dare elemosynam: sicut ẽt iterdum ob hoc qs, pbibetur ab oblationibus. xvij. q. iiij. c. miror vl pp delictũ illius q elemosynam tribuere volebat: qꝛ vti illius panis esuriẽti tollit ꝙ ꝛc. v. q. v. non omnis.

u ¶ Absoluere. als vbi ita replicaret: denunciaret sniam illã nullã. s. eo. p tuas

x ¶ Similiter. qõ hic dicit vide rat. s. e. §. sed si ex causa.

y ¶ Postꝯ. de hoc no. ꝙ necesse est pꝰ cõstare appellatuz

quando fieret habet relaxatio ad cautelã de excõicatiõe que dr lata post: ꝛ p hoc iam obtinui in cã qua petebaẽ absolutio ad cautelã excõicatiõis. que dicebaẽ lata post ap. legitimam: ꝛ eodẽ die lata fuerat excõicatio ꝛ interposita appellatio: nec apparebat que primo: dicebant enim ꝙ petens hoc necesse habebat probare. s. ꝙ prius appellatum fuerat. sꝫ non habebat necesse probare veritatem cause: qꝛ illa pbata nõ absolueret ad cautelam: imo pronunciaret nulla snia. s. eo. p tuas de of. dele. cũ ꝯtingat: ꝛ ita ẽ vex per hãc lrãꝫ tũc ergo iudex appellationis absoluit ad cautelam: qñ cõstat ꝙ post appellationẽ lata est snia excõicationis nec ad huc constat de veritate cause.

a ¶ Priusquã icipiat: plus ergo ptãis hñt in hac absolutiõe ad cautelã ꝙ in ĩhibitiõe quam facere nõ pñt: nisi prius icipiãt cognoscere de veritate cãe ap. interposite ante diffinitiuaꝫ quod dic vt. s. e. li. de ap. romana. §. ꝙ si.

DEcernimus Commode non diuiditur fm Jo. an. Sed decernit q sint cogẽdi qua pena per ques qua forma ꝛ ad qd ꝛ hoc trimẽbre est.

b ¶ Decernimus. seculares: certũ est ꝙ ptãs secularis minor ẽ ecclesiastica. s. de ma. ꝛ obe. solite: ꝛ ei subest: vt ibi: ꝛ. xcvi. di. duo sũt: ꝛ ideo cẽsura ecclesiastica coerceri põt: vt seqtur. Et qd cõtinet noĩe cẽsure: habet. s. de ver. sig. querẽti. ꝛ cõcor. ad hãc dcre. s. e. li. de fo. cõpe. c. ii. ꝛ de inui. lꝫ. s. de excep. c. ij.

c ¶ Canonicam. xxiiij. q. iij. de illicita. xij. q. ij. ca. indigne. s. de sen. ex. sacro: ꝛ illa recte dicitur canonica: de qua cauet. j. c. proxi. ij. rñ.

terit: etiam priusquam[a] incipiat de veritate cause appellatiõis cognoscere: absolutionis illi beneficiũ ad cautelam iuxta formã ecclesie impꝫtiri.

Alexander quartus

¶ Iudex ecclesiasticus compellit laicuꝫ repellere excõmunicatos ab actibus iudiciarijs ei probibitis. h. dicit Jo. and.

DEcernimus vt iudices seculares[b] per censuram ecclesiasticaꝫ ab ecclesiasticis iudicibꝰ canonica[c] monitiõe premissa repellere excõicatos ab agẽdo[d] patrocinãdo[e] ꝛ testificando[f] in suis curijs ꝛ iudicijs compellantur.

GRegorius. x. in cõcilio generali lugdunensi.

¶ Non valet excõicatio lata ĩ participãtes: nisi fuerint moniti nominatiꝫ: ꝛ canonica monitio dicitur q̃ habet dierum interualla nisi necessitas facti aliud suadeat: hoc dicit Jo. and.

COnstitutionem felicis recordatiõis Innocentij[g] pape. iiij. predecessoris nostri: que probibet participantes excommunicatis ea participatione[h]: que solam minorem[i] excõmũicationem inducit monitiõe canonica nõ premissa maiori excõmunicatiõe ligari: decernẽs promulgatã aliter excõicatiõis sententiam non tenere[k]: ad tollenduꝫ omnem ambiguitatis scrupulum[l] declarantes decernimꝰ: ita demuꝫ esse monitionem canonicã in hoc[m] casu: si alijs rite seruatis[n] eos q monentur exprimat nominatim[o].

¶ Statuimus[p] quoqꝫ ut inter monitiones: quas ut canonice promulgetur excõicatiõis snĩa statuũt iura premitti iudices siue monitionibꝰ tribus vtantur: siue vna[q] pro omnibus obseruent aliquorum dieruꝫ ꝯpetentia[r] interualla. Nisi facti necessitas[s] aliter ea suaserit moderanda.

IDem in eodeꝫ.

¶ Relaxatio ad cautelã in generali interdicto nõ hꝫ locũ. h. d. Do.

PResenti[t] generali declaramꝰ edicto: beneficiũ relaxationis

d ¶ Agendo: ꝛ conueniendo: qꝛ sicut nec agere: sic nec cõuenire põt. s. de excep. cum inter priorem: a defendẽdo nõ repellitur: vt. s. de iudi. intelleximꝰ: rõ ibi pꝫ: ꝛ qd de impetrando: vidisti. s. eo. lib. de rescriptis. c. primo.

e ¶ Patrocinãdo: ecclesia ergo priuat aliquẽ interdũ ppetuo interdũ ad tps offõ postulandi ꝛ concor. s. de her. si aduersus. ꝛ. c. excõicamus. §. credẽtes. s. eo. lib. de penis fel. ris. §. qd si qs: ad finem. ꝛ procedit hoc ẽt interduꝫ ex alieno delicto vt ibi: ꝛ sunt isti partim de primo ordine non postulãtium: qꝛ ẽt pro se postulare non pñt in agẽdo: de quo dic vt. iij. q. iij. §. tria. Est aũt postulare desiderium suũ vl amici sui in iure apud euꝫ q iurisditioni preest exponere: vel alterius desiderio ꝯdicere vt ibi. ꝛ. ff. de postu. l. i. ꝛ intellige hãc nõ solũ in aduocato: sed ẽt in ꝓcuratore. s. de pba. post cessionẽ. si. n. nõ auditur p se: multominus ꝓ alio. iiii. q. vi. oĩbus. ad hoc. s. e. dilecto.

f ¶ Testificãdo: excõicatus ergo maiori ĩtelligas testificari nõ põt. s. de testi. veniens. ii. in fi. vnde si dicatur excõicationis snĩa nulla: in defectuꝫ pbationũ consueuerũt absolui ad cautelã: vt ibi vides ꝙ nõ potest testificari: sed nunqd excõicatꝰ poterit testari: de hoc p Inno. de do. ꝛ cõtu. veritatis: p hostiẽ. de excep. pia. per gar. de vsur. ꝙꝙ. p guil. in spe. de istru. edi. §. compendiose. circa prin. ꝛ vr ꝙ lꝫ ista iudicialia ꝓhibeant. extraiudicialia non: sicut. s. e. solet. ad fi. fm hostiẽ. ꝛ gar. testari nõ põt: qꝛ separatus ẽ a cõione ecclesie: ꝛ separato a cõione ecclesie: omne beneficiuꝫ ex legibus descendens ĩterdicitur: ꝛ guil. sequẽs Inno. ꝛ pe. ꝛ samp. tenet. s. de excep. pia. ꝙ potest testari. ꝛ pe. de vndalla tenuit opi. hosti. ꝛ gar. ꝛ hoc ꝓpter periculũ cõionis cum excõicato: cui cõicãdum nõ est: ꝛ denegatur: in auẽ de priuile. do. her. mu. nõ prestan. §. antepe. ꝛ actus legitimi eis interdicũtur. vt hic ꝛ est similis fm eos deportato: qui est intestabilis. ff. de testa. eius cui. §. i. ar. pro ꝛ contra. s. de her. excõicamus. §. credentes. Quid dices de tabellionatu: nunqd instrumentum cõfectuꝫ per excõicatum valet. videtur valere: argu. predi. §. credentes vbi dr de excõicato: ꝙ si satisfacere cõtempserit ĩfra annum: extunc instrumenta per ipsum confecta non valent: ergo a contrario: prius idest ante annum confecta valebant: lꝫ esset excõicatus. alij cõtra pro qbus optime. iij. q. iiij. nullus ibi nullus anathematizatox suscipiatur: nec a quoquã credantur: que ab eisdicũtur vel conscribũtur. s. eo. nouerit. alij vt hostien. ꝛ guil dicunt ꝙ quandiu eiꝰ excommunicatio est occulta: valet instrumentum ab eo confectum: vel si sit manifesta: nec potest probari: arg. ff. de. offi. presi barbarius: iij. q. vij. §. tria. C. de testa. l. i. s. de re iudi. ad probandũ. de excep. pia. §. si vero. secus si sit notorie: de excep. exceptionem de cohoa. cle. ꝛ mu. vestra. sicut enim ibi notorius concubinarius suspensus est quo ad se: ꝛ quo ad alios. ita notorie excõmunicatus tabellio. ꝛ pretor publice nunciatus repellitur etiam ab extraiudicialibus. j. eo. licet Jo. an.

COnstitutionem Sunt due ptes. Prima declarat ꝯstõnem ĩno. Scõa ibi statuimus dat formam monitionũ ꝛ vnũ casuꝫ excipit ibi: nisi. Do.

g ¶ Innocentij. s. e. statuimus.

h ¶ Participatione. denotat ꝙ est quedã participatio que inducit maiorem. s. que in crimine sit. s. e. si concubine ꝛ. c. nuper est alia que inducit minorem: vt cũ quis participat scienter excõicato maiori in locutione: osculo: mẽsa ꝛ similibus ꝛ ab hac excipiunẽ certe psone: vxor filius seruus ꝛ alij: de quibꝰ. xi. q. iij. quoniã multos. s. eodem ꝙ in dubijs: ꝛ. c. seq. ꝛ fm guil. ꝛ gar. incurrit quis minorem excõicationẽ mittendo nunciũ vel lrãꝫ excõicato. ac si ille psonaliter loqueretur ad hoc. s. e. li. de cle. vbi periculũ. §. nulli. ipse. n. loqui vr nunciuꝫ mittendo vel lrãs. ff. de consti. pecu. l. ꝛ lꝫ.

i ¶ Minorem. de ipsius effectu. habet. iij. q. iiij. engeltrudã. s. de exceptio. a nobis. Jo. an.

k ¶ Non tenere. idẽ in suspensione ꝛ interdicto. j. eo. statutum.

l ¶ Scrupulum. h. d. qꝛ ante istam ꝯstõnem si iudex monebat in genere ꝙ nullus cõmunicaret: dicebant qdã talem monitionem canonicaꝫ: alij ꝯ: quod dubium est constitutio declarat.

m ¶ In hoc casu. s. quando propter participationẽ vult participantes excõicare maiori.

n ¶ Seruatis. s. ꝙ ĩseratur cã super qua fit monitio: ꝛ ꝙ sint presentes p quos possit probari: ꝛ ꝙ sint ibi interualla. s. eo. sacro. ꝛ. j. eo. c.

o ¶ Noiatiꝫ. s. proprijs noibꝰ expressis vel alijs ĩdubitabilibus circũstantijs que habebant vicem ꝓprij noĩs. ff. si cer. pe. l. certũ. s. de testi. lꝫ. ij. s. eo. li. eo. ti. c. ij. Idem si dicat moneo filiuꝫ. p. cũ ille vnicum filiuꝫ hẽat. ff. de lib. ꝛ posthu. l. ij. ꝛ insti. de exher. liberox. §. nominatum. secus si duos hẽt: qꝛ tunc neuter cox monitus vr: vt ibi. Dicunt tñ qdam ꝙ hec decre. locum hꝫ qñ singulares ꝛ noiate psone excõiant: qꝛ tunc requiritur monitio spãlis: si aũt generaliter ferret snĩa tunc dicunt sufficere generalẽ: ꝛ sic adhuc remaneãt antiqua iura: sed tutius est dicere ꝙ hodie in genere excõicatio ĩ participantes ferri non potest. ꝛ sic sit sublatuꝫ qd dr. s. eo. qd in dubijs in fi. Sed valebit ne monitio: si iudex generaliter monet oẽs de collegio vel vniuersitate: ꝛ videẽ ꝙ sic qꝛ tñ valet generalis monitio quo ad oĩa: quantũ specialis quo ad quedam. ff. de admi. tuto. si duo in fi. ꝛ qꝛ semper generalibus spãlia insunt: vt. ff. de reg. iur. semp in generalibus. sed ꝯtrium est verum fꝫ guil. hic p hanc ꝯstõnem ꝛ fm eum si ignorat noĩa illox de conuentu: cogat rectorem cõuentus vel vniuersitatis ad indicanduꝫ sibi illa noĩa. ff. de condi. ob turpem cau. l. iiij. §. fi.

p ¶ Statuimus. sic cõstrue. statuimꝰ quoqꝫ vt iudices siue monitionibus tribus vtanẽ: siue vna ꝓ oĩbus: obseruent aliquox diex competentia ĩterualla inter monitiones quas iura premitti faciunt: vt snĩa excõicatiõis canonice promulgetur.

q ¶ Una ꝓ oĩbus. dixit ergo iudex ĩterdũ: monemus te ꝓ pma: qua finita monet ꝓ scõa: q̃ finita monet ꝓ tertia ꝛc. Interdũ vna monitiõe facit tres sic monemus te ꝙ vsqꝫ ad diem talẽ ꝓ primo: talem pro scõo talem ꝓ tertio ꝛc. Interdũ vnaꝫ tñ dat dilationem: vt monemꝰ te ꝙ vsqꝫ ad talẽ diẽ ꝓ primo scõo ꝛ tertio pemptorio a cõione talis ꝛc. ꝛ hoc vltio casu est ĩteruallum ĩter monitionem ꝛ sniam.

r ¶ Competẽtia. hoc iudex moderabiẽ pro psonax ꝛ negotij qualitate. s. de ap. cum sit romana. de of. dele. de causis.

s ¶ Necessitas. vt qꝛ partes sunt ad rixaꝫ vel arma parate: nec cuẽãt ĩmonitiones epi. ff. de vsufruc. l. equissimum. interduꝫ. n. nec locus nec tps patiẽ plenius deliberare cõsilium. ff. de exerci. l. i. ꝛ rñ.

PResenti Quia breue aliter non diuiditur.

Presenti. declaramus: no. ꝙ qdam olim contrarium dicebant, ꝛ p eis faciebat qꝛ excõmunicatio ꝛ interdictũ paribus passibus ambulare videbantur: sed hoc. s. de appel. ad hoc quoniam. s. eo. cum medicinalis. s. eo. romana. in prin. ꝛ. c. venerabilibus. in prin. j. eo. statutum ꝛ. c. is cui cum si. vnde sicut excommunicatio potest tolli ad cautelam: vt. s. eo. solet. ꝛ. ca. venerabilibus. §. sed si. ꝛ. §. penulti. ꝛ vlti. sic de interdicto videbatur: immo multo magis: quia per interdictum plurimum puniũtur non obnoxij: sed per excommunicationem non sic. s. eodem romana in fi. vnde potius videbatur in eo ꝙ in excommunicatione subueniendũ quia etiam plures ligat: ꝛ plura bona tollit: ꝛ quia als sunt paria. j. eo. is cui. s. e. c. i. Que ergo fuit huius iuris ratio: reprobatis aliorum solutionibus: quorum quidam dixerunt sic placuit grego. que reprobatur per

hoc verbũ declaramus: alij dicerunt hoc factum vt magis timeret censura ecclesiastica: tertij ne finis vnius negocij alterius sit exordiũ. C. de fru. ⁊ lit. expen. terminato. cum hec ratione non roborentur. dic q̃ hoc statutũ est propter communionis periculum in excommunicato: ergo ad aliorum cautelam fit hec absolutio: sed in participatione interdictorum non est tantum periculum: ⁊ ideo secus: vnde etiam interdicti tẽpore quedam sacramenta ministrantur ⁊ interdum celebrantur. supra de sponsa. nõ est nobis: de pe. ⁊ remi. q̃ in te. s. e. rñ. ⁊. c. pmittimus. j. e. qñ. ⁊. c. vlti. sed cõtra. s. de appel. ad presentiam: vbi ad cautelam excommunicanti datur absolutio: vnde dic q̃ ideo aliud in excommunicatione q̃ in interdicto: qꝛ excõmunicatio est mortis eterne dãnatio: ⁊ iõ festinare debemus: vt mortuus ⁊ a christo separatus per excommũnicationem: reintegrek christo p̃ absolutionem: maiorib⁹ etiam malis debet sincera charitas subuenire. l. vi. vt constitueretur. In interdicto aũt nõ traditur quis sathane nec ẽ ibi tñ periculuz. ⁊ ideo nec tantum festinandum: ea etiam ratione: qꝛ in interdicto volunt iura vnuz pati pro reliquo: in excommunicatione secus: vt supra dixi. Preterea excõmunicatio nõ põt suspendi: nisi in totuz relaxek: ⁊ iõ in ea locuz hẽt absolutio ad cautelam: interdictũ põt suspendi: ⁊ iõ non ẽ necessaria relaxatio ad cautelam. s. de appell. ad hoc quoniam.

ad cautelam[a] quo ad interdicti sententias ĩ ciuitates castra uel quelibꝛ alia loca siue terras aliquas generaliter[b] promulgatas locum aliquatenus non habere[c].

a Cautelam. quod fit in excõicationis snia: tũc qñ dicik nulla: vt si post appellationem legitimã. secũdo si continet intolerabilem errorem. vt supra eo. venerabilibus. cum si. tertio in casu. s. e. statuimus: quarto si dicatur q̃ iudex non erat is qui tulit snĩam. de consue. c. iiij. de priui. cum olim: quinto si a iudice suo lata est: sed excõicato. xiiij. q. i. audiuimus: ⁊ c. aperte. sexto cũ quis excommunicatur a delegato: contra delegantis intentionem. s. de preben. c. vlti. septimo si ab intruso: vel a iurisditione suspenso. xij. q. ij. c. alienationes: octauo si feratur a violãte interdcñ hominis. s. de excess. prela tanta: nono vbicunqꝫ prelatus subditum excõicat ꝗ priuilegij sui tenorem. s. de pui. cum capella. ⁊. c. quanto: decimo fm quosdam quos sequor in casu. s. de excess. prela. cum ad quorumdaz. Plures ex his casibus [illegible] sub quarto. vndecimo si feratur a delegato impetrato a b excõicato in casu non premisso. s. eo. li. de rescrip. ca. i. ⁊ adde casum nouum. s. de offi. or. qꝛ pleriqꝫ.

b Generaliter. quid sit generale hẽs. s. de ver. sig. cum in partibus. Quid si feratur non generaliter in loca. sed specialiter in psona. dic q̃ bene poterit fieri relaxatio ad cautelã: argu. a cõtrario istius littere: qꝛ specialiter interdicto omnia sacramenta negantur ante absolutionem. ⁊ sic idẽ quod in excõmunicato.

c Non habere. vnde si id fiat non valebit relaxatio per hãc litteram ⁊ est si. s. de his que vi metusue causa fi. c. vno. e. li.

Utcunqꝫ Ista decre. vt dicit Jo. an. habuit breuiloquum dictatorem ita q̃ multa ipsius mẽbra vix possũt breui⁹ sũmari iõ glo. nõ summauit: tamen ipsa diuidendo põt dici vt in rubro. do.

d Quicũqꝫ. oriri potuit ex facto ẽcre. s. e. dilecto. ⁊ dic qcũqꝫ ẽt epi: nec ob. s. e. qꝛ piculosuz: qꝛ ñ loquik in sententijs excõicationis.

e Reges. ẽ ãt ordinarius regis is eps ĩ cuius diocesi delinqt vel domicilium hz. xcvi. di. si imperator. ⁊. c. duo sunt. vbi de hoc.

f Ministros. ad clericos põt referri: ⁊ sic ꝓprie sequik vbuz suspensionis.

ea non possint nisi per se. apo. absolutionis beneficium obtinere[e].

Bonifacius. viij.

Si malefactor captus a iudice laico dicit se clericum: huius rei cognitio ad iudicem ecclesiasticuz spectat: ⁊ si notorie: vel publica fama: vel cõi estimatione hẽtur pro clerico statim fit remissio: idem si prius se gerebat p̃ clerico: ⁊ modo deprehensus fuit in habitu clericali: si aũt prius se gerebat pro laico: hz modo in clericali habitu deprehensus fuerit: non fiet remissio: donec fuerit de clericatu probatum: sed interim contra eum iudex in nullo procedet. hoc dicit.

Si iudex[f] laicus malefactorem captũ detineat: ⁊ is se clericuz dicens ad curiã ecclesiasticaz petat remitti: vel curia ipsa eũ tanquã suum clericuz repetat[g]: iudice[h] illũ inficiãte clericuz: ac ob hoc minime remittenduz: dubitationis huiusmodi: an scilicet sit qui repetitur clericꝰ ad iudicẽ ecclesiasticũ[i] qꝛ de re ecclesiastica ⁊ spũali[k]: vocato tñ iudice seculari vel alio cuius interest[l] cognitio perticibit. Et si notoriuz[m] fuerit q̃ idem malefactor sit clericus q̃ huiusmodi priuilegio gaudere debeat[n]: statim absqꝫ alia cognitione: vel[o] fama publica de hoc extiterit: aut[p] ipse p̃ clerico ꝓmuniter hẽbatur[q]: incõtinenti etiaz ante cognitionez[r] de clericatu ecclesiastice curie debet reddi. Idem esse cẽsemus si reus ipse ante deprehensionem pro laico publice se non gerens deprehensus fuit in habitu clericali: tonsuraz videlicet ⁊ vestes de

g Suoꝝ ꝓsanguineoꝝ vel familiariũ: ⁊ sic no. casum in quo petiẽs ⁊ mãdãs petit laicũ excõicatus ẽ: sed idẽ. s. e. li. de elec. sciãt cũcti. ⁊ de ĩmu. eccle. quoniã.

h Grauãdi puta ne quis emat ab eis vel eis vẽdat vel his similia cõcor. s. de priuil. quanto. de ĩmu. eccle. c. vlti. eo. li.

i Occasione. quoruz ĩterest p̃ncipaliter defendere snias ipsas in iudicijs. s. e. venerabilibus. §. ij. in fi.

k Re integra. lꝛa sequens cõtradicit isti: vbi dꝛ q̃ hz res non sit integra ĩfra octo dies põt fieri emendatio: põt dici q̃ hoc locum hz in iniuria psonali illud in reali: vt in prima statim sit excõicatus: in secunda tunc qñ infra octo dies non restituerit: vel dic id quod sequik respicit tempora istius ꝓstõnis vt ñ tpe istius ꝓstõnis ptertu illius licentie aliqua erant occupata: nisi ĩfra octo dies reddank hẽat locum pena. ⁊ est si. s. ẽ re. ec. nõ alie. hoc cõsultissimo. §. laici. vbi in compulsionibus iam factis datur tempus ad reuocandum: in faciendis ipso facto imponik pena. primum verius.

l Octo dieruz. similis dilatio temporis supra de excep. pia. ⁊ supra eodem solet.

m Impensa. s. cum res nõ extet vel placet leso. si. s. eodem li. ẽ vsu. q̃ q̃. ff. ꝓmo. l. iij. §. i.

n Incurrãt. ⁊ si põs excõicati erant: modo duplici funiculo sunt ligati: quod esse potest: vt no. iij. q. iiij. engeltrudã. s. de iude. ita quorũdam.

o Eadem. s. maioris excommunicationis.

p Vlti. ⁊ sic mandãs ⁊ mãdatarius eadem pena puniunk: sic. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. quotiẽs nec excusat hic iussus maioris: qõ dic vt dixi. j. de re. iu. q̃ qs. ff. ad. l. aquiliaz liber hõ. ti.

q Alias. i. pter aliquã lñiaz sed nũqd ille tũc ratũ hñs excõicat⁹ erit: distigue. vt. j. e. cũ qs.

r Obtinere. si. ĩ incẽdiarijs ecclesiaruz: q̃ ex quo denũciati fuerũt nõ pñt absolui ab alio q̃ a papa. s. e. tua: ⁊ si papa hoc ñ expressisset: ppetuo potuisset ordinari⁹ ipz absoluek: vt. s. e. nup

Si iudex. Hic incipiunt ꝓstões bonifacij. ⁊ ista prima est expediens ⁊ vtilis valde ⁊ sepissime praticaẽ fm io. an. ⁊ diuidik in duas ptes. pma dicit q̃ ad iudicẽ ecclie ptinet cognoscere tñ pte vocata de clericatu quẽ allegat capt⁹ p̃ iudicẽ laicũ ⁊ cãm reddit. scõa ps ibi. ⁊ si notoriũ subdiuidik ĩ tres: pmo ponit tres casus in qb⁹ añ cognitionẽ fit remissio. scõo ibi idẽ addit q̃rtũ quẽ pbat triplici argumẽto legali. Tertio ibi no. sic. põit quum quo non fit remissio añ cognitionẽ. iudex tñ laicus interim non procedit vo.

s Iudex. ⁊ declarat decre. ista ea que no. inno. ⁊ hostien. s. e. vt fame.

t Repetat. sic ⁊ ciuitas repellit suũ ciuẽ. ff. de reiv̄. l. i. §. i. ff. ad munici. l. de iure: sic ⁊ petit suo ciui iusticiã fieri ⁊ violenter ablata restitui. xiiij. q. ij. dñs. sic ⁊ pꝛ repetit filiũ qõ dic vt. s. ẽ conuer. ifi. c. vl. sic ⁊ miles armate militie p̃ magistruz militũ in ciuilib⁹ ⁊ criminalib⁹ iudicaẽ. C. de iurisdi. om. iu. l. magisterie. sic ⁊ clerici coram suo iudice. s. de iudi. at si clerici. Jo. an.

u Iudice seculari q̃ malefactorem detinet.

x Ecclesiasticũ. vide qõ est. j. cognitio ptinebit.

y Spũali ẽ q̃ nec p̃ncipaliter nec ĩcidẽter hz secularis iudex se ĩtromittere. s. de or. co. tuã. q̃ ñ. sint legi p̃ venerabilẽ. ⁊. c. lator cũ ñ.

z Interest. puta aduersario q̃ illũ fecit detineri: ⁊ p̃ maleficio fecit puniri: ⁊ sic hi sunt vocandi quoꝝ interest. sic. s. ẽ ma. ⁊ obe. iter q̃tuor. C. ẽ euic. ẽptor fũdi. Si aũt ñ ẽ aduersarius puta qꝛ iudex pcedit ex offõ citabik iudex. vt. s. dic ⁊ ꝓcor. s. e. venerabilib⁹. §. ij.

a Notoriũ. fci. s. qõ nulla posset tergiuersatiõe celari. s. de coha. cle. ⁊ mu. vꝛa qꝛ notorie cognoscik p̃ clerico: vt archidiacon⁹ vꝛ archipẽsbyter vel pẽsbyter boñ. vꝛ his simile: vel si ẽ notoriũ iuris: ad idẽ. s. de ẽ. sig. cum olim.

b Debeat hõ iõ dicit: qꝛ si eẽt clericꝰ bufo vꝛ goliardꝰ ⁊ gestatꝫ artẽ illã p̃ annũ vꝛ tertio monitꝰ ñ vestitiꝫ: vꝛ eẽt clericꝰ vxoratꝰ ñ ĩcedẽs ĩ hãtu vꝛ eẽt bigamꝰ vꝛ õgradatꝰ: talis ñ remitteretꝰ: qꝛ p̃uilegio ñ gaudet. vt. s. e. li. ẽ vi. ⁊ ho. cle. ca. vno de cle. ꝓiu. c. i. ẽ biga. c. vno de penis. c. ij. i fi.

c Vel. repete si.

a Aut repete. si.

b Nõbak. sic. ff. ad mace. l. iij. ff. ẽ offi. pto. barbarus. s. de iure patro. ꝓsultationib⁹

c Cognitionẽ. s. cũ est fama vel cõis

estimario: q; si est notorium ibi non est necessaria cognitio.

a ¶ Clericales. s. de vi. ⁊ ho cleri. vt clericorum. ⁊. c. clerici.

b ¶ Reputare. vt in quo statu reperit in eo iudicet ꝓ pñti licet posset ingri ꝰ alio statu. ff. de iniur. cum apud. §. si quis. ⁊. j. in fi. c.

c ¶ Legalis. C. de lib. cau. ea que. ff. de libe. cau. liberis. §. fi. ⁊. l. cum necessitas. ff. de proba. l. circa.

p ¶ Cõprobat. hoc vult dicere hi qui portant talem habitum solent clerici esse. vnde iste putetur clericus: sicut habitus demonstrat: vt qui similem cum alijs vitam suscipiunt ⁊c. s. de sta. mo. recolentes.

e ¶ Stigmate: idez verbum habes. xxxiij. q. ii. hoc ipsum.

f ¶ Agnoscitur. hoc habes. C. ꝰ fabricen. l. stigmata. li. vi. ⁊ dicitur frabricensis qui publica arma facit. ⁊ in publicis fabricis: ⁊ nõ alibi ⁊ dat primicerio q reponat in publicis armamentis. Et est stigma instrm quo corporibus figurabantur: cui erat ĩpressum nomẽ imperatoris: facies vero non figurabat. C. ꝰ penis si quis: ⁊ ẽ simi. huic. s. de cri. fal. ad audiendam.

g ¶ Signati. C. de aquedu. l. decernimus: ad fi. ⁊ ãnotatio ẽ: q; singulis manibus eorũ ĩprimitur nomẽ imperatoris. hydrophilan autez dicunt ab hydra: qꝰ est vas vbi aqua deferr: vel hydra aqua philare. i. custodire ĩde hydrophilati idest custodes aquarũ: ⁊ ẽ si. qꝰ de gazophilatio dr. s. de proba. c. i.

h ¶ Clericali. multo ergo fortiꝰ si ẽt deprehẽsus sit in habitu laicali: ⁊ hoc denotat q̃ dicit q̃nis ⁊c. ⁊ ꝛz dicamus q̃ vltima mora nocet. ff. de pe. ⁊ commo. rei uẽ. l. illud. hec vltima possessio si releuat ĩ hoc q̃ fiat remissio.

i ¶ Fecerit. coram iudice ecclesiastico. vt. s. i. rñ. ⁊ sic continentia cause diuiditur ꝛ id. s de sequestra. c. i. ⁊ est ꝰ qꝛ natura cause requirit aliuz iudicem: de ordi. cog. tuam. qui fi. sint legi. latoꝛ cum si. Sed detentus in seculari curia: quõ litigabit coꝛã eccle siastico. dic q̃ forte relaxabitur datis fideiussoribus: sed non pp hoc remittet. j. e. si clericos ĩ fi. vel litigabit p ꝓcuratoꝛez natura. n. facti hoc hz q̃ interdum p aliũ quis prosequatur cãm. s. ꝰ iudi. mlieres. ꝰ sta. reg. c. vno. ff. de custo. reo. l. diuus: hanc autem fidem facit per publicum instrumentum ordinationis sue. ij. q. i. leguz. p testes poterit etiam hoc probare. s. de cleri. peregi. tue.

k ¶ Presumptionez. no. quando presumptio est non sufficit possessio: nisi fiat fides de titulo: ⁊ concoꝛ. s. e. li. de prescrip. c. vno.

l ¶ Interim. i. pendẽte ꝓbatione de titulo clericali. est. n. hoc ꝑindiciale de quo ꝑmitus dz cognosci: vt sciat an vt clericus ab ecclesiastico: vel vt laicus a laico puniri debeat: ⁊ est si. C. de oꝛ. cog. l. vltꝛ. iii. q. ri. in fi.

m ¶ Processus. ergo non solum iudicare prohibetur: sed etiã procedere: ad idẽ supra eodem li. de here. c. vt inquisitionis. §. pe.

Statutum Duo facit: primo ponit constitutionez ꝓgãtem ibi cui. Scõo decretum adiicit ibi decernentes. vo.

n ¶ Greg. s. e. constitutionem.

o ¶ Innocentiane. s. eo. statuimus.

p ¶ Inducit. dic vt viri. s. eo. constitutionem.

q ¶ Canonica. quod dic vt. s. eo. constitutionem.

r ¶ Aliter. s. non ꝑmissa canonica mõitione ⁊ noĩatim: parificata igit sunt ĩ hoc excõicatio suspensio ⁊ interdictum: ad idẽ. j. eo. is cui in fi. ⁊ concoꝛ. s. e. ti. c. i.

Licet Primo obiectioni respondet. Scõo questionem soluit ibi excõmunicatus. vo. Emanauit ad declarationem eorum que no. Jo. tan. ber. ⁊ moderni. s. de appel. sepe.

s ¶ Excõicationis. hz de excõicatione exprimat: idem puto de sententia suspensionis ⁊ interdicti: cum eadem sit ratio: ad hoc. s. c. pri. ⁊. s. e. c. i. ⁊. j. e. is cui. in fi. ⁊. s. de appella. ad hoc quoniam. ⁊ idem in qualibet sententia: que nulla est ipso

ferẽs clericales[a]: nam talẽ debem⁹ clericũ donec constat de contrario reputare[b]: sicut de illo q ĩ possessione ĩgẽuitatis existit: si dicat ab alio libertinus: legalis[c] sanxit auctoꝛitas: vt probandi necessitate nõ ipse sed aduersarius astringat. Iustum est enim vt ipse talis quẽ gestat ex habitu: quousq; apeat aliud presumatur: qualis is esse cuius fert hitũ cõprobat[d]. Ex stigmate[e] nãq; ꝓsuetudo fabricẽsib⁹ iprimi latitans fabricensis agnoscitur[f]: ⁊ custodes aq̃rum: quos hydrophilatos nominant que eis ifigi solet annotatiõe signati[g]: manifesti sũt oib⁹: ⁊ angariarum noĩe nõ tenẽt. Isq; stat⁹ alicuius cẽ uidet in quo ipe deprehenditur donec contrarium doceatur.

¶ Nõ sic aũt uolumus obseruari si aũ deprehẽsionẽ ꝓ laico publice se gerebat: ac pro tali cõiter habebatur: quãuis deꝓhensionis tẽpore repertus fuerit in habitu clericali[h] tunc enim restituẽdus nõ est: quousq; fidem de titulo fecerit[i] clericali cuius eidem probationis onus incumbat propter presumptionem[k] que aduersus ipsum orta est ex delatiõe laicalis habitus precedenti: contra eum tamen interim[l] quinis processus[m] iudicis penitus conquiescat.

Item Dem.

¶ Non tenet suspensio uel interdictum lata in participantes: non premissa monitione canonica. hoc dicit Joannes and.

Statutum grego.[n] pape. x. factũ ad ꝰclaratiõez ꝓstitutionis innocẽtiane[o]: q̃ prohibet participãtes excõicatis ea participatiõe que solum minoꝛem inducit[p] maioꝛi excommunitatione ligari monitione canonica[q] non premissa: in suspensionis ⁊ interdicti sententijs que ꝓ huiusmodi participatione plerũq; ab ordinarijs vel delegatis iudicibus promulgantur: precipimus inuiolabiliter obseruari. ¶ Decernẽnentes easdem sententias non tenere aliter[r] promulgatas.

Item Dez.

¶ Per negligentiam non prosequens debito tpe appellationez: excõicatio post eã lata nõ conualescit sed poterit tũc denũciari: ⁊ debebit vitari donec de sententie nullitate docuerit. b. d. Jo. an.

Licet excõicationis[s] sententia post appellationez legitimã[t] promulgata per negligentiam appellantis appellationem suam minime prosequentis non ratificetur nec etiam conualescat[v]. ¶ Excõicatus tamẽ nominati vl' spãliter ⁊ expresse[x] qui post appellationẽ legitimam excõicationis sentẽtiam asserit in se latam: si appellationem eãdem infra tempus ad ipsam prosequendã ab homine[x] uel a iure statutum non fuerit: vt debuit prosecutus: lapso eodem tempore excommunicatus publice nunciari[y]: ⁊ nedum in iudicialibus sed etiam ĩ extraiudicialibus euitari: ac a legitimis actibus remoueri ꝰbebit: quousq; q̃ post appellationem legitimam[z] excommunicatus fuerit: vel alias[?] de ipsius sententie docuerit[x] nullitate.

Item Dem.

¶ Prelatus capi faciens ⁊ inducens etiam per laicos clericuz nondum incorrigibilez excommunicatus non est: nec etiaz ipsi capientes. Secũdo dicitur si talis dat fideiussoꝛes de parendo iuri detineri non debet: nisi iusta causa id suadeat. b. dicit Joãnes and.

Si clericos[a] tue iurisditiõi subiure: ita q̃ non esset necesse appellare. s. e. lib. de re iudi. c. vltꝛ. quia tunc si cõdẽnatus appellaret: ⁊ non prosequeretur non propter hoc cõualesceret sententia eadem ratione: quod dico verum nisi talis esset casus quo ratificaretur per appel. sententia nulla: vt lata cum falso procuratoꝛe. ff. rem rata haberi. l. iij. §. falsus. de quo vide. s. de re iudi. c. i.

t ¶ Legitimam. s. cã fuit vera et quo fuit legitima snia est nulla: supra eodem pcl tuas: sed nisi prius appareat de eꝰ veritate non poterit denũciari nulla: hz tũc posset fieri absolutio ad cautelaz. s. e. venerabilibus. §. sed si ex causa. ⁊. §. vltꝛ.. si ergo sit nulla: solo t actu tpis non potuit conualescere. s. e. li. de ꝰsponsi. ĩpu. c. vno. ⁊. j. de regulis iur. non firmatur. cũ finis concoꝛ.

u ¶ Cõualescat. s. ff. de bis qui no. infra. l. furti. ubi retro notat infamia cõdẽnatus de furto q appel. nõ prosequitur: sic videt retro debere cẽseri ex cõicatus ex quo appellationẽ nõ psequit: hz nõ obq̃ lex illa loquitur de appella. emissa post snĩam ab ipa snia: ꝰ de appel. emissa aũ snĩam: vñ ibi appellatio suspendit effectũ snie tã late. s. de iure iurã. venient. s: ꝰ ante snĩam iurisdictionẽ suspẽdit vnde snia postea lata non tenet propter iurisditionis defectum.

x ¶ Expresse. interdũ. n. fertur snia excõicationis ĩ psonã icertã. v. q. i. gdaz. s. de of. oꝛ. si sacerdos.

y ¶ Ab hoie. de quo dic vt no. s. de appella. cum sit romana. Jo. an.

z ¶ Nunciari. no. non sequit: iste denunciatus est excõicat⁹ ergo excõicat⁹ ẽ hic. n. denunciatur qui forte excõicatus non est: ⁊ facit ad qõnem de qua diri. s. e. li. ꝰ excep. pia: hz nunqd ad repellẽdũ actoꝛem sufficiat ꝓbari denũciationem excõicatõis videt. n. q̃ non per hunc tertũ: ⁊ per rõnez dictam superius: cum illa decre. pia. dicat id probari debere apertissimis documentis. hostien. tamen no. contrarium: vt ibi diri: ⁊ pro parte illa facit hec decre. nam hic per talem denunciationem vitatur a iudicialib⁹ ⁊ extraiudicialibus ⁊ legitimis actibus: vt sequitur: hz forte excõicatus non sit: vt predixi: sic dicam ex quo de denunciatione non dubitatur: vitatur ⁊ repellatur agendo: donec ostendat se absolutum vel sentẽtiam nullam: sed si volumus tenere primum: huic respondeatur q̃ hic non solum de denunciatione: sed etiam de sententia excõmunicationis constabat.

¶ Legitimã. i. ex legitia ⁊ ꝓa cã ĩterpositã: vt superi⁹ diri. Jo. an.

? ¶ Alias. tolle exempla que diri. s. eodem presenti.

x ¶ Docuerit. potest exp̃ꝰ idest docere expedit: qꝛ pendente ꝓbationis articulo ab extraiudicialibus ⁊ legitimis actibus non repellitur: ⁊ sic cessabit contrarium dicere. supra eodem solet in fi. vel dic illud habere locuz in eo q debito tempore appellationem prosequitur. istud in eo qui prosequi negligerit vnde in pena euitabitur ab extraiudicialibus donec docuerit ⁊c. ⁊ sic stabit proprie hoc verbum.

Si clericos. Sunt due partes. Secunda ibi eosdem. prima facit tria soluit dubium quod duplicitꝛ fortificat ibi: etiam per. ibidez licet causam reddit ibi cum in his. Secundo dat regulam a qua duos casus excipit ibi: nisi. vo.

a ¶ Clericos. ⁊ corrigitur prꝛia ps que no. ber. s. eo. vniuersitatis. ĩ vltꝛ. glo. ⁊. c. vt fame. ⁊ declarat quod ibi no. moderni.

a ¶ Que iurisdi. subiectos: cui loquat nō apparet: ⁊ iō dico decreta. locum habere ī quolibet iurisditionē habēte: siue de cōi iure: siue priuilegio vl' con suetudi. ad idē. C. de sportulis. l. vlt. ⁊ facit qđ dixi. s. e. li. de penis quāuis.
b ¶ Pena. quia carcer non est pena: quod tamen dic vt. s. eo. li. de penis. quis.
c ¶ Postea. illos eē hui⁹ contrarium no. Ber. in predictis glo. dicens ꝙ si apparebat clericum incorrigibilem: capi poterat p laicos sine pena: alias nō ⁊ sic etiam soluebat contrarium de decreta. uniuersitatis. ad decreta. vt fame. s. e. tu dic vt in seq. glo.
d ¶ Nodari. concor. s. e. vt fame. s. s. e. vniuersitatis: vbi excōicationem incurrunt abbas: ⁊ laici q de ipsius mandato monachum verberāt. Ber. ⁊ Hosti. soluebāt vt dixi in glo. pri. qđ est falsū vt hic vides: alij dicunt ꝙ decreta. vt fame. loquitur in epo. decreta. vniuersitatis. in abbate: sed hoc patet falsum per istā decret. que loquit in quolibet iurisditionem habente: vt dixi. s. glo. ij. dic ergo ꝙ decr. vt fame. ⁊ ista loquuntur in captione ⁊ iclusione que de mandato prelati cuiuscunq; qui crimina punire possit: potest fieri etiam per laicos: lʒ ille nōdum incorrigibilis appareat: decret. vniuersitatis: de verberibus loquitur: que si prelatus clerico vel monacho per laicum inferri iubeat sed iniuriose non est dubium si in modum iusticie. hoc tñ p laicum facere non debuit sed per clericos vel p semetipsum: si erat minor episcopo: ⁊ ideo mandās ⁊ mandatarius excōicati sunt: vt ibi.
e ¶ Excedat. ad idem. s. de resti. spoli. olim. i. i fi. ⁊ hoc vult dicere si clericus captus quiete se duci ꝑmittit ⁊ ducentes eū nō resistētē calce pugno vel alio modo percutiunt vt iam vidi de facto: isti sunt bene excōicati: hoc sonat littera.
f ¶ Iniuria. xvij. q. iiij. si qs suadēte. ⁊. s. de sen. excō. contingit: ⁊ facit hoc littera ad questionē dominicalē de eo qui fugiēs inimicos obuiauit clerico equitanti a quo equum petijt vt fugere posset: quem cum ille negasset: sibi p vim abstulit: ⁊ postea remisit: an talis sit excōmunicatus. Bar. brix. i questione dominicali: quidam cum fugeret opiniones posuit: quarum vna fuit talem excōicatum non esse: quia id nō fecerat diabolo suadente: ad cautelam tamen ab episcopo absolui poterat: alia fuit: talem excōicatum sed minus puniendum. l. di. presbyteros. s. qđ metus cā. sacris: tertia fuit tā. quā ibi sequitur. Bar. talem excōicatum: sʒ ꝑpter id nulla pena puniēdum.
g ¶ Clericos. idem i laicis ⁊ bene: etiam eodem modo dixit lex. ff. de custo. reo. l. diuus.
h ¶ Fideiussoriā. ergo non nudā tñ: idē ⁊ multo fortius si pignora darent cū sit meli⁹ pignori incumbere ꝙ in personam agere: ⁊ qui se promisit satis datur satisdat si pignora vel fideiussores det. ff. de cōsti. pe. l. promissor i fi.
i ¶ Causa rōnabilis: cum plures forte fuerit malefactores vult vnum retinere: vt per eum veritatem manifestantem alios capere possit.

Si sententia. Sunt tres partes que per se patēt. Et prima soluit dubiū ⁊ excipit ibi nisi. ⁊ solutionem declarat ibi vnde. Secunda ibi ceterum soluit duas limitationes interserens ibi: q culpabiles ⁊ ibi dūmodo. Tertia ibi cū vero soluit tertiā rōnē iterserens ibi: ne snia. Io. Et approbat pmum dictum qđ no. Hosti. s. de priuile. ex pte: sup verbo populum. secundum ⁊ tertium declarant no. per Ber. Inno. ⁊ Hosti. s. de priuile. ꝙ nonnullis. k ¶ In clerum. interdicto clero alicuius ecclesie non propter hoc intelligitur ecclesia interdicta: vnde alij clerici licite celebrarent in illa: ad hoc supra eodē li. de priuile. per exemptionem. in fi.
l ¶ Econuerso. hoc idem ꝓbabatur olim per decre. predictam ex parte: vbi lata fuit sententia interdicti in clerum ⁊ populum: sed ibi vnum esset supfluum: si interdicto vno intelligeretur alterum interdictum: ⁊ ad idē. s. de preben. c. j. lxxiij. dist. nosse cū si. videt. tamen. argu. contra. institu. de iure natura. §. plebiscitum: vbi appellatione populi vniuersi ciues intelliguntur: etiam connumeratis patricijs ⁊ senatoribus: sed illi eiusdem professionis sunt: isti vero alterius. ad idem. xij. q. j. duo sunt: sicut ⁊ expsso laico in rescripto p generalem clausulā non conuenitur cleric⁹: vt. s. e. de rescrip. sedes.

lectos[a] propter cōmissos excessus. Etiam per laicos capi facias: et eos ne fugiant in carcere pena[b] debita postea[c] castigandos icludas: te vel capientes eosdem: lʒ nondum appareat incorrigibiles illos eē nulla credimus excommunicatiōe nodari[d]. Cum in his nisi al's ex proposito excedatur[e] in ipsis temeritas vel iniuria[f] nequeat deprehendi. ¶ Eosdem quoq; clericos[g] si de parēdo iuri tibi fideiussoriam[h] dederint cautionem detinere non debes. Nisi excessus enormitas vel alia causa rationabilis[i] eos suaserit detinendos. Idem.

¶ Interdicto clero non est interdictus pp'ls nec ecōuerso: iterdicta ciuitate ꝑpter delictum dñi: ciues nō interdicti extra ipsam audiunt diuina: interdicto populo singulares de populo intelliguntur interdicti. hoc dicit. Io. an.

Si sententia interdicti ꝓferatur in clerum[k]: non intelligitur: Nisi aliud sit expressum in ea: interdictus pp'ls: nec etiam econuerso[l]. Unde vno interdicto ipsorū alius licite admittitur ad diuina. ¶ Ceterū cum propter dlictū dñi[m] vel rectoris est ciuitas interdicta: ciues eiusdem: Qui culpabiles nō existunt: Dummodo ⁊ ipsi propter dñm vel rectorem puniendū in eis non fuerint iterdicti[n] possunt extra[o] ipsam licite interesse diuinis. ¶ Cum vero alicuius terre populus interdicto nodatur: singulares ex eo psone quas iterdictas esse constat. Ne snia effectu careat[p]: cum diuinorū auditio ⁊ sacramentorū perceptio populo vt vniuersis nō cōpetant[q]: non debent alicubi[r] casibus expressis[s] a iure dūtaxat exceptis audire diuina: vel ecclesiastica recipere sacramenta. Idem.

¶ Interdicta ciuitate suburbia et ꝯtinētia edificia dicuntur iterdcā: ⁊ iterdicta eccl'ia capella contigua ⁊ cimiterium contiguū dicit interdictum. h. d. Io. an.

Si ciuitas castrū aut villa subijciatur ecclesiastico iterdicto illorū suburbia[t] ⁊ cōtinētia edificia eo ipso intelligi volum⁹ interdicta. Nā lʒ predicta[v] videantur alias murorū ambitu terminari: hoc tñ casu ne vilipendi[x] valeat snia interdicti: qđ fieret si posset in ipsorum suburbijs vel ꝯtinentib⁹[y] edificijs licite celebrari vt prius[z] expedit interpretationē fieri latiorē. ¶ Rōne quoq; simili si sit ecclesia interdicto supposita vel subiecta nec in capella ei⁹ celebrari: nec in cimiterio ipsius eidē ecclesie contiguis[⁊] poterit sepeliri[?]. Secus si ei contigua nō existāt[x]. Idem.

¶ Celebrās scienter in ecclesia polluta vel presente excōicato maiori irregularitatem nō cōtrahit: hoc pmo. Scienter celebrans in loco interdicto i casibus non pmissis irregularis ⁊ ieligibilis ē. hoc secundo secūda ibi: is vero. domi.

Is qui[a] in ecclesia sanguinis[b] aut seminis effusione polluta Uel qui presentibus maiori excōicatione nodatis[c] scienter celebrare psumit: lʒ i hoc temerarie agat: irregularitatis tñ[d]: Cū id nō sit expressum i iure[e] laqueū nō icurrit.

m ¶ Domini. no. q: secus si pp delictū ciuiū: ⁊ hoc ēt pʒ. j. dum dicit q culpabiles nō existunt.
n ¶ Interdicti. aliud ergo ē iterdicere solū ciuitatē aliud ciuitatē ⁊ ciues. ⁊ no. ꝙ pena spirituali .s. interdicti bene punit vnus p delicto alterius. d hoc. i. q. iiij. i sūma. xxiiij. q. iij. i summa: si igitur sunt interdicti audit non pñt diuina. j. §. pri.
o ¶ Extra. ipsam ciuitatē: intelligas ⁊ extra cōunctia. j. c. pri.
p ¶ Careat. ⁊ sic violaret neru⁹ ecclesiastice discipline: quod esse nō dʒ. s. de cōsue. cum iter vos ⁊ sic no. intelligendū vt res potius valeat ꝙ pereat. s. de ver. sig. abbate. ff. de rebus dubijs. l. quotiens.
q ¶ Nō competant. q: vniuersitas res ē inanimata in quā non cadunt talia. s. e. romana. in fi. vbi autē tractamus de his que vniuersitati cōpetūt: ita dr illō esse penes vniuersitatem: ꝙ nō penes singulos. ff. de i ius vo. l. si hac. §. q manumittit canonizata. xij. q. ij. qui manumittit populus autē est idē hodie qui fuit ante. c. annos: vnde tunc interdicto populo ⁊ nondum relaxato: qui nūc est dicit interdict⁹ vij. q. j. deniq;. xvj. dis. habeo. ff. de iudi. proponebatur.
r ¶ Alicubi. etiam in loco non interdicto.
s ¶ Expressis. a iure. j. e. c. vlt. quo ad diuina: quo ad sacramēta. hes. s. de peniten. ⁊ re. ꝙ in te. ⁊. j. e. quoniam.

Si ciuitas. Sunt due p ptes. Prima soluit dubium ⁊ obiectiōi rñdet ibi: nā lʒ. Secūda ps distinguit sm mēbrum ibi secus. Io. t ¶ Suburbia. ad idē. ff. de ver. sig. l. ij. ⁊. l. edificia ⁊. l. alphenus: ⁊. l. in continentibus. v ¶ Predicta. s. ciuitas castrū vel villa.
x ¶ Vilipendi. ad idē. s. ea. pr. in fi. ⁊. s. de cōsue. cū inter vos.
y ¶ Cōtinentib⁹. satis vr iudicis arbitrio relinquēdum. que dicantur cōtinentia edificia: ⁊ non dicit cōtiguis. vt. j. proxi. rñso.
z ¶ Vt prius. hoc dicit q: celebrari pōt: licite vt prius. j. c. vlt.
⁊ ¶ Cōtiguis. cōtigua sunt quorū extrema se inuicem contigunt.
? ¶ Sepeliri. ē si. j. e. is cui. ij. rñ. si. n. alicui iterdicitur igressus eccl'ie ⁊ sepultura cimiterij: vt ibi: sed pone tūc tpis aliquē ibi sepultū: ⁊ postea relaxatū est interdictū nūqd talis exhumabitur: rñ si penitens decesserit sm Inn. q hoc no. s. de exces. pla. c. vlt. q: res deuenit ad eū casū ⁊c. Hosti. no. s. de cōse. ec. vl alta. cōsuluisti.
x ¶ Existāt. idē habuim⁹ i pollutōe. s. e. li. de ꝯse. ec. vl alta. c. vno. ē āt sec⁹ ecōtrario vt ibi. s. q: cimiterio iterdicto ñ dr iterdicta eccl'ia et ꝯtigua: vt ibi pʒ rō.

Is qui. Prima ps soluit duo dubia. scōm ibi: vl qui. Et rōnē iterserit ibi cū id. Scdo ponit penā violantis interdictum declarādo qs violet ⁊ qđ iporteat pena. Io. a ¶ Qui. declarat ⁊ approbat que no. Ber. s. d pui. tuarū. in ij. gl. Inno. ⁊ Hosti. de exces. prela. tanta.
b ¶ Sanguinis. intelligas humani ⁊ iniuriosi: de semine etiam intelligas humāo ēt vxorio. ⁊ de hoc vide plenius. s. e. li. de cōse. eccle. vel alta. c. vno.
c ¶ Nodatis. isti interdict⁹ est ingressus ecclesie: supra eodem li. de priuile. episcoporum: vnde caueat: q: proxim⁹ est irregularitati: infra eodem titulo. is cui. i. respōso. Io. an.
d ¶ Tamen. alias inde: alias tamen.
e ¶ Iure. suspensi ergo a confessoribus suis ab officio ad certum tempus eadē rōe si celebrant nō icurrunt irregularitatem.

a ¶ Scienter. secus ergo si ignoranter: nisi talis esset ignorantia que excusare non deberet. supra de cle. exc. mini. apostolice. li. de postu. c. j. b ¶ A iure. j. e. c. vl.
c ¶ Liberari. ad idem. li. de cle. ex. mi. apostolice. li. e. de re iudi. c. j. ⁊ li. eo. c. j.
d ¶ Ineligibilis. ⁊ etiam ipostulabilis. li. de postu. c. j. quia violans iterdictum etiam postulari non potest: vt ibi.
e ¶ Cum aliis. amittit ergo potestatem eligendi actiuam ⁊ passiuam ⁊ de hoc solet recitari. li. de elec. ne pro defectu.

Quoniam. Ponit dictum cuius rationem vrgentem reddit. Do. Et causam reddit ⁊ declarat no. per Hostien. li. eo. permittimus. per quam olim probabatur quod hic dicitur.
f ¶ Baptismo. post baptismum enim sacerdos vngit chrismate in vertice non in fronte: quod est solius episcopi. li. de consue. quanto. primum patet de conse. disti. iiij. postquam. ⁊ duobus. c. sequen. ⁊ c. presbyteris. ⁊ c. nullus ministrorum.
g ¶ Que. scilicet baptismus ⁊ confirmatio.
h ¶ Adultis. idem hodie in penitentia: quod dic vt. j. e. c. vlti.
i ¶ Interdicti. vt. li. eodem secundo responso. ⁊ li. de spon. non est nobis.
k ¶ Dubium non existit. quasi dicat concesso baptismo ⁊ confirmatione tempore interdicti satis est concessum confici chrisma: est ratio: quia vetus chrisma non debet esse vsui: nec de illo veteri chrismate debet quis chrismari: ⁊ deponitur sacerdos: qui de illo veteri chrismate vngit baptizatum: nisi in mortis articulo de conse. dis. iiij. si quis de alio. vnde omni anno in die cene debet chrisma confici: ⁊ vetus cremari: de conse. dist. iij. litteris. vere ergo insurgit huius decreta. dictum: quia si tempore interdicti permittuntur sacramenta: quibus vtimur chrismate: ⁊ vetus chrisma non debet esse vsui: ergo restat quod permissum intelligitur eo tempore die cene chrisma conficere: quia concesso principali ⁊ accessorium. de regulis iuris accessorium cum suis concor.

¶ Jus vero qui scienter[a] in loco celebrat supposito iterdicto: nisi super hoc priuilegiatus existat: aut a iure[b] sit concessum eidem: irregularitatem incurrit a qua nequit per alium quam per romanum pontificem liberari[c] ⁊ adeo efficitur ieligibilis[d]: quod nec ad eligendum cum aliis[e] debebit admitti.

Idem.

¶ Tempore iterdicti chrisma die cene domini confici potest.

Quoniam in baptismo[f] ⁊ confirmatione que[g] nedum pueris sed etiam adultis[h] propter more periculum exhiberi possunt licite tempore iterdicti[i]: chrismatis vtimur vnctione: posse. licet terra iterdicta existat: chrisma die cene domini confici dubium[k] non existit.

Idem.

¶ Suspensus ab ingressu ecclesie in ea diuina celebrans est irregularis: ⁊ moriens ipenitens suspensione illa durante caret ecclesiastica sepultura ⁊ suspensio ab igressu ecclesie vel officio per appellationem sequentem non suspenditur. h. d. Do.

Is cui est ecclesie interdictus[l] ingressus: cum sibi per consequens censeatur ipsa diuinorum celebratio interdicta irregularis efficitur: si contra iterdictum huiusmodi diuinis in ea[m] se igerat: in suo agens officio sicut prius. ¶ Talis quoque si hoc interdicto durante decedat: non debet in ecclesia vel in cimiterio[n] ecclesiastico nisi penituerit sepeliri. ¶ Sane sicut excommunicatio sic ab officio vel ab ingressu ecclesie lata suspensio aut ipius effectus per appellationem sequentem[o] minime suspenduntur. Idem.

¶ Religiosum clericum verberantem absoluit episcopus eo casu quo absolueret clericum. hoc primo. Verberans nouitium religionis excommunicationem icurrit hoc dicit secundo. Do.

Religioso qui manus violentas in clericum secularem iniecit: ne hoc pretextu habeat materiam euagandi poterit ab episcopo eo[p] casu absolutionis beneficium exhiberi[q]: quo seculari clerico[r] posset si alium clericum percussisset. ¶ Quamuis autem is qui religionem ingreditur religiosus censeri cum effectu non possit[s]: donec sit tacite vel expresse professus: si quis tamen violentas[t] manus in eum iniiciat excommunicationis late a canone[v] vinculum non euadit. Idem.

¶ Absolutus propter mortis periculum vel aliud ipedimentum ab eo a quo alias non poterat: si cessante impedimento se non presentat: cum commode potest ei a quo alias absolui debebat recidit in eandem sententiam idem in absoluto qui se debet alicuius conspectui presentare si hoc non faciat. Jo. an.

Eos qui a sententia canonis[x] vel hominis: cum ad illum a quo alias de iure fuerant absoluendi nequeunt, propter iminentis mortis ar-

Religioso. Sunt duo dicta. Secundum ibi. quamuis. Do. Prima pars declarat decre. li. e. cum illorum. ver. quod si clericus. Secunda reprobat quod no. Inno. ⁊ abb. li. de reg. statuimus. ⁊ approbat quod ibi: no. Hostien. li. e. c. ij.
p ¶ Eo casu. puta quia leuiter percussit. supra eodem peruenit. vel est debilis vel delicatus. li. eodem mulieres. ⁊ c. ea noscitur vel est eger: vel in mortis articulo. li. eod. quod de his vel habet inimicitias capitales. supra. eo. decetero. idem in similibus.
q ¶ Exhiberi contrarium videbatur per decre. predictam cum illorum. vbi dicitur quod si clericus percusserit secularem non nisi per sedem apostolicam: vt scandalum euitetur absolutionis beneficium poterit promereri: vnde videbatur quod indistincte monachus percutiens clericum absoluendus esset a solo papa propter scandalum quod est cum monachus clericum percutit. cum dignior sit certus clericorum. xvj. q. j. legi. sed tex. ille sane debet intelligi secundum determinationem huius decre. nec. n. pro eo quod monachi sunt debet eorum conditio esse deterior. xvj. q. j. sunt nonnulli. in fi. Et puto quod si monachus non habet vnde vadat. ⁊ monasterium etiam pauperrimum sibi prouidere non potest: absoluet illum episcopus eo iure quo absoluit inopes. li. e. c. quod de his.
r ¶ Clerico. supple vel laico.
s ¶ Non possit. ⁊ ob hanc causam dicebant Inno. ⁊ abbas contrarium in predicta decreta. statuimus. ⁊ pro eis facit lex. ff. de statulibe. l. statuliber. vbi statuliber quamuis facit medio tempore fac vt seruus non vt liber: sed contrarium est verum vt h. nec ob. quod cras poterit laicari: quia idem in clerico seculari in minoribus ordinibus: ⁊ preterea tunc est ecclesiastica persona. xvij. q. iiij. quisquis.
t ¶ Violentas. idem puto si volentes: in casu. li. e. contingit. i.
v ¶ Canone. xvij. q. iiij. si quis suadente: quo priuilegio etiam interdum gaudet clericus coniugatus. li. e. li. de cle. coniu. c. vno.

Is cui. Jo. an. diuidit dicens quod sunt tria dicta que patent. Do. Approbat quod no. Inno. ⁊ Hostien. li. e. sacro.
l ¶ Interdictus. ab homine vel a iure supra eodem sacro. supra eodem. c. i. §. si quis. ⁊ supra eo. li. de priui. episcoporum. cum si.
m ¶ In ea. ergo secus si extra eam: ⁊ hoc no. etiam. li. vbi dixit in ipsa. si igitur sub aere vel sub tectorio vel in domo priuata celebret vel concelebret forte celebrantibus cum altari viatico: ut. li. de priui. de his: ⁊. li. e. ti. e. li. c. vlti. irregularis non erit.
n ¶ Cimiterio. sicut ergo interdicta ecclesia interdictum est cimiterium: supra. e. si ciuitas. in fi. ita interdicto mihi ingressu ecclesie ⁊ cimiterii ut hic: nec hic distinguendum credo an cimiterium sit contiguum uel non ut ibi distinguitur: quia illa distinctio habet locum vbi res iterdicitur. s. ecclesia quia res ecclesiastica contigua ipsi ecclesie interdicte est interdicta: ut ibi: sed ubi refertur interdictum ad hominem ut hic: quid ad eum an cimiterium non sit contiguum uel sit: ⁊ per hoc illuderentur censure si posset in isto: licet non in illo cimiterio sepeliri.
o ¶ Sequentem. ista ergo paria quo ad hoc: sicut quo ad id. li. e. c. i. ⁊. li. e. statutum: cum si. ⁊ contra. ad hoc. li. de appel. ad hec quoniam. Et intelligas proprie de suspensione ab ingressu ecclesie vel diuinorum vt sonat littera: quia in suspensione a temporalibus: puta ingressu possessionis vel pomerii: vel interdicto aque ⁊ igni non haberet hoc locum. ff. de appel. l. non tamen talium. n. suspensionum vel interdictorum effectus bene suspenditur per appel. sequentem nisi esset casus in quo damnatum publice interesset statim puniri. ff. eo. constitutum. Quid in suspensione a beneficio. de hoc per Inno. ⁊ Hosti. in predi. decre. ad hoc quoniam. ⁊ placuit Inno. quod in omni suspensione ecclesiastica non suspendat appellatio. Hosti. distinguit: aut suspenditur a beneficio: ⁊ tunc cum ipsum beneficium spirituale sit vera est hec opinio aut suspenditur a perceptione beneficii de qua constat quod est temporalis: ⁊ tunc bene suspendet appellatio eius effectum: idem secundum eum si dicat suspendo te a prebenda: secus si dicat suspendo te a canonia: quia illa spiritualis est: satis videretur per hanc decre. quod suspensio a beneficio bene releuetur per appellationem sequentem: cum hic dicat ab officio ⁊ ab ingressu ecclesie ⁊c. si idem esset etiam in suspensione beneficii hoc expressisset: puto igitur solum in his mere spiritualibus per que ligatur anima: decre. hanc locum habere.

Eos qui. Sunt due partes que patent. Secunda ibi: idem. Do. corrigit no. per Ber. ⁊ alios. li. eo. decetero.
x ¶ Canonis. multi sunt casus in quibus quis excommunicatur a canone: ⁊ quidam. s. xxxj. includuntur per constitutiones huius sexti libri quos hic omnes ordinatim enumerabo. Primus. li. e. li. de ele. vbi periculum. §. nonnulli. Secundus. e. c. §. quod si premissa. Tertius. e. ti. sciant cuncti. Quartus. e. ti. generali. Quintus. e. ti. fundamenta. §. si sec⁹. Sextus. e. ti. indemnitatibus. §. postremo. Septimus de offi. deleg. c. vlt. §. ps vero. Octauus. li. de his que vi metusue causa fi. ca. vlt. Nonus de iudi. mulieres. Decimus de re iudi. ad apostolice. in fi. Undecimus. li. de rebus eccle non alie. hoc consultissimo. §. laici. Duodecimus. e. ti. in fi. Tertiusdecimus de reli. domi. c. vno. Quartusdecimus de censi. exactionis. §. qui vero. Quintusdecimus de immu. eccle. c. clericus. §. nos igitur in fi. Sextusdecimus. ea. decre. ver. prelatis in fi. isti duo hodie sunt sublati per cle. de imu. ec. quoniam. Decimusseptimus eodem titulo quoniam. Decimusoctauus eodem titulo. c. vltimo. Decimusnonus. li. ne cleri. vel mona. c. ij. in prin. Vicesimus. e. c. in fi. Vicesimusprimus de here. c. ij. i. responso. Vicesimussecundus. e. c. ij. responso. sed potius credo illum canonem ferende sententie: vt ibi dixi. Vicesimustertius. eo. titu. vt inquisitionis in fi. Vicesimusquartus de scisma. ca. vno. ver. omnem. Vicesimusquintus. eo. ti. ver. ⁊ nihilominus. Vicesimussextus de homi. pro humani. ad fi. Vicesimusseptimus de iniuriis ⁊ damno dato. c. vno. Vicesimusoctauus de penis: felicis. §. presenti. Vicesimusnonus eo. c. ad fi. Tricesimus. li. eo. quicumque. Duo autem includuntur per hanc decre. que de iure veteri non erant vt notatur. li. eo. decetero. casus quem habuimus. li. e. c. proximo. ⁊ quem habebimus. j. c. primo. sunt declaratorii veteris iuris ⁊ non nouo iure promulgati: ⁊ ideo inter eos non computantur. Quinquaginta tales casus expressos ⁊ duos tacitos inductos per cle. no. in cle. j. e. ti. in gl. est sciendum.

a ¶ Legitimũ. aliqua erẽpla posui. s. c. proximo.
b ¶ Decernimus. nõ dicit declaramus: ⁊ sic suo tpe vera fuit opinio gos. Ber. ⁊ Hosti. q dicebãt eũ nõ recidere: dicebat mũ Hosti. hoc ꝓterea multi illudũt cẽsure: vnde prudendum est: mõ igitur est puisum.
c ¶ Idem. s. q̃ in sñiam recidant ipso iure.
d ¶ Hec. scilicet duo superius dicta. s. presentare penitentiarijs ⁊ satisfacere iniuriam passis. Jo. an.

Cum quis. Sunt duo dicta secũdum ibi: si vero: ⁊ vtrũq; subdit rõnẽ sui ibi: cuz rati. scõm ibi: cum quis Do. declarat ⁊ approbat notata per Joan. xvij. q. iij. omnes ecclesie: per Ber. ⁊ Modernos. s. eo. mulieres. Et per hãc decret. exemplificam⁹ regulas. j. de reg. iu. ratuz quis: ⁊ regulam ratihabitionem.
e ¶ Mandato. quid si quis mandauit clericum verberari: ⁊ postea ante manuum iniectionem reuocauit mandatum: demum mandatarius percussit antequã reuocatio perueniret ad eum. In hac questione videtur tenere Ber. s. eo. mulieres: talem esse excommunicatum: ad quod bene facit iura vbi per eum allegata: ⁊ idem per eadem iura ibi tenet Hostien. est tamen argumen. contra. ff. de acquirẽ. heredi. si quis mihi bona ad finem. ⁊. s. e. li. de procu. c. vltimo in fi. Inn. ibi dixit talem excommunicatum non esse: tenetur tamen de culpa de qua alias puniri possit: canon enim dolũ requirit bar. bri. in fi. q̃nũ suarũ veneralium: in questione q̃ incipit aliquis mandauit dixit q̃ talis quo ad deum non tenetur: tamen quo ad ecclesiam excommunicatus est. quod verum videtur.
f ¶ Clericuz. large sumit vt. xij. q. j. duo sunt.
g ¶ Tuo noie. puta tui cõtemplatione seruitor vel amicus tuus clericũ q̃ tibi iniuriã realẽ vel verbalez sluterat percussit: quem tu postea ratũ habendo receptasti ⁊ magis amicũ habuisti. Sed qd dices retento ꝗ themate: si ille amicum vel seruitorem talem non receptauit: vel illum expulit: nec per alia exteriora potest apparere q̃ ratum habuerit: ꝗ mõ in veritate ratum habuit in corde: dixit Hostiensis. s. e. mulieres: talem quo ad deum cẽ ligatum: nõ mõ quo ad ecclam militantem: q̃ nõ iudicat de occultis de sumo. sicut nobis. ⁊. s. e. a nobis. ij.
h ¶ Incurris. ex ratihabitione predicta: dico ergo eum excõmunicatum ex nunc. s. ex quo ratum habuit: nõ ex tunc quo fuit facta iniectio. lz. j. dicatur ratihabitionem retrotrahi qz satis trahitur ad tẽpus ãterius: cũ ex facto anteriori ligat: lz ex nũc. n. sentẽtia excõicationis trahitur retro: sicut alie sententie. s. eo. lz: que statim ligat: aut nõ ligat nec suspendit effectum suuz. s. de appel. pastoralis. ⁊ facit quod dixi. s. eo. venerabilibus in glo. post diffinitiuam. Jo. an.
i ¶ Cõparari. vt. j. de reg. iur. ratihabitionem ⁊ dic vt ibi notatur.
k ¶ Non sit facta. puta inimicus inimicum sibi clericum percussit: ego gaudeo: ⁊ forte illum postea recepto ⁊ illi cõmunico.
l ¶ Gestum. j. de regu. iur. ratum quis: ⁊ dic vt ibi.

Alma mater. Potest diuidi in quattuor ꝑtes. In prima premittit penitum vsqz ibi. sane. In secunda in qua tractat de sacramento penitentie: quõ ⁊ qbus sit exhibendum tẽpore interdicti: vsqz ad. §. adijcim⁹. Jbi tertia: vbi tractat quomodo diuina officia sint illo tpe celebrãda: vsqz. ad. §. ceterũ. Jbi quarta ⁊ vltima in qua quo ad cetera seruari ꝓcipit interdictum ⁊ ꝓuilegia ꝗ reuocat. Jo. an. Sed Jo. mo. diuidit in septẽ partes facit. n. de icõa tres ⁊ de terna duas. Do.

ticulum aut aliud impedimentuz legitimũ[a], ꝑ absolutionis bũficio habere recursum: ab alio absoluũtur: si cessante postea periculo vl impedimẽto huiusmodi se illi a quo his cessantibus absolui debeant quãcito cõmode poterunt cõtempserint pũitare: mãdatum ipsius super illis pro quibus excommunicati fuerãt humiliter recepturi ⁊ satisfacturi: ꝓut iusticia suadebit decernimus[b] ne sic censure illudãt ecclesiastice in eandem sñiam recidere ipso iure.
¶ Idez[c] statuimus de his qb⁹ cũ a se. apo. vel a legatis ipsius absolutionis beneficium a quibusuis sententijs cõsequunt iniũgitur: ut ordinariorum suoꝝ vel alioꝝ quorũlibz suscepturi penitentiam ab eisdez se conspectui repræsentent ⁊ passis iniuriam seu his quibus ꝓp hoc obligati existũt satisfactionem exhibeãt cõpetentez: si hec cũ ꝓmũ cõmode poterunt non curauerint adiplere.

I Dem.

¶ Si percussionem in clericum sine meo mandato tamen noie meo factam ratam habeam excõicatus sum: secus si meo nomine non sit facta. Jo. an.

Quis qs absqz tuo mandato[e] manus iniecit i clericum[f] tuo[g] noie violẽtas: si hoc ratum habueris: excõicationẽ latam a canone incurristi[h]: cuz ratihabitio retrotrahatur: ⁊ mandato debeat comparari[i]. ¶ Si vero iniectio eadem tuo nõmine non[k] sit facã: tunc licet pecces ratã hũdo eandẽ non tũ propter hoc excõicatiõis vlli⁹ vinculo inodaris. ¶ Cũ qs ratum habere nequeat: qõ eius nomine non est gestum[l]. I Dem.

¶ Corrigit hec decreta. in quibusdam ius vetus vt infra patebit: ⁊ dicit hoc tempore interdicti etiam sani ad penitentiam admittunt nisi sint excommunicati: qui non nisi in mortis articulo admittẽtur: vl cautam dederunt iterdicto: qui nõ admittentur: nisi satisfaciant: vel cauant prout possunt. Jtem illo tempore misse ⁊ alia diuina officia sub pena distributionum: sicut prius in ecclesijs celebrant iannis clausis plãe sine excommunicatis interdictis: ⁊ sonitu campanarum: et quater in anno alte cum campanis et iannis apertis celebrã possunt: ⁊ exclusis excommunicatis interdictos admittere: ita tamen q̃ hi propter quorũ excessum latum est non appropinquent altari in ceteris seruãdum est interdictum: ⁊ reuocata sunt ꝓuilegia vltra id quibuscunqz cõcessa. h. d. Jo. an.

Alma mater ecclesia plerunqz nõnulla rationabiliter ordiat. ⁊ cõsulte: que suadente subiectorũ vtilitate postmodũ consulti⁹ ac rõnabilius reuocat: in meliusue commutat[m]. ¶ Sane a nostris dudum fuit predecessoribus constitutum: ut in terris seu locis ecclesiastico supositis iterdicto: nulla certis casib⁹ ⁊ sacramentis[n] exceptis diuina celebrentur officia vel ministrentur ecclesiastica sacramenta. ¶ Quia vero ex distinctione huiusmodi statutorum excrescit indeuotio populi: pulluant hereses: ⁊ infinita pericula animarũ insurgunt[o]: ac ecclesijs sine culpa[p] earũ debita obseqa subtrahunt cum fratribus nostris deliberatione habita super his diligenti concedimus: q̃ tempore interdicti ab hoie vel a iure[q] plati non tantummõ morientes: sed ẽt viuentes tã sani[r] etiam q̃ꝫ infirmi ad penitentiam que ꝓpter pronitatem ⁊ facilitatem hoium ad peccandũ[s] summe necessaria est licite admittãtur[t]: dũ

m ¶ Cõmutat. qz fm varietatem tempoꝝ statuta expedit variari. s. de cõsan. ⁊ affi. non dz. ⁊ optie. lxiij. di. §. veruz. nã etiã ꝓuilegium reuocat cũ tẽdit ad noraz. s. de deci. suggestuz. Et no. q̃ raro inuenies et forte nũq̃: saluo eo q̃ dixi. s. de here. ꝗ xpianos. q̃ cõstitutio boni fa. reuocet ius antiquũ: qn verba exprimat q̃ hoc denotent vt vides hic. ⁊. s. de rescrip. statutum. s. de ꝓcess. pbẽ. c. ij. de cens. felicis. lz hoc non sit necesse: vt. s. eo. li. de cõsti. c. j. ẽ tamen vtile: vnde non debemus esse faciles ad dicendum ꝓ suas cõstitutiones vetera iura esse correcta vbi id non exprimit: qa si hoc intenderet i illis expressisset: vt in istis ad hoc. s. de celebra. mis. cum marthe. ver. Jo. cum suis concor.
n ¶ Sacramentis. permittebatur enim baptisma parvulorum penitentia morientium ⁊ viaticum confirmatio in fronte. s. ó spon. non est nobis de peni. ⁊ remis. q̃ in te. s. eo. responso: permittebatur etiã cõfectio crismatis. s. e. qñ. ⁊ celebratio misse semel in septimana ꝓ conficiendo corpore christi pro infirmis. s. eo. permittimus: tenet ẽt matrimonium cõtractum tempore interdicti cum teneat etiam contractum ab excõmunicato maiori. s. de eo qui ducit in ma. quã pol. per adul. significasti. lz enim illud sit sacramentũ non tamen sic confertur gratia per illud: sicut per alia: de hoc. i. q. i. quicquid.
o ¶ Insurgunt. ⁊ omnibus his fuit prudendum. s. de consti. c. ij. de sepul. ca. j. audiui de quodam loco in marchia q̃ tãto tẽpore steterat iterdictum q̃ facta relaratione hoies illi⁹ loci. rrr. ⁊ rl. an. qui nũquam audiuerant missam videbant presbyteros celebrantes.
p ¶ Sine culpa. q̃ regulariter esse nõ dz. j. de reg. iur. sine culpa. cum suis concor.
q ¶ A iure. pone exẽplũ. s. e. li. de elec. vbi piculũ. §. ciuitas. de cẽsi. q̃q̃. ó imu. ec. clericis. s. e. de vsur. c. j. de penis. c. vltimo
r ¶ Sani. vide q̃ verificatur hic falsa opinio quã posuerat gos. s. de spon. non est nobis: in fine. vbi dicit textus penitentias morientium. dicebat gos. ⁊ etiam viuorum: quoniam nulli deneganda est penitentia: allegat de peni. ⁊ remis. q̃ quidam de pe. distin. vlti. c. vlt. prophetauit: ⁊ suo tempore falsum dixit lz hodie per hanc decre. sit verum.
s ¶ Ad peccandum. quia proclinus est cursus ad voluptatem ⁊ natura imitatrix est vitiorum. xx. q̃ne. iij. proclinus: ⁊ omnis etas ab adolescẽtia prona est ad malum. xij. questione. j. omnis etas. ⁊ natura humana facile labitur ad delicta in auten. de monachis. §. si vero his. colla. j. vnde est pñia secunda post naufragium tabula qua sustinemur post casum. de pe. distin. j. secunda naufragium. et post baptismum: qui lapsus fuerit in peccatum per eam reparatur. s. de summa trinitate firmiter ad fi.
t ¶ Admittãtur. sed nunquid talibus sanis post pñiam dari posset eucharistia: ⁊ videt q̃ sic: cum ipsa per pñiam intelligat. s. de pe. ⁊ remis. q̃ i te. Sed dic ꝗ: naz lz eo casu per pñiam intelligatur viaticum vt ibi: non tamen simpliciter eucharistia nam ista est regula a canone tradita q̃ nulli penitenti est denegandum in morte viaticum. l. dist. penitentes in fi. lz igitur eucharistia vt viaticum eo tempore ꝓmittatur in his qui sunt in via huius seculi: non tamẽ sanis reperio ꝓmissuz: ⁊ aliquitari stabo: ⁊ dicam ꝓhibitum. C. de appel. precipimus. ad hoc. j. §. prox. i fi. vbi dicit solũmodo. Jo. an.

a ¶ Articulo. tunc. n. ipsi penitentes absolui possent a sacerdote et si tale esset excõicationis genꝰ: ꝙ nõ possent absolui: nisi a papa. xvij. q. iiij. si qs suadente.

b ¶ Idoneã ergo nõ nudã sed pignora vel fideiussores. C. de ver. sig. sancimus.

c ¶ Iurauerit. ad idẽ. s. de dona. iter. vi. ⁊ vr. p vsas. C. de epi. ⁊ de. auẽ. generali ter.

d ¶ Relaxatio. facit ad ea que no. de pe. ⁊ re. ꝙ in te. in fi. igitur si is propter cuius culpam latuz est interdictuz satisfacere vult tollet tur interdictum si nõ ꝓpter eiꝰ culpam sed alterius ipse punit: eius satisfactio non requirit. s. e. si snia. §. i. si aũt culpabilis fuit: puta cõsiliarius: vel auxiliarius: lz tollatur cautio ⁊ iniũgatur penitentia non relaxabit interdictum.

e ¶ Ecclesijs. non intelligas de ecclesijs iterdictis: sed sitis i loco interdicto: qõ patet. s. §. i. ibi terris seu locis: ad idez. s. de vbo. signi. cum in partibꝰ: sic etiam loquitur. s. de pe. ⁊ re. ꝙ in te. de priuile. ꝙ nonnullis ibi cum commune terre fuerit interdictum.

f ¶ Monasterijs. ⁊ nomine ecclesiarum intelliguntur monasteria. liiij. dist. §. hac auctoritate.

g ¶ Sicut prius. hoc statim determinat p sequentia.

h ¶ Interdictis. quid de non interdictis videretur a contrario ꝙ eis presentibꝰ possit celebrari: sed dic contrarium: qz interdicto loco oibus interdictum intelligitur ibi audire diuina nisi super hoc sint priuilegiati: ⁊ videtur expressum. s. eo. li. de priuile. lz. que decre. etiaz videt superflua per istam: sed dic vt dixi in prin. immo si decre. illa intelligeretur de priuilegio iuris cõis puta dato hodie per hãc ꝏ cre. ibi esset casus.

i ¶ Tribuũtur. ⁊ illis tantũ non alijs tribui debent: ⁊ cõsuetudo cõtraria nõ valet. s. e. li. de le. non ⁊ esi. c. vno.

k ¶ Assumptionis. no. termina tam altercationem querentium quod est solennius festum an festum assumptionis: an festum natiuitatis virginis gloriose: habet enim ecclesia ꝙ sit celebrius festum assumptionis vt hic vides. Sed in his festiuitatibus quãtum poterit celebrari: dic ꝙ in vigilia festi ad vespas: quia tunc quo ad officiorum celebrationez incipit dies. lxxv. distin. qõ die. ⁊. s. de ferijs. c. ij. ⁊ credo ꝙ continuare poterũt officium vsqz ad vesperas festiue diei inclusiue: cõpletorium autem ⁊ reliqua post vesperas cãtare nõ poterunt fm hanc formam per iura predicta.

l ¶ Appropinquent. vberiorem gratiam igitur habebunt qui non peccauerunt ꝗ hi qui peccauerunt: ⁊ merito: nam ⁊ speciale est in hac snia contra rationem iuris ꝙ alius pro alio puniatur. s. de iur. ⁊ damno dato. c. vno.

m ¶ Concessis. erant fratres minores predicatores ⁊ quidam alij priuilegiati vt certis suis festiuitatibus celebrare possent tempore interdicti: interdum vsqz ad octauas. hec ⁊ similia priuilegia sunt reuocata. et puto etiam per hec verba generalia reuocatum priuilegium templariorum ⁊ hospitalariorũ: quo in eorum iocundo aduentu semel in anno aperiebatur vna ecclesia in loco tempore interdicti: ⁊ celebrantur diuina. s. de priu. vt priuilegia ⁊ intelligas de prioribus priuilegijs que respicit hec constitutio: non de posterioribus: cum sibi vel successoribꝰ legẽ imponere nõ potuerit: lz iudicare potuisset. s. eo. li. de rescrip. c. v. C. de legi. digna vox. de elec. Inotuit.

tũ excõicati nõ fuerit: quos admitti ꝓterq̃z ĩ mortis articuloᵃ nolumꝰ ad eandem. ¶ Illis etiam propter quoꝝ culpam dolũ vel fraudem lata est snia iterdicti: vel q ad perpetrandũ delictũ: cuius occasione ipz iterdictum ẽ latum ꝓbuerũt auxiliũ ꝛsiliũ vel fauorem: nisi ꝏ ipso delicto si sint tales ꝙ id facere valeant prius satisfecerit: vel de satisfaciendo idoneãᵇ dederint cautionẽ: aut si satisfacere nequeunt vl'hmõi cautionem prestare iurauerit[c]: ꝙ cũ poterunt satisfacient: ⁊ ad satisfactionem huiusmodi p eum vel per eos qui facere ipsam debẽt ⁊ pũt prestãdam dabunt consiliũ ⁊ auxilium ac iuxta posse suum fideliter laborabunt: non est penitentie beneficium aliquatenꝰ ꝛcedendũ. ¶ Nec tunc etiaz quo ad istos vel alios qui circa hoc minime deliquerũt: vbi ciuitas vel locus alius seu vniuersitas iterdicti existunt: faciẽda est relaxatioᵈ iterdicti: sz est eis solũmõ iniũgẽda penitẽtia salutaris. ¶ Adijcimus ꝓterea ꝙ singulis diebꝰ i ecclesijsᵉ ⁊ monasterijsᶠ misse celebrentur. Et alia dicantur diuina officia sicutᵍ prius: submissa tñ voce ianuis clausis excõicatis ac interdictisʰ exclusis et campanis ẽt nõ pulsatis: ⁊ tã canonici q̃z clerici ecclesiaꝝ qbꝰ distributiones quotidiane illis q horis iter sunt canonicis tribuuntur[i]: si ad officia nõ venerit supradicta: distributiones easdem amittãt sicut iterdicto perderent non extante si diuinis officijs nõ adessent. ¶ In festiuitatibus vero natalis domini pasce ac pẽthecostes ⁊ assumptionisᵏ virginis gloriose cãpane pulsenẽ: ⁊ ianuis aptis alta voce diuina officia solẽniter celebrentur: excõicatis prorsus exclusis: sed interdictis admissis quibus ob reuerentiaz dictarum solẽnitatũ: ⁊ vt ipsi ad humilitatis gratiam ⁊ reconciliationis affectũ facilius inclinenẽ: prefatis diebus participationem permittimus diuinorũ: sic tamen ꝙ illi propter q̃rum excessum interdictuz huiusmodi est prolatuz altari nullatenus appropinquent[l]. ¶ Ceteris que circa obseruationem interdictorum a nostris sunt predecessoribus instituta in suo robore duraturis: nõ obstantibꝰ qbusuis ꝓuilegijs ecclesijs monasterijs ordinibus religionibꝰ seu personis ecclesiasticis secularibꝰ vl' regularibus exẽptis ⁊ nõ exemptis sub quauis forma vl'expressiõe verboruz ab ap. sede cõcessisᵐ: q̃ ꝛtra tenorẽ presentis cõstitutionis nulli volumus suffragari: cũ quibuslibet tam secularibꝰ q̃z regularibus sufficere debeat: vt tempore interdicti modo premisso diebus celebrẽt supradictis.

Rubrica de verborũ significatiõe.

I Mno. iiii.

¶ Declarat hic Inn. qd significet verbum priuilegij: recepimus vos ĩ proprios filios ecclesie romane: ⁊ quis locus dicatur esse desertus. b. d. Io. an.

Qniens ⁊ infra. Per[n] illa verba priuilegij ĩ speciales ⁊ ꝓprios ecclesie romane filios vos recepimus: dictos fratres exẽptos nõ intelligi: ⁊ ipsos ex illo in ꝓprios ecclesie filios fuisse receptos: ꝙ ab alio q̃z a romão pontifice: vel legato ab eiꝰ latereᵖ destinato interdictiᵍ vel excõicari a quoquã ñ valeant ꝏ claramꝰ. ¶ Illũ locũ desertum ĩ p̃missis itelligimus qui nõ habitatus penitꝰʳ neqz cultus fuerit: vel vltra memoriam hominum fm indulgentiam lucij est sub saracenorũ potestate ꝏtentusˢ: censentes ecclesias in talibus desertis locis a fratribus ipsis constructas: seu etiam construendasᵗ in eo plena libertate gaudere: vt secundum indulgentiam lucij: nihil ab ipsis legis diocesaneᵛ nomine valeat per episcopos exigi: que fm priuilegium alex. non possunt interdicto seu excommunicationi supponi: quas in locis huiusmodi dici fratres habeant potestatem petitaˣ a sedeʸ apostolica licentia construendi easque cum suis plebibus per suos clericos idoneos gubernent: qui ratione plebiuz examinandiᶻ episopis presententur vt ab eisᵃ curam recipiant animarum: plebes episcopis sint subiecte[?].

¶ Ceterum dicti fratres de laboribus: et noualibus si quos proprijs manibus aut sumptibus excolunt: et alijs bonisᵇ sibi a deo prestitis conuentibus clericorum

eo. li. de rescrip. c. v. C. de legi. digna vox. de elec. Inotuit.

Qniens Ista decretalis diuiditur in quinqz partes. Primo declarat quid cõferat priuilegium filiationis. Scõo ibi illum. quis locus dicatur desertus. Et circa ecclesias talium locorũ q̃tuor articulos declarat. Tertio in. §. ceterum. diffinit articulum decimarũ. Quarto ibi ĩ alijs fit reseruatio iuris episcopalis ⁊ parochialis. Quinto ibi per declarationem. fit ꝓtestatio de iure vtriusqz. Do.

n ¶ Per illa verba. q̃si dicat possẽt illi hẽ alia ꝓuilegia per q̃ essent exẽpti sz p ista nõ sunt: ẽ. n. q̃daz declaratio p quã non preiudicatur alijs defensionibus vt dicunt in fine.

o ¶ Nõ intelligi. idẽ hõs. s. de priuile. si papa. §. similiter ⁊ vide. ĩ. de hoc ĩ glo. sed sunt ꝓuilegiati.

p ¶ Latere. no. igit differentiaz iter legatos de latere ⁊ reliquos ad idẽ. s. de of. leg. c. pe. ⁊. s. e. crit c. i. satis ẽ ergo ꝏ ꝙ verba aliqd ꝏferant ⁊ aliqd operant. s. e. tit. abbate.

q ¶ Interdici. satis puto idẽ ĩ suspẽsione cũ illa sit quoddã iterdictum: ⁊ oia ea cõtinent sub appellatione cẽsure. s. e. ti. querenti. Et qõ dicit a quoquaz itelligo ẽt ordinario: nec obstat. s. eo. li. de ꝓui. ne aliq: qz vt ibi dicit illa decre. non habet locũ in religiosis quibus cõcessum ẽ priuilegiũ tale rõne loci vel ordinis. ad idez. s. ꝏ priuile. c. i. §. in eos.

r ¶ Penitus. s. qz non ẽ memoria ꝙ habitatꝰ vel cultus fuerit a xpianis vl' saracenis: ⁊ idẽ in sequenti casu. s. ꝙ habitatus vl' cultus fuerit. s. a saracenis nec est contrarij memoria. s. ꝙ a xpianis fuerit habitatus vel cultus.

s ¶ Detentus. s. de re iudi. abbate. eo. li.

t ¶ Cõstruendas. petita licentia a papa: vt. ĩ. ver. quas in locis.

v ¶ Diocesane. ẽ ler diocesane: ⁊ ler iurisdictionis de qbus plene no. r. q. ĩ. I summa. ⁊. s. ꝏ of. or. dilectus. subeunt ergo lege iurisdictionis: ꝓter id q̃ sunt exempti p priuilegium alex. vt sequitur.

x ¶ Detenta: intelligas et obtenta: ꝛsidẽter aũt postulent: qz illam obtinebunt. s. eo. li. de cẽsi. romana. ver. si vero.

y ¶ A sede. aplica. alias sufficit licẽtia diocesani: de ꝛsecra. distĩ. i. nemo ⁊ ꝛcordat ad hoc. s. de ꝓuile. auctoritate: vbi quo ad hoc distinguit inter loca erẽpta ⁊ nõ erẽpta.

z ¶ Exaiandi. ne ad aiaꝝ regimẽ ꝓmoueantur indigni: cũ hoc casu ꝓmotori sferak pena. s. de ele. nihil. ẽ. n. ars artiũ regimẽ animarũ. s. de eta. ⁊ q̃li. cuz sit.

a ¶ Ab eis. s. diocesanis epis.

? ¶ Subiecte. ꝛcordat. s. ꝏ ꝓben. ĩ lateranẽ. ⁊. c. de monachis ⁊ eo. li. ⁊. c. ti. c. i. s. de priui. cũ ⁊ plãtare. §. cũ ĩ ecclijs: ⁊ tales rectores sic instituti sũt perpetui vicarj: nequeũtes absqz causa rõnabili remoueri. s. e. li. de capel. mona. c. i.

x ¶ Bonis. vndecũqz proueniãt: licite ñ acqui-

nõ ꝓuilegia ꝙ ꝛcordat ꝓ ꝛsuetudo

fitis: de hoc.xviij.q.v.in summa.§.de deci.ex transmissa.

a ¶ A quibus.clericis.scilicet ordinis sui.

b ¶ Persoluant.sed in quo sunt isti priuilegiati quo ad hoc.nõne isti fratres de iure sunt priuilegiati: ꝙ non teneantur ad decimas laborum ⁊ noualium.§.de decimis ex parte.i.sunt enim isti de quibus hic papa loquitur templarij hospitalarij hierosolimitani: qui cum tiberiacen. episcopo questionem habebant super diuersis articulis: in qua causa produxerunt priuilegia superius dicta.sciendum est ꝙ isti fratres laici sunt ex ordine quia ordinem clericalem non habent quidam ex eis sunt milites. §. de sent. excõmunicationis: canonica alij sunt clerici: isti igitur fratres de laboribus et noualibus que colũt soluent decimas sibiipsis.i. clericis fratribus ordinis sui: qui clerici de his decimis episcopo non dabunt quartã quam alias de iure cõmuni deberet habere de offi.ordi.conquerente de pscriptio. de quarta: est enim quarta de lege diocesana. §. de offi.ordina.conquerente a qua nulli sunt exempti vt.§.vidisti. Si igit bene aduertis per hec sua priuilegia isti obtinent primo in eo: quia ex quo sũt proprij ⁊ speciales ecclesie romane filij: ab ipso episcopo interdici vel excommunicari non possunt. Item ꝙ ratione ecclesiarum p eos constructarũ in locis desertis nihil lege dioce. debẽt episcopo Tertio ꝙ ppter eas excõmunicari vel interdici non possunt. Quarto ꝙ solum per suos clericos eas gubernãt. Quĩto ꝙ decimas laborum et noualium: ⁊ alia que colunt clericis sui ordinis: ⁊ sic si ipsis soluũt. Sexto ꝙ de illis decimis quartã epõ nõ soluũt.

ordinis sui a qbus[a] quarta vl' tertia nullatenus exigatur: cum integritatem persoluant[b] salua moderatione concilij gnãlis[c]. In alijs[d] eorum possessionibus iure cõi seu quolibet alio ecclesijs parochialibus: ⁊ diocesano epõ reseruato. ¶ Per declarationem[e] ãt hmõi nolumus defensionibus alijs seu iuribus partiũ derogari.

Nicolaus tertius.

¶ Primo declarat manifestum ⁊ euidens esse synonima: ⁊ idem significare quo ad casum decret. de elec. si forte. Secundo declarat conspiratores ⁊ coniuratores qui iurauerunt ⁊ statuerunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mandatum pape. donec possent resistere. Tertio declarat tale statutum detestabile ⁊ illicitum multis ex causis Joan.an.

Constitutionem felicis recordationis gregorij pape predecessoris nostri editã in concilio lugdunẽsi[f]: vt si forte iter cetera q̃ obijciuntur electo aut postulato seu alias promouendo ad aliquam dignitatem euidentez scientie uel alium p sone defectum opponi contingat õ illo primitus cognoscatur: ⁊ si opponentẽ inuentum fuerit destitui veritate: a cause illius prosecutione totaliter sit exclusus ⁊ alias puniatur ac si in obiectorũ pbatione omniuz defecisset[g]: in illo qui manifestum[h] defectum in visu[i] auditu ⁊ alijs corporeis sensibus: necnõ et in memo

c ¶ Generalis.supra de decimis.nuper: scilicz ꝙ de possessiõibus q̃sitis p⁹ concilium soluunt decimas.

d In alijs.s.quas alijs colendas tradunt: vel ab alijs colendas recipiunt vel de quibus anteꝙ fierent noualia magni prouentus proueniebant: vel que sunt ipsorũ quo ad primeuum ⁊ directum dominiũ: tamen parochiani eas possident ⁊ tenẽt: pone habentes eas per emphiteosim: ad hoc.§.de elec.dilecti.⁊.c.licet.⁊.§.eodẽ qd p nouale.ad fi.de acquisitis post concilium dixerat.§.proxi.

e ¶ Per declarationem.nota verbum si ageret de exceptione: ⁊ exceptio nõ pbaret: ⁊ pnunciaret contra opponẽtem: ⁊ bene fieret piudicium: saltẽ quo ad eum: lz nõ quo ad superiorem.§.de priuilegijs.cuz oliz.de resti.i ĩte.c. ij.qz si nõ appellatur a sententia preterito priuilegioꝝ de nouo repertorum: non reuocatur sñtẽtia.§.de re iudi.inter monasterium.⁊.c.suborta.sz hic non diffinitiue pronũciat: sed declarat quodãmodo interloquendo qd ĩportent verba priuilegii: vnde licet per illud priuilegiũ quo sunt recepti ĩ filios non sint exempti: si habent alia priuilegia exemptiõis bene sunt exempti: vt dixi in prin. nõ enim pronunciat illos exemptos vel nõ: sz declarat quid illa verba priuilegij importent. Idem in alijs casibus de quibus supra dicitur.

Constitutionem. Continet tria dicta q̃ patẽt ĩ rubro. Secũdum ibi Ceterũ. Tertiũ ibi: Statutũ quoqz. Jo. Declarat pmũ dictum.vt.§. dixi.decre.§.eo.li.de elec.si forte.⁊ que ibi no.gar.⁊ guil.

f ¶ Lugdunũ.§.eo.li.de elec.si forte.cui⁹ verba ad lrãm.j.sequũt vsqz ad vbum in illo.vbi ponit dclarationẽ.⁊ hec oĩa vsqz ibi expõe: vt ibi dixi.

g ¶ Defecisset.vt.§.e.li.de elec.c.j.

h ¶ Manifestũ.videbat cõtra: qz constitutio si forte: loquebatur in euidenti ⁊ non manifesto: ⁊ aliud videtur euidens et aliud manifestum. euidens enim est quod semper palam est: ⁊ euidenter apparet.arg.i.questiõe.i.vt euidenter.⁊.§.de accu.euidentia.ff.de cõtrahen.empt.l.ea.que.qd enim ẽ in euidenti: nulla potest tergiuersatione celari.§.de coha.cle.⁊.mulie.ca.vlt.§.de offi. ordi.§.ceterũ.co.li. ¶ Manifestũ vero aliquãdo pbatione ĩdiget.xi.q.iii. eorum. de hoc no.ij.q.i.manifesta.§.de coha.cleri.⁊ muli.vestra.sed cõtrariũ est verum per hanc constitutionem ⁊ merito: nam constitutio si forte: requirit pbationez examinis in euidenti defectu: ⁊ probatur manifestũ.§. de elec.bone.i.C.si mi.se.ma.di.l.iii.ibi nisi palam ⁊ euidẽter ex instrumentorum pbatiõe ⁊c. ⁊ preterea hec duo videntur synonima .§.eo.ti.cum olim. Itaz ⁊ si opponatur euidens defect⁹ scientie non palam hoc apparet: sed est necesse examinationem fieri examinatione autem hoc fiet certum.ff.si certum peta.l.certuz. immo etiam no.guil.in decre. si forte ꝙ si obijciatur cõtra electum ꝙ est omnino illitteratus: ⁊ ideo repellendus: lz non dicatur euidenter vel manifeste ĩ exceptione habebit locum decret. ipsius forma: quia idem est verborum sensus: ⁊ ideo idem ius esse debet.§.de cõsti.translato. .ff.ad.l.aql.illud.⁊ ad hoc facit.isti.de excu.tuto.§. similiter cũ q litteras nescit ⁊c.⁊ formule vborũ hodie sunt sublate.insti.de ver.ob.§.i.C. de formu. ⁊ ĩpetra.ac.subla.l.i.⁊.ij.⁊ verba nõ debent preualere sensui: sed ecõtra.§.eo.titu. intelligentia.⁊.c.preterea.⁊.i.q.i.marchion.intelligamus ergo euidentẽ ⁊ manifestũ: cuius pbatio est in euidenti ⁊ manifesto: lz id in exceptionis forma ñ exprimatur. al's sequeretur ꝙ si dico electuz cecum: ex quo non addo euidenter vel manifeste: nõ haberet locum constitutio: ꝙ esset absurdum.

ria ⁊ etiaz intellectu[k] opponit electo locuz habere: ac quo ad itentionẽ[l] constõnis ipius manifestũ ⁊ euidẽs idem supponere declaramus. ¶ Ceterum canonicos cuiusuis ecclesie qui statutuz[m] fecerũt solẽniter ⁊ iuramento firmauerũt: ꝙ ecclesiã suaz ⁊ seipsos ↄtra oẽs impetrãtes canonicatũ ipi⁹ ecclesie defenderẽt: vsqz ad ius vel sententiaz quantuz possent ad iudiciũ dñi pape vl' spãlis mandati eiusdez: ⁊ ꝙ cõib⁹ expẽsis: ac cum procuratorio sigillo capituli sigillato eadem defensio fieret: ⁊ ꝙ quãdiu aliquis õ canonicis eiusdem ecclesie defensionem huiusmodi: ⁊ oppositionem vellet predicto modo[n] subire alij canonici nõ possent nec deberent recipere in canonicum nec hr̃e p canonico ĩ capitulo vel extra capitulum impetrantem: conspiratores ⁊ coniuratores contra sanctam romanã ecclesiam ac libertatem obedientiam ⁊ auctoritatem ipius decernim⁹: ⁊ eosdez tanquã ↄspiratores ac cõiuratores sm sanctiones cãonicas[o] puniẽdos ¶ Statutũ quoqz ipsum: qd capitulo prelibato ⁊ singulis eius personis libertatem[p] obedientiam eidez ecclesie romane debitam exhibẽdi saltem vsqz ad sniam ⁊ pontificum romanorum iudicium seu speciale mãdatum liqdo iterdicit, pmptum futurorum grauaminum ⁊ expensarum discrimen ingerens: contra legitimas sanctiões laudabiles[q] notum execrantium lites vetat: iiustã

i ¶ In visu.vñ oculo carẽs non pmouet.lv.di.si euangelica.

k ¶ Intellectu.ergo siue memoria siue intellectu careat nõ promouebitur ad dignitatez .xxix. di. petrus.

l ¶ Intẽtionẽ ipsi⁹.q.d.interdũ bene sunt diuersa: vt dixi.§.in glo.videbatur.in prin.

m ¶ Statutuz. ex hoc ⁊ ex eo qd dr̃ in fi.videbat ꝙ canonici possint facere statuta: dũmodo al's sint licita: solet dici ꝙ capitulũ sine episcopo statuta facere non potest que tãgant generalẽ statũ ecclesie: vel tãgant epm vel eius iura: sic intelligatur de ↄsue.cũ cõsuetudinis.§.de his q̃ fi.a platis.nouit.est enĩ prelatus caput a quo nõ licet mẽbrũ recedere: de pscrip.cũ non liceat: ⁊ hec vera sunt etiam si capitulũ talia statuat cũ archidiacono suo vel preposito vel alio qui post episcopuz psit capitulo. Si vero statuant sup his que nõ tangunt episcopum vel statum eccle. sz sua singularia negocia: puta ꝙ certis modis quotidianas obuẽtiones distribuant: vel ꝙ certo modo ad capitulũ vocẽtur: puta p talẽ cãpanã: vel alio mõ vel ꝙ certis tẽporibus ẽt nõ vocati veniãt ad capitulũ: vel his similia satis potest dici ꝙ sup his tenet ipsi⁹ capituli constitutio sine epõ al's licita ⁊ legitiã ad hoc.§.de rescrip. edocet.§.de consti.ex litteris.ff.qd cuiusqz vniuer.no.l.i.§.ij.

n ¶ Predicto modo.s.cum pcuratorio capituli ⁊ cõibus expensis.

o ¶ Canonicas.xi.q.i.cõiurationũ.⁊.c.cõspirationũ.⁊.c.sequẽtibus.⁊ est pena talis depositio: vt ibi. Item cõspiratores repellũtur ab accusatione denũciatione ⁊ testimonio §.quos cõspirauerũt.iij.q.iiij.cõspiratores.§.de accu.qualiter ⁊ quando ⁊ cũ oporteat: de simo.lz heli.⁊.c.p tuas: ⁊.c.cũ oporteat. Est ãt cõiurare vel simul vnũ iurare: cõspirare simul vel in idẽ spirare.credo autẽ ꝙ prelatus qui huic constitutioni per capitulum facte auctoritatem interposuisset: eadem pena puniretur: omnia enim nostra facimus quibus auctoritatem impartimur. C. de vete. iur.enu.l.i.vltra medium.⁊.§.e.li.de preben.si cũ.⁊.c.apostolice.eo.li. ⁊ p hãc decreta.probatur ꝙ per instrumentum probatur crimen: producitur enim publicum instrumentum in quo continebatur ꝙ tales canonici tale statutum fecerint: per quod probabitur illos esse conspiratores: ad idem.§.eo.li.de iureiuran. cum in positionibus.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.nullus.§.de his que fi.a prela.quanto in fine.

p ¶ Libertatem.exhibendi: quod est infra.

q ¶ Laudabiles votum.§.de sindi.c.vno.vnde nec dolũ facit qui rem deserit: vt lite effugiat.ff.de alie.mu.iudi.cã.fac.l.itẽ si reo.in fi.⁊ magnum est cõmodum

a lite recedere: propter qd indebitum per transactionem solutum nō repetitur. C. de transac. l. ij. ff. de cōdi. ī de. in summa.

a ❡ Ad peccandū. ad qd statuto cōsuetudine vel iuramento astringi nō possumus supra de cōsue. c. pe. τ vlti. xxij. q. iiij. in malis. τ. c. si aliquid. τ p totum. j. de regulis iuris nō est: τ. c. in malis. supra eodem li. de iureiur. c. j.

b ❡ Exijt qui seminat. ne crederet aliquis hanc constitutionem esse sublatam ideo sic decise hic ponitur vt habeatur pro reseruata: τ de ea loquatur proemium huius li. in fine: vt ibi dixi: τ quia sic decise venit sub bulla: τ quia infra etiam p hibetur glosari prohibitioni pa rebo.

c Priuilegium. legato: intelligo generaliter: sicut generaliter loquitur: ex quo aliud nō exprimitur: τ est si. qd dixi supra eodē li. de rescrip. statutum. j. rñ. in glo. q: verbum.

d ❡ Cōmorantes. large loquitur: quia interdum sunt instituti perpetuo: interdum ad tempus: interdum ad solam moram ibi trahēdam: de sta. mona. c. ij. ad finem. supra eodem li. de tempo. ordi. cum nullus: in fine τ de capel. mona. c. vno sed quo ad casum nostrum non est curandum.

e ❡ In aliquo. tolle defendat qd est in fine: τ iterum repete: sed d fendat residentes tantū τc.

f ❡ Hoc est. propter hoc facit ad titulum nostrum. de verborum signi.

g ❡ Secreta τ solitaria. cella dicitur a celando τ occultando: et sic hoc casu solitarius: τ talem vitam ducentes digni sunt cō-

litem mouere compellit: inique cōtrouersie seu liti cedendo: bonam fidem seu conscientiam agnoscere p hibet: τ adigit ad peccandum[a] conspirationem τ coniurationem continere contra libertatem: et auctoritatem se. ap. manifeste ac alias detestabile prosusq3 illicitum reputamus.

I Dez.

Exijt qui[b] seminat: τ infra.

B Onifacius. octauus.

❡ Exēptis cellis alicuius monasterij: quid appellatio celle significet hic ostendit. Io. an.

Priuilegium[c] monasterio tuo concessum: vt monachi: siue fratres in celis ad monasterium ipsum spectantibus habitantes: ab alio quam a papa: vel eius legato excommunicari aut suspendi: vel ipse celle interdicto supponi nō possint: non fratres in prioratibus ecclesiis seu capellis eiusdem monasterij commorantes:[d] aut ipsos prioratus ecclesias vel capellas ab ordinariorum iurisditione in aliquo[e]: sed residentes tantum in cellis τ cellas ipsas hoc est[f] loca secreta[g] τ solitaria: que ab hominum separata conuictu[h] sunt ad contēplandum[i] τ deo vacandum specialiter deputata: defendat.

I Dem.

❡ Priuilegiato aliquo: vt possit conferre beneficia clericorum suorum: quid appellatio clericorū suorum designet ostendit. Io. an.

Sicut nobis significare curasti: tibi gratiose concessimus vt beneficia clericorum tuorum cedentium vel decedentium[k] possis conferre: quodq3 ijdem clerici prebendarum suarum fructus percipiant: ac si in suis ecclesijs personaliter residerent[l]. Uerum quia dubitas qui clericorum tuorum appellatione debeant contineri: breui respondemus[m] oraculo: quod illos in his τ similibus[n] casibus: tuos volumus intelligi: clericos: qui per te non, quesiti propterea[o] uel recepti sine fraude τ fictione qualibet vere tui clerici familiares existunt: τ in tuis expensis continue[p] domestici commensales: etiam si quos ex illis aliquando pro tuis[q] geren-

uenienti honore. xvj. q. j. qui vere: τ ad has cellas religiosi etiam mendicantes de prelatorū licentia transire possunt. s. eo. li. de exces. prela. c. vno. Alias autem large sumendo dicimus cellas que sunt etiam infra clausuram monasterij: vnde ex causa: puta propter infirmitatem monachi dispensat abbas cum eo vt habeat suam cellā extra cōmune dormitoriū: tamē infra monasterij septa. xx. q. iiij. c. ul. τ d talibus cellis hoc priuilegium nō intelligitur.

h ❡ Conuictu. i. cōmuni victu.

i ❡ Contemplandum. de vita contemplatiua τ actiua dicit supra de renū. nisi cum pridem. ad finem.

Sicut nobis Cōis diuisio q: ī prima cōsultatio a verbis duplicis gratie. In secūda rñsio ibi verum. vel ibi breui respondemus. vex latitudo responsiōis patet ī ver. similib^o τ in ver. etiam si. Do.

k ❡ Decedētium. nunquid talis posset conferre beneficia suorum clericorum cedētium vel decedentium in curia romana: Item nunquid possit conferre beneficia clericorum suorum alio modo vacantia: dixi supra eodem libro de preben. quamuis. ij.

l ❡ Residerent. ex sola residentia si nō īteressent diuinis non perciperent quotidianas distributiones. vnde nec isti perciperent. s. e. li. de cle. non resi. ca. j. τ sup hoc vide quod ibi dixi in glo. no. qd si quis dominus.

m ❡ Respondemus. per hoc videtur q ista decreta. sit veteris iuris dclaratoria nō noui promulgatoria: licet argu. cōtra infra dū dicit volumus: τ q sit dclaratoria patet quia tractat de verbi significatione. ad hoc. s. eodem. c. ij. rñ. j. in fine: ne bñ occurreret ratio: quare hoc esset ius nouum τ non vetus: preterea puilegiū prius fuerat cōcessum: postea priuilegiatus cōsuluit papā circa puilegiū pus cōcessuz sic est rñsum: p qd pz q a ɔcessione puilegij ēt anteq emanasset hec decr. puilegiū sic erat intelligēdum. Io. an.

n ❡ Similibus. pone conceditur ei priuilegium: vt cum clericis suis super pluralitate beneficiorum curatorum vel dignitatum dispensare possit: vel eis cōferre ius ad vacaturas vel similia: τ bene dicit in his τ similibus: q: in alijs casibus dissimilibus appellatio clericorum omnes subiectos clericos comprehēdit. s. eo. li. de rescrip. cum tibi: τ potest esse ratio: quia hic de priuilegio loquitur odioso: quia per primum tollebatur ius seu potestas conferendi beneficium ei ad quem ordinario iure spectabat: per secundum minuitur cultus diuinus: τ non deseruiens ecclesie recipit stipendium: ergo bene ambitiosa τ restringenda sunt talia indulta supra eodem libro de preben. quamuis. i. quod non est in decreta. cum tibi. Io. an.

o ❡ Propterea. sic. s. de elec. c. officij. s. eo. li. de rescrip. statutū. §. insuper. de iudi. mulieres: τ de renū. c. ij. sic τ affecta tutela imunitatē nō prebet. C. d his q spō. mu. sube. l. i. τ. iij.

p ❡ Cōtinue. ciuili modo intelligendum est verbum. ff. de ser. si cui. de conse. dist. v. nunq: sicut τ seruitus dicitur continua τ aqua quotidiana. ff. de ser. vr. pred. l. foramen. ff. de aqua quoti. τ esti. l. j. §. q autē. τ fluuius dicitur continus qui q̄nq3 exarescit. ff. de flu. l. j. i. rñ.

q ❡ Tuis. s. de cle. nō resi. ex parte: τ si egrotaret seruire intelligitur. ff. de sta. li. cum heres. §. stichus. nec summo ita amare verbum quinetiam pro suis proprijs interdum possit abesse: ad hoc. s. eo. li. de preben. presenti. j. τ. ij. respon. sicut iudex p pter sua propria negocia differre potest τ dimittere causaz. ff. de iudi. si lōgius.

Non est nouum vt aliquibus specialiter enumeratis generalis clausula subsequatur que oia comprehendat: ut. xlix. di. p totum. xxiij. q. de. v. de occidendis. s. de probationibus: quoniaz contra falsam. s. eodem libro de procurato. qui ad agenduz. ff. ad. l. aql. si seruus seruum. §. inqt lex. in fine. C. de sacrosan. eccle. l. generali. Idcirco post rubricas supra positas: que fm suas materias iuris regulas cōprehendunt: ponitur h rubrica generalis ad materias vniuersas. de regu. iu. si queraf quare in principio compillationis non posuit boni. hanc rubricam: cum sepe premittatur clausula generalis secutis postmoduz speciebus: vt. s. de proba. cuz rubricis sequentibus de rebus eccle. non alie. cuz rubricis sequen. de regula. cum rubricis sequen. ff. de serui. cum rubricis sequen. posset dari coloratiua responsio. quia que vltimo dicuntur melius memorie commendantur: de ɔse. di. ij. liquido est autē vera solutio ideo hūc ordinē obseruatū: vt ostēderetur ius nō sumi ex regula: sed regulaz ex iure: si enim a principio posita fuisset: forsitam crederet aliqs q ius sequēs regulas ex regulis sumeref: in fine igitur ponif: vt appareat ex iure qd precessit regulas sumi. ff. eodē. l. prima. Uidendum est igif primo qd sit regula: vnde dicaf: qualiter ɔstituaf τ qd sit eius offiū: τ que ipsius sit potestas. Secundo videndū est qd sit ius: vnde dicaf: τ quo h sumatur. Tertio que sunt he iuris regule singulariter: τ clare eas prosequendo videbimus. Circa primum: regula fm grāmaticos est multorum similium collectio. Lex autem describit regulam tam esse que rem que est breuiter enarrat. ff. eodem. l. j. Dicitur autem regula quia regit: vel normam recte viuendi prebet τ ab hac regula que dicitur norma recte viuendi dicitur regularis: dicitur etiam regula eo q recte ducit nec aborsum vel aliorsum trahit: quasi a rega vel regula: que idem est q rectitudinis forma: sicut enim per regulam nouit scriptor modum recte scribendi: secator modum rectē secandi: τ sic de singulis: ita per has regulas modum recte iudicandi cognoscimus: ad hoc. iij. distinctio. regula. Est autem regula latine idem q canon grece. iij. distin. canon. Et dicitur regula proprie: q̄si regulariter vera: quāuis patiaf exceptiones in se. Que autez cotineantur sub regula fuerunt opiniones que no. ff. codē. l. j. τ facit qd no. iij. distin. regula. Subtilitatibus tamē circa hoc omissis breuiter τ grosso modo sic dico: qd quo ad potestatem verborū: que in ea p[illegible] vniuersaliter vel saltem indefinite affirmando vel negando comprehendit exceptiones: alias nō diceretur exceptio: sicut si dicerem omnis homo currit excepto equo ticij: hec enim nō est exceptio: quia equus nō comprehendebaf sub illa ppositione omnis homo: sed si dicerem omnis homo currit excepto ticio: tunc ppria est exceptio: qa propositio omnis homo comprehendebat ticium: tollitur ergo ticius virtute exceptionis: quo ad materiam de qua fit sermo: vt scilicet dicatur non currere. sic quo ad iuris determinationem exceptio non comprehenditur sub regula: quia cōtraria ratio: τ plus est in exceptione q in regula. hoc ergo opatur exceptio: vt illud qd alias sub verbis regule cōprehēdebatur: ad determinationē regule exceptionis virtute tollatur. Constituif aūt regula vt. s. dixi per verba q de sui natura omnia comprehendant: idest p signa vniuersalia affirmatiua: que omnia comprehēdunt. s. eodem. c. omnis res. τ. c. defleat. ff. eo. l. omnis diffinitio. τ. l. oēs actiōes. τ. l. omnia fere. τ. l. omnia quecunq3. Item per verba negatiua que vniuersaliter negando excludunt omnia: vt. j. eodem. nemo potest. i. τ. ij. τ. j. eodem nullus. i. τ. ij. τ. ff. eo. l. nemo. τ. l. nullus. Item per verba indefinita q simpliciter, plata equipollent vniuersalibus. xix. di. c. j. s. de priuilegijs: quia circa. C. de hereditate vendita. l. vltima. τ ideo omnes regule

paucis exceptis traduntur per signa indefinita affirmatiua vel negatiua vt.s.eo.t.j.eo.t.ff.eo.ti.satis apparet. Officium autem regule est plures similes casus simul iungere claua rationis: vt.ff.eodem titulo.l.i. Que sit potestas regule: an scilicet constituat ius de nouo: an antiquum recitet: dubitatur: t videtur q̃ ius de nouo nunquam constituat: quod in re et ipso facto probatur iure.ff.eo.l.j. facto quia in octuagintaocto regulis infra positis non est vnam etiam solam inuenire: que ius de nouo constituat: vt in prosecutione patebit. Econtra videtur quia regula catoniana de nouo statuit: q̃ legata que sunt inutilia ratione legantis tantum: vel ratione legãtis t legatarij: vel legatarij t eius a quo legatum est prestandum: vel ratione rei tantum: vel mixta ratione rei legate t persone legatarij tractu temporis non constituantur: etiam si causa impedimenti remoueatur.ff.de regu.catoni.l.i. in principio. ff. de lega. .i.l.cetera.§.i.ergo ipsa regula constituit ius de nouo: ad hoc faciunt infra iura in quibus papa iudicat ex regulis: vt.s.de consti.ca.ij.t de rescriptis.ca.i.t.ca.pastoralis de iudi.nouit.s.de foro competenti.si diligenti.de fi.instru.inter dilectos.ad finem.t de presump.dudum: de excepti. cum venerabilis: de regula.ad apostolicam. de consanguinitate t affinitate capitulo vltimo cum mille similibus: ex quibus videtur q̃ ius sumatur ex regula. Subtiliter viderunt doctores q̃ tres species casuum est considerare: quidam sunt iam determinati: t in illis regula non constituit ius quia inuenit iam constitutum. Item sunt quidam excepti a legis determinatione: t in illis similiter regula non constituit ius: quia non claudunt sub regule determinatione. Quidam sunt in quibus est eadem equitas que est in casibus a iure determinatis: nec tamen reperiuntur in iure positi: t in illis regula facit propter idemptitatem rationis non patientis ius similium casuum esse diuersum. Apertius dici posset: quod aut constitutio iuris procedit.traditionem regule: t regula de iure iam constituto: quasi materiatum de materia producitur: t tunc proprie habet locum distinctio predictorum casuum: vt videlicet in iam determinatis t exceptis non faciat ius in non determinatis in quibus est eadem ratio ius constituat: sed vbi non est ius constitutum ante regule dispositionem: sed inuenitur sola simplex traditio regule: tunc ipsa regula est ius vel iuris constitutio: t non ab alio sed a constituente procedit: t ita potest intelligi predicta lex prima: de regu.cato. probatur hoc satis per antiquas regulas supra eodem titulo: quas veritate inspecta esset inuenire precessisse iuris traditionem. vides enim pro maiori parte q̃ vbi sunt decreta. Alexandri.iij.sunt prime in titulis: maxime post concilia antiqua de off. vi. cum duabus rubricis se.ut.s.de rescriptis: de renuncia.cum duabus rubricis sequentibus: de his que vi metusue causa fi.cum duabus sequentibus: de dolo t contumacia cum duabus sequentibus: t multis aliis. t tamen omnes regule supra eodem titulo precesserunt alexandri. iij. excepta vltima que fuit lucij.iij.qui ipsum secutus est. vt ex cronica t decretalium ordinatione satis apparet. Si igitur prima regula supra eodem titulo: exemplificetur per decreta.supra de sponsalibus preterea.i.secunda per decretalem: t si questiones: de simo.tertia per decreta.de voto.magne. t sic de singulis: dico q̃ regule dicta iura precesserant: vnde regularum dispositio non potuit ex ipsis iuribus sumi que nondum erant immo potius videtur determinatio ipsorum iurium facta per regulas: ad hoc faciunt omnes ille decretales superius allegate: in quibus papa pronunciat p regulas: ego tamen non recedo a verbis legis: t dico q̃ per regulam non statuitur ius: sed ex iure sumitur regula. alias non video quomodo posset dici regula iuris. Sicut enim in regula ligni vel ferri necesse est illas materias preuenire lignum scilicet vel ferrum: ad hoc q̃ disponatur ex eis regula: sic in regula iuris necesse est ius quod est ibi materia preuenisse: ad hoc vt regula possit inde disponi: t tunc proprie loquitur dicendo de regulis iuris: alias dicere debuisset de iure regularum. Et si dicatur q̃ in casibus non expressis a iure vbi est ratio similis regula facit ius: hoc est sine regula aliqua per iura que hoc volunt: de rescrip.inter ceteras de transactionibus: inter corporalia.ff.de legi.non possunt: cum similibus: t si obiciatur de regula cato.dico q̃ non proprie dicitur regula: nec inter regulas ponitur.ff.eodem titulo.t si dicatur q̃ aliqne regule precessisse videantur iuris expressam traditionem: dico q̃ ius quod est idem quod ratio: vt.j.distinctione. consuetudo.ix.distinctione sana quippe. ab exordio rationalis creature precesserat.v.distinctione in principio. vel saltem dispositione concedentis regulam ius precessit: videns enim formator regule sic esse debere de iure: quod in eius saltem mente sedebat: formauit regulam: allegatur tamen regula pro iure: non tam ex origine q̃ ex forma: t potior est eius causa pro quo facit regula: habet enim aduersarius necesse ostendere rationem quare in illo casu regula non loquatur: t facit quod dicam infra eodem vtile. Ad secundum quo queritur quid sit ius: t vnde dicatur: t quomodo hic summatur dicendum est breuiter q̃ ius est ars boni t equi t̃.ff.de iusti.t iure.in principio. t dicitur a iustitia vt ibi t supra de verborum significatio.ius autem: quam summum in rebus bonum est colere.xij.q.ij.cum deuotissimam. Jus autem est generale nomen habens multas species.i.distinctione ius generale: cuius species diuidas t subdiuidas vt ibi per totum.t.ff.de iusti.t iure.per totum.

dis negocijs abesse contingat.

Rubrica De regulis iuris.

Bonifacius.viij.

Beneficium[a] ecclesiasticum non pōt[b] licite[c] sine institutione canonica obtineri[d].

Sumitur autem hic pro nostro iure canonico: nō autem pro iure ciuili: vt pbatur j.e.i secunda regula: q̃ de iure nō pcedit: quod dic vt ibi dicam: tertio autem ordinate has regulas est videre: t primo primas.

a **Beneficium ecclesiasticum.** Pone casum per.c.xvj.questione.vij. si quis deinceps supra de insti.ex frequentibus.ff.de decur.l.berennius modestinus. Super ratione aūt huius regule fundat decretalis supra eodem libro. de eo qui mit.in possef.c.cum qui: qz proceditur cum agitur de beneficio ecclesiastico i absentia partis lite nō cōtestata: nec fit missio in possessionem causa rei seruande: qz sic sine institutione canonica: beneficium obtineret: consideratur igitur in beneficijs canonica institutio non antiqua possessio: t sic nota casum in quo nō currit prescriptio.idem est in matrimonio carnali.xxiij.questione.v.q̃ deo. supra de consanguinitate t affinitate non debet: t idem in alijs casibus. qui notan. xvj.questione.iij.clerici.t supra de prescip.cum non liceat. Sumitur autem hic beneficium largo modo: vt comprehendat dignitates personatus ecclesias omnes cum cura t sine cura: que cum titulo habentur: sic.j.questione.iij. si quis dator. supra de concef.preben.nulla.ff.de ser.expor.l.seruus. Sumitur autem interdum stricte: vt distinguatur a prebenda.xij.questione.ij.alienationes: de concef.preben.ex parte.alias includit prebendam.i. questione.iij.ca.vltimo de verborum significatione tua. Alibi stricte sumitur pro solis simplicibus beneficijs sine cura supra de preben.c.vlt.t.s.eo.ti.t li.cum in illis.t ibi ratio patet in littera. Cum igitur in beneficio quolibet requiratur canonica institutio: vt ꝗ videndum est quid sit institutio. Instituere autem est ius canonicum in ecclesia vel ecclesiastico beneficio tribuere: quod dic vt not.s.de insti.auctoritate t iure communi ad episcopum spectat.xvj.questione.vij.nullus omnino: de here.cum ex iniuncto in fine. Non ob.de off.archi.ad hoc quia institutio ibi sumitur pro inuestitura: t sic intelligatur decreta.de insti.cum venissent: t quod ibi no.videtur q̃ etiam capitulum vacante sede instituere possit.arg.vij.q.j.pontifices: de here.ad abolendam.s.eodem libro de tempo.ordinan.cum nullus.argu.contra.xxiiij.dis. presbyteri.lxxi.di.fraternitatem.ne se.vacan.c.ij.dic vt no.s.de maio.t obe.cū oliz t terminatur hoc.s.eo.lib.de insti.c.vno. Inter collationem autē presentationem t institutionem magna est differentia: vt.s.eodem libro de preben.cum i illis.§. cum autez.

b Non potest.hec dictio potest: negatiue posita ut hic: necessitatem importat cuz autem affirmatiue ponitur: necessitatem non inducit. Ad primum.ij.questione .i.c.j.supra de accusationibus de his. Ad secundum.iiij.questione.iij.§. itez i criminali.ver.potest de preben.de multa in fine de appella.oblate.ad fi.ff.de arbi. quetiam.t ideo dicit lex q̃ verbum potest: necessitatem non importat.ff.de off.p̃. .l.sepe.t.l.sequen.

c Licite.superabundat: id enim dicimur posse q̃ licite possumus.xxij.q.ij.faciat vbi de multiplici potentia: t.s.de rescrip.scisitatus.per Ber.t Jnno.de cōcef.p̃ ben.accedens.

d Obtineri.contradicit huic regule supra de iurepa.cura. Solu.ibi non prescribitur ecclesia tanq̃ beneficium: sed vt proprietas. Item necessitatis causa vel pietatis: vel causa impensi obsequij sine canonica institutione possidet quis ecclesiasticos prouentus: nec ex eo canonicus vel beneficiatus proprie dicitur.xij.questione.ij.quicunqz suffragio.xvj.q.j.possessiones.t.q.iij.clerici.t.c.si episcop⁹.s.de magistris. quoniam: eodem modo respondetur ad. c.xxxij.distinctio.si qui vero. xij.questione.j.qua.l.distin.studeat de cle.pug.in du.henricus. Item argu.contra.s.de elec.in genesi.s.de iure patro.cōsultationibus: vbi possessio dat ius eligendi t prescriptio.s.de causa.possessio.cum ecclesia.sol.per possessionem acquiritur ius eligendi t presentandi: quia procedit ex nostris actibus.ff. de acquiren. posses.l.j. Institutio autem procedit ex actibus aliorum: que ad hoc vt valeat ōbet esse canonica vt hic in qua precipue quattuor requiruntur. Primo q̃ persona sit que instituere possit.xvj.questione.vij.nullus. Secundo q̃ institutus sit talis qui possit institui.de insti.ca.fi.quia non laicus vt ibi vel ipse idem instituens: eodem titulo.ca.vlti. Tertio q̃ illius beneficij institutio ex iure proprio vel deuoluto vel delegato ad instituentem pertineat.eodem titulo.c.iij. Quarto q̃ seruetur forma constitutionis illius.s.eo.libro de elec.ca.vltimo. Et no.q̃ hec regula est in argumentum contra clericum qui est in quieta possessione beneficij sui: t petitur ab eo titulus possessionis.scilicet institutio q̃ teneatur illam ostendere: nam et liberti ecclesie: licet sit in quasi possessione libertatis probat manumissionem suam. xij.questione.i.ca.longinquitate.t ca.sequen.t hoc pbat decre.de appella.personas.in parte decisa: vbi de hoc per Lau.nam t possidens pro herede vel possessore cogitur pbare titulum.C.de acquiren.pos.l.cogi.ad hoc facit quod no.de dolo t cōtumacia cōtingit in glo.vltima circa medium. Jn cōtrariū videtur argu. xx.q.ij.quē pgenitores.s.de regu.vidua.t in.l.predic.l.cogi.ij.q.v.§.i.t p hoc facit quod no. Jnnocen.de procura.ex insinuatione.t Ber. Compo.de rescrip. capitulum in glo.v.§.item queritur an executor.ver.sed fm hec primam opinionem tenebant Hel.t Ber.ij.per iura predicta. Jo.t la.no.c.distin.contra morem q̃ clericus habens duo beneficia cogitur dicere titulum: habenti autem vnuz solum sufficit possessionem ostendere: argu.ad hoc.s.codem libro de prescrip.ca. .j.t de offi.ordi.eod.lib.ca.ordinarij. Dici potest primam partem veram: cum episcopus ex suo officio vult videre istitutionem clerici: hoc pbatur de prebē. dilecto vt ec.bene.c.vno. Scōam cum alius agit forte dicens se ius habere in prebenda: tunc actor quod asseruerat t̃. vi.qōne vltima actor.t in preallega.ca.vno vt eccle.benefi.t.C.de proba.actor t hoc pbatur ex his que no. Jnnocen.Ber.t Cōpo.in predictis glo.t per Hostien.t de hec de simo.lz heli.super.ver. officij sui

debitum. Io. an.

a POsessor. male fidei. Pone casum. xxiiij. q. ij. si virgo. ⁊. de prescrip. c. vltimo. Hec regula fm leges vera ē in prescriptione. x. vel. xl. ānorum. C. de prescrip. longi. tempo. auc. male fidei: in prescripti. autem. xxx. vel. xl. annorum non requiritur bona fides. xvi. qō. iij. §. potest. ⁊. de prescrip. vigilanti. C. de prescript. xxx. vel xl. ann. cum notissimi. nisi velis dicere leges eē correctas per predi. decre. ō prescrip. c. vl. vbi de hoc. quod quidam abhorrent dicentes papam non posse tollere leges nisi quo ad suum forum alij vero dicūt papam īdistincte quo ad vtrunq; forum posse leges tollere: ō hoc. x. distin. constitutiones: de testamen. cum esset: in his autem teneris medium credo ꝙ papa vbi non habet temporalem iurisdictionem non possit tollere legem quo ad forum ciuile: nisi in his in quibus vertitur periculum anime: cum potestates distincte sint. xcvi. distinctione cum adverum. x. distinctione quoniam vbi de hoc ⁊ qui fi. sint legi. causam. ij. in his autem in quibus periculum anime vertitur quo ad vtrunq; forum tollit legem: probatur hoc de iudi. nouit. de prescrip. ca. vlt. ⁊ de secun. nup. c. pe. ⁊ vlti. ⁊. eo. libro de fo. compe. c. vlti. de iureiuran. c. ij. eo. li. de excep. c. ij. de sen. excommu. decernimus: nam in his leges sacros canones imitari nō dedignantur. ⁊. de iudi. clerici in auē. ut nō luru. contra natu. colla. vi. in auē. ut clerici apud proprios episcopos. §. si vero ecclesiasticum: et q̄bus satis posset inferri: idem de iure canonico circa hoc quod de iure ciuili. Sciendum est autem ꝙ fm nos non solum ab initio: sed in qualibet parte prescriptionis debet prescribens etiam cognoscere bonam fidem: ut hic ⁊ in concordan. In his autem in quibus etiam fm leges requirebatur bona fides sufficiebat ab initio bonam fidem agnouisse: ut in predicto. §. potest. ⁊. l. cum notissimi. Si autem queratur de eo qui completa prescriptione incipit habere malam fidem: an teneatur rem restituere: dic ut no. xiiij. questione. vi. c. i. ⁊. xxiiij. q. ij. si virgo. ⁊ supra de prescrip. vigilanti. Non solum autem in prescriptione requiritur bona fides ut hic sed etiam titulus qui det causam prescribendi: de hoc. x. questione. iij. quia. xvi. questione. iij. dilecto de prescrip. si diligenti. argu. cōtra. eo. ti. de quarta. ⁊ ca. ad aures. ⁊. c. vltimo. vbi non fit mentio de titulo. Sol. dic breuiter ꝙ si ius commune vel presumptio non est contra possessorem: sufficit bona fides: alias necesse est allegari titulum ⁊ probari: nisi allegetur prescriptio tanti temporis: cuius contrarij non sit memoria. ⁊. eo. lib. de prescrip. c. i. Quid autem sit prescriptio: quid vsucapio: que in eis requirantur: quis eorum effectus: plene no. xvi. q. iij. in summa: quomodo interrumpatur ea. q. §. potest. ver. hec de prescriptionibus: ⁊ supra de prescrip. c. illud.

b Fidei. multis modis sumitur fides: quod dic ut no. ⁊. de fide catho. in rub. xxij. q. i. monet: hic sumitur pro conscientia: sic. xxviij. q. i. §. ex his. de prescrip. capitulo vltimo.

c Vllo tpe. potes facere punctū ante ⁊ post. ⁊ sic habebis duos intellectus. Primus est ꝙ nulla antiqua dierum possessio tē. ⁊. de prescrip. vigilanti. Secundus ꝙ nullo tēpore pscriptionis debet agnoscere malam fidem. ⁊. eo. c. vlti.

d Prescribit. si ergo possidens cōscientiam habet rei aliene non prescribit. Cōtra. xvi. q. iij. placuit vt quicūq; ⁊. de prescrip. c. i. ubi prescribit qui certus est rē eē alienam. Solu. illud speciale in fauorem fidei catholice: sicut alia. ij. questione vij. si hereticus. ⁊. eodem lib. de here. c. i. ⁊. iiij. C. de episco. audien. l. nemo cum simi. preterea satis videtur suam conscientiam purgasse: ⁊ bonam fidem agnoscere: qui verum dominum requisiuit: ar. ⁊. eo. scienti cum suis concordan. ⁊ sic auctoritate canonis excusatur: sic. ff. de nora. l. ⁊ generaliter: vbi vsucepit qui scit seruum alienū qui sibi ab alio bone fidei possessore fuerat datus pro nora. et quo verus dominus requisitus noram emendare non vult. Item contra. ⁊. de iurepa. cura. So. vt ibi. ⁊. xvi. q. iij. si sacerdotis. in. i. glo. vltra medium: qō etiam videtur ⁊. Si queratur quis dicatur bone fidei possessor ⁊ male: dic vt notatur de prescrip. si diligenti. in glo. pe.

e SIne possessione. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tim. qui in seruitute est: per quā ēt potest hic poni exemplum casus: ⁊ per. c. xvi. q. iij. porro. ⁊. ⁊. de prescrip. causam que. seruus cum ab alio possideatur non possidet: in primo casu: hereticus ⁊ paganus vt in secundo: laicus spiritualia: vt in tertio. Sciendum est autem ꝙ possessionum alia iuris: alia facti: alia iuris ⁊ facti. ⁊ hec interdum habet plurimum iuris ⁊ minimum facti: interdum econtra: quod prosequere vt nota. supra de concessio. preben. cum nostris. ⁊. C. de acquiren. posses. l. i. vt ergo currat prescriptio debet quis possidere de facto ⁊ de iure. de facto planum est quia qui non possidet non prescribit: ⁊ debet possidere proprio nomine non alieno: alias ille prescriberet cuius nomine possideret. xvi. qōne. iij. clerici. de restitu. spolia. cum venisset in fine. de prescrip. si diligenti. ff. de acquiren. posses. quod meo. debet etiam possidere de iure: quia ad prescriptionem requiritur ciuilis possessio. i. ꝙ talis sit persona in quam cadere possit huiusmodi possessio vt probatur per iura īducta in principio glo. ad hoc etiam. xiiij. q. j. in principio: ⁊ quod ibi no. ⁊ de proba. ex litteris in fine. ff. de vsucapi. sine possessione: hoc dico quia laici de facto interdum possident decimas ⁊ spiritualia: vt no. Bar. bririē. xiiij. questione. i. in prin. glo. magne. ⁊ in fi. ad hoc. ⁊. eo. lib. de restit. spo. ad decimas. nam vt ibi patet: aliud est possidere: aliud est legitime possidere. Et nota ꝙ hec possessio facti dz esse continua: quia si interrumpatur possessio interrupta est prescriptio. xvi. qōne. ij. §. potest de prescriptio. illud. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. cum notissimi: si tamen fiat interruptio ciuiliter: puta per litis contestationem fm canones videtur ammodo ꝙ nō currat prescriptio: quia presumitur titubare ⁊ malā fidez habere: sed leges que de mala fide non curant: nouos. xl. annos requirunt vt in predicto. §. potest. ⁊ hoc notat Io. xvi. questione. iij. ca. j. ⁊ quod dicit regula de possessione hoc intelligas: vel de quasi possessione qz incorporalia nō possidentur: sed quasi possidentur. ff. de vsuca. l. sequitur. §. si viam. ff. de acqui. pos. l. iij. in principio: ⁊ tamen prescribuntur supra de causa possessionis: cum ecclesia.

f Prescriptio. nec vsucapio. ff. de vsuca. l. iij. et lege fine.

g Non procedit. prescriptio est verbum iuris: parit enim actionem vel exceptionem ex tempore: et ex ea acquiritur dominium: etiam directum fm Mar. Io. contra: de hoc. xvi. q. iij. §. potest circa principium. Vsucapio autem est acquisitio dominij per continuationem possessionis temporis lege diffiniti. ff. de vsucapio. l. ij. ex quibus satis patet ratio regule que contrarium patitur de lege dicente: quod captus ab hostibus vsucapit. ff. de vsucapioni. l. iusto. §. vltimo. ⁊ tamen nihil possidet cum ab alio possideatur. ff. de acquiren. possessio. cum heredes. §. in his: sed lex intelligit ꝙ vsucapit per alium quem habebat in potestate tempore quo captus fuit: vnde rediens postliminio recuperat potestatem quam eius fictione videtur continuasse: ⁊ sic vsucapione dominium quesiuisse: sed si per se possidebat perdit possessionem: ⁊ licet postliminio redeat fictio postliminij non extenditur ad possessionē que consistit in facto: ⁊ sic nec ad vsucapionem que ex possessione procedit. ff. de cap. ⁊ postlimi. reuer. in bello. §. facte. ⁊ de vsucapio. l. si is qui pro emptore. vbi de hoc. Item opponitur: ignorans possessionem non querit. cum animus sit de substantialibus. C. de acquiren. possessio. licet. ff. de acquiren. possessio. l. licet. ⁊. l. quemadmodum: ⁊ tamen ignorans prescribit. ff. pro solu. l. ij. §. celsus. Solu. ignorans per se possessionem non querit tamen bene potest ignorans querere possessionem ministerio filij vel serui quem habet in potestate: vt in cōtrario: ⁊ sic vsucapere vt ibi. Item opponitur de decreta. ⁊. de dolo ⁊ contumacia: contingit: ibi enim prescribit annaliter ille qui non possidet. Sed potest illud dici speciale in odium illius contumacis qui non permittit actorem ingredi in possessionem fm decretum iudicis causa rei seruande vel iam missum expulit: ne sit melioris conditionis contumax ꝙ obediens vt ibi: nec debent stulti esse melioris conditionis ꝙ periti. xvi. questione. j. legi. supra eodem libro de preben. cum qui beneficium. ff. quod vi aut clam. l. seruus. vel aliter ibi loquitur de quodam temporis lapsu: qō habet aliquem constituere possessorem tantum: hic autem loquitur de quodam tēporis lapsu: quod per prescriptionem inducit dominiū: vt supra dixi: ⁊ sic non obstat: vel dic ꝙ canon fingit illum possidere in odium illius contumacis: vt. ⁊. dixi. ad hoc. ff. de bo. au. iudi. pos. l. quamuis sepe enim iura fingunt ex causa quod non est. l. dist. ferrus: vbi de hoc. de trāsla. inter corporalia. C. de rei vxo. actio. l. vna. circa principium. ⁊ de hoc supra ō sponsa. is. qui.

h SIne possessione prescriptio non procedit. Item. Peccatum nō dimittitur nisi restituatur.

b Peccatum non dimittitur: hic ponitur pro regula verbum Augustini: quod habes. xiiij. q. vj. c. i. ⁊. ⁊. de vsur. cum tu. Et per hoc potes ponere casum per. l. ff. de vsucapi. sequitur. §. quod autem. Et nota. ꝙ est peccatum delictum ⁊ crimen ⁊ inter hec fm Augustinum hec est differentia: quia peccatum est idem quod paruus actus: delictum vero boni desertio: quasi derelictum. crimen vero est peccatum graue accusatione et damnatione dignissimum. lxxxi. distinctione. c. j. in fi. de hoc no. de pe. distin. j. si peccatum. Quod autem dicitur in hac regula verum intelligas si illud ablatum restitui potest: vt in predictis iuribus: si autem restitui non potest restituetur eius estimatio: etiaz si res illa casu perierit sine culpa sua. quia in ipso instanti fuit in mora: ad hoc. xvi. q. j. decime. ⁊. de commo. c. vno. C. de fur. subtracto. Si autem nec estimationem potest soluere: quia euidenter est inops: tunc bene dimittitur peccatum remanet tamen obligatio: ⁊ si postea ad pinguiorem fortunam peruenirent teneretur. argumen. xxvi. questione. vi. si quis. ⁊. de so. odoardus. ff. de cessio. bon. l. is qui. Nota tamen ꝙ inops qui debet ex contractu sufficit si bonis cedat. C. qui bo. ce. pos. l. vlti. inops qui debet ex maleficio castigatur verberibus. xi. questione. ij. fraternitas: quod ergo. ⁊. dixi ꝙ tenetur si peruenerit ad pinguiorem fortunam: verum dico si penas corporales passus non fuerit alias secus: vt no. Ber. fm Lau. de homici. sicut dignum. §. eos. l pricipio in. iij. glo.

i Restituatur. quod dicit de restitutione: intelligas nisi is cui facienda est restitutio liberaliter remitteret: quia satisfactum intelligitur qualitercunqz satisfaciat. ff. qui. mo. pig. vel hypothe. solui. l. item liberatur. in princi. ff. de accusa. si rem. §. satisfactum: lz proprie verbis inberendo: aliud sit restituere: aliud remittere. ff. de verbo. signi. si cum pretor. ⁊. l. plus est. ⁊. l. plus restituere. Et quod dico de remissione: verum intelligo nisi in casibus vbi remissio nō liberat: vt. ⁊. de rescrip. e. li. c. statutum. §. siquidez. et. ⁊. de cēsi. exigit in fi. Restitutio autē ista facienda est ei a quo fuit extortuz vel eius heredibus si ertāt. xviii. di. qm̄ de vsur. cum tu. C. de solu. inuito. Quius aūt expēsis mitti debeat ad eos si sint remoti: no. iiij. q. j. §. sed notandū. ⁊ in ꝑdicta decre. cum tu. ⁊ tene quod ibi no. Hostiē. bis aūt nō extantibus soluetur pauperibus vt ibi: ⁊ eis extantibus pauperibus soluens non liberatur: quia onus non remittitur tē. xiiij. q. v. forte. de iureiuran. eam te. ff. de consti. pe. §. si vero. ⁊ expressum est de homici. sicut dignum.

a .§.cos.⁊ quod ſupra dixi reſtituendū ei a quo fuit extortū: intellige ſi fieri pōt. ſi vō neſcitur a quo pone caſum de iudeis.c.cū ſit.pauperib⁹ erroga bitur prouidentia epi: vt ibi. Itē dico id verū cū turpitudo verſat̄ ex par te recipientis tm̄: ſi vero ex parte vtriuſqʒ ⁊ transfert dominiū: nec repeti tio cōpetit: nec reſtituet̄ danti: ſed pauperibus erogabit̄.xiiij.q.v.nō ſa ne vt̄ eccleſie ſi ſibi facta eſſet iniuria.ꝫ.de ſimo. de hoc.ar.ꝫ.ꝫ.e.ti.veni ens. So.vt.no.i pdicta decre.de hoc.i.q.iij.ſi quis dator. vbi de hoc. Pone ꝙ ſupereſt ille a quo extorſi: exheredicat⁹ ta men eſt nūquid ei debeo reſtituere: ſuper hoc vide qō no.xv.q.vi.nos ſanctoꝝ.⁊.ꝫ.de here.c.vl. Satis poſſet dici deponē dum in edem ſacram.ar.C.de iure emphi.l.ii.

ablatum[a]. ¶ Dem.

Peccati[b] venia non datur niſi correcto. ¶ Dez.

Nemo poteſt[c] ad impoſſibile obligari[d]. ¶ Dem.

a Ablatum.pone nihil abſtuli: ſed iniuſte dānū dedi: ex quo nihil ad me puenit: idē teneor eni dānū paſſo: alias nō remittitur peccatum.xii.q.ii. ſi quis de clericis.de iniur.⁊ dan.da.c.i.ff.de elec.⁊ effu.l.vlt. tenet̄ eti am heres meus: lʒ ad me vel ad ipſum nihil puenerit ex maleficio ſm̄ ca nones.qō dic: vt no.xii.q.ii.eps qui filios.ō ſepul.c.vlti.ſm̄ leges.ꝫ.C. ne ex delic.defun.inquantū he.cō.l.vna.hec regula ſic expoſita nō pati tur inſtantiam: ⁊ adde qō dicam.ꝭ.c.proxi.

b Peccati venia. Colligitur hec regula ex.c.xxiiii.q.ii.legat̄.ꝫ.e.li. de ſciſma.c.vno.C.de here.manicheos.per que pones caſuꝫ. Ad huius aūt regule euidentiā ſcire debes.ꝙ peccator nō ſolū delingt ī deuꝫ ſed etiā ī eccleſiā: per cōtritionem aūt que contritio virt⁹ vocat̄ delet̄ pec catum quo ad deum.⁊ per pniam ſuſceptam a ſacerdote oſtenditur dele tum quo ad eccleſiam: de hoc.de pe.diſt.i.per totum.lʒ tamen p ꝯtritio nem deletum ſit quo ad deum.tamē adhuc ō crimine accuſari pōt.xxxiii. .q.ii.admōere.vbi de hoc.⁊ de accuſa.ō his.ad hoc.ff.de edil.edi.l. qd ſit fugitiu⁹.ſi ergo ſemel conteritur ⁊ penitet vlterius nō cogetur penite re.ſi in iudicio accuſatus abſoluitur vlterius nō poterit accuſari: niſi ī ca ſibus nota.ii.q.v.habeat hoc propriū.⁊ in predicto.c.de his. remiſſiōes ergo que fiunt ab eccleſia conferētibus ad hoſpitale pontes vel alia pia lo ca non proſunt niſi correctis de quibus dic vt plene nota.ō peni.⁊ remiſ ſionibus.ꝙ autem. Signatur contrarium ad hanc regulam.iiii.di.de niqʒ.ibi enim datur venia non correcto.ſed ibi exponit̄ venia.i.impuni tas: loquitur ergo regula de venia culpa nō pene: qō patet dū dixit: pec cati venia.propter ſcandalum enim vitandum īterdum relinquūtur pec cata īpunita.l.di.vt conſtitueret̄.xxiii.q.iiii.quidam cuꝫ ſi.pro quolibet igitur mortali debet̄ duplex pena eterna ⁊ tēporalis.de peni.di.i.ſi pec catum dauid.venia temporalis interdum.ī hac vita datur nō correcto ex cauſa: ⁊ ſic loquitur cōtrarium: interdum ſine cā.xxvii.q.i.ſi qua.eterna aūt non: ⁊ hoc dicit hec regula. Itē contra.ꝫ.de penitē.⁊ remiſſionibus quod quidam.⁊.c.officij.vbi datur pnia non correcto: ſed dic ꝙ lʒ ibi im ponatur pnia.non tamen datur remiſſio.⁊ ideo pnia illa inutilis dicitur quo ad vitam eternam.de pe.di.iii.ad ſi.⁊ di.v.falſas.merito autem da tur peccati venia correcto: q2 correctionem neceſſario habet dolor peccati precedere.nam vt dicit Aug.in canōe. Quomodo gaudebis te fore cor rectuꝫ: niſi primo doleas fuiſſe peruerſuꝫ.xxiii.q.vii.c.vl. Correctus au tem vlterius peccator dicendus non eſt.l.di.ferrum.xxxij.q.i.apud miſe ricordem.

c Nemo pōt.hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.e.ti.l.īpoſſibiliū. Scire ō bes ꝙ īpoſſibilitas proprie triplex ē: iuris ⁊ facti ⁊ nature. De pri ma pone caſum.liiii.di.abbati.de pac.c.vlti.ff.ō vb.ob.l.iter ſtipulātē .§.ſacram.ſtipulatio enim rei ſacre vel liberi hominis non tenet: vt ibi. De ſecunda ibidem.⁊.ff.de vb.ob.l.generaliter.⁊.l.ſe.nō enim tenet ꝓ miſſio: ſi id promitto qō impoſſibile eſt de facto: vt montes alpium vltra mare deferre.ff.de ſtatu lib.l.cum heres.§.i. Itē ſi dare promitto quod natura dari eſt īpoſſibile: vt ſolem lunam ⁊ ſtellas: vel facere quod natu ra eſt impoſſibile fieri: vt celum aſcendere vel digito tangere.ff.ō vb.ob. .l.ſi ſtipuler.i.⁊ ii.reſponſo.huius autem regule ratio ſatis patet: q2 oīs obligatio aut in dando aut in faciendo cōſiſtit.ff.de vbo.obli.l.ii.ī pri. ſed quod non eſt nec eſſe poteſt: dari vel fieri nō pōt: ergo ibi conſtitui ne quit obligatio. Item obligatio actionem parit.ff.de ꝓcu.lʒ.§.ea.ſed qō non eſt nec eſſe poteſt: obligationem parere non poteſt: ⁊ ſic nec actioneꝫ. Item actio eſt ius perſequendi in iudicio quod nobis debetur.inſti.ō ac tio.ii.reſpon.debere autē ē de alio habere.ſed quod nō eſt nec eſſe poteſt de alio haberi nō poteſt.ergo ibi non actio: ⁊ ſic nec obligatio. Nota ta men ꝙ hec regula locum habet in matrimonio ⁊ vltimis uoluntatibus ⁊ ſingulis contractibus in ſententiis ⁊ preceptis.ff.que ſen.ſine ap.re.l.vl ti.i.⁊.iii.reſponſo.in confeſſionibus.ff.de iter.actio.l.in confeſſionibus. ⁊ ad.l.aql.l.inde neratius.§.vlti.no.ꝫ.de.confeſ.c.vlti. Item in legib⁹ ⁊ conſtitutionibus que debent eſſe poſſibiles.iiii.di.erit. Eſt tamen ī hoc differentia ꝙ īpoſſibilis conditio appoſita in contractu vitiat contractuꝫ vt in preallegatis legibus.ff.de actio.⁊ obli.l.nō ſolū.⁊ inſti.de inu.ſti. .§.ipoſſibilis. In teſtamentis tamen ⁊ matrimonio ob ipſorum fauoreꝫ habetur pro non adiecta.de condi.ap.c.vlt.vbi de hoc.⁊.C.de īſti.⁊ ſub ſtitu.l.reprehendenda.⁊ quod dicit hec regula ō impoſſibili: intelligas ēt hoc de turpi.⁊ de hoc dicam.ꝭ.eo.non eſt obligatorium.⁊.ca.in malis.

d Obligari.etiam iuramento q2 temerarium eſt.xxii.q.iiii.per totū.⁊.ꝫ.de iu reiur.ſicut.ꝫ.de ap.queſtioni: nec obligatur ēt naturaliter.vn̄ dicit lex.ff.eo.ti. impoſſibilium nulla eſt obligatio: vniuerſale igitur negatiuum oēm obligatio nem denegat nec cōmittit̄ ſtipulatio pene ꝓmiſſe.ff.de.vb.ob.l.ſi homo mor tuus. Nota contra ꝙ ſi bononie ꝯſtitutus ꝓmittā centum hodie rome me tibi da turum: q2 impoſſibile ē promiſ ſum: non naſcitur obligatio vt hic: ⁊ eſt expreſſum inſti.ō vb. obli.§.loca.preterꝙ in caſu.ff. de.vb.ob.l.vl.§.ſi iter eos.ſ. qñ ſtipl'ator ⁊ ꝓmiſſor bonoñ. conſtituti notificauerāt diſpen ſatoribus ſuis rome cōſtitutis ſtipulationē eo die fore futuraꝫ mandans promiſſor ſuo diſpē ſatori vt ſolueret ⁊ ſtipulatori ſuo vt reciperet ea die.ar.ꝫ.ꝫ.de do.⁊ ꝯtu.cū dile cti.ff.de arbi.celſus.ff.man.l.ſi mandato.ij.§.paulus reſpondit.dic ſolu.ibi eſt vnum mādatum duo poſſibilia cōtinens: ⁊ iō ad vtrūqʒ obligatur: ⁊ ſi deficiat primū tenet̄ ad ſecūdū: hic autem vna eſt obligatio tantum ⁊ tota impoſſibilis vel ad minus primum īpoſſibile: ex quo ſequitur ſecundū: preterea ꝯtractus ſunt voluntarij.C.de actio.⁊ obli.l.ſicut.iudiciū aūt redditur in inuitū.ff.de v.ob.l iter ſtipulantē.§.i.⁊ ob hoc ēt notauerunt Gof.hoſt.ī dicta decre.cū dilecti ꝙ ſi iudex citet aliquē eo die quo īpoſſibile eſt eū cōparere: ꝙ nō ē omnino inutile mā datum.imo lʒ non teneat̄ cōparere in die pp īpoſſibilitatem tamē tenetur cōpa rere poſt diem: ⁊ pōt eſſe huius rō: q2 pncipale eſt ibi ꝙ veniat: acceſſoriuꝫ ꝙ ve niat tali die: ⁊ principale nō vitiatur propter acceſſorium.ſed potius econtra: vt dicam.ꝭ.eo.acceſſorium.Io.an.

Priuilegium[e] perſonale perſonam ſequitur ⁊ extinguitur cum perſona. ¶ Dem.

Semel[f] malus ſemper preſumitur eſſe malus.

e Priuilegium perſonale. Hec regula ſumpta ē ex.l.ff.e.l.priuilegia qda ⁊.l.in oibus cāis. Pone caſuꝫ.vij.q.i.petiſti.de auct.⁊ vſupal.ca.ij.C. de legi.leges.in ſi.ad idē.ff.de ꝯſtitu.prin.l.i.in ſi.ff.de cenſi.l.etatē.in ſi.ff.ſo. ma.maritus.⁊.l.ſe.vbi heres mariti extraneus ꝯdēnatur inſolidū nō habita rō ne ne egeat.cū maritus ꝯdēnaret̄ inquantū facere pōt habita rōne ne egeat. Itē in perſonali priuilegio quod datur patri patrono ⁊ militi: vt cōdēnentur inquā tum facere poſſunt qō cum perſona extinguitur.ff.de re iudi.l.ſunt qui in id.⁊.l. patronus.⁊.l.item miles. Et nota ꝙ dicit ꝑuilegium quia ius cōmune ad vnā perſonam directū ad oēs extenditur.lxi.di.miramur.de re iudi.in cauſis.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.vlt.⁊ idem in reſcriptis directis ad perſonas: q2 cū ꝑ ſonis extinguunt̄.ꝫ.de offi.dele.qñ.ſic ⁊ pacta perſonalia perſonas nō trāſgre diuntur.ꝫ.de tranſac.decetero.⁊.c.veniēs.ff.de pac.iuriſgētium.§.pactorum. ⁊ compromiſſum non extenditur ad heredes: niſi de ipſis caueatur.ꝫ.de arbi.c. vlt.⁊ intelligitur hec regula de priuilegio perſonali.i.perſone conceſſo. Idem ſi eſſet perſonale ex parte concedentis: vt.ꝫ.eo.li.de reſcrip.ſi gratioſe: ꝑuilegiorū ergo aliud pſonale aliud reale: vt.ꝫ.de preſump.mādata. Si autem ſimpliciter concedantur: an dicantur perſonalia an realia: dic vt no.xxv.q.ij.in ſūma.xvi. .q.i.poſſeſſiones.⁊.ꝫ.de inſti.cuꝫ veniſſent.⁊ qō dicitur h ꝙ ꝑuilegium perſo nale extinguit̄ cū perſona: ītelligas idem in reali: vt.ſ.extincta re extinguat̄ ꝑui legium.xvi.q.vij.⁊ hoc diximus de vō.ſig.abbate.in ſi.ff.quādo di.vſu.ce.l. vſufructu.qō dic vex qñ ipe res vel loca.puta eccleſia ciuitas vel loca: alia ſacra vel orphana deſtruunt̄ ſuperioris auctoritate ſm̄ Io.⁊ Lau.qui hoc no.in pre dicto.c.⁊ hoc diximus.ad hoc de cō.di.i.placuit.de noui.ope.nun.c.ij.⁊ ī pre. .l.vſufructu.non ergo ulterius uocandus erit aliqs clericus illius eccleſie vt̄ mu niceps illius loci.ſi aūt deſtruatur ab hoſtib⁹ retinet omnia ſua priuilegia: ⁊ re manent ibi clerici: vij.q.i.paſtoralis.xix.q.iij.q ſemel. Idem ſi autoritate ſupe rioris transferatur ad alium locuꝫ uel alij uniatur.xvi.q.i.⁊ tēporis: ⁊ ca.ſe.de reli.do.q2 monaſterium.ff.de ꝯtrahen.empt.l.edē.ſm̄ Inno.q ad hoc bene no ta.ꝫ.de no.ope.nun.c.ij.lʒ hic dicatur priuilegium tūc extingui cum extinguit̄ perſona interdū etiam ante extinguitur.vt cū abutitur priuilegio: q2 tunc meret̄ extingui.xi.q.iij.priuilegiū ⁊ in caſibus ibi not.xxij.diſ.c.renouātes.⁊ de cōſti. cum acceſſiſſent.⁊ de priuil.accedētibus.⁊ de deci.ſuggeſtū. Ad hoc aūt qō di citur hic ꝙ priuilegium ſequitur perſonam: contradicit.ꝫ.de vſupal.ex tuaruꝫ. Solu.indeterminate cōceſſum perſonam ſequitur preciſe: vt hic. priuilegiū aūt vſupalij concedit̄ cum determinatione loci ⁊ temporis: ⁊ ideo extra locū pſonam non ſequitur: tenor enim priuilegiorum attendendus eſt ⁊ ſeruandis.ꝫ.de ꝑuil. porro.⁊.c.recepimus.vel dic: vt.ꝭ.dicam contra de priuil.antiqua.xxi.di.deni qʒ.ff.de offi.procon.l.vlti.vbi preſente maiore minor non vtitur ꝑuilegio. So lu.ſpāle.eſt ob ſuperioris reuerentiam: ⁊ dic vt.ꝫ.vel dic ꝙ ſeqtur pſonam ſem per habitu.lʒ non actu.ſic eſt vbi ad tēpus ſuſpēditur iuriſditio.lxxxi.di.ſi quis. vel ob reuerētiam ſuperioris.ꝫ.de offi.dele.volentes.uel ob certam cauſam.C. de cura.furi.l.pe.§.i.de hoc dicam.ꝭ.eo.quod alicui.

f Semel malus.pone caſum ī ſemel piuro.xxii.q.v.paruuli.ī ſemel ꝯtuma ce.ꝫ.de pſum.ſcribā.ī ſemel calūniāte.ff.de accu.l.ii.ad hoc.xxv.di.c.vlt. .ꝫ.de elec.ſup eo.ff.de decuri.l.cos.hic ergo pſumitur eum q ſemel malus fuit ſemp malum eē: ⁊ pōt hec dici pſumptio hominis: q2 contra hominem ſic preſu mitur: pōt ēt dici pſumptio facti: q2 ex ſemel facto ſic pſumit̄.pōt etiā dici preſū ptio iuris: q2 ius ſic preſumit ex facto: ut hic vides ⁊ ī iurib⁹.ꝫ.ſignatis: de qui bus diuerſis pſumptionibus ꝓſequere.vt no.p Io.l.di.ferrū.liiii.di.fraterni ta tē.per her.de ſpō.is qui.per accur.ff.qō metus cau.l.nō eſt veriſimile.hic er go uides ꝙ pſumit̄ ex pterito circa pñs ⁊ futurū: iterdū pſumit̄ ex pñti circa prete ritū.interdū circa pñs iterdū circa futurū: qō ꝓſeqre ut no.xliiii.diſtin.multis .xxxiiii.q.ii.cū per bellicā.de pſump.ſcribā.⁊ ī pdi.c.is cui.lʒ aūt: ut.ꝫ.dixi: hec poſſet dici pſumptio iuris.nō ē iuris: ⁊ ō iure.admittit eni ꝓbationē in cōtrariuꝫ ⁊ probato ꝙ penituerit vlterius malus nō dicetur.l.di.ferrū.de con.di.iiii.c.ii.

de rescrip.eam te.de testi.testimoniū.ff.de edil.edic.ꝙ ita.saluo eo qđ df.s. de
here.ad abolendam.§.illos quoqȝ.s.e.li.eo.ti.super eo.No.ꝙ qui semel fuit
bonus vel malus semp presumit bonus vel malus.lxi.dis.miramur.s.de pre-
sump.mandata.⁊ prima facie quis presumitur bonus.xi.q.iij.in cunctis.de pre
sump.dudū.ff.de leg.ij.cū pater.§.rogo.Qui aūt semel malus semp presumit
malus: vt hic. ⁊.ff.de re mili.
.l.non oēs.§.a barbaris.C.de
suscep.⁊ archa.l.si aliqđ.li.x.
⁊ pcedit hec psumptio tum ex
presumentis natura corrupta.
tū qȝ natura humana pna est
ad delicta.xii.q.i.oīs etas.i au
ten.đ monachis.§.si vero his
col.i.Idē in simili quilibȝ pre-
sumitur pauper qȝ nudus nat⁹
fuit.xlvij.di.sicut hi.C.de pro
ba.l.persona.ff. de magistra.
conue.l.i.§.magistratus.vbi tamē pbatur semel esse soluendo adhuc idē pre
sumitur: ⁊ sic intelligit lex.ff.de publ.credi.l.si creditores in fi.Querit autē qua
re qs psumatur virtutibus plenus ⁊ nō diuitijs: vide per Ber.⁊ Host.de seru.
.c.vno.⁊ nota ꝙ hec psumptio interdū trāsit ad filios: qȝ qui patrem incōtinētē
habuit incōtinēs psumit: ⁊ ob hoc illegitim⁹ nō pmouet.lvi.di.per totū ⁊ me
tuit crimē parētis in filio.vt.q.i.si qs eū.ad hec.s.e.li.đ her.statutū.đ scisma.
.c.i.ad h.ff.đ edil.edic.ꝙ si nolit.afs si seruus.§.q mancipia.

Idem.

Ratum[a] quis habere non potest quod ipsius nomine non est gestum. Idem.

Ratihabitionem[b] retrotrahi ⁊ mandato non est dubium comparari. Idem.

a Ratū quis.Pone casuȝ.ix.q.ii.c.i.s.eo.li.de sen.exc.cū quis.ii.rū.ff.đ
ne.gest.si pupilli.§.sed si ego.vbi si liber homo gessit negociū filij vel ser
ui peculiare tñ cōtēplatione ipsius ratihabitio sequens patris vł dñi nil operat
qȝ per ratihabitionem nō tenetur vltra id ad quod prius tenebatur.s.ad quanti
tatem peculij.Contradicit ad hanc litteram.ix.q.ij.lugdun.xvi.q.i.c.vlt.s. de
elec.ꝙ sicut.de his que fi.a prela.cū nos.de iurepa.cura.in his iurib⁹ hȝ quis ra
tum qđ suo nomine non est gestum.Solu.dixerunt quidam ꝙ fm canones po
teram ratū habere quod meo nomine non est gestū per iura pdicta: vt no.de re-
sti.spo.cum ad sedem in glo.pe.sed hec solutio extirpat per hanc regulā.alij di-
xerunt hoc fallere in spiritualib⁹ in quib⁹ ratū habeo qđ meo nomine non est ge
stum per iura pdicta: ⁊ hoc no.in pdi.decre.ꝙ sicut in glo.sic pȝ.vel dic ꝙ in ca
pitulo lugdun.fuit ordinatio facta nomine pprij epi: ⁊ spes i eo posita ꝙ ratuȝ
haberet vt ibi no.Verius dic ꝙ ordinatio facta non a pprio epo bene tȝ quo ad
ordinem lȝ non quo ad executioneȝ.s.de tēp.or.ꝙ translationē.s.e.l.co.ti.c.i.
⁊.ij.ibi igit eps proprius nō ratificauit collationem ordinis quo ad ordinem qȝ
non erat necesse: sed executionē illi dispensatiue contulit quā non habebat.Alia
etiā iura nō pprie loquūtur de ratihabitione.sed de quodā nouo cōsensu.q̄ sunt
valde diuersa: ⁊ super hoc vide qđ dicam.j.co.nō firmatur.Item contra.C.ad
macedo.l.vlti.vbi ratū habet pater contractum filij suo nomīe non gestū.So.
dupliciter pōt eē gestū meo noīe.vocaliter: vt.s.eo.li.de sen.excđ.cū quis.⁊ re-
aliter ad mei preiudicium: vt qñ filius meus mutuū contrahit sine meo assensu
fit in mei piudiciū.ff.ad macedo.l.i.⁊ hoc possum ratum habere qȝ quod ibi ius
rei probat p dissensum: approbat p cōsensum.An aūt vnus iudex possit ratam
habere sniam latā per alium: dic vt no.ix.q.ij.c.i.de his que fi.a pla.cū nos.de
offi.dele.prudētiam in glo.ij.in fi.per bar.brix.in questione veneriali que ici-
pit eps mutineñ.de materia huius regule adde.qđ.j.dicam.c.pri.

b Ratihabitionem.Hec regula ē ex.l.ff.eo.ti.hoc iure.§.deiecit.⁊.l.sem-
per qui.§.i.Pone casum in iudicijs.ij.q.vi.non solent.s.eo.li.de iure-
iurā.c.vlt.ff.de iudi.lȝ i maleficijs.s.eo.li.de sen.ex.cum qs.i.respon.in ꝯtra
ctibus.C.ad macedo.l.vi.⁊ habet locū hec regula i casu.s.c.proxi.quādo meo
nomine gestum est: qȝ tunc ratum habere possum ⁊ ratihabitio retrotrahit ⁊ mā
dato cōparabit.Vnū nota ꝙ si infra certum tempus teneor aliqđ facere: ⁊ alius
id fecit nomine meo infra tempus quo id facere debeam: debeo illud ratuȝ habe
re.alias ratihabitio non prodesset.ij.q.vi.nō solent ibi: ꝙ mox reus ratū habe
ret.ff.reȝ ra.ha.l.pe.imputatur.n.tunc culpa tacite renūciationis.ar.ꝯ.s.e.li.
de pbē.si tibi.i.Hec aūt regula fallit i casu.ff.de his q no.infa.l.qđ ergo i pn.
non.n.notat infamia pr qui nō iussit filiū ꝯhere cum muliere que erat infra tem
pus luctus: lȝ postea consenserit vel ratum habuerit.Ratio qȝ ibi spectat initiū
vt ibi.vel est ratio.qȝ lȝ ratihabitio equiparetur mandato: vt hic.non tamē ius-
sui vt ibi.iussus enim necessitatem imponit mādatum non.vt no.ex.l.ff.qđ ius
su.l.i.§.si ego quero.⁊.ff.quod cum eo.l.i.⁊.l.si mādator.nec comparatur mā
dato quo ad speciem actionis: qȝ datur actio neg.ge.ff.de neg.gest.si pupilli.§.
ait pretor.vbi mandando datur actio mandati.ff.de procu.l.lȝ.§.ea obligatio.
comparatur autem quo ad effectum.⁊ ideo non dixit ꝙ ratihabitio sit mādatū:
sed ꝙ mandato comparatur.Item fallit in casu.ff.đ offi.procōsul.⁊ lega.l.ob-
seruare in fi.pcōsul.n.dando legatum anteꝙ ingrediatur prouinciam nil agit:
si aūt postꝙ ingressus est dationem illam ratam habuit valet: non tamen retro
trahitur ad totum tempus: sed ad id tantum quādo ingressus est puinciā: vt ibi
rđ: qȝ ratihabitio opari non potest: nisi qđ posset mandatum expressum.Itē fal
lit.ff.de acquiren.here.qui mihi bona.§.missum vbi ratihabitio tutoris i adeū
da hereditate mandato nō comparatur: ⁊ esset idem inuenire in omnibus i qui
bus consideratur initium: ⁊ sic non est contra.xvi.q.iij.§.potest.ff.eo.ꝙ ab ini
tio: ⁊.j.co.nō firmatur: ibi dicaȝ: ⁊ đ hoc per Ber.s.eo.đ pac.c.ij.⁊ p Hos.s.
qui ma.accusa.pos.insuper.Item fallit in casu.s.de rescrip.nonnulli.vbi de
hoc.⁊.c.ex parte decani.in fi.vbi non valet rescriptum impetratuȝ sine manda
to: lȝ ille cuius nomine impetratū est postea ratū habeat: ⁊ hoc facit ius acqui-
situm illi contra quem facta est impetratio: quod auelli ab ipso inuito nō potest
ad hoc.s.eo.li.de elec.ab eo qui contra.⁊ ē simile huic regule i eo quod dicit ꝙ
ratihabitio retrotrahitur qđ dicit lex ꝙ appellas condēnabitur de furto si
non prosequitur ap.retro notatur infamia.videtur enim ratā habere sen-
tentiā.ff.de his qui no.infam.l.furti.Olim dubitabatur an idem in excō
municatione post ap.lata.sed dic: vt.s.eo.lib.de sen.ex.licet.Et scire de
bes.ꝙ si faciens condēnatus est ⁊ satisfecit sententie: non agitur amplius
contra ratū habenteȝ ad
interesse: sed ad penā he-
ne.ff.đ vi ⁊ vi ar.l.i.§.
quotiēs.ff. de admi.tu.
.l.tres tuto.ff.đ iurisdi.
om.iu.l.adeo.Io.an.

Cum sunt partium[c] iura obscura: reo[d] fauendum est potius q̄ actori[e]. Idem.

In iudicijs[f] non est acceptio personarum habēda. Idē.

Ignorantia[g] facti non iuris excusat. Idem.

c Cum sunt partiū.
hec regula supra
est ex.l.ff.eo.ti.l.fauora
biles.pone casum.iij.q.
ix.indicas.s.eo.de fi.in
stru.inter dilectos.ff. de
ac.⁊ ob.arrianus.Hec aūt regula.uera est: nisi actor foueat fauorabileȝ
cām puta matrimonij libertatis testamēti vel dotis.tunc enim fallit re-
gula qȝ fauendum est actori.xxxiii.q.i.si quis accepit.s.de proba.ex litte
ris.ff.de manumis.l. antepe.Et habet hec regula locum non soluȝ i sen
tentia ferenda: vt.s.sed etiam in iaȝ lata: puta a duobus ordinarijs: vno
absoluente ⁊ altero cōdēnante: tenet enim sententia pro reo lata nisi in su
pradictis casibus.s.de re iudi.c.vlti.ff.de re iudi.inter pares.Et no.qđ
dicit obscura: si enim certum esset reuȝ esse obnoxium puniretur: qȝ culpa
est relaxare uindictam.xxviii.di.qȝ sūt: ⁊ hoc dico cū est certum iudici.ut
iudici.secus si vt deo.s.de offi.or.si sacerdos: vel homini.iii.q.vii.iudi
cet de officio delegati pastoralis.§.qȝ vero.si certum est euȝ non eē obno
xium absoluitur: idē si dubiū.ut hic vides.sanctius est enim nocētē absol
uere ꝙ innocentem condēnare.ff.de penis absentem.⁊ sic in re dubia fert
certa sentētia.ꝯ.xi.q.iij.graue.⁊ de spō.de muliere.ad hoc.C.de transac
tio.vt responsum.sed hic non est dubium: immo certū qȝ ex quo actor nō
probauit clare dȝ reus absolui.vi.q.vl.actor.vt ecclesia.beneficia.vt no
stium.C.de proba.actor.sic no.Ber.de spon.iuuenis.⁊ vide quod đ tri
plici ambiguitate nota.xxxiij.dic.c.vlti.

d Reo.sic dicto a re q̄ petit: vel sup qua impetitur.s.đ vb.sig.forus.

e Actori.contra.ff.de iudi.l.si quis intentione vbi ambiguam oratio-
nem actoris in sui vtilitatem iterpretamur.So.illud in prin.lit.i quo fa
uet actori: hic in fi.in quo fauetur reo: quod dic ut no.de resti.spo.cuȝ ad
sedem.in glo.ii.in fi.In summa igitur no.ꝙ in obscuris potius fauetur
reo ꝙ actori: nisi fauor cāe aliud inducat: vt.s.dixi.hinc est ꝙ cum semi-
plene probauit actor: ⁊ talis est cā in qua non est deferendum iuramentū
puta criminalis vel famosa vel ardua C.de proba.sciant cuncti.C.đ do
lo dolū.⁊.C.qđ me.cā.l.metum.absoluitur reus.Si autem talis est cā i
qua sit deferenduȝ.deferri debet reo nisi ex circunstantiis personarū ⁊ cau
se videatur iudici illud deferenduȝ actori: de iuretur.c.vlti.nec itelligas
hanc regulam in obscuris probationibus inductis a reo.quia illas contra
eum interpretamur: de proba.licet.quod dic vt dicam.j.eodem contra
eum.Io.an.

f In iudicijs.pone casum.iij.q.ix.necesse.s.de iudi.nouit.⁊.s.e.li.đ
rescrip.statutū.§.insuper.⁊.§.se.ff.de arbi.si cuȝ dies.§.si arbiter
Aliorum enim honores alijs nō debent esse occasio nocendi.C.de sta.⁊
imagi.l.vlti.ad hoc.xi.q.iij.si quis vero.Signātur ꝯria ad hāc regulā
xl.di.c.i.xlv.di.cū beatus.xcvii.di.nobilissim⁹.xxiiij.q.i.qui ꝯ paceȝ.s.
de offi.dele.sane.ii.s.e.de offi.dele.c.ii.⁊ de sen.excđ.qȝ piculosuȝ.ff.de
pen.aut facta.C.de mo.mul.eos in fi.⁊.s. de simo.p tuas.i.vbi đ hoc.
Sol.in penis defertur dignitati ⁊ psone: vt ibi: ⁊ đ hoc de transac.c.vlti.
ar.contra.s.de iureiur.cum quidam.dic vt ibi: ⁊ de hoc đ transac.c.ult.
ar.contra.s.de.iureiur.cum quidam: dic ut.ibi.Ideȝ in sedendo uel as-
surgēdo.xcij.di.nō oportet.⁊ no.iii.q.ix.c.ul.in iudicijs aūt uel senten-
tia non est habenda personarum acceptio: ut hic in eis eniȝ equalitas ē ser
uanda.C.de proxi.sac.scrip.l.in sacris.li.x.Idem in penitentie exhibitio
ne.xxvi.q.vii.sacerdos.in prin.in fide xpi suscipiēda.de.cōse.di.iiij.nec
queꝙ.⁊ in alijs sacramentis: de coniu.seruo.c.j.⁊ in paupeꝝ receptione
cū sufficere possumus.xlii.di quiescamus.⁊ in alijs operib⁹ pietatis.xvi.
q.i.si cupis: hoc ergo quod dicit i iudiciis soluit contraria.Et nota ꝙ iu-
dicium interduȝ ponitur pro eo qđ pcedit sententiā: ut hic ⁊.ii.q.i.sicut si
ne iudicio.⁊.c.in pmis.Interduȝ pro cōdēnatiōe.de.cōse.di.ii.timorē.
Interdū pro discretione.iii.q.vij.§.tria.Interduȝ pro ultima voluntate
.s.eo.li.de sepul.c.pe.Et nota ꝙ lȝ iudex vti non debeat in iudiciis acce
ptione personaꝝ: ut hic ⁊ in concor.tamen vtile est in arbitrariis iudicem
gratiosum habere.s.de offi legati consuluit.⁊ facit de accusa.nulli: ⁊ qđ
ibi nota.caueat tamen iudex ne in facienda gratia incurrat penā cōstitu-
tionis de re iudi.cum eterni.s.eo.li.

g Ignorantia facti.Pone casum in ignorātia facti i ordinato igno
ranter a simoniaco.i.q.i.si qui a simoniacis.in eo qui ignorabat
beneficium reseruatum per papam: vel aliī collatum.s.eo.li.de preben.
si beneficia.simile.s.eo.li.de rescrip.gratia i eo qui locat militi credens
cum paganum.ff.locati.l.si ignorās.nō enim disciplinam contēpsit qui
militem ignorauit: ut ibi.In ignorantia iuris pone casum.i.q.iiii.§.no
tandum.in fi.s.eo.li.de preben.cum qui.ibi stultus ⁊c.C.de iur.⁊ fac.
igno.l.ii.⁊.l.cum quis.Hec regula nō indiget glosis: cum eius mate-

ria plenissime habeatur.i.q.iiij.§.notādum in tex.ꝛ glo.xxviij.di.in sū
ma:ꝛ de hoc dic ut ibi.vnum no.ꝙ cum queritur de cōdēnatione expen
sax:dicimus ꝙ in ꝑncipali cā probabilis error excusat ab expensarum cō-
dēnatione.ij.q.iij.c.paulum.de elec.c.i.in fi.s.eo.li.sed in causa appel.
indistincte victus condēnatur victori in expensis.ij.q.vi.omnimodo.s.ō
appel.sepe.C.de ap.cos
.§.ne temere. Ratio āt
huius diuersi iuris colli
gitur per hanc regulam
in principali enim causa
est error facti:qꝛ in ea ex
probationibus que in fa
cto consistunt proceditur
sed in ap.causa procedit
ex actis prioris cause vñ
ibi est error iuris:ꝛ ideo
non excusat a cōdēnatio
ne:ut hic. Et ideo no. Inno.ꝛ host.s.de do.ꝛ cōtu.finem ꝙ si in cā app.
non ꝓcedit per sola antiqua acta.sed inducant ꝓbationes noue p quas
pronunciet:tunc probabilis error bene excusat victum a condemnatione
expensax qō verum puto:ꝛ videt casus predicte decre.s.eo.li.de ele.c.i.
in fi. Ad primum dcm huius regule signatur ꝯrium.xxxij.q.ij.in lectuz
vbi iponitur pnīa probabiliter ignoranti factū:sed illud ad cautelā. Itez
ꝯ.de ꝯse.distin.iiij.qui bis vbi ignoranter rebaptizatus ordinari non pōt
illud spāle:ꝛ punitur sine culpa subest tamen causa.s.iniuria primi sacra
menti:vel dic vt ibi no.

Cum quis[a] in ius succedit alterius: iustam ignorantie cām censetur habere. Idem.

Odia restringi[b]: ꝛ fauores cōuenit ampliari. Idem.

Decet[c] concessum a principe[d] beneficium esse mansurum.

Indultum[f] a iure beneficium non est alicui auferendum. Idem.

Non firmatur[g] tractu temporis: quod de iure ab initio nō subsistit. Idem.

a Cum quis in ius.hec regula sūpta est ex.l.ff.eo.ti.l. qui in alterius
Pone casum.xvi.q.iij.si sacerdotes:sed tertium casum ibi not.ꝛ
de iurepa.cura.ꝛ.ff.deposi.l.i.in fi.ꝛ.l.ij.ibi enim heres vendens rē de
positam credens illam fuisse defuncti non tenetur ad rem:sed ad precium.
quod autem in hac regula dr:verum est si cum ipso successore agatur.se-
cus si ipse agat:qꝛ certus debuit esse de facto suo cum ad iudicium prouo
cat:vt in predi.l.qui in alterius.ꝛ est si.qꝛ deliberatorie dātur reo.sed nō
actori:qꝛ certus debet esse ad iudicium prouocando:de hoc dicam.ī. eod.
non lꝫ.cum etiam si agat probabilis posset esse ignorantia:itelligit autem
hec regula generaliter de quolibet successore:siue sit singularis siue vni-
uersalis:de quibus dicam.ī.eo.is qui in ius.que videtur contra sed non
est qꝛ ibi loqtur de iure:hic de facto.vbi ergo quereretur de ꝑscriptione in
qua sufficit bona fides:quod dic vt.s.eo.li.de prescri.c.i.prescriberet suc-
cessor bone fidei:quod non prescriberet ꝑdecessor cum mala fide.vbi autē
requireretur titulus:si iniustum titulum habuit predecessor talem qui nō
det cām prescribendi:successor q eodem iure vtitur nō ꝑscribit.ff.de diuer.
ꝛ tēpo.prescri.l.cum heres.ꝛ aduerte qꝛ regula ista venit exemplificatiue
ad precedentem.ignorantia facti ꝓbabilis excusat:vt ibi.vel si in ius suc-
cessit alterius:vt hic.

b Odia restringi.pone casum in prīo dicto.xxv.q.iij.qō si scripsi vbi
priuilegium odiosum de ꝯbendo.s.in gradu prohibito restringitur
.s.de deci.tua.i.vbi decime nouallium non accrescunt laicis habentibus
decimas in feudum:vt.s.eo.lib.de fi.presby.c.i.ꝛ vlt.in scdo pone.xvi.
.q.ij.c.i.s.eo.li.de priuil.lꝫ.ij.respon.C.de sen.pas.ꝛ resti.l.i.que cano
nizata est.ii.q.iij.in fi.ꝛ concor.ad hanc regulam.xvi.q.iij.§.pōt.s.eo.
lib.de priuil.ne aliqd.ff.de lib.ꝛ postu.l.cum qdam.si ergo ius vel priui
legium odiosum est restringendū est:si fauorabile:ampliandū:ut.s. si fa
uorabile ꝛ odiosum vt macedonianuꝫ:ampliatur pacto qꝛ illi iuri non po
test renunciari.ff.ad macedo.sed ꝛ si pater in fi. Item extenditur nō solū
ad pecuniam:sed ad reꝫ aliā datam in fraudem.ff.eo.ti.si iulianus.§.mu
tui.ꝛ.l.iij.§.i.ꝛ per hanc regulam soluunt ꝯriuꝫ decre.de deci.ex parte.
iij.ad decre.eodem titulo cum contingat in decre.enim ex parte.erat fa-
uor.s.priuilegium:ꝛ ideo concessis decimis intelliguntur concessa etiā no
ualia.sed in decre.cum contingat.erat odium.s.ꝑscriptionis.s. de pre-
scrip.vigilanti.ꝛ ideo lꝫ prescripserim decimas:non videor ꝑscripsisse no
ualia postea insurgentia:vt ibi. Et facit ad qōnē quā no.hosti.s.de pre-
scrip.cum ex officij.de plato qui prescripsit visitationem ꝛ nunꝗ fuit pro
curatus:modo petit procurationem:an sit audiendus:ꝛ dicit ꝙ non:pre
scriptio.n.odiosa est:ꝛ ideo vnum sine altero acquiri pōt per eam:nec tūc
est visitationi annexa procuratio:sed ius cōe fauorabile.ꝛ ideo visitationi
que de iure cōi fit annexa est procuratio:vt ibi.odia igitur restringēda sūt
vnde alterius odio quis grauari non debet.ī.eo.nō debet.ꝛ adde hoc qō
ibi dicam. Io.an.

c Decet cōcessum.pone casum.xv.q.ii.c.i.ꝛ.ij.s.eo.li.de preben. si
cut nulla.in auc.col.vi.constitutio que de digni.in fi.vbi filiusfa.
per dignitatem sibi delatam factus sui iuris.dignitatis sue administrati-
one finita remanet sui iuris:ad hoc.s.eo.li.de priuil.capi.i.in princi.pri
uilegia ergo ꝑncipis sunt perpetua:ꝛ hoc verum est in realibus.persona
lia.n.extinguūtur cum personis:quod dic ut dixi.s.eo.ꝑuilegium.idē di
co de ꝑuilegio ad tēpus dato pone casum ō verbo sig.tua.s.eo.lib.de ꝑ-
scrip.si propter:ꝛ lꝫ hic exprimatur de principe idem in beneficijs alioruꝫ.
.xij.q.ij.si epūs de insti.cū venissent:possunt eniꝫ episcopi dare priuilegia
de re iudi.cum inter vos.de hoc.xxv.q.ij.in summa. Et no.ꝙ licet priui
legium debeat esse perpetuum vt hic:extinguitur tamen propter abusum
negligētiā:cōtrarium factum:ꝛ superueniens enorme preiudiciuꝫ:qō dic
ut no.xij.di.renouantes.xi.q.iij.priuilegium.de deci.suggestum.vnde
dico ꝙ ab ipso principe verba ꝑuilegij interpretanda sunt.ita ꝙ alteri enorme p
iudicium non afferant.s.de ver.sig.quid p nouale.si autem ex postfacto super-
ueniat preiudicium.pone casum per decr.suggestum.de deci.hic cum sit necesse
directe venire contra verba priuilegij credere ꝓponēdam principi qōnem de pri
uilegio:qō de nouo tendit ad noxam:ꝛ contra illud nō debere propria auctorita
te venire fm Lau.qui hoc sen
tit.xxv.q.i.in fi.ꝛ Ber.in pre-
dicta decre.suggestum.in vlti-
ma glo.

d Principe.q solus fꝫ quos
dam potest ꝑuilegium in alteri
us preiudicium conferre.ix.q.
.iij.nunc vero.ꝛ.c.se.s.de con
ces.ꝑben.proposuit.C.de qua
dri.prescrip.bene a zenone. qō
nō est verum:vt no.xxv.q.ij.ī
summa.in prin.

e Mansurum.ꝛ omni malicie ꝛ diminutione cōtrarium:in auc.cōstitutio que
de digni.li.in fi.colla.vi. Et no.ꝙ hoc verbuꝫ decet.quod ponitur in hac regu
la:quātum ad ipsos subditos necessitatem iportat:ꝛ quantum ad ipsum princi-
pem honestatem:ipse enim ꝑuileguꝫ per se cōcessum diminuere vel moderari ꝛ
etiam in totum tollere potest:primū probatur.s.eo.lib.de deci.c.ij.ꝛ de sta.re.
.c.vno de priuilegijs.c.i.ꝛ.c.ne aliqui.ꝛ.c.se.scōm probatur eo.li.de elec.quia
sepe.de imu.ec.clericis.de sen.exō.c.vlt.in fi.ad hoc.lxiij.di.c.verum.C.de le
gi.l.digna vox.

f Indultum a iure.pone casum in licētia nubēdi data ab apostolo.xxviij.di.
de his. In anno dato ad promotionem sacerdotij.s.e.lib.de elec.cōmissa
In quadrimestri tempore dato condēnato in personali actione ad soluenduꝫ.ff.
de re iudi.l.iiij.§.si qs condēnatus. Contra.s.de re iudi.quod ad cōsultationeꝫ
.s.de ap.cum sit.ꝛ.c.oblate.ff.de re iudi.l.ij.cum suis simi. Solu.quoddā est
iuris beneficiuꝫ quod non potest alicui auferri:vt inducie.x.dierum ad appellan
dum.ij.q.vi.anterioruꝫ.inducie.iiij.annorum ad petendam restitutioneꝫ.s.e.
lib.de in integ.resti.c.i. Et illud veruꝫ est in istis ꝛ alijs inducijs que dantur a le
ge sine tacito vel exꝑsso ministerio iudicantis. Quoddam est quod sine causa au
ferri non potest.ꝛ sic intelligatur hec regula.sed cum cā ꝛ cā cognita bene:ꝛ no-
ta de hoc plene in dicta decre.cum sit.ꝛ illud vex in inducijs:q lꝫ dētur a iure:ī
teruenit tamen in eis tacitum vel expressum ministerium iudicantis:vt in delibe
ratorijs.xx.dierum ꝛ similibus:quod ergo hic dicit:ꝙ beneficium iuris nemini
ē auferenduꝫ:intelligas ab homine ꝛ sine cause cognitione: alio enim iure inter
dum tollitur alterius iuris beneficium.pone exempluꝫ in solēniter vouente q nō
ꝯhit.s.eo.lib.de vo.ꝛ vo.redē.c.vno. In cōtumace in non veniendo. In noto
rio criminoso:ꝛ in tertio appellante:qui nō audiuntur appellantes.xxiij.q.iij.ō
illicita.de ap.ꝓposuit.ꝛ.c.sua nobis.C.ne lic.in vna ꝛ eadem causa ter.ap. per
totum.sed vbi ius aufert vel permittit hoiem auferre:cessat regula:sicut est vide
re in patre qui a iure habet vsufructum ī bonis aduēticijs filij.C.de bo.que li.l.
cum oꝫ.ꝛ.l.vlt.ꝛ tamen aufert ꝓpter relinquētem ea cōditione ne ad pfem pue
niat vsufructus.in auc.vt li.matri.ꝛ aui.in prin.col.ix. Item a lege dat marito
administratio bonox parafrenalium.ꝛ tamen pōt auferri p mulieris prohibitio
nem.C.de pac.conuen.l.hac lege. Sed ista que fiunt ꝑmittēte lege per homineꝫ
fieri non videntur.sed potius per legem ꝑmittentem. Et est hec regula ꝓ clerico
electo:q confirmationem debet petere infra tres mēses:vt.s.de ele.ꝙ sit post pre
stitum consensum:vt ibi.epūs ei mandat ꝙ petat confirmationem īfra mensē:vi
detur enim ꝙ non possit hoc mandare:ex quo enim eodem vel alio iure nō caue
tur ꝙ hoc possit:ergo beneficium illi electo īdultum tollere non poterat p hanc re
gulam:ꝛ ea que.s.dixi. Io.an.

g Non firmatur.hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.quod ab initio. Po
ne casum.i.q.i.ꝑncipatus. vbi non cōualescit simoniacus igressus.s.e.
ti.de rescrip.si eo tēpore:vbi spectatur ipetrantis etas quā habebat ipetratōis
tēpore.ff.de vbo.ob.iter stipulātem.§.sacram.vbi non valet liberi hoīs stipula
tio lꝫ postea suus fiat ad idē.s.eo.li.de sen.exō.lꝫ.rx.q ꝛ a qui.ma.li.l.si seruo
ubi libertas data seruo alieno nō valet:lꝫ postea efficiatur seruus meus ad idem
insti.quibus non est permis.fa.testa.§.preterea.ubi testamentum furiosi uel im
puberis non valet lꝫ postea efficiatur maior vel sane mentis:concor.ad hoc.xvi.
.q.iij.§.pōt.ver.quod ab initio.s.de elec.auditis.euꝫ si. Nota ergo ex hac regu
la initium spectādum alibi habes de fine.sed prosequere hoc brocarduꝫ:vt nota.
.s.de elec.dudum. Item nota.ꝙ a ꝑncipio nullū est ipso iure:tractu tēporis nō
cōualescere:secus aūt si non esset nullum.sed annulādū.s.de postula.bone.ij.
de elec.ꝙ sicut. Expresse cōtra.xij.q.ij.si qua de rebus.xvi.q.i.c.vlt.de his que
fiunt a prela.cum nos.ꝛ ibi de hoc.de regula.significatum.de iurepat.cura.de
despon.impu.de illis.de cōiu.ser.ꝓposuit.ff.de ritu nup.l.si quis in senatorio.
.C.de nup.ꝛ si cōtra.in his oībus dr qꝛ cōualescit:quod a principio nulluꝫ erat.
Solu.ad predi.c.si qua de rebus.dic ꝙ nō ob.fm Io.qui ibi no.ꝙ contractus
factus per clericos vacante sede tenet ipso iure:sed restituitur ecclesia. Sed hug.
ibi Tancre.Goffre.ꝛ Ber.extra ne se.uacan.c.i.dicunt cōtrarium.s.ꝙ non te-
net ipso iure:ꝛ dicunt ibi rescindi quātum de facto processit:ꝛ quod potest postea
haberi ratuꝫ:dicūt esse spāle fauore ecclesie:vel dic generaliter ad aliud.ꝛ ad oīa
cōtraria supradicta.ꝙ illud quod ab initio nulluꝫ est nō firmatur solo tractu tem
poris.ut hic.sicut.n.tempus nō est modꝰ īducēde obligationis.x.q.iij.qꝛ cogno
uimus.de cēsi.ꝑuenit.C.de pac.si certis annis.nec tollēde.s.de prescrip.cāꝫ.ff.
de actio.ꝛ obli.l.obligationum.§.placet.sic nec reparande:ut hic:ad idem.ff.ō
ser.expor.l.minor.sed nouo subsequenti cōsensu interdū tacito interdum expres
so sublata causa īpedimēti bene:ut per cōtraria probatur:ad hoc.C.si ma.fac.

ra.ba.l.i.⁊.ij.probatur hec opinio optime.ꝫ.eo.li.de despon.ipu.c.i.valent er
go ex subsequenti cōsensu ex nunc:non vt ex tunc:simile.ff.de off.procon.l.obser
uare in fi.Spāle tamen videtur fm Her.in cōtractu minoris.vbi non tenet cō
tractus:nisi tutor vel ꝓcurator:ibi sit p̄sens:lȝ postea consentiat:insti.de auctori
tate tu.§.tutor.ff.eo.ti.l.obligari.Iteȝ in electione que si nulla est subsequēti cō
sensu nō cōfirmatur.ꝫ.de elec.
auditis fȝ.Her.qui hoc notat
.ꝫ.e.li.de reb⁹ eccle.ali.vel nō
dudūȝ in glo.magna in fi.sed
adhuc ob.⁊ solutioni cōtradicit
p̄di.decre.ꝫ.de iurepa.cura.
vbi etiam tractu temporis con
firmatur quod ab initio nō va
lebat.sol.ibi nō fuit solus tra-
ctus tēporis:sed bona fides cum tpe legitimo qd p̄scriptionem īducit.⁊ facit ꝙ
dixi.ꝫ.eo.cum qs.vel fuit illud pp scandalum vel fuit ibi ēt tacitus consensus epi
vt ibi no.Idem solutioni ꝯdicit supra de eo q dux.in ma.quā pol.p adulte.c.ij.
vbi mrimonium ꝯtrum cum scda viuente pma:mortua pma:ex nouo consensu
cōfirmari nō pōt.Sol.illud est pp īpedimentū perpetuū.s.adulterium cum spō
salibus de facto:vt.ꝫ.eo.titulo.vlt.lȝ ergo supuenit casus.s.mors prime a quo
poterat cum scda matrimonium incohari remanet tñ īpedimentum predictuȝ
propter qd nouus consensus non pōt inducere matrimonium cuȝ secūda:⁊ ibi ꝺ
hoc,illa ergo que de necessitate desiderant initium:vl que ideo non valent:quia
subest in eis perpetuum īpedimentum:nec tractu tēporis:nec nouo subsequenti
consensu cōfirmātur:vt hic ⁊ ibi.sed ea que de necessitate nō respiciunt initium:
nec subest in eis perpetuum:sed tēporale tantum impedimētum:⁊ si nō solo tra
ctu temporis confirmantur:ut hic:tamen sublato impedimento nouo subsequēti
consensu interdum tacito:interdum expresso bene:vt in contrariis:⁊ sic solutiōeȝ
intelligo supradictam.

Non est[a] sine culpa qui rei que ad eum non pertinet se immiscet. I Dem.

Nullus pluribus[b] vti defensionibus prohibetur. I Dem.

Quod semel[c] placuit amplius displicere non potest. I Dem.

a Non est sine culpa.hec regula sumpta ē ex.l.ff.eo.ti.l.culpa est.Pone ca
sum in clerico iaciente lapidem:⁊ ceco sagittante.l.di.clerico.xv.q.i.§.ut
itaqȝ in monacho chirugico.ꝫ.de homi.tua.i.responso.Scire.n.dȝ quod suum
non ē ad alios ptinere.C.vnde vi.cum querebat.Si hec regula vera est ergo est
culpa gerere aliena negocia:⁊ sic ē ꝯ.ff.de nego.gest.l.ij.p totuȝ.vbi prodita est
actio gerenti:ex īprobitate.n.nō debuit actionem cōsequi.xxij.q.iiij.si ad pecca
tum.ꝫ.de ꝯsue.c.pe.ff.de furtis.itaqȝ fullo.Solu.offm hoc debȝ hō homini.ex
ij.q.iiij.c.ij.ꝫ.de testa.cuȝ in officiis.ibi pmo loco ⁊c.ff.de ser.expor.l.seru⁹ Et
no.ꝙ ꝓprie loquendo īter deuȝ ⁊ hoīem est religio:in decre.iuramēti religio.xx
ii.q.iiij.vnusqsqȝ.īter prelatuȝ ⁊ subditū obedientia.ij.q.vi.qui se scit.inter ma-
iorem ⁊ minorem reuerentia.ꝫ.e.li.de of.delega.c.ij.īter prem ⁊ filiuȝ dilectio
.v.q.v.non osculatur.inter consanguineos pietas:īter dñm ⁊ seruum seruitiū:
inter patronum ⁊ liberum obsequiū.inter hoīem ⁊ hoīem offm:non potest ergo
dici ad eum nō pertinere:nam vides ꝙ olim appellans pro cōdemnato hēbat bi
duum vt in propria causa:non triduum vt in aliena.ff.de ap.nō tantum.ff.quā
do appel.sit.l.ij ad hoc.ij.q.vi.nō solēt.Exēplificare potes hāc regulaȝ ēt ī im
perito medico ⁊ in iudice q per īperitiam male iudicauit:qui tenetur actione in fa
ctum:in quantum religioni iudicantis videbitur equuȝ.ff.de variis ⁊ extraor.co
gni.l.si iudex.īsti.de obliga.que ex quasi delic.in pncipio:qꝛ imperitia culpe cō
paratur.i.q.i.non est putanda in fi.xxix.di.c.vlt.ꝫ.de eta.⁊ quali.ad aures.de
homi.tua.ff.eo.ti.l.imperitia.si ergo est in culpa se miscendo ergo tenetur de ca
su:qꝛ semper si casum culpa preuenit tenetur quis de casu.de homici.presbyterū
⁊.c.continebatur.⁊.ca.ad audientiā.⁊.ꝫ.eo.li.e.ti.c.vlt.de hoc.l.dist.de his.
.ꝫ.de homici.sicut dignum.in glo.pe.ad hanc regulam concor.ꝫ.de sen.excō.
perpendimus.

b Nullus pluribus.hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.nemo ex his.Pone ca-
sū.xxiiij.q.i.quisquis.vbi negat Aug.quod dicebat vin.cum facere dicēt
ꝙ posito ꝙ id verum esset:id facit ex causa:de prescrip.auditis:vbi allegat excem
ptio ⁊ prescriptio.C.de transac.īterpositas.vbi dicitur transactioneȝ non tenere
tum qꝛ metu īterposita:tum quia facta cum seruo proprio.⁊ ꝙ dicit defensiōib⁹
intelligas etiaȝ contrariis.xiij.q.ij.in prin.vbi de hoc.ff.de exce.l.nemo.nisi for
te specialiter ius impediatur:vt in predicta.l.ff.eo.ti.l.nemo ex his.impedit enī
ius interdum contrarias defensiones proponi.pone casum.ff.de noxa.l.quotiēs
.§.pretor ibi cōuentus noxali negans seruuȝ habere in potestate cōuictus de mē
dacio tenetur insolidum nec penitere potest.Idem in conuento de pauperie.ff.si
quadru.pau.fe.di.l.i.§.interdū.Idem in eo qui negat pecuniam numeratā cō
uictus de mendacio non potest dicere se soluisse.C.de nō nu.pe.auē.contra qui
propriam.Idem in eo qui negat se socium amittit priuilegium vt conueniatur ī
quantum facere potest.ff.de re iudi.sed hoc ita.§.i.ideȝ in eo qui negat sibi pecu
niam solutam.si conuincitur de mendacio amittit priuilegiuȝ per quod aduersa
rius cōpellebatur probare īdebitum:sed ipse compellitur probare debitum.ꝫ.de
solu.is qui.ff.de ꝓba.cuȝ de īdebito.in principio.item īpedit.ff.de rei.vendi.l.
vlt.C.qui po.in pig.ha.autē.si possessor.nam cōuentus rei vel pigno.negās se
possidere conuict⁹ de mendacio cōmodum possessionis amittit ut ibi:⁊ aquilia.
inficiatione crescit in duplum.ff.ad legem aquiliaȝ .l.ij.⁊ heres q negat legatū
conuictus non recurrit ad solēnitatem iuris:vt dicatur testamentum īperfectum
institu.de fideicōmis.here.§.vlt.item impedit institu.de fideicōmis.liber.§.sed
quod.⁊ in auē.de trien.⁊ se.§.studium.⁊.§.illud actor.col.iij.duas auteȝ electi
ones quis simul prosequi non potest:nec vna electa redire ad alteram.ꝫ.co.li.ꝺ
electi.vt quis duas ⁊ facit.ꝫ.de re iudi.cum olim.an autem quis plurib⁹ actio-
nibus vti possit:nota.xiij.q.ij.in pn.de reli.domi.cum dilect⁹ ⁊ p inno.⁊ host.
de restitutione ī integrum cōstitutus.⁊ plene.ff.de tribu.quod in heredeȝ.§.eli
gere.lȝ autem ex titulo duplicato nō agatur.ꝫ.de fide instrumentorum.inter di
lectos.C.de contrahenda emp.cum res.tamē bene excipitur.ꝫ.de cōces-
sio.prebē.post electionem.de relig.domi.cōstitutus.c.cum dilectus.In
illa autem decre.de prescrip.veniens.simul proponebantur illa duo pri
uilegium ⁊ prescriptio.per quoꝝ vnum videbatur recedi ab altero:vt ibi
patet.Sed nōne ꝯria allegans non auditur:vt.xxiij.q.vij.quod auteȝ in
principio.de ap.sollicitu
dinē in fi.C.ꝺ fur.⁊ ser.
corrup.l.i.Quidam in-
distincte dixerunt allegā
tem contraria non audi
ri per predi.decre.inter
dilectos.sed obstāt supra
dicta iura.Alij dixerūt
.s.Guil.Naso.T.⁊ Gof
fre.recitando ꝙ illud habet locum in actore ⁊ in eadem īstantia iudicij:
nam secus in diuersis.ff.de inofficio.testamento.l.papinianus.§.sed nec
īpuberis.in reo aūt non habet locum:vt.ꝫ.probaui.Sed huic opinioni
contradicit predi.decre.veniens.nam ibi erant mutue petitiones:⁊ super
eo super quo se defendebat abbas non auditur ibi allegans contraria pre
scriptionem.s.et priuilegium:ideo dixerunt ꝙ non auditur allegans ꝯtra
ria in eadē instantia iudicij:vt in contrariis:sed in diuersis bene:⁊ ideo di
xit ꝙ qui primo egit de officioso testamento ⁊ succubuit potest postea dice
re nullum.ut.C.de inoffi.testamen.l.contra maiores.sed huic contradi-
cunt.de rescrip.auditis.⁊.c.cum olim.vbi in eadem instantia proponunt
vnde dixerunt alii ꝙ sub conditione lȝ proponere contraria:puta propo-
no talem exceptionem:in qua si succubuero:tūc propono taleȝ.facit de ex
ceptio.cuȝ venerabilis ⁊ quod ibi no.⁊ sic intelligunt dictas decre.auditis
⁊ capitulum cum olim.⁊ hoc recitat Goffre.seruari in curia.Sed hoc nō
colligitur ex ipsis decre.⁊ vr quoddaȝ diuinare:vnde verius dicas ꝙ aut
sunt contraria que proponuntur ex principio:aut ex fi.Si ex prin.sunt cō-
traria:sed ad vnum finem tendunt:pone casum in predi.decre.auditis.⁊
in decre.cum olim.⁊ decre.post electionem.cum si.tunc proponi possunt
in eadem instantia:⁊ vnum non preiudicat alteri.Si aūt ad finem cōtra
rium tendunt:pone exemplum per decre.solicitudinem.tunc simul vel in
eadem instantia nō proponuntur:vt supra dixi:nec credas ꝙ in pre.de-
cre.veniens priuilegium in eo ꝙ priuilegium sit contrarium prescriptiōi
in eo ꝙ prescriptio.sed tenor ꝑuilegij erat cōtrarius prescriptiōi p prescri
ptionem cū ibi dabatur abbati plena ⁊ pura ptās recipiēdi ordines a quo
cūqȝ vellet episcopo:sed per ꝑuilegium cum determinatiōe dabatur pre-
dicta ptās:si episcopus catholicus nō esset ⁊c.Dicunt tamen qdam refer
re in verbis an.s.dicat allego ꝑuilegium ꝑscriptionem ⁊ tunc debet audiri
an dicat allego ⁊ prescriptioneȝ ⁊ ꝑuilegium:⁊ tunc nō auditur quia ponit
carrucam ante boues:⁊ sic intelligunt decre.sed vt ibi patet primo ꝑuile-
gium fuerat allegatum:vnde p̄cedens ratio verior est.Et no.ꝙ exceptio
nem obiiciens non contestatur litem.ꝫ.eo.li.de lit.cōte.c.ij.nec fatet:ut
.ꝫ.eo.exceptionē.⁊ adde ꝙ ibi dicam:⁊ concor.ad hanc regulam de ap-
pella.cum parati.

c Quod semel placuit.pone casum in matrimonio.xxxij.q.v.horren-
dus.de iurciur.quēadmodū.ff.de adul.si vxor.in fi.In electo.v-
iij.q.ij.dilectissimi.ꝫ.eo.li.nulli.de elec.ff.de decur.l.pe.in fi.In iudice
.iij.q.iij.offeratur de causa posses.cū olim.C.de iudiciis apertissimi.Idē
in aliis omnibus.iiij.distin.in istis.ꝫ.de probationi.per tuas.ff.ꝺ neg.
gest.pomponius.ij.Fallit interdum hec regula ex causa superuenienti:
vel de nouo ad noticiā perueniente.ꝫ.e.lib.de elec.vt circa.⁊.c.nulli.ꝫ.
de excep.pastoralis:quia que de nouo emergunt indigent auxilio.ꝫ.de
of.delega.īsinuante.ff.de īteroga.actio.de eta.§.ex causa.Iteȝ fallit in
casu.ff.de muneribus.⁊ hono.vt gradatim.§.reprobari.vbi medicus se
mel probatus iterum reprobatur:est illud spāle propter hominis sanitatē
Item fallit in omnibus casibus in quibus a iure permittitur penitere vl
variare:sic in appel.a qua lȝ appellanti recedere.ij.q.vi.si quis libellos
de of.delega.gratū.ꝫ.eo.lib.de elec.quāuis.⁊.c.prouida ⁊.ꝫ.de appel.
interposita.Item in patrono laico q variare potest.ꝫ.de iurepa.quod āt
.⁊.c.pastoralis in cardinali qui variat in casu.ꝫ.de elec.licet ī moniali.ꝫ.
eodem libro.eo.titu.indēnitatibus.§.si aūt.⁊ in testamento quod muta
ri pōt vsqȝ ad supremum vite exitū.xiij.q.ij.vltima voluntas.de cele-
bra.missarum.cum marthe.ff.de adimē.leg.l.iiij.non obsta pactum de
nō mutando.C.de pactis.l.pactum quod dotali.ff.de lega.iij.si quis in
pn.i.responso.⁊ in libello qui vsqȝ ad litis cōtesta.mutari pōt.C.de edē.
.l.edita.de hoc ꝺ libel.ob.c.ij.⁊ accusans ante inscriptioneȝ penitet.de ac
cusa.capitulo lȝ.Item iudex mutat īterlocutoriam suam.ꝫ.de appel.cū
cessante.⁊ dic ut ibi.ff.de re iudi.quod iussit.Itē in mandato societate ⁊ ꝺ
posito licitum est penitere:īstituta mandati.§.recte.ꝫ.eo.lib.de procura.
.c.ij.⁊ pe.ff.pro socio.sed si soci⁹.§.vlt.ff.d eposi.l.i.§.pe.regulariter
in contractibus innominatis quod dic ut plene no.ff.de condi.causa da.
⁊ causa non se.si pecuniam.Item precarium ad certum tempus conces-
sum etiam ante tempus reuocatur.ff.de precari.l.cum precario.rō quia
certi temporis adiectio est contra naturam illius contractus.Item sol-
uuntur sponsalia de futuro per secuta sponsalia de presenti:de spon.si in-
ter.⁊ sposalia de presenti per ingressum religionis:de conuersione con-
iugatorum.ex publico.⁊ ingressus religionem ante annum vel professio
nem penitet:de regula.ad nostram.⁊ professus vnam religionem:etiaȝ
inuito prelato profitetur ⁊ igreditur artiorem.eo.ti.lȝ ⁊ a simplici voto re

ceditur per sequens matrimoniũ.ꝫ.eo.lib.de vo.ꝛ vo.redẽ.c.vno. ratio ibi. Itẽ a voto de certa religione profitenda receditur per ingressum etiaꝫ regule laxioris.ꝫ.eo.li.de regula.qui post votum.itẽ fallit in casu quo lꝫ infra triduũ penitere.ꝫ.de regula.ad nostram.ꝛ eodem lib.eo.ti. constitutionem in fi.item in electo qui consentit electioni de se facte: qui propria auctoritate penitet ante cõfirmationem.de trãslatio.iter corporalia ẽm Ber.in his igiẽ ꝛ similibus casibus qꝺ semel placuit adhuc poterit displicere. Et icidit in hãc regulaꝫ illud generale: ꝙ nullus pôt venire cõtra factũ suum.de quo dic: vt no.l v.di.penitentes ꝺ elec.nosti.ꝛ ꝺ cleri. cõiug.diuersis fallacijs. Et no. ꝙ hec regula non habet locuꝫ in his que improbantur a iure vt in predi.c.penitẽtes.l v.di.ꝫ.de pactis.c.vlti.ꝫ. de so.compe.si diligenti.C.de arbi.l.pe.vbi licet partes faciant pactuꝫ ꝺ nõ recedendo ab arbitrio ꝛ ap. renũcient nihilominus recedere possunt. Item habet locuꝫ in his que scienter placent.ꝛ nõ per errorem facti.xx. viij.disti. quãuis.xxij.q.ij.in quibus.ꝫ.de elec.cum in cũctis.ꝛ de solu. .c.vlti.de coniug.ser.c.ij.ꝛ vlti.ff.de iurisdi.omniũ iudi.si p erroreꝫ.itẽ requiritur ꝙ non placeant sola mente: sed verbo vel facto: de spon.tue.ꝛ .c.ꝙ alterius intersit.facit.ĵ.eo.mutare: ꝛ quod ibi dicaꝫ. Ioan.andree.

Non debet[a] **aliquis alterius odio pregrauari.** I Idem.

Sine culpa[b] **nisi subsit cã nõ est aliquis puniendus.** I Idem.

a Non debet aliquis: Pone casum in filio qui nõ excommunicatur pro peccato patris.xxiiij.q.iij.si habes.in compromittentibus q non puniuntur dolo compromissarij.ꝫ.eo.lib.de elec.si compromissariꝰ .§.i.idem.C.de inofficioso testamẽ.si quis suo versus finem.vbi reuocaẽ lex antiqua que permittebat filium exheredari a matre propter paternuꝫ odiuꝫ ad idem.i.q.iiij.iudei de simo.nobis.ꝛ.c.sicut tuis.ꝫ.e.lib.de iniur.ꝛ dã.da.ꝛ si pignorationes.C. de penis sancimus.cuꝫ simi. Cõtra .ij.q.vi.biduuꝫ.ver.si aduersus absentem.de cau.pos.cum olim.ff.de tributo.procuratoris.vbi negligentia: vt in primo: factuꝫ.vt in secundo dolus: vt in tertio procuratoris nocet domino. Sed dic ꝙ ratiõe manda ti ipse dominus videtur id facere: vnde eius odio grauatur in quantuꝫ si nes mandati patiuntur in eo quod excedit.nota.de offi.deleg.cum oliꝫ: intelligas hoc vt plene no.ꝫ.vt.lit.nõ conte.c.i.in fi.idem dic in herede qui grauatur pro defuncto ꝛ in fideiussore qui grauatur pro principali: vt no.de hoc per gar.in predi.decre.ꝛ si pignorationes. iteꝫ contra.lx. di.neminem.vbi in odiũ ordinantis deponitur ordinatus. Sed ibi non solũ fuit odiũ ordinantis: sed delictum ordinati qui se permisit sine titulo ordinari: vt ibi nota.item contra.l vi.di.per totum.i.q.iiij.§.item pecca to.vi.q.i.si quis cũ.xv.q.vlti.cum multe.xxiiij.q.iij.in princi.xxv.q.ij. ita nos: de cõse.di.i.ĩ sancta ibi perit iustus sepe pro impio.ꝫ.de fi.psby. per totuꝫ.ꝫ.de spon.non est vobis.de here.uergentis.ꝫ.eo.ti.eo.lib.c. .ij.§.ij.cum multis si. Sol.triplex est pena: eterna spiritualis ꝛ temporalis: quod prosequere.vt no.i.q.iiij.in summa.ꝛ.xxiiij.q.iij.in sũma.de his que fi.a ma.par.ca.quesiuit.pena ergo temporali vel spirituali alia ab excõmunicatione sepe puniẽ vnus pro alio ꝛ speciale est ꝛ rationẽ uidere potes: vel in odiũ criminis: puta lese maiestatis heresis vel scismatis ad hoc.ꝫ.eo.li.de scisma.c.vno.vel quia incontinentia paterna timetur in filio. ꝛ facit quod dixi.ꝫ.eo.semel in fi.item contra.ff.de institutio.sed ꝛ si pupillus.§. ceterum in fi.sed ibi fuit culpa preponentis: ꝛ codeꝫ modo soluitur.ff.de offi.procõsul.obseruare.§.i.quia ibi culpa fuit proconsulis secũ ducentis vxorem.item contra.C.in quibus cau.pig.ta.ↄtra.l. satis.ubi bona mulieris in casu mariti pmipilarij sunt tacite obligata: ita ꝙ si ipsius bona exhausta sunt bona vxoris distrahunẽ. Sed illud est speciale: facit ad hanc regulam.ĵ.eo.damnum quod quis.ꝛ qꝺ ibi dicã: ꝛ sanis ↄtinuaẽ h regula cũ.ĵ.pri.p quã ẽt respondeẽ ad ↄria.ꝫ.signata.

b Sine culpa: hic poniẽ regula ꝛ eius exceptio: i regula. Po.ca.lxv. di.satis puersum.ꝫ.de consti.cognoscentes.ff.ad.l.acqui.si putator.in exceptione pone casum in marito corrupte: qui a promotione sine culpa repellitur.tamen ex causa propter sacramenti defectuꝫ.xxxiiij. dist. si cuius. In clerico leproso qui sine culpa propter scandalum priuatur ecclesia.de cleri.egro.tua. Item in domino serui qui noxam dedit qui cõpellitur emãdare noxam vel dare seruum pro noxa.institu.de noxa.in pnci. Regulariter ergo nullus punitur sine culpa.xvi.q.vij.inuentum. de homi. Io.ꝛ.c.vlt.C.de pen.sancimus.ꝫ.de ↄsue.c.pen.ꝛ.ꝫ.regula pri.cũ suis cõcor.ꝛ est ratio: quia pena est mensura culpe.de offi.deleg. sane.ij.de transac.c.vlti.de homi.sicuẽ dignum.vbi autem nõ extat mẽsurandum mensura locũ non habet: ergo vbi nõ est culpa nec pena: bene tamen ex causa puniẽ quis sine culpa.ꝫ.vt.lit.nõ contesta.qm̃ frequẽter .§.si vero in fi. Et hec materia plus glo.non indiget: psequere enim eaꝫ vt no.xij.di renouantes.ꝫ.de consti.cognoscentes. de priuile.antiqua.

c Quod qs mandato: Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.nõ vidẽtur data .§.qui iussu. Po.ca ĩ milite qui ꝺ mãdato iudicis occidit .xxiij.q.v.miles.in laico vel clerico qui de mãdato episcopi capit clericũ .ꝫ.eo.li.de sen.excõ.si clericos.ꝛ in eo qui iussu pretoris corrupit album qui excusatur a pena.ff.de iurisdi.om.iudi.si quis id.§.doli.mali.ꝛ hec vera cuꝫ iudex aliquid mandat officium suũ exercendo.ff.ad.trebel.huo .§.cum pretor. Et causa quare tunc excusatur parens est iudicialis auctoritas.vt ibi: secundo ne contra publicã vtilitatẽ impediaẽ punitio maleficiorum: vt.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus.si vero exerceret officiũ suũ: nõ est parendum nisi ex reuerentie exhibitiõe.ff.de in ius vocan.l.generaliter.nã interdũ resistere debent officiales de pe.di.i.nemo.ꝫ.de elec.fundamenta.§.iudices.C.ꝺ appel.quoniã.ꝛ hoc verũ in atrocioribus in qbus potius deo ꝙ hominibꝰ obediendũ est.xi.q.iij.si dominus.de sen.excõ.inquisitiõi.ff.eo.titu.ad ea. In his autẽ que sine dolo cõmittũtur etiã extra officiũ parens excusatur.ff.ad.l. aquil. liber hõ.ij. vbi de hoc plene no. Et no. ꝙ sicut dolo caret qui iudicis obtemperat pcepto: ita econuerso dolo non caret qui iudicis non obtẽperat pcepto.ff.eo.ti.l. nõ potest dolo carere qui imperio magistratus non obtemperauit.

Quod qs mãdato[c] **facit iudicis dolo facere nõ vr: cũ habeat**[d] **parere necesse** I Dez.

Mora[e] **sua cuilibet est nociua.**

Ea que fiunt[f] **a iu-** I Idem.

d ¶ Cum habeat: redditũ cause in his ergo in quibus non habet necesse parere.vt in atrocioribus que ad suũ nõ spectant officium: dolo non caret: vt.supra dixi.ꝛ facit de sen.excommuni.vniuersitatis. vbi verberans monachum: si est laicus licet faciat hoc de mandato abbatis sui excõmunicatus est. Et nota ꝙ dicit ꝙ habeat parere necesse: sicut eniꝫ necessitas excusat a furto: vt de con.dist.v.discipulos.ꝫ.de furtis.c.iij.ad h.ff. ad.l. rho. de iac.l.ij.§.cuꝫ in eadem naui.sic ꝛ a dolo: vt hic vides. cum ergo nulluꝫ maleficium sine dolo vel lata saltem culpa que dolo comparatur.xv.q.i. aliquos. de sentẽ.excõ.c.i.ff.de iniu.l.illud.ergo ꝛ a quolibꝫ maleficio excusat necessitas. quod itelligas vt supra dixi. Est autem regula hec in argumẽto ad questionem de eo qui ad mandatum ecclesie reddit debitum vxori pendente lite adulterij vel conditionis.de hoc notatur.xxxiiij.distinctio.si cuius.ꝛ de coniu.ser.proposuit.

e Mora sua. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.titu.in condẽnatione.§.vnicuiqꝫ. Po.ca.in eo qui est in mora soluẽdi decimas: qꝛ pereunt periculo suo etiã casu fortuito.xvi.q.i.decime. Idẽ in cõmodatario vel depositario q fuit in mora: de cõmõ.c.vno.de deposi.bona fides. Idẽ in fure qui statim est in mora.C.de fur.l.subtractio. Circa hanc tamẽ regulã nota ꝙ ad hoc ꝙ quis dicatur morosus requiritur ꝙ sciat se debere vel scire debeat ꝙ interpellatus fuerit a die: vel homine: ꝛ ꝙ habuerit possibilitatẽ dandi: hoc habes.ff.ꝺ rebꝰ credi.l. qꝺ te.ꝛ tunc tenetur morosus de casu fortuito: etiã si codeꝫ modo fuisset res apud dñm peritura ẽm Accur.lꝫ Mar.cõtra: vt no.in dicta.l.quod te. ꝛ probaẽ.ff. de lega.i.cũ res.§.vlt.fortassis enim dñs rem vendidisset: ꝛ apud aliũ perijsset: ꝛ hoc tenet Ber.ꝫ.de cõmo.c.vno.ꝛ de depo.bona fides. Et nota ꝙ dicit mora sua.nã in duobus reis debendi altero interpellato alter liberatur interitu speciei: sed interpellatus tenetur.ff.de vsur.l.mora in fi. Item mora fideiussoris sibi nocet non reo quominus liberetur interitu speciei: secus ecõuerso.ff.de verbo.obli. .l.cum filius.ꝛ.l.mora.ꝛ hoc qꝛ fideiussor habet causam a reo: non reus a fideiussore. Vnũ nota ꝙ si debitor primo fuit in mora soluendi: ꝛ postea creditor in mora recipiẽdi: vel ecõtra: ꝙ vltima mora nocet: vt.ff.de vsuris.l.creditor: ꝛ vide ꝙ nota.de deci.cũ homines. De mora autẽ ꝛ multiplici eiꝰ effectu: plene nota.ff. de vsur.l.mora. Sed nũquid mora semel cõmissa purgari potest.ꝛ videẽ ꝙ non.xij.q.ij.longinquitate.xij.q.ij.puella.de elec.cũ in cũctis.ibi elapso tpe de supplẽ.neg.prela.lꝫ.ꝛ.c.vlt.ff.de ac.ꝛ obli.l.traiecticie.C.de cõtra.ꝛ cõmit. stipula.magnã. Cõtra.ꝙ possit purgari.xviij.di.c.i.vbi de hoc.ꝛ.c.di.qm̃.de sup.negli.prela.litteris.de elec.ꝙ sicut in fi.de rebus eccle.non alie.si qs psbyterorũ.de loca.ꝛ cõdu.propter.in fi.ꝛ.c.potuit.in fi.vbi de h.ꝛ de elec.c.vlt.ff. si qs cau.l.ꝛ si post tres.ff.de peri.ꝛ cõmo.rei vẽ.l.i.C.de fideius. sancimus.ꝫ. eo.lib.de preben.si tibi. So.dic ꝙ vbi dies prefigitur a canone vel lege penam imponente mora purgari nõ potest: pena enim semel commissa nõ purgatur: ꝛ sic intelliguntur prima iura ꝛ hec regula: ꝛ hoc est verum nisi eadẽ lege vel alia vel canone caueatur in eo casu morã posse purgari ꝛ penã euitari: ꝛ sic itelligãtur contraria. Lex autem illa ꝛ si post tres loquitur de preparatorijs iudicioꝝ: in quibus mora bene purgaẽ.vt ibi cum suis similibus: sed post litem contesta.nõ purgaẽ.ff.de vb.obli.l.si isulam.multo ergo minus purgatur pena semel commissa nisi forte fingereẽ non fuisse mora.ij.q.vi.biduum de re iudi.cum bertoldus.ff.de in iteg.resti.l.diuus.sicut enim a pena canonis nõ appellaẽ.ꝫ.de ap. cõsuluit.iij.ꝛ.c.qꝛ nos.nec pena legis: vt.ff.de vb.sig.si qua pena.sic nec purgatur: vt.ꝫ.dictũ est: ꝛ hoc no.gar.ꝫ.eo.lib.de electio.cupiẽtes.§.ꝙ si per.xx.

f Ea que fiunt. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.tit.factum a iudice. Po.ca.lxviij.di.quoꝝ vices.vbi simplex presbyter ordines cõferẽdo: chrismã do.virgines ↄsecrando: nil agit.ꝫ.e.lib.de pe.ꝛ re.indulgentie.vbi nõ tꝫ idulgentia data ab episcopo vltra tenorem ↄcilij generalis.ad idem.ff.de iuris.om. iudi.l.vlt.vbi dicitur extra territorium ius dicenti non pareatur impune: idem si supra iurisditionẽ suã velit ius dicere. Et habet hec regula locuꝫ etiã cum bonum est id quod facit iudex: tamen ex quo ad eius non spectat officiũ viribus nõ subsistit: pone exemplum: xcvi.di.bene quidem.bonũ enim est statuere res ecclesie alienari non posse.xij.q.ij.per totum.de rebus eccle.non alie.per totum. tñ statutũ imperatoris super hoc non valuit quia ad eius non pertinebat officiũ: vt ibi.ad idem de appella.dilectus.ibi enim officialis archiepiscopi bonũ ꝛ equum decreuerat.tamẽ quia id ad suũ non pertinebat officium ratione appellatiõis interposite ad papam non valuit quod fecit.generale enim est ꝙ non sufficit bonũ facere nisi ꝛ bene id fiat.xvi.q.i.monachi.ij.de postu.c.ij.ff.de re.mili.l.iij.§.i bello.ꝛ facit.xxiij.q.v.relegentes.ꝛ de collusi.c.i.ꝛ quod ibi no. Et qꝺ dicit regula ea que fiunt a iudice alias subaudi: nam in eo ꝙ facit non pertinens ad suũ officiũ nõ diciẽ iudex: sicut ergo procurator fines mandati nõ debet excedere: sic nec iudex fines iurisditionis.ꝛ hoc dico siue sit ordinarius siue delegatus siue arbiter: saluo eo quod de prorogatione no.ꝫ.de offi.delegati. P.ꝛ.G. Queri solet si iudex q de.x.tantũ pôt iudicare: iudicaẽ.de.xx.an valeat sentẽtia ĩ decẽ: di-

rit Jo.an.ꝙ nõ: q̃a res iudicata nõ poteſt pro parte tenere ⁊ pro parte non tene-re.ff.familie herciſcũde.in hoc iudicio.⁊ hoc ipſe no.ij.q.vi.§.diffinitiua.ṽ.cũ certa rõne.in fi. Ad cõtraria ibi ſignata.xij.q.ij.ſi quos: de ſeruis.C.de do.ſan cimus poteſt reſponderi id ſpãle fauore donationũ. Ad decre.de arbi.cũ tpe de prebẽ.dilectus.põt dici qd ibi ſnĩa ↄtinebat plura capitula.vñ in vno poteſt te-nere in alio nõ hic autẽ cõtinet vnũ tñ.⁊ cũ Jo.an.ↄcor. Ac cur.ff.de iuriſ.om.iudi.l.vlti. Hug.tamẽ ⁊ Lau.tenẽt con-trarium.ſ.ꝙ ſnĩa bene ꝫ in.x. ⁊ dicunt ſentẽtiã reſcindi tñ in ſuperfluo: ⁊ hoc notat ex ṽbis illius.ṽ.cũ certa. dũ dic quod cõtra ius geſtũ vr.C.q̃ñ ꝓuo. nõ eſt ne.l.certa. ⁊ pro eis facit qd no.de dona.apſice. ⁊ regu la.j.e.vtile.⁊ quod ibi dicam. Pro Jo.an.optime facit pre-

dicta decre.ſ.eo.li.de pe.⁊ re.indulgẽtie. Pro Hug.⁊ Lau.ſ.e.li.de arbi.c. .i.ff.de arbi.l.diẽ.§.ſi plures. Et facit hec regula ꝓ his que dixi.ſ.e.ꝙ qs mã-dato. Ad primuꝫ caſum contra.xcv.di.c.i.vbi presbyteri criſmabant in fronte. Sed illud ad tẽpus a gre.fuit ſpãliter cõceſſum: ⁊ dic vt ibi.⁊ tunc ad eoꝝ ſpecta bat officiũ ⁊ ſi nõ ex ordine ex demãdatione: ⁊ vide quod de hoc no.de ↄſe.di.v. manus.in vlti.glo.nec habet locũ hec regula in ſpiritualibus que potius depen dent ex poteſtate ordinis q̃ iuriſditionis. Hinc eſt quod ſi epiſcopus q hoc põt ex ordine cõſecret alienã eccleſiã vel altare: vel ordinet alienũ ſubditũ: quod non poteſt ex iuriſditione.cõſecratio tamẽ ⁊ ordinatio bene tenet: lꝫ ordinatꝰ executio-ne careat.vij.q.i.eps in dioceſi.de tẽpo.ordi.ꝙ trãſlationẽ.⁊ dixi.ſ.eo.ratũ.

dice ſi ad eius nõ ſpectant officiuꝫ: viribus nõ ſubſiſtunt.

I Dem.

Scienti[a] ⁊ conſentienti non fit i iuria neqꝫ dolus. I Deꝫ.

Que[b] a iure communi exorbi tant nequaquã ad conſequẽ tiam ſunt trahenda.

I Dem.

Quod omnes[c] tãgit: debet ab omnibus approbari.

I Dem.

In obſcuris[d] minimum eſt ſe quendum. I Dem.

Cum qui certus[e] eſt certiorari vlterius nõ oportet.

a Scienti: hec regula ſumpta ẽ ex.l.ff.eo.ti.l. nemo.vr fraudare eos q ſciũt ⁊ ↄſentiunt. Pone caſum in ingenuo quꝫ ſciens ⁊ conſentiens ↄtraxit ma trimoniũ cũ ſerua: vel ecõtrario.xxix.q.ij.ſi quis igenuus.⁊.c.ſi femina.in cleri cis qui ſcienter ⁊ voluntate iocoſa ſe adiuicẽ percutiunt.ſ. de ſen.excõ.c.i. Item in eo qui ſciebat rem quã emebat ſeruitutẽ debere.ff.de actio.emp.⁊ vẽ.l.i.in fi. Et ↄcordat ad hanc regulã.j.eo.cũ qui certus. Et qd dicit hec regula ſciẽti. dic vel ſcire debẽti.ff.de edil.edic.l.i.§.ſi intelligat ad hoc.xv.diſt.qd dicitis.ſ.de cleri.excõ.miniſtrã.apoſtolice.ſ.quod metus cau.c.pe.in fi. Itẽ dic ſciẽti a pn-cipio: ſecus ſi ex poſtfacto.ff.de edil.edic.l.iuſtiſſime.§.vlti.⁊ no.ꝙ dolus ma-lus eſt ois calliditas fallacia machinatio ad circũueniẽdũ fallendũ decipiẽdum alterum adhibita ſm labeonem.ff.de dolo malo.l.i.§.i.ſed ſciens non circũue-nit fallitur velꝰ decipitur: ergo ſibi non infertur dolus: ergo inducꝰ ad clericatũ vel monachatũ non dicitur dolum paſſus: q: nõ eſt deceptus.xx.q.iij.cõſtituit. vbi de hoc.⁊ de cõuer.cõiug.dudũ in fi.⁊ quod dicit hec regula: non inferri do-lum ſcienti ⁊ volenti: veꝝ eſt vt ex eo agi poſſit: infert tamen ita quod naſcitur ex eo actio per exceptionẽ elidendã.ff.de fur.inter omnes.§.vlti.⁊ pe. Et no.ꝙ hec regula formata eſt copulatiue nõ diſiunctiue.vnde hec duo cõiunctim requirun tur.ſ.ꝙ ſciat ⁊ ↄſentiat: ſcienti enim ⁊ nõ cõſentienti bene infert iniuria ⁊ dolus .xv.q.i.illud cũ ſimilibus. Ad hanc regulã ſignatur ↄtra.de ſen.excõi.contin-git.i.ibi.huius manus iniectio.⁊ ſi nõ violenta tamẽ iniurioſa noſcit. So. non eſt iniurioſa: q: iniuria fiat ipſi clerico volenti: vt hic: ſed eſt iniurioſa: q: fit iniu-ria toti ordini clericali: ⁊ ideo ibi ſequitur cũ canon ille ⁊c.⁊ ibi de hoc. Itẽ contra .C.de rap.virgi.l.vna.vbi ſi rapio virginẽ etiã volentẽ teneor: ſed hoc ideo q̃a id voluit perſuaſione doloſa qd plus eſt q̃ violenta.ff.de ſer.cor.l.i.§.pſuade-re. Itẽ cõtra.C.de fur.⁊ ſer.cor.l.ſiquis ſeruo.ibi ſciens ⁊ conſentiens agit furti ⁊ ſerui corrupti. Solu.de rigore ⁊ rei veritate illi ſcienti ⁊ ↄſentiẽti nõ fuit facta iniuria: tamẽ de quadã eq̃tate agit: ac ſi iniuria vel dolus ſibi fuiſſet illatus: vñ nec furtũ fuit ibi factũ: nec ſeruus corruptus: ex equitate tamẽ agitur de vtroqꝫ. ⁊ facit hec regula ad id qd dixi.ſ.e.poſſeſſor male fidei ad fi.

b Que a iure. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.ꝙ cõtra rationẽ. Pone caſum.xvi.q.i.hinc eſt etiam.ſ.de priuil.ſane.ff.de ↄſti.prĩ.l.i.in fi. Et ↄcordat ad hanc regulã.j.e.qd alicui.⁊.c.in argumẽtum.potes igit intelligere hanc regulam in priuilegio: vt.ſ.q: ſingulorum priuilegia legem cõmunẽ non faciunt.xxvi.q.ij.non exemplo. Item in iure pone caſum in vellei ano: nã regu lariter quilibet intercedẽdo obligatur: fallit in muliere: hoc ergo nõ trahitur ad conſequentiam: ⁊ idem in ſi.⁊ vide qd dixi.ſ.e.priuilegium.⁊ quod no.de pri-uile.ſane. Et no.ꝙ ſicut ea que exorbitant a iure cõmuni ad ↄſequentiã trahen da non ſunt vt hic.ſic nec amplianda: ſed reſtringenda: vt.ſ.e.lib.de ſi.preſby. is qui in fi.ad idẽ.ſ.e.odia. Item licet fauorabile priuilegium amplietur vt ibi: non tamẽ ad conſequentiã trahitur vt hic. Et facit hec regula ad queſtioneꝫ qua queritur: an fratres heremitani vel fratres ſancti Augu.⁊ alij religioſi mendi-cantes ⁊ non mendicantes cõprehendantur cõſtitutione illa extrauaganti noui ter edicta per bonifacium papã.viij.que incipit ſuper cathedraꝫ preeminẽtie pa ſtoralis.que habetur in cle.de ſepul.dudũ.in qua exprimũtur ſolũmodo mino res ⁊ predicatores: ⁊ quicq̃d alij dicant dicendũ eſt ꝙ nõ extenditur ad alios reli gioſos mendicantes vel nõ mendicãtes vel ad ſeculares clericos.ſed ſolum mi nores ⁊ predicatores amplectitur: tum q: intentio pape videtur hec fuiſſe: ut per verba ipſius cõſtitutionis apparet: tum q: exorbitans eſt a iure cõmuni iſta ↄſti tutio: ⁊ ideo ad cõſequentiam nõ trahenda nec amplianda vt hic: vult enim illa cõſtitutio dari quartã etiam de his de quibus a iure dari nõ debet: ſicut ꝺ orna mentis relictis pro fabrica anniuerſario.xx.xx.⁊ ſic de ſingulis: puta relictis ꝓ luminaribus vel certis perſonis de teſtamen.c.vlti. de verborum ſignificatio. ex parte.iij. Dicã ergo illa iura mutata ⁊ correcta per cõſtitutionẽ ſolum quo ad expreſſos in ea: quo ad alios remaneant adhuc ipſa iura. Correctio enim iuriuꝫ

eſt vitanda.de electi.eccleſia veſtra.ij.cum ſi.in talibus enim non argui mus de ſimilibus ad ſimila: ⁊ concordat quod dicam.j.eodẽ in penis.⁊ facit ad hoc optime.ſ.eo lib.de elec.ſtatutum.⁊ de regu.conſtitutionem ita pronunciatum fuit per profundiſſime ſcientie ⁊ bone memorie virum dominum Joan.de monte murlo.⁊ per me in quadaꝫ queſtione in qua fuimus ad conſulenduꝫ aſſumpti.

c Quod omnes tan-git. Pone caſum in archiepiſcopo conſe-crando ab ominibus ſuf fraganeis.lxvi.diſt.c.i. In electione facienda ab omnibus canonicis: de elec.q̃a ꝓpter. In conce dendo hauſtuꝫ aque: in quo oẽs vocandi ſunt q ius habent.ff. de aqua plu.ar.l.in concedendo.ad idẽ.liiij.di.c.i.viij.q.i.licet.ꝺ tempo.ordi.ſi archiepiſcopus.C.de auc.preſtã.l.vltima.ff.de adop.l.nam ita diuus. nam ſi qui leduntur vocandi ſunt in confirmatione adoptionis ut ibi. Et nota ꝙ dicit id quod tangit omnes debere approbari ab omnibus: ergo non valet quod facit maior pars: ⁊ ſic eſt contra.lxv.di.c.i.ſ.de his que ſi.a ma.par ca.c.i.ff.ad municipa.qd maior. Sol.aut competit vt ſin-gulis.aut vt collegio: quod proſequere vt no.per Ber.⁊ Inno.de cõſti tu.cum omnes. Fallit auteꝫ hec regula in caſu inſtitu. de rerũ diui.§.re-ligioſum.ver.in cõmune.vt no.in predi.decre.cũ omnes.ad id quod.ſ. dixi: ꝙ ſufficit quod facit maior pars collegij: cõtradicit decre.de re iudi. cum olim in ſi.ibi: plena omniũ q preſentes fuerint ⁊c. Sed ibi ſubaudit vel maioris partis: nam illud dicuntur omnes facere: quod facit maior pars.lvi.di.apoſtolica.de elec.cum inter canonicos: in prin.ff.ad muni-cipa.quod maior.interduꝫ tamẽ requiruntur due partes.ꝺ elec.lꝫ.⁊ eo. ti.ſcriptum cum ſi.⁊ facit hec regula in argumentum ad id de quo olim dubitabatur.an in electione inferiorum dignitatũ vel canonicoꝝ vocent abſentes: ⁊ videbatur ꝙ nõ per predictã decre.cũ olim in ſi.hodie termi-natum eſt.ſ.eo.lib.de preben.cũ in eccleſijs. Itẽ eſt ar.ad queſtioneꝫ an papa poſſit ſtatuere inuitis acholitis ꝙ ipſi contineant: ⁊ hec queſtio no. lxxxij.di.ꝓpoſuiſti.⁊ dixit ibi Jo.ꝙ nõ.quia caſtitas ſuaderi poteſt ñ im-perari.xxxij.q.i.integritas. Bar.brix.ibi contra cuius dictuꝫ penitus eſt falſum: niſi intelligas de ꝓmouendis.ſed ipſe de promotis etiã intellexit vt eius verba demonſtrant: monachis auteꝫ profeſſis qui renũciauerũt proprie voluntati auſterior regula poſſet indici: etiam ipſis nõ approban tibus ſm Inno.qui hoc no.de regula ſuper eo.⁊ eſt ſatis expreſſum.ſ.e. li.de ſtatu regula.ſuper.c.vno.ibi monialibus indicitur auſterior vita: lꝫ nõ poſſit ſine omniũ volũtate ordineꝫ mutare: de his q̃ vi metuſue cau. ſiunt.c.pe. Et no.ꝙ ſm primũ caſum queꝫ poſui archiepiſcopus de iure cõſeruandus eſt ab omnibus ſuffraganeis: papa tamen ſibi hoc vſurpat ſm Jo.qui hoc no.xxiiij.q.i.pudenda.⁊ li.di.qui in aliquo.

d In obſcuris.hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.ſemp i obſcuris.⁊ .l.ſemper i ſtipulatiõibus. Pone caſum.ſ.de cenſi.ex parte vbi in dubio nõ cõpelluntur ſoluere vota ad maximã: ſed ad minimam mẽ ſurã: ad idem.ff.de leg.iij.l.nũmis.vbi nũmis ſic i genere legatis debẽ tur minimi. Circa hãc regulã no.ꝙ in obſcuris nõ ſtatiꝫ inſpicimꝰ qd ẽ minimũ: imo inſpicimus primo quod eſt veriſimilius: ⁊ quod pleruñqꝫ ↄſueuit fieri: vt.j.eo.inſpicimus.cũ ſuis cõcor.⁊.ff.eo.ti.l.in obſcuris i ſpici.⁊ ſi hoc ſciri nõ poteſt: tunc inſpicimus qd eſt minimũ: vt hic. Pri mo ergo inſpicimus qd expreſſe agitur: puta.x.lib.boñ.vel quod agitur tacite: tacite dico vel ratione rei que venditur.x.lib.vel ratione pſone vl ratiõe cõſuetudinis. Ultimo quod eſt minimũ: vt hic.⁊ eſt ſi.quod dixi .ſ.eo.cum ſint partiuꝫ. Et potuit eſſe ratio huius regule: quia de mini mo nõ eſt dubium ſenſiſſe.quia ſi intellexi de maximo: ergo de minimo: quia plus includit ſub ſe minus: ſed non econuerſo: ⁊ de hoc dicam.j.eo. plus ſemper. Alibi tamen habes argumenta de mediocritate ſpectanda x.q.ij.hoc ius. de of.cuſto.c.i.⁊ eſt expreſſum.ff.de le.i.l.legato.in pñ. vbi de hoc.ff.de auro ⁊ argen.le.l.q lancẽ.C.de dona.ſi quis argentuꝫ .§.ſi vero.⁊.§.ſe.cum ſi.⁊ poteſt dici ꝙ in ſpeciebus ⁊ artificijs mediũ in ſpicimus: vt no.ff.mãda.l.fideiuſſorem.⁊ ſic intelligantur illa iura. In quãtitatibus autẽ inſpicimus qd eſt minimũ: vt.ſ.eo.dixi: vt in pre.l.fi-deiuſſorem.⁊.ff.de le.i.apud iul.§.ſcio ex facto.que videtur contra ad ſupradictam ſolutionem.nam ibi legato fundo: ſi duos fundos habebat teſtator: debetur minimus ſi non apparet de quo ſenſerit: ſed ibi nõ erat medium: ⁊ aduerte: quia viliſſimum homineꝫ habere non expedit: ⁊ ideo legato vel promiſſo homine mediocris debetur: vt in pre.l.legato. Sed viliſſimos nũmos habere nobis expedit: vnde etiam bagatinos: vt in p̃-dicta.l.nũmis.⁊ vile triticum.vt in pre.l.fideiuſſorem ⁊ ideo in his debe tur minimũ. Iteꝫ habet locũ hec regula in pe.ut.j.e.i penis: vt ibi dicã.

e Cum q certus: Pone ca.xl.di.c.vlti.ṽ.ſepe dilectionẽ tuã ⁊c.ſ.de appel.ſi duobus. In epiſcopo qui ſciens illum excommunicauit q appellauerat ad papam.ff.de ac.empti.⁊ ven.l.i.in fi. In eo qui ſciebat rem quã habebat ſeruitutem debere: quia non aget ex empto quanto mi-noris: vt ibi: ⁊ facit.ſ.eo.ſcienti.⁊ quod ibi dixi.⁊ no.ff.eo.ti.nemo.vr: ⁊ quod ibi dicit qui certus eſt ſubaudi vel eſſe debet: naꝫ non eſt neceſſariũ

singulorum auribus intimari quod est publice promulgatū.xvi. dist. q̃ō dictis. de postula.pla.c.i.ff. de insti.ꝫ ꝛ si pupillus.ꝫ aūt canonicus qui certus est de morte epi de ipsius morte nō debeat ulteri⁹ certiorari: vt.s. de elec.cū inter vniuersas.tamen citari dꝫ ad electionem faciendā: vt no. Ber.in dicta decre.cū īter.quod verū puto:nā quicertus est vt hō:certioratur vt iudex.ii.q.i.mī ti. ꝛ interdum certus adhuc certioratur ad cautelam: vt in p̄dicto.c.xi.di. c.vlti.ꝛ cōsiliuꝫ indistincte dicit absētes vocādos qui sunt in loco ꝛc. ō electio.qꝛ propter. preterea licet sciat ecclesiam vacare diem tamen assignatā ad celebrandum electionē ignorat: ꝛ iō vocādus est ꝛ dico notificandus.

I Idem.

NOn licet[a] actori: quod reo licitum non existit.

I Idem.

MUtare[b] consilium quis non potest in alterius detrimentum.

I Idez.

GEneri[c] per speciem derogat.

ar.ff.de adul.l.denunciasse. Concordat ad hāc regulam.s.de rescriptis ab excōicato.ibi qui de facto suo certus ꝛc.de loca.ꝛ condu.potuit. ibi dices statuta interpellat sine alia hoīs reqsitione vt.s.co.li.de elec.cupiētes circa p̄n.ibi vel post obiectā de ipsoꝝ electione noticiā ꝛc.ꝛ est hec regula in argumentum ad questionē.qua querit̄: an qui ingressus religionē ī si .an ni exiuit: si iteꝝ eādē religionē ingrediat̄ an debeat hr̄e annū: ꝛ satis vr̄ ꝙ nō p hāc regulā: nisi ꝯditio persone vel religiōis mutata eēt: ꝛ h̄ tꝫ Bar. brix.ī q̄stionib⁹ suis ī q̄one q̄ īcipit aliqs intrauit monasterium.

a **N**On lꝫ actori: hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.nō dꝫ actori. Pone casum.iii.q.iiii.c.ii.ibi accusatores ꝛ accusati equa audiant̄ ratione.s.de mu.pe.prudentia: vbi remotio appellatiōis ꝓdest reo vt actori: ad hoc.C.de ꝑri.sacro.scri.l.ī sacris.lib.x.ꝛ facit ad hāc regulā.s.e. in iudicijs: ꝛ quod ibi dixi. Formata aūt fuit hec regula per hunc modum qꝛ fauorabiliores sunt rei q̄ actores: vñ si quid actori lꝫ multo magis reo qui fauorabilior est: vt.s.e.ti.cū sunt. sed ea ratione qua parilitas ē seruāda ī iudicijs: vt in p̄dicta.l.in sacris.ꝛ.s.eo.in iudicijs.intelligat̄ idem iuris ꝛ econuerso vt nō liceat reo: qō nō lꝫ actori: Non tamē ꝙ reus maiores habet dilationes q̄ actor: vt.ff.de ferijs.l.vlti.ꝛ reus habet deliberatorias: ꝛ nō actor: vt in auc̄.C.de lit.ꝯtesta.auc̄.offerat̄.canonizata.iii.q. iii. Item si reus.plures hꝫ ordīarios: actor elegit vnū saluo eo qō ō scholaribus dr̄ in cōstitutiōe Federici.C.ne fi.pro patre. auctentica habita.ꝛ sic auctor recuset ordinarium quod nō potest reus s̄ꝫ leges: de hoc.C.ō in di.appertissimi.ꝛ.C.de iurisdi.om.iudi.l.nemo.sꝫ s̄ꝫ canones bene recusatur ordinarius.xi.q.i.peruenit de fo.ꝯpe.si quis cōtra clericuꝫ.sm formā decre.de appel.cū spāli. adhuc remanet differētia quo ad hec: qꝛ ī premisso casu: actor vnum eligendo: reliquum sola voluntate recusat qō nō pōt reus imo necesse habet causam allegare ꝛ coram arbitris ꝓbare vt ī p̄dicta.decre.cū spāli.ꝛ a principio hꝫ ꝓponi exceptio de suspecto: de hoc plene.iii.q.iii.offeratur de re iudicata.inter monasteriū.ex superueniēti aūt cā recusatur per actorē ꝛ reū de offi.dele.causam que.ꝛ.c.insinuante euꝫ si. Item reus de maiori excōicatione excipit contra actorē: sed nō actor contra reum: de iudi.intelleximus.de excep.cum inter priorē. Itē magis punit̄ cōtumacia actoris q̄ rei qō probatur.s.de do.ꝛ cōtu.cām q̄ ꝛ.s.e.ti. actor q ꝛ idē ī similib⁹. Et no.ꝙ si reus vult se onerare superflua ꝓbatiōe mos ei gerendus est. vt.ff.de proba.l.circa ꝛ facit h̄ regula.

b **M**Utare: hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.nemo potest mutare. Pone casum in electione. viii.q.ii.dilectissimi.s.de elec.publicato.ꝛ.c.ab eo.li.vi. In eo qui seruitutē cessit q mutare nō pōt.lꝫ nōdū socij cesserint.ff.de serui.rusti.predio.l.p fundū.ad idē.C.de neg.gest.l.vlti. ff.quorū lega.l.i.§.ꝓdest. Illa igitur regula.s.e.qō semel.intelligit̄ sꝫ istā.s.qñ mutatione voluntatis vel placiti alteri impedimentuꝫ vel detrimentū affert̄. vt dixi: ꝛ fallit in casibus ibi no. Item fallit in suo herede abstinente vel repudiante qui re adhuc in eodē statu manente adire pōt vl̄ tempus ad liberandū petere.C.de repu.heredi.l.vlti.ff.de iure delib. si qs seruus ꝛ facit h̄ regula ad ea que no.s.de electio.in causis.

c **G**Eneri: hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.in toto iure. Pone casum.xciii.di.c.vlti.ī diacono q est minor p̄sbytero.nisi ī illo speciali .c.in quo obtinet vices episcopi.item.de offi.leg. studuisti. vbi de cā cognoscit delegatus spālis nō legatus generalis.ff.de pe.sanctio leguꝫ.que nouissime certā penā irrogat his qui legis preceptis non obtemperant: ad eas species ptinere non vr̄ qb⁹ specialiter ipsa legis pena addita.est.ꝯcor. ff.de leg.iii.l.vxorē.§.codicillis.s.de rescrip.pastoralis.§.i.ꝛ de hoc.e. ti.c.i.ꝛ.xxv.q.ii.in sūma. Hec regula habet locum in rescriptis siue primū sit generale: ꝛ scdm spāle: vt ī predicto.c.pastoralis.siue primū spāle ꝛ scdꝫ generale: vt.e.ti.abbateꝫ.siue eo tpe datū sit generale ꝛ spāle ad h̄ .s.co.li.ō rescrip.c.pe.rescriptū aūt spāle nō tollit priuilegiū generale vt eo.ti.cū ordinē.qō ē ꝯtra: nisi de ipso priuilegio fiat mentio in rescripto: vt ibi: voluerunt quidam huius regule dictū extendere ad priuilegia.vt secundum spāle deroget primo generali: sed hoc est falsum qꝛ semp valet p̄mū siue sit generale siue spāle: si ī secūdo nō tollatur expresse.s.ō rescrip. veniens.s.eo.decet cū suis si.rō diuersitatis: est qꝛ per primuꝫ p̄uilegiū ex generale cōsequitur quis statim plenū ius: sed per p̄mū rescriptū generale nō consequitur quis plenā iurisdicionē in speciebus.de rescriptis.pastoralis.ꝛ.c.ad hec.ꝛ iō statim tollitur facilius. Contra.s.de officio.deleg.ex parte.vbi secundum spāle non derogat primo generali: sed ibi si bene ītueamur vtrunqꝫ fuerat spāle: ꝛ dic vt ibi. Notauit igitur Goff.s.de offi. lega.c.ij.ꝙ h̄ regula fallit in tribus casibus. In priuilegio: vt de rescrip.cū ordinē.ꝛ cum gen⁹ ad vnicam rem refert̄: vt in hac decre.ex parte.ꝛ cum speciales littere nō exhibēt̄ re integra.s.de filijs presby.ex tuarū. Nota ex hac regula: ꝙ non tantum valet genus quo ad speciem quantum ipsa species: ad idem.s.de ap.c.ii.eo.li.de procura.qui ad agendum.ff.si quis caut.sꝫ ꝛ si .§.quesitum.cū si.de hoc.xxiij. di.quāq̄.de offi.ordi.si sacerdos.itē no.ꝙ lꝫ per speciem generi deroget̄: vt hic.ꝛ.s.e.li.de p̄ben.dudū tamen species sub genere hn̄ continet̄.xiii.q.ii.nō estimemus.ꝛ predicta decr. dudum ꝛ optime.ff.de leg.iii.h̄ legatum.vbi generale verbum q̄ vxoris cā parata sunt singulas continet species.ꝛ.ff.que ī frau.credi.l.vlti.§.i.ꝛ .ff.e.ti.l.semp in generalibus spālia īsunt. Contra.ff.de dona.l.filiussa. vbi dr̄ ꝙ si filio ꝯcessuꝫ ē donare nō pōt mortis cā donare: nisi id spāliter fuerit pmissuꝫ ꝛ sic generali v̄bo donatio specialis donatio mortis cā nō cōtinet̄: q̄ species ē vt ī stitn.de dona.in p̄n.ꝛ ē spāle qō ibi non tm̄ valet genus quo ad speciē quatum spēs: vt.s.dixi.ꝛ pōt esse rō: qꝛ de his nō vr̄ actū vel cogitatū.C.que res pig.ob. li.pos.l.i.vel qꝛ qñqꝫ genus vt propriuꝫ attribuitur speciei.ff.de adop.l.i.

I Idem.

PLus[d] semp in se continet qō ē minus.

I Idem.

PRo possessore[e] habetur qui dolo desijt possidere.

I Idem.

UTile[f] non debet per inutile vitiari.

I Idem.

d **P**Lus semper: Hec regula sumpta est.ex.l.ff.eo.ti.l.ī eo.ꝙ plus. Pone casuꝫ.xxiii.q.i.siqs dederit vbi quidā īponebāt pniam.x.an.alii.vii. alij .v.ꝛ ibi canō.hanc vltimā sequit̄.itē in arbitrijs pronūciantibus quilibet diuerso numero.s.eo.li.de arbi.c.i.ff.de arbi.l.diē.§.si plures ꝛ fac̄ isti.de serui.§.act⁹ vbi qui actū habet.s.ius ducendi boīem vel iumētū vel vehiculū: hꝫ ꝛ iter: sꝫ nō econtrario. Et est h̄ regula rō quare in obscuris sequimur minimū qꝛ plus cōtinet in se minus: sed nō ecōtrario: vt dixi.s.e.in obscuris.ꝛ cōcor.ad hāc regulā .j.eo.cui lꝫ. Cōtra.s.eo.li.de p̄bē.cū in illis.§.vlti.vbi dr̄ ꝙ si mandatur prouideri de beneficio qō spectabat ad collationē capituli nō adiecto cōiter vel diuisim nō pōt ꝓuideri de beneficio qō spectat ad collationē alterius ō capitulo. So. illud facit forma mandati: ꝛ intentio scribentis q alterū solū grauare intendebat itē cōtra hanc regulā ꝛ illā.j.eo.cui lꝫ.ꝛ illā.j.e.ꝙ ob gr̄aꝫ.ꝛ.j.e.in toto.ꝛ.s.e. li.de preben.cui de nō sacerdotali vbi si mandat̄ alicui prouideri de prebēda integra: ēt eo volente sibi nō poterit de dimidia ꝓuideri: vel si mādat̄ prouideri ō p̄benda certi valoris de prebenda minoris valoris etiam eo volente ꝓuideri nō poterit: vt ibi in fi.pꝫ solutio: qꝛ id facit forma mandati que exacta diligētia ē seruanda: vt ibi itē si fallit hec regula in casib⁹ vbi requirit̄ specialis expressio. vbi genus qō plus est nō continet speciē qō minus ē: vt dixi.s.regula ꝓxi. Et no.ꝙ regula locū hꝫ in eo qō est plus quantitate: qō enim plus est vtique tāti est: sed plus qualitate non includit minus qualitate: vt dicam.j.e.cui licet.

e **P**Ro possessore. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.qui dolo desierit.ꝛ.l. pareꝫ eē.ꝛ.l.ad ea.§.semp. Pone casum.s.vt lite.pen.ecclesia sancte marie.ii.ff.de rei ven.ꝙ si dolo.ꝛ.l.si aūt.§.sed si his vbi cōuentus rei ven.si dolo desijt possidere habetur pro possessore: idē in conuēto petitiōe hereditatis.ff.ō peti.here.sed ꝛ si.§.qō ait.ꝛ.§.pinde.inqt idē in cōuēto norali.ff.de nora.si bone fidei.ff.si ex nora.cau.aga.l.ii.§.i.idem ī cōuento qō vi aut clā.ff.qō vi aut clā .l.semp.§.antepe.ꝛ idē ī similib⁹. Hec aūt regula v̄a est quo ad hoc vt in tātū teneat̄ qui dolo desijt possidere inq̄tū possidens: non tm̄ tenet̄ taliter: nā ꝯ possidētē dat̄ directa: hic aūt dat̄ vtilis.ut.ff.de nora.l.electio.§.vlti. Quid sit dol⁹ dixi.s.e.ti.sciente. Et est.si.ad hāc regulā.s.de do.ꝛ contu.ꝯtingit.vbi ille qui cā rei seruande nō pōt adipisci possessionē ob dolum vel potētiam rei elapso anno efficiat̄ uerus possessor.ac si possedisset corporaliter: ad idē.ff.ō dolo.ꝛ eleganter .§.si dolo. Et no.hic de fictione: qꝛ ius fingit eū possidere qui nō possidet in veritate ꝛ imperator: consentaneū nobis est.vbi nulla stipulatio fuit interposita intelligi cā adhibitā.C.de rei vxo.acti.circa p̄n.ad idem.ff.de adop.si arrogator. .xvi.q.iii.si sacerdos.de transla.īter corporalia.ꝛ facit qō dixi.s.e.sine possessione. Dicit tamē lex ꝙ per fictionē iuris veritas nō confundit̄.nec deletur.C.de iure do.ī rebus. Et no.ꝙ ꝯtra eū qui dolo desijt possidere: ꝛ fecit vt nō haberet possibilitatē dandi iuratur in liteꝫ ad estimationē rei: ꝛ ibi precedit iuramentū ꝛ seqt̄ iudicis taxatio: ꝛ est speciale: qꝛ illud iuramētū est de effectu nō de veritate: qō dic ut plene no.ff.de in lit.iurā.videamus.§.iurare.itē no.ꝙ hec regula locum hēt in priuato ꝛ etiā ī prelato quo ad bona propria. Si autē ecclesia desinat possidere.dolo prelati non habet locuꝫ in ecclesia iste rigor: qꝛ delictum persone ꝛc.vt.j. eo.delictū cū suis cōcor.ꝛ hoc no. Ber.sm Lau.s.vt lit.pen.ecclesia.i. in vlti. glo.itē no.qꝛ regula dicit dolo: qꝛ sine dolo tēpore quo mota est lis vel quo res iudicat̄ desijt possidere.absoluitur.s.de excep.aduersario.ff.de rei ven.fin autē circa prin. Sed si iterū incipiat possidere.ꝛ iterum agatur contra eum non obs. excep.rei iud.vt ibi dicit̄. Si agens dicat reum dolo desijsse possidere: reus autem dicat ꝙ desijt sine dolo: quis habeat probare queri solet: de quo dic vt not.p Ber.in predicta decre.de excep.aduersario.ꝛ quod.s.dixi ꝙ qui sine dolo desijt possidere absoluitur. Si autē a principio dolose possedit puta per vsuras furtuꝫ vel rapinam vel simili modo: etiam si sine dolo possidere desijt puta naturali interemptione vel casu vel furto vel violentia nihilominus tenetur: de usur.cū tu. de rap.super eo.ꝛ.C.de furtis subtracto.ff.de ui.ꝛ ui.ar.l.i.§. rectissime ꝛ facit qō dixi.s.eo.mora.

f **U**Tile non debet. Po.ca.xi.q.ii.si quos de seruis.vbi ep̄s manumisit suū benemeritum cui dedit vltra.xx.sed illud amplius tantum reuocabitur.s.

de preben. dilectus. vbi confirmatur factū legan in vno capitulo ꝛ nō in alio. C. de dona. sancimus. vbi tenet donatio pro parte ꝛ pro parte non tenet. Et no. ꝙ hoc est brocardicū. ꝛ pro hac parte faciunt iura. ꝫ. iducta. ad idē. xxxvii. di. turbat ꝛ. c. si qd veri. i. q. i. nōne sodomite. ꝛ. c. dñs ōclarauit. xi. q. v. quia. xvii. q. iiij. q̄sti. xxij. q. iiij. iter cetera. xxiiij. q. iiij. quid ergo. de consecra. distin. iiij. si nō sanctificatur. ꝫ. de ar. cum tempore. de donat. apostolice. ꝛ ꝙ ibi nota. ō testa. ray. ꝛ. c. raynal. i stitu. de inuti. stipula. §. ꝙ sigs vbi si stipulor mihi ꝛ alij tenet stipulatio pro dimidia. ꝑ alia dimidia non. ff. de vsu. vsuras vbi illicite vsure nō viciant sortem. ꝛ. c. ti. l. placuit. vbi stipulatus vsuras vltra modum licitum vel vsuras vsurarum licitas tantū petit: lꝫ non vltra. ꝛ. ff. de iure. do. l. sine generalis. vbi si generalis curator vel specialiter dotis dande causa cōstitutus: amplius ꝙ̄ fuerint mulieris facultates promiserit: nō valet ipso iure ꝓmissio in superfluo: sed vsqꝫ ad licitū modum bene. ꝛ. C. de transac. si ex falsis. vbi transactio tenet pro parte ꝛ pro parte ñ. C. de vsur. cū allegas. C. si cer. pe. si pro mutua. vbi pene promissio tenet vsqꝫ ad legitimā quantitatem vsuraꝝ: ꝛ nō vltra. ꝛ. C. de secundis nup. hac edictali. §. si vero si vltra statutum modū relinquit vitrico vel nouerce id quod plus est solūmodo reuocatur. C. de liber. preter. vel exhere. auc. ex cā. vbi dicitur ex causa preteritionis vel exheredationis irritum est testamentū quantū ad institutionem cetera nāqꝫ firma permanent. per que ꝛ similia probatur vtile per inutile non vitiari. Econtra ꝙ vtile vitietur per inutile: probatur. ix. di. si ad sacras. xxiij. di. quorundam. iij. q. ix. pura. ꝫ. de offi. dele. cum super. ꝛ. c. super questionum. §. si vero de re iudi. ad probanduꝫ. ff. de aqua quo. ꝛ esti. l. i. §. itē queritur. ff. de ar. l. pedius. vbi compromissum in seruum ꝛ liberū factuꝫ nō tenet. ff. de trāsactio. cum hi. §. pretor. vbi requiritur totum vtiliter gestum: ꝛ insti. qui mo. tol. ob. §. preterea. vbi prior stipulatio vtilis vitiatur pretextu sequentis nouationis: licet sit inutilis. Solu. dicit Bar. brix. ꝛ hoc no. iii. q. ix. pura ꝙ utile per inutile vitiat vbi in iure id inuenitur expressum: alias non. vel dic plenius ꝙ regulariter vtile non vitiatur per inutile: vt hic patet: vides enim ꝙ hec pars probandi. s. negatiuā hic ponitur pro regula: habemus igitur stare regule nisi specialitatis ratio vl casus specialis contra regulaꝫ appareat: vt dixi. ꝫ. in rubrica. Est autē cōtra hāc regulam casualiter inuenire vtile vitiari per inutile: vt in cōtrariis. Et est specialitatis ratio: quia vtile ꝛ inutile sunt inseparabilia: vt vides in. c. quorumdā. i de cre. cum super. ꝛ in decre. super questionum. ꝛ in decre. ad probandū. in. l. pedius. ꝛ in omnibus cōtrariis. ꝛ probatur optime hec solu. ff. de aqua quo. ꝛ esti. l. i. §. trebatius. ꝛ. §. itē queritur. dicitur enim in. §. trebatius. ꝙ si habeo seruitutem ducendi ad aquam certum numerū pecoꝝ si plus ducam superflua poterit dominus remouere. ꝛ in. §. item queritur dicitur ꝙ si habeo seruitutem ducēdi certam aquam per fundum tuum: ꝛ ego aliam aquam illi misceo: ꝙ a toto potero phiberi. Ratio ergo diuersitatis est qꝛ pecora separabilia sunt aqua mixta inseparabilis: ideo in primo prohibeo solum a superfluo: in secundo a toto. Item ꝓbatur optime. ff. de edil. edic. plerūqꝫ. ꝛ. l. ediles. §. cum autē. ꝛ. §. se. vbi si difficilis est separatio: redibito vno redibetur ꝛ reliquum: ad idē. ff. de le. i. plane i pn. ff. de verb. ob. l. i. §. sed ꝛ mihi. ꝛ. l. que extrinsecus. cum si. Colligitur ꝓsolutio. ff. de vsur. l. pecunie. i. rñ. in vlti. glo. arg. cōtra. ff. de do. iter vi. ꝛ vro. si sponsus. §. ii. Sed illud speciale donationum fauore. Item contra predicta. ff. cōmunia predi. l. proprium solum. vbi si vendo propriū solum ita vt mihi ꝛ vicino seruiat: mihi soli ꝛ non vicino seruitus acquiritur. ꝛ. ff. quod cum fal. tu. l. i. §. sed pō po. vbi si verus tutor auctoritatē prestitit cum falso tutore: tenet ipsius veri tutoris auctoritas: ꝛ ideo subdistinxerunt quidam si vtile ꝛ inutile sunt inseparabilia: ꝛ vitium est in re: tunc vitiatur: vt. ꝫ. dictum est. Si autem vitium est in psona adiecta: tunc nō vitiatur: ꝛ sic intelligātur hec cōtraria. Sed hec solutio reprobari videtur per predictam decre. de off. dele. cū sup. ꝛ ideo posset respōderi ad ꝓdictā. l. qō cū fal. tu. ff. vt ibi no. Ber. vel posset dici ꝙ in illa. l. verus tutor ꝛ falsus auctoritatē non simul sed separatim prestiterūt: ꝛ iō cū actus cōmiscui nō fuerint: vtile nō hꝫ ꝑ inutile separari. Ad. l. propriū. ff. cōia predi. bene fateor ꝙ seruitus est res indiuisibilis: sed ibi vendens seruitutē integrā sibi ꝛ itegrā vicino acquirere voluit: seruitus aūt vicini bene est separabilis a seruitute vendentis ꝛ iō altera vtilis per alteram inutilē nō vitiatur. Ad leges auteꝫ superius allegatas. ff. de arbi. l. pedius. ꝛ. ff. de transac. cum hi. §. si pretor dico ꝙ ibi non erāt duo quoꝝ alterū vtile esset alteruꝫ inutile: sed vnū solū. s. trāsactio super alimētis i secundo casu inualida: qꝛ nō quesierat pretor de omnibus que mandat ꝑtor in primo casu vnū fuerat cōpromissum ꝛ nō duo. Sed ad h vltimū ē melior ꝑma solutio videtur tñ fallere ꝑdicta solutio in casu. ff. de fideius. grece. §. in oībus vbi dr ꝙ si fideiussor obligatus est i duriorē cāꝫ ꝙ̄ principalis: oīmō nō obligat sꝫ sꝫ opinionē illā q̄ exponit oīmō nō obligat in eo. s. ꝙ excedit nō contradicit.

Ex eo[a] non debet quis fructus cōsequi quod nisus extitit impugnare.

I Dem.

Cum[b] quid prohibetur: prohibentur omnia que sequuntur ex illo.

I Dem.

Pluralis[c] locutio duorum numero est contenta.

I Dem.

Imputari[d] non dꝫ ei per queꝫ nō stat: si non faciat quod per eum fuerat faciendꝫ.

I Deꝫ.

a Ex eo nō dꝫ. Pone casum in eo qui dicit decre. epistolas non esse autenticas qꝛ nullam dꝫ pro se allegare. xix. di. si romanoꝝ. ad idem. viii. di. quo iure Item pone in eo qui impugnat cōpositionē qui ex ea beneficium non cōseqt. ꝫ. de censi. cū olim. Item i eo qui ipugnat testamētū dicens illud inofficiosum qui si id iprobe dixit ꝛ succubuit quicqd ex testamēto capiebat perdit. ff. de inoffi. te. papi. §. meminisse. ad idē xiij. q. ij. ꝙ̄ preposterum. ꝫ. de testi. presentium. C. de his quibus vt indig. l. alia est. ꝛ dicit lex absurdum est quem redire ad id quod semel renunciandum putauit. C. de rebus credi. si quis iusiurandꝫ. ꝛ facit ad hāc regulam. ꝫ. c. qō semel. ꝛ quod ibi dixi: ꝛ quod h dicit nisus extitit: dic cū effectu saltem quantum in eo fuit: qꝛ perseuerauit: si autē simpliciter protestaret secus esset: vt intelligit Ber. predi. decre. de testi. presentium. Item si inciperet agere vel excipere ꝛ desisteret ante sentētiā: vt ꝓbāt predicte. l. pap. §. meminisse. l. alia est ꝛ hoc no. Ber. in predi. decre. de censi. cum olim. ꝛ qō dicit hec regula verū itelligo nisi forte ex necessitate officii habuerit impugnare: nā tūc ꝓprio noie fructū cōsequi posset; hoc ꝓbat. iii. q. vii. §. tria vsi. si ꝫ patrem pupilli. ff. de postu. l. vi. ff. de iudi. iulianus ait ꝛ meliꝰ. ff. de admi. tu. vel cu. cū quedam. vbi filius ꝓteritus a matre tutor vel curator instituti heredis hereditatem adeundo nomine pupilli sibi non preiudicat: ad hoc. ꝫ. e. lib. de elec. c. pe. §. porro. itē lꝫ quis impugnet snīam in vno. c. ex alio capitulo consequitur fructum: de testa. ray. ꝛ. c. raynal. ꝛ facit quod dixi. ꝫ. regula ꝓxi. Et concor. ad hanc regulam. i. q. vij. c. i. xcvi. di. si impator de postu. c. vlti. ꝛ simile est quod dicit. frustra legis implorat auxiliū ꝛc. de vsur. quia frustra. Itē no. ꝙ sicut nō dēt qs consequi fructum ex eo qō impugnat. vt hic: ita econuerso nō dhet qs impugnare id ex quo fructū cōsequit. xx. di. c. i. iiij. q. iij. si quis testibꝰ. iij. q. vii. cuius in agendo. de censi. cū olim. in fi. ad hoc de trāsac. ex litteris. ꝛ apte. ff. de iure do. l. cū in fundo. v. ꝛ siquidem. ff. solu. ma. sꝫ si ideo: ꝛ hoc sane intelligas ꝭm ea q̄ dicta sunt. ꝫ. i alio casu.

b Cum quid prohibetur. Pone casum in prohibito a carnibꝰ: qui prohibitus intelligitur ab omnibus que trahūt sementinā origineꝫ. iiij. di. deniqꝫ. ꝛ ꝓhibita cōcupiscentia per legē probibita itelligunt oīa mala que sequunt ex illa: de consti. nā cōcupiscentiam. Item ꝓhibita alienatiōe ꝓhibita intelliguntur venditio: donatio: manumisso ꝛc. C. de rebus ali. non alie. l. vlti. ad idem. de re. ec. non alie. nulli Item prohibito officio: ꝛ beneficium. lxx. di. eos. Item ꝛ furto ꝓhibito prohibetur oīs rei aliene illicita vsurpatio: ꝛ prohibita mechia omnis illicitus concubitus prohibetur. xxij. q. v. penale. xxxij. q. iiii. meretrices: ꝛ cui prohibetur ecclesie communio: ꝛ eius stipendia ꝓhibita intelligunt: de ap. pastoralis. in. fi. ad idē. ff. de seruis expor. l. cui. Et concordat ad hanc regulam. j. eo accessoriuꝫ

c Pluralis locutio. No. ca. de con. di. i. hoc quoqꝫ ibi. dominus vobiscum duos numero cōprehendit. Item. ꝫ. eo. lib. de preben. is cui. §. i. vbi beneficiorꝫ noīe duo tm̄ beneficia cōtinet: itē p. l. ff. ō manu. test. l. libertas. §. post annos: nā si leget libertas seruo post annos: de duobus itelligit. item si ꝓmittit vel legatur post dies: ō duobus intelligitur. ff. de v. sig. l. inter illā. §. ita datam. itē p. l. ff. de testi. vbi numerus: vbi sunt h verba. ꝛ. iiij. q. iij. vbi numerus. Cōtra. ff. de op. lega. l. i. vbi dicitur ꝙ si alicui legata est seruoꝝ optio tres eliget. So. speciale est i fauorē vltime voluntatis: vt ibi potius sequamur quoddam mediū ꝙ̄ minimuꝫ qꝛ ad minus de duobꝰ intellexit: ex quo dixit in plurali: ꝛ forte de pluribus sequamur ergo quoddam medium: ꝛ sic optet tres: vel dic: vt ibi not. ꝙ ibi legatus fuerat equus vel seruus quem serui testatoris elegerint: quos seruos legatarius optare debeat: tunc optabit tres seruos qui eligent sibi equum vel seruum legatum: ꝛ ideo tres: qꝛ duo de facili discordarēt. viij. q. i. nec nouam. ꝫ. de ar. c. i. ff. de ar. itē si vnus. §. principaliter: ꝛ quod hic dicit ꝙ pluralis locutio est contenta duorum numero verum est regulariter: ꝛ ibi eo. vel alio iure non adijcitur numerus: vt in pre. l. vbi numerus canonizata. iiij. q. iii. in causis igitur ꝛ instrumentis regulariter duo testes sufficiunt. interdum tamen vnus sufficit: vbi. s. nulli fit preiudicium de consecra di. iiij. placuit. Et multi sunt casus in quibus requiruntur tres ad minus. Primus in depositione pecunie: in auc. de fi. instrumentorum. §. si quis igitur. col. viij. Item quādo imperitus litteraꝝ contrahit scriptis. C. si cer. pe. l. vlti. in instrumento de quo fit comparatio. C. de fi. instru. l. pe. Quando pater legitimat filium naturalem instrumento publico. in auc. vt licet ma. ꝛ auie. §. ad hec coll. viii. Qñ mulier fatetur se pro intercessione aliquid recepisse. C. ad vel. antique Quando quis vult infirmare testamentum quod facit post transcursum decēnij. C. de testa. sancimus. in inuentario. C. ad. l. fal. auc. sed cū testator. In priuata scriptura: vt fidem faciat. C. qui po. in pig. ha. l. scripturas. itē qnqꝫ requiruntur dum ꝫctus excedit libram auri in ciuitate. C. si cer. pe. auc. sꝫ nouo: ꝛ in codicillis: ꝛ donatione causa mortis similiter. v. C. de dona. cā mor. l. vlti. Item in testamēns cōmuniter. vii. i testamēto tamē ceci. viii. C. qui testa. fa. pos. hac consultissima. aliqñ. v. vt in testamēto rustici: vt in municipijs: ꝛ villis vbi est hominum raritas. C. de test. l. si. aliquando sufficiunt duo vel tres: vt in testamēto facto inter filios ꝛ nepotes. C. de testa. hac consultissima. itē interdū reqrunt. xv. testes. C. de pror. sa. seri. l. vna. Inierdū plures. ii. q. iiij. presul. ꝛ. c. se. Et no. id quod hic dicit ō plurali locutiōe: nō hꝫ locū i ꝓnominibꝰ: vt nos vos vester ꝛc. nā vnꝰ platꝰ scribit: ꝛ ei scribit i plurali. ꝛ papa sp ō se scribit sic. ꝫ. de cri. fal. ꝙ̄ graui.

d Imputari non debet. No. casum in eo qui debet appellationem ꝓsequi infra annum cui non imputat si per eū nō stetit. ij. q. vi. anteriorum in eo qui debet promoueri ad sacerdotium infra annum cui non currit annus ipse si iusto ipedimento detentus promoueri non potuit. ꝫ. e. li. de elec. cōmissa. §. i. In eo qui rem emit sub pacto legis cōmissorie. s. ꝙ si i tra terminum ꝓcium solutum non esset res foret inempta: ꝛ emptor in termino soluere volens si non habuit cui solueret: sibi non imputatur. ff.

de lege cōmisso.l.cōmissoria.in fi.ad idē.xliij.di.ephesis.§.de eo q mit.in pos.c.ij.vbi de hoc.⁊ facit.C.de cōdi.inser.l.vlt.Et no.ꝙ dicit p quem nō stat:quia nō sufficit velle nisi ad opus procedat quantum in eo est.§. de eo qui mit.in pos.c.i. impossibilitas ergo facti sicut a principio annulat obligationem.§.eo.nemo potest.ita ⁊ ex postfacto elidit.vt hic.Si tamen tenetur quis aliquid facere infra certum tempus nec per eum stetit: ꝫ nō imputetur tamen post tēpus tenetur:de do.⁊ contu.cū dilecti.ff.de arbi.l.celsus Consulo tamen ꝙ si pōt infra tempus de impotētia ptestetur.ij.q.vj.post ap.de hoc.de ap.c. vlti.⁊.C.de iure emphi.l. ij. in fi.cum suis cōcor. Ad id quod dixi post terminum tenetur. §.§.de spon.sicut.ff. de lega.iij. l.ea tamen adiectio. Solu.vt no.in pre.decreta.sicut.⁊ vt dixi.§.e.nemo potest.Et concor.ad hanc regulam:de elec.c.vlt.vbi tempus datum ad eligendum non currit ei qui non potest eligere:nisi ex quo in mora fuerit petēdi licentiam:ad idem:de cōces.preben.ga diuersitatem. Quid dices de eo qui sua culpa incidit in casum.ppter quem postea facere non potuit quod p eum fuerat faciendū. Videtur primo ꝙ sibi sit imputandū:q: regulariter quis de casu tenetur qui sequitur culpam.l.di.sepe.⁊.c.studeat.de eta.⁊ qli.c.i.⁊ quod ibi no.⁊ fa.lxxxvj.dis.nō satis.⁊ qui ma.accu.pos.ca.i.⁊ qd ibi no.⁊ si.ff.quod me.cau.l.si mulier.vbi metus illum non excusat q: sua culpa incidit in metum. In contrarium videtur per predicta iura:de elec.c.vlti.de conces.preben.quia diuersitatem.ar.de pig.significante ibi in captione ⁊c.de spon.veniēs.ij. Sed casus est specialis. Et dicit lex ꝙ qui iniuriose vel libidinis causa inimici vel meretricis fregerit ostia:si fures nō ab eo inducti postea res sportent non tenetur furti.ff.de fur.l.verum.⁊.l. qui iniurie.in princi.preterea deportatus:si non potuit procuratorem dimittere bene restituitur:⁊ tamen culpa sua absens erat.ff.de mino.l.papi. Item debitor ppter inopiam excusatur cedendo bonis etiam si sua culpa in illam inciderit:de sol.odoardus.ff.de dolo.nam is. Satis videtur dici posse ꝙ imputandum sit illi propter iura primo inducta hinc etiam dixit lex non debere succurri ei qui in necessitate se posuit.ff.qui satisda.cog.l.fideiussor. vbi dicitur ꝙ si reus non potest satisdationem dare vbi conuenitur:⁊ in alio loco eiusdem prouincie dare velit:si satisdatio necessaria erat audiendus est: si voluntaria non:quia ipse sibi necessitatem imposuit. ad idem. ff. si quis cau.l.ij.§.si quis tamen:vbi dicitur.ꝙ qui in iudicio comparere debebat: si quid est quod ei imputetur:tempestatem vel vim fluminis pretendere nō poterit ar.ad hoc de elec.cum in veteri. Ad iura in contrarium inducta respondeo:⁊ dico ꝙ decre.vlt.de elec.⁊ decre.de conces.preben.q: diuersitatem:loquuntur de quadam pena canonis prodita soluꝫ ꝯ negligentes: vnde ibi culpa sine negligentia non punitur:hoc satis probat ipsa decre.ga vī dic ꝙ si ex culpa imponitur aliqua pena:vt suspensio:vt i pre.decre.ga.vī deportatio:vt i.l.papi.tunc culpa illa vlteriꝰ pūiri nō dꝫ:ad hoc.xiij.q.ij. c.vlt.de iudi.at si clerici.alias enim sequeref ꝙ suspensio idē esset quod priuatio ⁊ deportatio idem qd bonorū ademptio:qd eē nō debet. Ad decre.significante.dico ꝙ forte sine culpa sua erat in captione:⁊ ibi etiaꝫ est alia rō .s.ꝙ primo pecuniam miserat per eum quem fideleꝫ nunciū credebat. Ad pre.l.verum.⁊.l.q iniurie.dico ꝙ verū ē ꝙ nō tenetur furti tamen cōuentꝰ de iniuria tenetur emendare dāna per illos fures illata:q: q occasionē dāni ⁊c.de iniuri.⁊ dā.da.c.vl. Ad h qd vī de inope dico ꝙ īpossibilitas casus h inducit.

Accessorium[a] naturam sequi congruit principalis.

Idem.

Qui tacet[b] cōsentire videtur.

Idem.

Is qui[c] tacet non fatetur: ꝫ nec nō vtiqꝫ negare videtur.

Idem.

Inspicimus in obscuris qd est verisimilius vel qd plerunqꝫ fieri consueuit.

Idem.

Is qui[e] in ius succedit alterius eo iure quo ille vti debebit.

Idem.

a Accessoriū. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.cum pncipalis.⁊.l. nihil dolo.§.cū pncipalis. Pone ca.i pncipali destructo:quia dicit destructum ⁊ accessorium.xvj.q.vij.⁊ hoc diximus.itē si causa principalis.s.infimōij ꝯmittit:sic ⁊ accessorij.s.dotis.ꝯ do.post.diuor.resti.ꝯ prudentia. Item si non tenet contractus:nec ipsius accessorium.C.de leg.non dubium.cōcor.de fo.compe.si diligenti.de offi.deleg.prudentiaꝫ.§.sexta. in fi.de fi.istru.īter dilectos.ad fi.§.eo.lib.de rescrip.c.i.⁊.c.penul.⁊ optime per decre.§.eo.de offi.deleg.si super gratia.vbi potestas executorum datorum ad gratiam non perit re integra morte concedentis:sicut nec gratia:quia potestas illa accessoria est ad gratiam:⁊ de prescrip.cum ex officij vbi sicut non prescribitur visitatio:nec procuratio ratione visitationis debita. Contra.§.de iureiurā.debitores.⁊.c.cuꝫ cōtingat.vbi de hoc.§.codē lib.e.ti.ꝫ.vbi tenet accessorium:⁊ non principale. So.illud ppter anime periculum qd eueniret si non seruaretur iuramentum:⁊ dic vt i predi. decre.cum contingat. Item contra.C.de epi.audi.⁊c.liberi furiosi.vbi tenet legatum.⁊ nō testamētū vel heredis institutio. Sol.illud spāle in odium filiorū qui contempserunt patrē:vt no. Ber.i pre.decre.inter dilectos. Iteꝫ cōtra.C.de luiti.pig.l.itelligere vbi sublata personali remanet hypothecaria:sed dic vt ibi:quia nō fuerat sublata personalis pacto: sed tempore: et personalis tollitur spacio.xxx.hypothecaria spacio.xl. ann. ⁊ ideo sublata personali tempore adhuc remanet hypothecaria.per.x.an.C.de prescrip. xxx.ann.l.cum notissimi.secus si pacto vel alio modo:vt.§.dixi. Item cōtra.C.de predi.mi.l.si is.vbi qui desiderat esse curator vendidit rem minoris:⁊ sic nō tenuerat venditio:valet tamen obligatio de euictione. So. ꝫ non tenuerit venditio:quo ad pupillum vel minorem:tenuit tamē quo ad illum curatorem olim:⁊ ideo cū quo ad ipsum tenuerit principale non mirum si tenet accessorium. Item contra.C.si aduer.ven.l.i.⁊ auc.sacramenta.dicvt.§. Item.ff.qui.mo.vsufru.l.qui tamen in pn.⁊.l.prece.ff.de fideiuss.l. generaliter: sed illa sunt spālia. Itē no.accur.C.de pac.l.pacta.que contra ꝙ in pactis que fiunt preter legem tenet accessorium:⁊ nō principale:in his que fiunt ꝫ legē vtrūqꝫ in his que contra neutrūꝫ. Concordat ad hāc regulam.ff.de pecu.leg.l.ij.⁊.ff. de penu. leg.l. ij. vbi dicitur ꝙ perempto pncipali perimitur accessorium.

b Qui tacet: Pone casum. liiij.distin.si seruus.ij.et .§.de presump.nonne.ff. solu.ma.l.secūda.§.volūtate vbi vī ꝙ pater agens de dote filie de ipsius voluntate videtur agere si filia non contradicat. Et no. ꝙ qui tacet interdum consentit:vt hic:⁊ in supradictis iuribus votuꝫ emittit.xxvij. di.c.j.⁊ simulatur.lxv.dist.si forte:ꝯpunitatem pmittit.xliij.dis. sit rector. offert xx.q.ij.c.j.occidit.xliij.di.ephesis.est cōtumax.lxv.di.c.vlt. īterdum nec cōsentit nec cōtradicit.ī.c.pri.⁊ dic:vt ibi statim dicam.

c Is qui tacet. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l. qui tacet. Et nota.ꝙ tacere ē quoddam medium inter expressam voluntatem:⁊ expressam conditionē. Pone casum in eo contra quem fertur sententia:qui tacens non habetur pro consentiente:nec pro contradicente infra deceꝫ dies:infra quos semper appellat.ij. q.vj.anteriorū. Item pone in prelato qui tacet ex causa:puta propter scandalū.§. de rescrip.nihil prodest.de cog.spi.super eo.de iureiuran.mulieri. Item pone sm accur.in tributoria:nam si seruus contrahit domino contradicente tenetur de peculio tantum:⁊ deducitur quod debetur domino.ff.de pecu.si quis sium.§.etiaꝫ si ex eo expresse volente tenetur quod iussu insolidum.ff.ꝙ iussu.l.j.vbi autem scit ⁊ tacet:tenetur tributoria.⁊ sic non insolidum:nec deducit sibi debituꝫ.ff.de tribu. l.i.scientiam.ff.de exer.l.j.sed his. Prima regula fallit.xxvij.dist.c.j.liiij.disti. si seruus.xx.q.ij.c.j.§.de presump.nonne.§.de iur.calun.ca.vlt.in fi.§.eo.lib.de cōfes.si post prestitum.ff.so.ma.l.ij.§.voluntate.ff.de liber.agno.l.i.§.penaꝫ.ff. loca.item queritur.§.qui pro impleto.⁊ vbicunqꝫ tacitum pactum inducitur a lege.ff.de pac.qui in futurum. Secunda fallit in eo qui tacet verbo: sed contradicit facto vel signo.lxxiiij.distin.c.j. Item in episcopo qui tacet commonitus a vicinis episcopis qui habetur pro contumace.lxv.dist.si forte. Item in his in quibus requiritur expressus consensus:vt in adulto qui cathetizatur:de con.dist.iiij.cum p paruulis.⁊ in seruitute imponenda.ff.de ser.vr.pre.l.inuentum.⁊ in procuratore constituendo.ff.de procura.l.filius.§.inuitum.⁊ in furto.ff.de fur. qui vas. §. vetare ⁊ soluendo matrimonio.ff.de ritu nup.in eo iure.§. deinde:⁊ expresse debet testator nomen heredis dicere.C.de testa.iubemus. Item in casibus no.ij.q. vij.pleriqꝫ. Quid ergo in his dices:nūquid tacens habebitur pro cōsentiente. an pro contradicente. Sol.dicunt quidam ꝙ regulariter tacens habebitur pro cōsentiente.facit ad hoc.§.regula pri.fallit in casibus supradictis.vel dic secūdo ꝙ aut est tale factum quod fieri nō potest me prohibente. Pone ca.liiij.di.si seruꝰ ⁊ tūc taciturnitas habebitur pro consensu.fallit in casibus supradictis:aut est tale qd sic n potest me contradicente. Po.ca.ff.de contrahen.emp.rem alienam.⁊ tunc taciturnitas nō obest:nam dicit regula iuris:culpa caret qui scit sed phibere non pōt ff.eo.l.culpa.sm Jo.qui hoc no.xxvij. di.c.i.⁊ Ber.de presump.nōne.vel dic tertio ꝙ in facto concupiscibili honorabili ⁊ meritorio taciturnitas habetur pro cōsensu:vt in primis iuribus. In facto autem quod nō est concupiscibile honorabile: ⁊ meritoriū:ꝫ onerosum:necessarius est expressus consensus:sicut ē ꝙ qs assumit p curatoris officiū ꝙ res sua seruat:vt in secundis iuribus sm Inn.q hoc no. ꝯ ele. in genesi:quod verum puto hoc addito ꝙ vbi ius in penam statuit quē taceteꝫ haberi pro cōsentiente:vel confesso sic habet:ꝫ factum sit onerosum exēplifica p ꝯ ier. de iura.calū.c.vlt.in fi.⁊.§.e.li. de confes.si post pstitū cū similibus. Cōcordat autem ad hanc regulam lex.ff.cōi.di.l.sabinus.vbi sociꝰ patiēs habet p ꝯsentiēte ꝙtum ad hoc:q: nō agit ad demolitionē:⁊ sic quo ad hoc habet pro ꝯsentiēte agit tū ad interesse:⁊ sic quo ad hoc habetur pro ꝯtradicente:⁊ dītate ꝯsiderata tacens non loqr ⁊ sic nec ꝯdicere nec ꝯsentire vī:huiꝰ autem varietatem videre potes p solutiones supiores simul iunctas.

d Inspicimus. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.l obscuris.inspi. Po.ca. in viro qui cōtraxit cū vidua:⁊ longo tempore habitauit cum ea:illa dicit se cognitam:in hoc obscuro presumit cognita.qd est verisimiliꝰ.xxxij.q.i.si qs acceperit. Item cancellata vel obscura littera nominis psumit:ibi illā litterā fuisse ꝯ qua ē verisimiliꝰ:ꝯ fide istrumē.īter dilectos. Item in dubio verisimile ē filiū instituere exhēdatum.C.de īof.testa.auc.nō liceat parenti.h aūt repete qd dixi.§.e.ti.in obscuris.

e Is qui in ius. Hec regula sumpta est ea.l.ff.e.ti.qui in ius. Po.ca. in pacto:q: eodem vtetur successor quo predecessor.xviij.q.ij.cleutherius. Item ꝯuenitur successor per rescriptū ipetratū ꝯ predecessorē.§.de fo.cōpe.dilecti.de hoc de rescrip.significauit.item pone i herede qui non vsucapit:qd nō vsucapiebat defunctus.ff.de diuer.⁊ tēpo.prescrip.l.cum heres.quod dic.vt dixi.§. cum quis in ius.heres enim successor est iuris. Hec regula fallit.ff.de prob.l.procula.vbi illa procula fideicōmissum:quod cōpensare potuisset cum testatore:cum heredibꝰ ñ cōpensat. Item fallit vbicunqꝫ morte defuncti cōfirmatur donatio.ibi enim nō penitet heres.C.fami.her.l.filie.itē in casu.ff.ad.l.fal.reperitur. Iteꝫ fallit in cōuētionibus:vbi ex psona successoris mutat forus:hinc est ꝙ clericus etiā in ciuilibus: et psunonialibꝰ cōuenitur coram suo iudice.xj.q.i.nullus episcopus de fo.compe.cū sit.⁊.c.si diligenti.item fallit in casu.§.e.lib.de iurepa.c.vno.vbi ecclesia q suc-

cedit laico patrono hz.vj.menses:cū tamē ipse laicus solū.iiij.habeat.item legatarius legatum acceptare nō potest pro parte ⁊ pro parte respuere:si tamen decedat pluribus relictis heredibus: vnus pro sua parte poterit acceptare: ⁊ alter pro sua respuere.ff.de leg.j.l.legatarius.Et est ratio huius regule quare eo iure vti dz qr plus iuris habere nō potest:qr nemo plus iuris ⁊c.⁊.j.eo.nemo pōt cum si. minus nō:quia heres cēset eadem persona cū defuncto: successor cū pdecessore:pz ergo idē ius vtriusqz. Et no.q dicit eo iure qr non eo priuilegio ex sui psona:si psonale fuerat pdecessoris priuilegiū:vt.s.eo.priuilegium.cū suis cōcor. Item dico de pacto personali.s.de trāsac.decetero.⁊.s.de preben.nisi cuz similibus.⁊ facit hec regula ad ea que no.de preben.tuis.

Presumitur [a] ignorantia vbi scientia non probatur.
Idem.

Locupletari [b] non debet aliqs cum alterius iniuria vel iactura.
Idem.

In penis [c] benignior [d] ē iterpretatio [e] facienda [f].
Idem.

Actus [g] legitimi conditionem non recipiūt neqz diem.
Idem.

Semel [h] deo dicatuz non est ad

a Presumitur:ignorātia. Pone casum.lxij.dist.pposuisti:in fi.fm q ibi iacet lra.de sen.ex.si vero.ij.ff.de pba.l.verius.Contra.xvj.di.qd dicitis.i.q.j.si qui a simoniacis.ix.q.j.ordinationes.xxxiiij.q.ij.in lectū.s.de elec.inotuit cū simi.in qbus iuribus dicit q non presumit ignorantia:sed potius scientia. So.dic vt no.de postu.c.j.in.iij.glo.de cōsti.c.ij.⁊ in predic.c.lxxij.di.proposuisti.q circa ea que publice fiunt presumit scientia:nisi pbetur ignorantia : circa ea que fiunt occulte presumit ignorantia:nisi pbetur scientia:vt h.Et scias q hec regula vera est in his que quis scire vel indagare non tenetur.In his autē que qs scire vel indagare tenet:habet locū sicut in eligēdo prelato.lxi.di.c.ij.viij.q.ij.dilectissimi.de elec.cuz in cunctis.⁊ ideo ibi psumitur scientia nisi pbetur ignorantia vt.eo.ti.inotuit.Ad hoc est qd dicit lex q magistratus tenetur de idoneitate tutoris vel curatoris quē nominauit inquirere:⁊ ideo imputat ei si idoneus nō est. C.de magis.cōue.l.pe.⁊ p totū:⁊ illud quod hec regula dicit presumitur: est autem huius virtutis hec presumptio:vt trāsferat onus probandi in aduersarium vt.s.dixi.⁊ idem est in alijs casibus qui no.vj.q.vlt.actor.s.vt eccle.bene.vt nostruz. Item no.q ignorantia tribus modis probatur vno modo per sacramentum.⁊ sic probo in veritate me ignorasse:de sen.ex.si vero.ij.de excep.pastoralis.s.eo.li.d elec.vt circa.⁊ tunc demum admittit pbatio hec:cū est probabilis:vt no.in predi.c.proposuisti.Secundo quādo pbatur id ex quo necessario sequitur me ignorasse:puta me tunc anniculum vel furiosum.iij.q.ix.indicas.de suc.ab intesta.cum dilectus.Tertio quando probat id ex quo si necessario:sed verisilr sequit me ignorasse:puta me tunc absentem fuisse:⁊ hoc dicere voluit Jo.j.q.j.si qui a simoniacis ⁊ lz in facto proprio pbabilis interdū sit ignorantia.vt.xxxiiij.q.ij.in lectum:⁊ probabilior tamē i alieno.ff.pro suo.l.vlt.quod dic:vt no.j.q.iij.§.notādū.⁊ qr ignorantia iuris precipue naturalis nō excusat quod dic:vt no.in predicto.§.notādum de tali ignorantia nō loquitur hec regula.cū ibi par sit pēa scienti ⁊ ignorāti.xvj.q.j.si cupis.C.de in ius vo.l.ij.

b Locupletari:hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.iure nature. Po.ca.xvij.q.vj.c.vlt.s.de dona.apfice.vbi non ditatur monasterium cū iactura cathedralis ecclesie.ff.de cōdi.inde.l.naturaliter.in fi.⁊.l.se.vbi si pupillus accepit mutuū ⁊ locupletior inde factus soluit nō repetit:⁊ emens a pupillo sine tutoris auctoritate:si ex sua pecunia locupletior factus est pupillus euz post pubertatem agētem exceptione repellit.C.de vsuca.pro emptore.l.vlt.⁊ cōcor.xix.distin.ecce.xij.q.ij.bone rei.xj.q.iiij.si qs vero.xiiij.q.v.deniqz.xxij.q.ij.primum.in pn.C.de epi.⁊ cle.l.si quis pres byter.⁊.s.de pe.suā:vbi sunt hec verba:⁊ ideo priuilegium i terpretamur ne alteri enorme preiudicium afferat.de verb.sig.quid p nouale.ix.q.iij.nūc vero.xxv.q.ij.de ecclesiasticis.de cōsue.cū olim.in fi.cum si. hec regula fallit i prescriptionibus ⁊ vsucapionibus:vt per te vides:⁊ in excep. non numerate pecunie:que si infra debitum tēpus non opponitur.locupletatur petens cum aliena iactura.C.de nō nume.pecu.l.in contractibus.Item in expensis factis i re aliena.ff.de do.exceptio.l.paulus.sed vbi est auctoritas iuris non potest dici iniuria.xxiij.q.iiij.q pecat.Quod ergo h dicit iniuria vel iactura expōe vel pro ⁊ sic.lxxxvij.di.c.i.de fo.cōpe.dilecti.C.de ver.sig.l.pe.⁊.ideo etiam predi.l.iure nature.ff.e.ti.vnde hec sumpta fuit dixit detrimento:⁊ iniuria ⁊ cautius.Cōcordat ad hanc regulam.ff.de ser.rusti.predio.l.imperatores.in fi.vbi aqua de publico flumine ita demum duci permittit:si sine alterius iniuria id fiat:ad idem.ff.d ser.vr.predi.l.fistulam.C.de serui.l.vlt.in fi.cum si.ex quibus probatur q etiam in meo facere non debeo quod noceat in alieno.Contrariū tamen probatur.ff.d dā.infec.l.fluminū.§.vlt.⁊.l.proculus.ff.de aqua plu.ar.l.i.§.deniqz.dici solet cuz facio aliquid in meo ex quo alij noceo:aut imitto in alienū:vl opus facio ⁊ tūc nō lz:vt.ff.si serui.vendi.l.sicuti.§.aristo.⁊.l.testatrix:aut non imitto nec opus facio i alienum:⁊ tunc aut id dolo facio:vt noceā alteri:⁊ tunc phibeor:aut non facio dolo:sed eo solo pposito vt mihi psim:lz per id alij noceā ⁊ tūc nō phibeor.ff.de aq plu.ar.l.j.§.deniqz cū suis cōcor.⁊ fa.ad hoc qd no.xj.q.iiij.si qs vero.de auctoritate ⁊ vsupal.c.iij.⁊ quod dicit hec regula itelligas enormi:nā priuilegium bene affert iacturam:licet enormē iferre non debeat.de h.xxv.q.ij.rescripta.d ver.si.olim ad h.C.de preci.ipera.offe.l.quotiens.

c In penis. Hec regula sumpta est ex.l.factum cuiqz.§.i penalib9. Po.ca.in iudice qui ita pnunciauit temere accusasti calūniatorem non pronunciat ij.q.iij.§.notandum. Priuatus a collegio doctorū nō perpetuo.sed temporalit priuatus intelligitur:de cōsti.ex litteris.Tutor remotus non expresso: an propter dolū:an ppter culpā:remotus intelligitur propter culpaz.ff.de suspec.tu.l.he.n.§.j.cōcor.de pe.di.i.§.pene.s.eo.lib.de elec.statutuz.ff.de pe.si preses.⁊ ex hac regula:⁊ eo quod dixi.est ar.q in dubio presumitur cassatio electionis facta nō vitio persone:sed electionis modo ⁊ sic addi potest ad decre.de electio.super eo.vt ibi no.per Compo.nā etiam iudice pronūciante q vim fecisti.de priuata intelligitur in predictis.l.si preses.⁊.l.pe.Et no.q hic benigna iterpretatio fit in multis. Primo q ex multiplici pena expressa eligimus minorem.l.distin.cos.xxiij.q.j.si quis dederit.Item quia si verbum pōt importaret penam perpetuā ⁊ temporalem:eligimus temporalem.xxxiij.q.iiij.nō oportet.ij.saluo eo quod habes.l.di.c.j.⁊.s.d cōsti.ex lris.p Ber.⁊ modernos.⁊ per Accur.ff.de post.puto.§.j.itez qa de penis non arguimus ad similia.quia pene nō excedunt proprium casum.de pe.di.j.§.pene.Item vbi est tale verbuz puniātur priuentur:itelligimus per sententiā nō ipso iure.de elec.c.quia ppter:nisi ibi essent vba q aliud saperent:puta ipso iure vel eo ipso.s.e.lib.de elec.q sit in fi.licet ibi gar.cōtra.sed primū credo fm guil.Item qr in dubio mitiorē casuz eligimus.ff.de suspe.tuto.l.he enim.⁊.s.dixi.An iudex possit penas moderari:no.ij.q.iij.§.notandū.in glo.que incipit in tertia.

d Benignior:dicit canon.Illa digniora sunt imitatione que sunt excellētiora pietate.ix.di.c.vlt.

e Interpretatio:de multiplici interpretatione:vide qd no.xj.q.j.§.ex his omnibus.⁊ de postu.c.j.

f Facienda:ratio quia odia restringi ⁊ fauores cōuenit ampliari.s.eodez odia.cum suis concor.

g Actus legitimi. Hec regula sumpta ē ex.l.ff.eo.ti.l.act9 legitimi:vt emācipatio:acceptilatio:hditatis aditio:serui optio.tutoris datio ⁊c.per quam exemplificare potes hanc regulā.Item exemplum ponit sententia que non debet fieri sub conditione.ij.q.vj.biduum.Item electio vel postulatio non debet fieri sub conditione.s.e.li.de elec.in electionibus.Itē matrimonium nō contrahitur in diē.xxij.q.ij.solet queri.s.de condi.ap.c.vlt.Cōtra.xviij.di.c.vlt.lxxxvj.di.tanta.x.q.iij.vnio.in fi.in quibus excōicatur quis vsqz ad duos menses.So.ibi sumitur excōmunicatio pro remotione a sacramētis:excōicatio enim debet esse ppetua.x.q.j.qa sacerdotes:exponimus tamē ppetuā.i.donec penituerit.xxvij.q.j.de viduis.j.rn.qa pro ptumacia fertur.fa.s.de cōsti.ex lris.Itē s.s.de elec.cum i veteri.vbi eligendi ptās i certū tps cōfertur.So.electio est ille actus legitimus qui non recipit diem.vnde possunt cano.sibi aliquem eligere in prelatum vsqz ad festum resurrectionis vt hic:lz potestas eligendi non est ille actus:⁊ ideo datur in tempus:vt ibi.nam ⁊ pcurator datur ad tēpus.s.e.li.de pcura.si quē sub ea.hinc est q ēt de iure cōi tempora ad eligendum sunt taxata:de elec.ne pro defectu.de pces.pbē.c.ii.s.e.li.d iurepa.c.vno cum si.Itē s.vij.q.j.pastoralis.s.d fi.presby.veniēs vbi prelatura eccle.dari videtur ad tēpus.So.vt ibi no.in vlt.gl.itē contra qr matrimoniuz:lz nō recipiat diē:vt.s.recipit tamē cōditionem:de con.ap.sup eo. Solu.veritate inspecta nondum ē matrimonium:vbi non interuenit purus consensus:vt ibi pz:imo nec sponsalia:vt.s.e.li.d spon.c.i.in fi. item s ad id qd.s.dixi de datione tutoris.insti.qui da.tu.pos.§.ad certum.vbi tutoris datio diem recipit. Sol.qd.s.dixi hz locuz in tutore dato a iudice.sec9 si a testatore:vt in predicto.§.itē ad idē.s.ff.de tutel.l.muto.§.pe.vbi datur a iudice sub cōditione si satisdederit ⁊ ille si satisdederit pura est:⁊ fa.qd habes.s.de elec.significasti.Et no.q sicut hi actus non recipiūt cōditionem vel diē:sic nec disiunctionē:vt i pdicto.c.electiōib9 ⁊.e.ti.vt qs duas.Itez no.q regula ista idistincte loqt de actibus legitimis q non recipiunt conditionē:nec diē.lex aūt stricti9 dixit.Actus legitimi q cōditionem recipiunt ⁊c.quasi di.aliqui sunt q recipiunt:⁊ aliqui nō:⁊ loquit ipsa lex i actib9 q n sunt pcti9:lz qsi:pct9 enī hn recipiunt pditionē.ff.de pbē.ēp.l.h venditio.⁊ sic ēt potest solui id qd.s.dixi.de matrimōio fm Lau.Hof.⁊ Ber.q hoc no.de cōdi.ap.s.eo.i pn.⁊ fa.j.e.contractus.

h Semel deo dicatum. Po.ca.ij.q.ij.nulli.s.de reli.do.ad h.ff.de re li.⁊ sum.fu.l.si quis sepulchrū.§.j.ad idē.xix.q.iij.q semel.de con.di.i.ligna.⁊.c.vestimenta.de fo.cōpe.cōquestus.de rerum permu.mancipia.C.de sacrosanc.eccle.auc.preterea.Et habet locum hec regula non solū in re ppria:sed etiam in aliena psecrata vnde si aurifaber habebat calicē quem episcopus consecrauit:amplius non reddetur aurifici casu ipse sed ei9 estimatio:⁊ est casus specialis in quo priuatur quis re sua.xiiii.questione.vj.comperimus.Et quod dixi in calice:idem est in qualibet re inanimata:secus autem in animata puta in seruo:⁊ sic nō est contra.liiij.distin.frequens.⁊.c.se.ratio est quā ibi no.Jo.in predicto.c.comperimus.⁊ Ber.i predi.decre.de reli.do.ad hec:qa res inanimata.s.homo delinquit permittendo se consecrari:inanimata vero non.Et est si.vij.q.j.episcopus i dio.⁊.ff.de acqui.pos.si rem mobilem.⁊.l.pompo.in pn.Et hoc quod hic dicitur intelligas i eadem forma quia ob redemptionem captiuorum vel vrgentia debita calices ⁊ vasa alia ecclesiastica vendi possunt etiaz laicis pflata tamen ⁊ minuta.x.q.ij.hoc ius.Item no.q dicit dicatum:qr bona ecclesie non dicata vel consecrata hn transeunt ad humanos vsus:⁊ etiā sui eccl'ie venduntur vel donātur laicis etiam ad seruiēduz.xij.q.ij.ecclesiasticis ar.s de rex permu.c.iij.dic.vt ibi.Item no.q dicit ad vsus:qr nō solū in dñium laicorum:sed nec etiam in vsum transire debēt res deo dicate:ad idem de conse.distin.i.vestimenta:ne vltio que Balthasar.⁊c:vt ibi

a ¶ Humanos.i.seculares.i.secularium personarum:ad idem.i.dist.c.i.xi.q.ij.q diuinis ⁊ humanis ꝺ testa.cum esses.hoc dico quia ad vsus clericorum bene possunt reduci: de cō.di.i.ligna.alibi sumitur humanus pro humili.l.di.cos.xxiiij.q.i.si quis dederit.xxiiij.q.ij.latorem.in fi.

b ¶ Transferendum.adde quod dixi.s.eo.priuilegium.

vsus humanos[a] vlterius trāsferēdum[b]. I Dez.

Non[c] prestat impedimentū quod de iure non sortitur effectum. I Dem

Qui[d] licet qđ ē plus: licet vtiqȝ qđ est minus. I Dem.

Qui[e] prior est tempore potior est iure. I Dez.

Qui[f] sentit onus: sentire dȝ cōmodum: ⁊ econtra. I Dem.

In re[g] cōmuni potior est cōditio ꝓhibentis[h]. I Dem.

Contra[i] eum qui legem dicere potuit: aptius est interpretatio facienda. I Dem.

c Non prestat impedimentum. Pone ca.in matrimonio qđ nō tenet: qđ non prestat etiā īpedimētū secundo .xxi.q.ij.si vero. In electione q̄ non tenet.s.de elec.cōgregato. In stipulatione q̄ nō tȝ.ff.de.v.ob.si dari stipuler. Vides tamen circa matrimoniū ꝙ sponsalia que sunt nulla ꝓpter affinitatē vel cōsanguinitatē prestant impedimentū ī consanguineis alterutrius ex publice honestatis iusticia.ratio est: q: publice honestatis iusticia inducitur ex solo consensu: vnde ex quo sunt aliqua ex consensu: licet alīs sint nulla: inducitur publice honestatis iusticia. Si aūt essent nulla ex defectu consensus: nō inducit .s.e.li.de spon.c.i.sicut ⁊ impedimentum affinitatis inducit etiā p illegitimū coitū.xxv.q.iij.de incestis. Circa electionē etiā vides ꝙ electio q̄ nulla est secundam impedit.s.de elec.auditis qđ nō prosequor: sed dic vt ibi. Itē ī denunciatione noui operis: que siue sit iusta siue iniusta: īpedimentum prestat futuro edificio.s.de no.ope.nun.c.i.ff.eo.ti.l.i.ī princ. Idem etiā in appellatione: que ex falsa causa sit īterposita dū tamen ꝓbabili: tali que si foret probata debeat reputari legitima: ea interposita nihil est innouandum.ij.q.vi.appellatione. Item in litteris pape p mendatium impetratis: que licet sint nulle quo ad iuris effectum: prestant impedimentū alijs impetrandis: si de eis mentio nō fiat.s.de rescrip.ceterum ⁊ .c.ex parte.fm Hos.qui hoc no. de de spon.ipu.lras. Sed her.ī hoc vl.s.s.de rescrip.ex tenore.in glo.i.in fi.per decre.de cōfir.vti.vl inuti.bone. Et no.hanc regulaȝ veraȝ: nisi in penam aliquis prohibeatur: hoc dico pp maleficia que non sortiuntur effectū a iure: ⁊ tamē īpedimentum pstāt ꝓmouendis.l.di.c.i.⁊.ij.⁊.iij. Interdum matrimonio ꝯtrahendo: iuxta ea q̄ no.xxiij.q.ij.⁊ hoc ꝙ̄ꝙ̄.⁊.s.de pe.⁊ re.qui presbyter ⁊ est si.qđ no. .C.de legi.nō dubium.habet enim pro infecto qđ cōtra iura fit.x.di.vides: vbi de hoc.⁊.j.eo.q̄ cōtra ius: ⁊ ibi dicā. Et ꝙ dicit non sortitur effectū: dic a principio vel ex post facto: quod dic: vt dixi.s.eo.nō firmatur.

d Qui licet. Hec regula sumpta est ex.l.eo.ti.non debet cui plus licet qđ minus est nō licere. Et fallit hec regula in casibus ibi no. Po.ca. presbyter in missa conficit corpus christi qđ maius est: bene ergo potest benedicere populum qđ est minus.xcv.di.ecce. Itē cōcessis decimis laborum qđ maius est: ⁊ noualium qđ minus est.s.de deci.ex parte.iij. Item cui cōcessum est testari: puta filiofamilias in peculio castrensi: ergo ⁊ donare causa mortis.ff.de dona.causa mor.l.tam his.cōcor.xij.q.j.precipimus cui cōmittitur anima: ⁊ res ecclesie: ⁊.s.de dote post diuor.resti.per vestras cui cōmittit vxor corpus: bene potest committere dotē. Et no.ꝙ istud est vnum brochardū cui licet plus ⁊ minus. Aliud qđ licet maiori ⁊ minori.xcv.di.illud superfluum. Aliud negando cui nō licet minus nec maius.de sen.exō.cuȝ illorum: ⁊ qđ non licet minori: nec in maiori: de elec.cum in cunctis. vbi de h. Contra ad hanc regulam.s.eo.lib.de prebē.cui de nō sacerdotali. Sol.illud facit forma mandati: ⁊ eodem modo rñde ad.c.eo.ti.cum in illis.§.vlti.⁊ fa.quod dixi.s.eo.plus semper. Itē cōtra.de cōse.di.ij.cōperimus: sed illud speciale propter vnionem.⁊ sic etiam respondet ad .l.ff.de admi.tu.cum queritur naȝ pupillus pōt omnia nomina que fecit tutor respuere: sed non quedam respuere ⁊ quedā approbare. itē cōtra de transla.c.vlti.vbi permittitur transire ad maiorē dignitatē: sȝ nō ad minorē. Solue vt ibi no.ī glo.pe.itē ꝯ.xxxiij.q.ij.latorē.ubi pōt cōicare: sȝ nō oblationē dare: ad idē.xvij.q.iiij.minor.itē ꝯ.de torneamentis.ca.i.de rap.c.ij.vbi conceditur penitētia ⁊ nō sepultura. So.vt no.ī pdi.c.i.de tornea.ga.regulare est qđ h dicit: nisi a minore prohibeatur ex cā vel vt cōsulat viuis.vt ibi: vel ob aliam cām.itē ad negatiuā ꝯtra.xxxvi.di.qui ecclesiasticis.⁊.i.q.i.si q epi: ibi qui iniuste ordinē cōtulit: priuat collatione illius ordinis: sed nō minoris vl maioris fm her.licet Hug. cōtra sed dic: vt.s.proxi.dixi. Plus ergo qualitate includit minus: sȝ nō semp vt.s.sic plus quātitate nō semp includit minus: vt.s.dixi.e.ti.plus semp.

e Qui prior est tempore.hec regula sumpta est ex.l.ff.e.titu. quotiens vtriusqȝ. Po.ca.in iure cessionis ⁊ subscriptionis.xvij.di.ca.vlt.ibi preponit prius ordinatus in assecutione pbende q primo īpetrauit.s.e.li.de pbē.cū cui. Et duobus emptoribus uel donatarijs preponit ī rei vendi.cui res prius tradita fuit. C.de rei ven.quotiens.in prin.⁊ ī fi. Sȝ quare in hoc ulti.casu prefertur ille cui fuit primo res tradita: ⁊ non ille cui pmo vendita uel donata qđ eē deberet fm hanc regulam. Sol.h regula locū hȝ in his quorum vtriusqȝ par est cā: ut in predi.l. quotiens.s.e.ti.sed post uenditionem qs remāet dñs: uendendo ergo ⁊ tradendo secūdo potior est cā secundi: ut ibi hoc ꝓbatur. C.de here.uel ac.uē.l.qui tibi tenet tamē priori ex empto ꝗti sua interest ut ibi: sed p lras pape: qs stati estcan onicus: ⁊ ideo in eis attendimus datā: ut in pre.decre.cū cui.⁊ facit quod no.de spon.duo.c.vlti.in.i.glo. Et no.ꝙ hec regula locū hȝ in ꝯtractibus in his que duorum voluntate dependent: sed in legibus ⁊ cōstitutionibus q̄ pendent ex vnius voluntate: reuocat posterior priorem. Idem in testamentis quia ex vnius voluntate dependēt.ad primuȝ: de cōse.di.i.c.vasa.de cog.spi.c.i.ff.de le.nō est nouū.ad secundū.xxiij.q.ij.vlt.voluntas.ff.ꝺ le.i.si mihi ad pmā contra.xxxiij.q.ij.hoc ipsum ī fi.⁊.l.di.dño sancto.vbi dr ꝙ potius stamus antiquo iuri ꝙ̄ nouo. Sed dic vt ibi.⁊ vt.s.dixi.hec regula in his locū habet que par ius habent: nam priuilegia cōsiderant nō solū ex tēpore: sed ex cā.ff.de priuil.cre.l.priuilegia.hinc est ꝙ receptus auctoritate apostolica ꝓfertur omnibus etiā añ receptis aliorum auctoritate.s.e.li.de ꝓbē.hi qui. Et creditrix dotalis prefertur etiam quibusdam anterioribus creditoribus: nō tamē filijs ex priori matrimonio qui agūt ꝺ dote materna.C.qui po.in pig.ha.l.vlti.⁊ ibi de hoc ⁊ plene per azo.in summa.e.titu.

f Qui sentit onus hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.fm naturaȝ cuiusqȝ rei. Po.ca.in clerico q ꝓpter lapsuȝ detruditur in monasteriū ad pñiam ꝑagendā: q: res eius ꝓficiet mōasterio.xvi.q.vi.de lapsis.ad idē.s.ꝺ sepul.c.i. ibi sint consolationū socij ⁊c.⁊.C.de fur.⁊ ser.cor.l.vlti.§.sed cū in secūda.vbi cōmodatarius si furtiue ab eo surripiat res cōmodata: ⁊ agens furti cōsequat penam a fure: penā ipsaȝ nō restituit dño: ne sit dāno tantūmodo deditus qui rem cōmodatā accepit: sed liceat etiā lucrū sperare. In secundo dicto ibi.s.ecōtra pone casuȝ in pfono qui defensare dȝ ecclesiaȝ.vi.q.vij.filius in clerico qui officiare debet ecclesiā.de prebē.significatū.⁊ dicit lex nō est ferendus q lucrū āplectit onus autē subire recusat. C.de ca.tol.l.vna.§.pro secundo.in fi. Cōcor. ad hāc regulam.vij.q.i.ibi.xij.q.ij.charitatē.cū suis cōcor.⁊.j.e.rōni.ff.ꝺ peri.⁊ cō.rei ven.l.id quod post. Et no.ꝙ h regula fallit interdū rōne etatis vel persone ī terdum ratione nature cōtractuū interdū ex speciali pacto. Primuȝ pȝ.C.ꝺ le.tu.l.vlti.in fi.ibi enim miores lȝ ad tutele grauamē nō ueniāt successiones emolumentū nō admittunt.insti.de le.tu.in fi.ibi dicit tex.plerūqȝ vbi successiōis est emolumentū: ibi ⁊ onus tutele dȝ esse. Ideo autē diximus plerūqȝ: q: si femina īpubes manumittit ipsa ad hereditatē vocat: cū alius tutor sit. Secundū pȝ ex.l..ff.pro so.l.de illo.⁊.l.nō ob eā.ibi enim nō fit cōpensatio emolumenti qđ socius attulit societati dāno quod intulit: īmo eo nō obstante damnū emēdare tenet: ⁊ est ratio: vt dixi natura cōtractus: ꝯitur eniȝ societas tm̄ ob lucrū. Tertiū pȝ.ff.de pac.do.l.familie.ad idē.C.fa.her.l.lȝ.ad hoc.s.eo.de pac.c.i.⁊ vlti. Itē fallit vbi ex cā quis prohibetur ab emolumento: lȝ onus habeat sicut in iudice q nihil a ptibus debet exigere: nisi expensas moderatas cū proficiscitur ꝓ causa: nec tunc illas si partes notabiliter pauperes sunt.s.eo.lib.de rescrip.statutū.§.ista per ⁊.§.se.⁊ idem in similibus. Et cōcor.ad hanc regulā ca.decre.§.assessorem.

g In re cōi. Pone ca.in duobus cōiugatis: quorum vno vouere volente ⁊ altero ꝓhibente: potior est cā ꝓhibentis.xxxiij.q.v.c.i. Itē vno ꝓhibēte ne ꝓcedat per viā cōpromissi potior est ipsius ꝯditio.s.de elec.q: pp.ibi vice omniū itē duobus cōmunē habentibus parietē alter nō potest destruere ⁊ reficere altero prohibente.ff.de ser.vr.pre.parietē.⁊ fuerūt hec vba.l.ff.cōi di.l.sabinus.⁊ ibi de hoc. Et fallit hec regula in casibus ibi no. Primo quādo nō īterest socij: puta q: incrustare vult vel depingere.ff.de ser.vr.pre.l.quidā iberus.§.parietem vel vult scalas iuxta parietē ponere: vt.e.ti.fistulā.in fi. Secundo quando ob h quesita est.vt opus fiat.ff.cōi.di.si edes.itē quando edificiū reficeret.C.ꝺ edi.ꝑua.si vt ꝓponis.ff.de dā.infe.si edibus.⁊.l.in reficiendo.itē religionis fauore: vt si ibi sepeliri velit: vt.ff.de reli.si plures.vel in cōe sepulchrū aliū mittere: in fi.de re.di.§.religiosuȝ.v.in cōe.itē cū donator rē cōem habet cū dōatario.C.de dōa.sancim⁹.§.ne autē.accur.⁊ scire debes alqđ esse cōe: vt singulis: aliqđ vt collegio: vt tetigi.s.e.quod omnes.⁊ habes.s.de ꝯsti.cum omnes. Jo.an.

h ¶ Prohibentis: quia volens non solum dominus est: vt in pre.l.si parietem .ff.de ser.vrba.pre. Jo.an.

i Contra eū.hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.in ꝯhenda vēditione. Pone ca.in dicto testis cuius interpretatio fit ꝯ ꝓducentē.s.ꝺ ꝓba.ī pñtia.itē per.l.ff.de cō.emp.l.labeo.vbi obscuritas pacti nocet venditori qui le.apertius dicē potuit: ad idē.ff.de pac.l.veteribus.vbi plene de hoc.ꝯ.ff.de iudi.si quis intentione. So.illud in iudicijs hoc in cōtractibus. Sed ad hoc ꝯ.s.e.cuȝ sunt obscura: sed ibi soluit.itē ꝯ.ff.ꝺ cō.emp.si ita distrahat illa aut illa res ꝙ̄ elegerit venditor h erit empta. So.vba illa fuerunt dicta ab emptore: vel naturale ē in alternatiuis ꝙ sit debitoris electio.j.e.in alternatiuis cū suis ꝯcor.itē ꝯ.e.ti.si in emptione.in pn.vbi si in emp.fundi dictū fuerit accedere stichū seruū: accedit ille de quo venditor intellexit. So.hoc in pncipali illud in accessorio: sed hoc nihil est.vñ dic ibi vba ꝓlata fuisse ab emptore.itē ꝯ.ff.de ser.vr.pre.si finitus. ibi ne luminibus officiatur: intelligitur de pñtibus ⁊ futuris. Sed ibi non ē obscuritas: sed generalitas: ad idē de priuil.quia circa.vbi generaliter remittēs decimas: futuras ⁊ pñtes intelligit remisisse.itē cōtra.ff.de v.ob.l.cū qui.vbi intelligunt calende pme ad voluntatē stipulātis. So.inutilis esset stipulatio: si ad voluntatē debentis q de vltimis mundi calendis intelligeret ⁊ diceret. Itē ꝯ.ff.eo.ti.l.in ambiguis.vbi stat aio ꝓferentis. So.illa ī testamentis rescriptis ⁊ legibus: vt ibi no.h aūt ī ꝯtribus. Ut igit plene liqueat h materia: lȝ de ipa tractetur de spon.ex lfis.ff.de pac.l.veteribus.tu tamen no.ꝙ obscuritas vel ambiguitas: aut apponit ī vlti.voluntatibus: aut in cōuentionibus factis in iudicio:

aut in cōfessionibus: aut ī ꝯtractibus ⁊ pactis: aut in sententijs. Si ī vltīs volunta
tibus: subdistingue: q2 aut constat de voluntate expresse vel tacite: si expresse: il-
la seruat: q2 nihil est qd̄ tm̄ debeat hominib⁹ quā ꝙ vltime volūtatis liber sit sti
lus. xiij. q. ij. vlti. volūtas de testa. officij: de cō. ap. in ma. c. ij. C. de sa. san. ec.
. l. i. Si cōstat tacite: vt p cōiecturā: illa seruat: ad hoc. xxvi. q. vi. q recedūt ō te-
sta. regsisti. ff. de le. i. si seruus
pluriū ī fi. nisi dicta voluntas
turpis esset. vt. ff. de ꝯdi. isti. l.
qdā vt alis ꝯ ius. Pone exē-
plū. s. de test. tua. ⁊ c. ray. ī fi.
. ff. ad. l. falci. titia: q2 puata di
spositio testatoris. ⁊c. de testa.
regsisti. ff. de le. i. l. nemo pōt.
si nō ꝯstat expsse nec tacite: stet
verbis testi. ad hoc. xxij. q. ii. is
aūt de cele. mis. ī qdā. de spō.
ex lris. i. ff. de exer. l. i. §. si is q

Non est[a] obligatorium contra bonos mores prestitū iuramentum. Idem.

Dolo[b] facit qui petit qd̄ restituere oportet eūdē. Idem.

Non[c] ē ī mora q pōt exceptione legitima se tueri. Idem.

Quod[d] ob grām alicuius concedit: nō est in eius dispēdiū retorquendum. Idem.

Nullus[e] ex consilio dummodo fraudulentum non fuerit obligatur. Idem.

naue. ff. de leg. iij. l. nō aliter. Si aūt vba sunt nimis larga: sequitur benigni⁹
⁊ minimū. ff. de le. iij. l. nūmis. s. eo. in obscuris. cū suis ꝯcor. ⁊ sic cēt hr̄dis ele
ctio. C. de ꝯdi. inde. l. si qs seruū. ff. ō leg. i. legato ⁊ lex. ff. e. ti. si domus. l. qui
duos loquit cū heres est in mora: vt no. de testa. iudicāte. ad hoc insti. de le. §. si
generaliter. Si vo nō appareat q̄ sit pars benignior vel minor: neutra tenet. ff.
de te. tu. l. duo sunt. ff. de manu. test. l. cū ex plurib⁹. ff. de li. ⁊ postbu. noīatim.
Si q̄rat ad quē spectat indignatio: dic ꝙ ad iudicē. C. de fideicō. l. volūtas ōfu-
cti. Si in iudicijs sit ambiguitas sit interpretatio ꝓ pferēte. Rō: q2 debitor sem
per negaret se ō hoc sensisse. C. de an. ex. l. vl. in fi. ff. ō v. ob. inter stipulātē. §. i.
ar. ff. de tribu. l. illud. §. i. ⁊. ff. de eo ꝙ cer. lo. l. nō vtiqȝ. §. dam⁹. ⁊ hoc in litis
exordio: de hoc de re. spo. cū ad sedē. Si vo ī ꝓbationib⁹ sit ambiguū: interpreta
mur ꝯ ꝓducentē: de ꝯdi ap. p tuas. de ꝓba. in pñtia. de testi. cū tu. de fi. istru. in
ter. ī fi. dn̄t eni ꝓbatiōes esse clare: ō pscrip. auditis. saluo eo ꝙ possent testes ob
scure deponētes interdū iterū interrogari: ō testi. cū clamor: qd̄ dic vt ibi no. In
cōfessionib⁹ si ꝯfiteat quis incertū: certificare cogit. ff. de cōces. l. certū alioqn ac
cipiet qd̄ magis expediat aduersario: vt ibi ⁊. ff. de inter. ac. de etate. §. nihil. ad
hoc. s. de accu. cū dilecti. ⁊. s. e. li. de ꝯfes. c. ij. In ꝯtrib⁹ aut est certū de cōsensu.
aut de dissensu: aut est dubiū. In. i. stat ei qd̄ senserunt. ff. de re. du. l. in ambi-
gua. de spon. c. i. In. ij. nil valet. xxx. q. ij. c. vno. s. de ap. cuȝ cā. de pigno. illo
vos. xxix. q. i. §. i. ff. de ꝯ. emp. l. in ven. ⁊ ibi error nō solū corporis: ȝ etiā mate-
rie venditionē īpedit: nihil eni tā ꝯriū cōsensui sicut error. ff. de iu. om. iu. si p er
rorē. ff. de iudi. l. i. ⁊ errare ē aliud pro alio putare. xxxviij. di. quis. ⁊. xxij. q. ii.
in qbus. nō tm̄ ois error mr̄imoniū īpedit: sed error tm̄ psone ⁊ ꝯditionis: qd̄ dic
vt. xxix. q. i. §. i. ⁊ in summa tȝ ēt pign⁹ cū obligat es pro auro. ff. ō pi. ac. l. i. In
tertio casu. s. cū est dubiū subdistingue: aut pōt valere fm̄ vnius intellectū tm̄:
aut fm̄ vtriusqȝ. si fm̄ vnū tm̄ valeat fm̄ quē valere pōt. ff. de v. ob. l. quotiēs
Et hȝ hoc locū ēt in ꝯtu mr̄imoniali in foro iudiciali. In foro aūt aīe staret ei q
dissensisset in tali dubio: vt. s. de spon. tua nos: si fm̄ vtriusqȝ intellectū pōt va
lere valeat qd̄ est verisimili⁹. ff. de vb. ob. l. cū qui ista stipulat⁹. ff. e. ti. l. ī obscu
ris: ⁊ de v. si. abbate. s. eo. inspicim⁹. cū suis ꝯcor. Sed si dubitat qd̄ est verisi-
mili⁹ seruat qd̄ in hac regula dr̄. ff. de v. ob. l. qcqd. ⁊. l. si qs ex plurib⁹ fundis.
hec vba cū neuter dolū cōmittit si aūt alter dolū cōmittat: ꝯ cuȝ fieret interpreta-
tio. xxij. q. v. §. ex his. ⁊. c. quacūqȝ. si vterqȝ: tunc ad cōeȝ significationē recurre
tur vt in dicta decre. ex lris. vbi de hoc. ⁊. xxij. q. v. §. si ergo. ⁊ idē repit in iura
mentis: vt ibi no. In sentētijs suis interpretari poterit pses ꝓuincie vl ꝓcurator
cesaris. ff. ō ap. ab executore. ī pn̄. minor si. C. de sen. ex pe. reci. l. ij. vbi ō h. ff. ō
re iud. l. iudex. fũct⁹ est enim officio suo siue bene siue male iudicando qd̄ intel
lige in diffinitiua: secus ī interlocutoria qd̄ dic: vt no. ō appellationibus cuȝ ces-
sante. De fructib⁹ tm̄ ī expēsis supplere pōt eadē die. ff. de re iudi. l. paulus. ⁊. s.
eo. li. de ap. cū appellationib⁹. ⁊ de hoc no. xxxv. q. ix. §. q2 ergo. alias incipit his
ita in glo. xi. q. i. §. ex his. de postu. c. i. ⁊ ibi de multiplici interpretatione. De le
gib⁹ non est dictū: q2 in eis nihil est obscurū: vel ambiguum. iiij. dist. c. erit. ⁊ ī
proemio decretaliū. C. de no. co. cō. in. i. cōsti. ibi erit ⁊ breui sermone conscripta
si tamen ambiguitas videt in eis esse: recurrit ad condentē: q2 ille solus inter-
pretari potest qui concedere. xi. q. i. §. ex his de iudi. cuȝ venissent. de sentē. excō.
inter alia. C. de le. l. vl. ⁊ idē in ꝓuilegiis q̄ sunt le. priuate per eadē iura. Io. an.

a Non est obliga. Hec regula sumi potuit ex. l. ff. eo. ti. l. ꝯtract⁹ quidā. §.
excepto. p quā pone exēplū. nā nō valet pactū ꝙ dolus futur⁹ nō pstet: vt
ibi. Itē pone in eo q iurauit pr̄eȝ occidere: vel simile qd facere. xxij. q. iiij. c. i. ⁊ p
totū. In eo qui iurauit vxorē: ⁊ filios expellere: de iureiur. quintauallis. ⁊ per. l.
. ff. de leg. si qs inquilinos. in fi. vbi quod scriptum est in testamēto ꝯtra bonos
mores: ⁊ iuramentū nullius est momēti: ad idē. ff. ō pac. do. l. cōuenire. vbi pa
ctum ne cū vxore agat rerū amota. nō vȝ: q2 p illud īuitant mulieres ad furan-
dum. Non est ergo precise vera regula: q̄ dicit ꝙ iuramētuȝ seruandū est: si pōt
sine interitu salutis eterne seruari. s. de iureiur. si vero. nā si est ꝯtra bonos mo
res nō obligat: vt h: ⁊ supradictis iuribus. Idē in quolibet temerario. e. ti. sicut
⁊. c. tua nos. ⁊ qn̄ vi vel dolo prestitū. s. e. li. ō iureiur. lȝ. quod dic vt. s. ꝙ me.
cā. abbas. xv. q. vi. c. ij. Et facit ad hanc regulam. s. e. in malis. ⁊ habuisti ideȝ
de impossibili. s. e. nemo potest. Nō tenet ergo turpe pactū vl cōtra bonos mo
res. s. de pac. c. vlt. ergo nec iuramentū qd̄ accessoriū est. ⁊ facit. s. e. accessoriū
⁊ vide qd̄ ibi dixi. Et no. ꝙ debem⁹ rebus vti eo modo ad quem sint īstitute: vt
. xxij. q. ij. is autē: sed iuramentū non est institutum: vt sit iniquitatis vinculum
. xxij. q. ij. inter. cetera: ergo iniquitatem non vinculat vel obligat: vt hic vide.

b Dolo facit. Hec regula ex. l. sumpta est. ff. e. ti. l. in ꝯdemnatione. §. dolo
fac. Po. ergo ca. in vsurario q nō petit vsuras a dbitore ipas. n. restitue
re cogeret. xiiij. q. iiij. nullus: ad idē de iureiur. debitores. i. rn̄. ad idē. ff.
de excep. do. l. dolo. vbi herede dānato a debitore debitor nō potest ex te
stamento agere: ⁊ doli mali exceptione vti potest: ⁊ ibi etiaȝ sunt h verba
Duo autem notant circa hanc regulam. Primo quod hic dicitur locuȝ
habere quādo restituenda est res ei a quo petit. cōmodatarius enim repe
tit rem a fure quaȝ resti-
tuet eū oportet. dño. C.
de fur. ⁊ ser. cor. l. vlti.
. §. sed cum. Vir soluto
matrimonio petit doteȝ
a socero quā vxori: ⁊ ei⁹
liberis eum restituere oȝ
. ff. so. ma. si socer. §. lu
cius. Itē ī vsurario qui
vsuras repetit q̄s alijs
soluit si nō est soluendo
pstita cautione: de ipsis
restituēdis ei a quo pcepit: ar. de rest. spo. olim. ij. ⁊ no. de vsu. q2 frustra
Secūdo no. hāc regulā nō hr̄e locū ī possessorijs iudicijs: sed in petito-
rijs: ⁊ hoc ēt no. goff. de offi. deleg. venerabili. ⁊ Ber. de resti. spo. lris: ⁊
ꝓbat. ff. quo. le. l. i. ī pri. vbi dicit ꝙ heredi restituit: qd̄ legatorū noīe p
ter eius volūtatē per legatarios possidetur. iij. q. i. c. ij. de or. co. c. vlt. ⁊ l
p. dec. l lris. ⁊ ī. c. se. ⁊. C. ō rei vē. ordīarij cū suis ꝯcor. ⁊. ff. ō iudi. si ō vi

c Non est in mora. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. nulla ītelligit.
⁊. l. nihil interest. Pone exēplū in dño q nō reqsiuit infra trienniū
seruuȝ suū fugitiuū monachū factū: dr̄ enim fuisse in mora: qd̄ ē uerum:
nisi tueri se possit exceptione legitima: puta longinquitate loci. xvij. q. ij.
si qs incognit⁹. Itē pone in clerico q nō dr̄ in mora soluēdi quartā deci-
marū: si tutus est exceptione pscriptionis. s. ō rescrip. de q̄rta. Itē pone p
le. ff. si cer. pe. l. lecta est. §. sed cū sortis: vbi sunt hec verba: vbi ille qui tu
tus erat exceptiōe dilate sortis p tertiū pactū nō dr̄ ī mora. ⁊ sic si veniūt
vsure vt ibi: ad idē: vt lit. nō cōtest. qm̄. §. si vo aliter. ī fi. Potes ēt exē-
plificare p ea q̄ dixi. s. e. īputari n̄ dȝ. Et no. q2 vt dixi. s. e. mora sua cui
libet: vt qs dicat morosius necesse ē ꝙ sciat vel scire debeat se ōbere: ȝ ille
q tutus est exceptione legitima nescit se debere: vel nescire dȝ: ergo nō est
in mora. Itē no. ꝙ dic exceptione legitima: q̄ est cū est obligat⁹ iure natu
rali ⁊ ciuili: sed obstat exceptio: puta pactū de non petendo: vel similis: vl
est obligatus iure naturali tm̄. Et facit qd̄ circa indebitū not. i. q. iiij. ī fi.
⁊ de so. is qui. Et intelligit exceptio illa legitima q̄ replicatione non elidi
tur: pone exēplū: debebas mihi decē: tibi feci pactū de nō petēdo: sed p me
tū vel furoris tpe hoc feci: tūc exceptio pacti nō est legitima: q2 elidit repli
catione furoris ⁊ metus: ⁊ ideo diceris in mora fuisse: ⁊ ideȝ in similibus.

d Quod ob grām. Econom⁹ q in fauorē ecclesie ꝯstitut⁹ est eccliā va
cantē grauare nō debet. xij. q. ij. charitatē. itē pone p decre. ō regu
la. ad apostolicā: in religionib⁹ nō mēdicantibus p decre. e. ti. nō solū. s.
eo. li. ⁊. c. se. Itē pone p. l. C. de ꝓcur. nō minus. vbi sn̄ia pro minori la-
ta q sine tutore cāȝ agit: hn̄ tenet. vn̄ dicit ibi tex. minorib⁹ etas ī dānis sub
uenire nō in reb⁹ psperē gestis obesse ꝯsueuit: ⁊ habes idē. C. de leg. l. qd̄
fauore. ff. de le. l. nulla iuris rō: ⁊ ꝓsequere: vt ibi vtrobiqȝ: ⁊ fac in auc.
de illustri. ⁊ q sup illustres sunt coll. v. vbi lȝ ꝯcessuȝ sit clarissimis ꝙ p ꝓ
curato. agere pn̄t: nihilomin⁹ ⁊ p se agunt si volūt: nec cogere pōt aduer
sarius minorē vti bn̄ficio resti. in integ. sibi ꝯcessum ꝯ ꝯtum. ff. de mio.
. l. si iudex. Contra. s. e. li. de pbē. cui de non sacer. So. illud facit forma
mādati: ⁊ fa. qd̄ dixi. s. eo. plus scmp. itē. s. de mutu. pe. prudentia. vbi
clausula ap. re. īpetrātis fauore apposita in lesionē retorquet ipsi⁹. Sol.
illud ibi: q2 id locū hȝ: cū pnceps aliqd ꝯcedit ad instātiā petētis: hoc cum
motu ꝓprio: puta minorib⁹ vel ecclesijs. Et sic ēt ī ndet ad decre. ō ꝯsti.
cū oēs. ff. qd̄ qsqȝ. iu. l. i. ⁊ ꝓbat. e. ti. l. iij. ⁊ fac optime ad hāc solutionē
. s. de pbē. si motu ꝓprio. itē ꝯ. ff. de iur. au. annu. l. ij. vbi lata sn̄ia pro
me sup ingenuitate pdo ius ānulorū: ȝ hoc nō īducit sn̄ia: sed tacita mea
renūciatio: q2 eligēdo vnū ex ꝯrijs alteri renūcio. s. de elect. vt qs. C. de
fur. l. itē ꝯ. C. de q̄sti. l. pd̄ē vbi seru⁹ ꝓ dño nō torquet. Solu. non posset
torqueri ꝓ dño q etiā torqueret ꝯ eū: q2 ꝓ vtraqȝ pte testis iurat dicere vi
tatē. itē. C. de iudeis. l. die sabbati: vbi pcipit ꝙ iudei nō conueniant nec
cōueniāt in solēnitatib⁹ suis. So. spāle est pp festiuitatē: vel posset dici ꝙ
cōcessio illi⁹ ꝓuilegij nō stetit in finib⁹ ꝓprijs. itē ꝯ. ff. de pi. ⁊ cō. xei vē. si
vina. vbi in fauorē ēptoris vina emētis excepta fuerūt acida ⁊ mucida ⁊
tn̄ ipse ēptor illa īuito vēditore hr̄e nō posset. So. ibi nullus fauor: ȝ ius
cōe. h aūt de grā vel fauore loqt: qd̄ ē ꝓprie ꝯ ius cōe hȝ accur. itē signat
ꝯ. ff. ō auc. tu. l. obligari. §. hr̄ditatē ⁊ īsti. ō attil. tu. §. neqȝ: vbi dr̄ ꝙ pu
pillus n̄ pōt adire hr̄ditatē ēt locupletē sine tutoris auctoritate. So. ī his
qbus certū ē ꝯditionē pupilli effici meliorē valet factū a pupillo ēt sine tu
toris auctoritate: vt si ferat ꝓ eo sn̄ia: vt l. l. nō eo min⁹. ī his vo qb⁹ cer
tū est ꝯditionē pupilli ōteriorē ꝯstitui: vt si alicui se obliget vl actionē ce-
dat factū sine tutoris auc̄itate nō tȝ. C. de auc. p. l. i. ⁊. iij. ī his vo qb⁹ du
biū ē pōt: an pupilli ꝯditio ꝯstituat melior vel deterior: vt ī hr̄ditatis a-
ditiōe q̄ pōt hr̄e latētia onera: fcm̄ a pupillo sine tutoris auctoritate nō tȝ
vt ī dictis ꝯrijs: ⁊ fauor pupilli ne onerib⁹ īplicet. ff. ō acq. he. l. mor. ⁊. l.
pupill⁹ ⁊ h rā hȝ vitatē ī sui ꝯrio. s. ꝙ pēa vl odiū n̄ dȝ ꝯuerti ī pmū. xvi
. q. i. legi. s. ō sen. ex. si vo cū suis cō. ff. de le. i. l. si ku⁹ pluriū. §. q autē.

e Nullus ex ꝯsilio. Hec rgula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. ꝯsilij. Rō hu
i⁹ regule colligit ex canone. xiiij. q. i. qd̄ pcipit: ex dcre. ō ar. cū oli

ex.l.ff.mā.l.ij.in fi.p quā exēplificare pōt:ꝛ ibi de hoc:nullus enim tenet ɔsiliū seq:imo explorare ꝛ deliberare dꝫ apud seipsū:an sibi expediat:nec ne.vt ī ɔdi.iurib⁹.si aūt ɔsiliū sit fraudulētū bñ obligat cōsuleñs:lꝫ duret rō supradicta:ꝛ hoc rōne fraudis exēplifica p canonē.lxxxvi.di.tanta.s. de renun.sane.ff.de dolo.qō si cū scires.No.igitur ꝛ breuiter circa h aut consilium datur circa ɔtractū vel q̄si:aut circa maleficiū vel quasi. Primo casu subdistingue:aut ɔsiliū nō est fraudulentum ꝛ tūc nō tenet:ut h ꝛ in supradictis iuribus.ff.de dolo elegāter in fi.aut ē fraudulentū:ꝛ tūc tenet actione de dolo ipsi cui ɔsiliū dedit:vt ī pri.l.ꝙ si cū scires.vbi ille q dolose mihi cōsuluit:ꝛ forte sui lucri cā mutuare debitori nō idoneo:tenet mihi actiōe de dolo:ad idē .ff.de ɔsenetis.l.ij.In.ij.casu.s.cum dat circa maleficiū tūc tenet ɔsulēs.nō tñ illi cui:sꝫ illi ɔ quē ɔsiliū dedit.nec tūc tenet actione de dolo:sꝫ ei⁹ maleficij noīe:nā si cōsuluit occidi homicida est.l.di.si qs viduam:de bomi.sicut dignū.si cōsuluit suo:ut fugeret vl furtū faceret tenet furti: vel sui corrupti:de ser.cor.l.i.§.persuadere.Si cōsuluit ticiū mihi iniuriā facere tenet mihi actione iniuriaꝝ:de pe.di.i.nō solū.ff.de iniur.l.non solum. idēꝫ vbicunqꝫ cadit in nomē maleficij:ipsi aūt cui dedit cōsilium nō tenet tñ q: scire debebat id sibi nō expedire:ut.s.dixi:tñ q: ex iprobitate sua nullus cōseqt actionē.ff.de fur.itaqꝫ fullo.Differētia est ergo inter mandatū ꝛ cōsiliū:nā mādator obligatur mandato:sed nō consulēs consulendo .ff.man.l.ij.ꝛ insti.māda.§.tria genera.vbi de hoc.

Exceptionē[a] obijciens non videtur de intentione aduersarij confiteri. I Dez.

Que[b] contra ius fiūt: debēt vtiqꝫ pro infectis haberi. I Dem.

In pari[c] delicto vel causa potior est conditio possidentis. I Dem.

Cum[d] non stat per eū ad quē pertinet quominus conditio impleatur: haberi dꝫ perinde ac si impleta fuisset. I Dem.

Quod[e] alicui suo nō licet noīe nec alieno licebit. I Dē.

Potest[f] qs p aliū qō pōt facere per seipsum. I Dem.

a Exceptionē obijciēs.Po.ca.s.de pscri.illud.ff.de excep.l.nō vtiqꝫ ꝛ hēs h dba.s.de excep.cū venerabilis.Et psequere hāc materiā: vt ibi no.Et aduerte ꝙ mirabilis vr hec regula:nā si ego excipio de pacto de non petendo:videor cōfiteri debitū fuisse.si dico interrupi pscriptioneꝫ videor fateri te pscripsisse:si dico ɔ te pscripsi:ergo primo id tibi debitum erat qō pscripsi.ꝛ sic actor nil ammodo dēberet cogi pbare:sꝫ excipiens tñ ꝛ facit ad h.s.de trāsac.pterea.ij.Et iō dixerūt qdaꝫ h loq de exceptōe ñ nu.pecu.ꝛ silibus ī qbus re⁹ nil fatet:ut no.in.d.l.ñ utiqꝫ:sed sꝫ hoc mihi vr h regula superflua ꝛ ipsi⁹ nulla dubitatio.Dic ergo ꝙ hui⁹ regule rō triplex ē.Pria q: lꝫ dicā fecisti pactū de nō petendo:poterat eē ꝙ illō non erat vere dēbituꝫ vel naturalr dēbituꝫ tñ uel nullo modo.Item lꝫ dicā iterrupi:forte nō erat cōpleta pscriptio:imo hoc dicere videor ꝙ completa non fuerit dicēdo me iterrupisse:uel si cōpleta fuerat sine ti.fuerat ꝛ bona fide.itē in alijs exceptionibus.Scda:q: p exceptionē nego me debere.si p ipsaꝫ de itentione actoris dicerē cōfiteri:eadē exceptio duos ɔrios effectus haberet:qō eē nō debet.ff.de sol.q hoīeꝫ.§.vlt.de bap.ꝛ ei⁹ ef.maiores.cū igr p exceptionē negē itentionē aduersarij:nō ē cōgruū me per ipsā dici fateri.Tertia q: re⁹ pulegiat⁹ ē:ut possit pponere duas exceptiōes ɔt ɔrias:ut dixi.s.eo.nullus plurib⁹:sicut ergo expsse dicere posset:nego te pscripsisse:ꝛ postea si pscripsisti iterrupi:vel nego me pmisisse:ꝛ postea pactū opponere:de nō petendo:sic dicēdo tuā pscriptionē iterrupi:vel pctm de nō petendo fecisti ul'his sile intētionē aduersarij non fatet:cum adhuc dicere possit non pmisi:nō pscripsisti:ꝛ sic de singulis.Tuti⁹ tñ eēt ipi reo sic dicere.nego me pmisisse.ꝛ posito ꝙ pmiserim mihi pactū de non petēdo fecisti:ꝛ sic de singulis:ad h.xiij.q.ij.in pñ.ꝛ no.in p.decre.cū venerabilis.ꝛ in pre.l.nō vtiqꝫ.Sꝫ q: hec forma dboꝝ docet mētiri:vbi sñia ꝛ veritas ē in ɔriū nō amplectēda:cū pri⁹ aīas demū līguas oporteat fieri eruditas:vt ī pemio dig.ī fi.ꝛ facit qō.s.dixi de cōfes.c.i.Unuꝫ no.q: idē qō dicit hec regula in exceptiōe intelligas ꝛ in replicatione.vnde sicut excipiens nō ɔfitet actionē:ita nec replicās exceptionē eadē causa:sicut eniꝫ se hꝫ exceptio ad actionē:ita replicatio ad exceptionē.ꝛ triplicatio ad replica
b tionē:hoc satis probatur.s.de exceptio.diletti.
Que ɔ ius fiūt.Po.exēpla q̄ dixi.s.e.nō pstat īpedimētū.itē.xxv.q ij.īperiali vbi sunt hec dba.ꝛ.s.e.li.de regula.non solū.ꝛ.s.de testi.c.ij. .ꝛ.C.de le.nō dubiū vbi de h.Obijcit ad hāc regulā de mrimonio ɔcto post simplex votū qō tꝫ.s.e.li.de uo.c.vno ꝛ de mrimonio ɔcto p⁹ īterdictū eccle.s.de ma.ɔ.ɔterdi.ec.per totū.ꝛ īter cōpatres ex chatecismo.s. e.li.de cog.spi.c.ij.ꝛ de sñia sub cōditōe lata q̄ tenet.ij.q.vi.biduū.ꝛ in eccl'ia cōsecrata p alienū epm.ut.vij.q.i.eps ī dio.ꝛ de oībus q̄ fieri phibēt tñ fcā tenēt.Itē obijcit de his q̄ fiūt ɔ ius ꝛ postea cōfirmāt.q̄ allegaui.s.c.nō firmat.Sol.generalr dici pōt sꝫ Io.qꝫ h no.x.di.uideo ꝛ her. q idē no.de spō.duo.c.vlt.in ult.glo.ꝛ Accur.ī pre.l.non dubium dicit hāc regulā hre locū ī his q̄ ppetuā hñt phibitionis cām.Cōtraria in his q̄ tpalē.Uel.dic hāc regulā eē verā:nisi eodē vel alio iure tolleret ꝛ sic ītelligunt ɔria:vl dic ꝙ illa nō fūt directe ɔ ius q: lꝫ ius nō assistit ñ tñ plene resistit.Quidā tñ distīguere voluerūt dicētes.ꝙ aut ius probibꝫ ꝛ addit ꝙ si ɔ probibitionē fiat nō valeat:aut simpliciter probibꝫ.In pmo casu hēat locū h regula cū suis cōcor.In.ij.h ħāt locum ɔria ꝛ sua silia ꝛ facit ad h.s.de regula.ad apostolicā.sed hec distictio reprobat per pre.l. nō dubium.vbi hēs expsse ꝙ sufficit legislatorē aliqd probibuisse licet nō adiecerit si ɔ factum fuerit non ualere.idem vr tenere Guiel.s.de of.or. romana iuxta fi.item obijcitur de maleficijs q̄ ɔ ius fiūt nec tamen hētur pro īfectis.sol.hec regula hꝫ locum ī his q̄ de iure sortiunt effectum:ꝛ facit qō dixi.s.e.ti.nō pstat ipedimētum:ꝛ illō h adde.nam mrimoniū nullum interduꝫ nō habetur pro īfecto:imo pstat īpedimētum secūdo ꝛ electio nulla interdū prestat īpedimētum secūde:qō dic vt no.de elec.auditis.

c In pari delicto.Inquātum h regula dicit de delicto sūpta ē de.l.ff.e.ti.l. cū par delictū inq̄tum dicit de cā sūpta ē de.l.ff.e.ti.ī pari cā. Po.ca.ī delicto p cañ.xiiij.q. .v.ñ sane.In eo.s.q repetit pecuniaꝫ quā dedit p iniquo iudicio.item in eo q vsur.q̄s soluit repetit:cum ipse sit in pari delicto:de vsur.q frustra.itē per.l. .ff.de ɔdi.ob tur.cāꝫ.l.vbi autē.ꝛ.l.seq.vbi hēs ꝙ nō repetit qō pp stuprū vel vt male iudicet datū ē.de cā pone p decr.s. e.li.de pbē.si a sede.ꝛ.p.l.ff.de ver.ob.si seruū.§.seqtur.vbi dr ꝙ cū q̄ritur de dāno:ꝛ par ē vtriusqꝫ cā potior est q tꝫ q̄ q pseqtur.Et aduerte:q: male videor exēplificare p decre.illā si a sedē. nam ibi nō erat par cā:q: fuerat vni collata p papā:alteri p ordinariū.sed si q̄ritur de paritate quo ad ptātēꝫ ɔferentiū:sed de paritate quo ad tps:q: cui primo collata fuerit dubitat:ꝛ ideo in hac pari cā tēporis potior erit cōditio possidētis. Et no.q: h exhibetur fauor reo:q: absoluit in pari cā vel delicto.s.de condi.ob turpem cām.l.ij.vnde semp dicere cōsueuim⁹ ꝙ in pari delicto vel causa potior sit excipiētis cōditio:vt ī preallegatis iuribus:ad hoc de concessione prebē.ex tenore de adulte.c.pe.ꝛ vlt.Cōtradicere vr decre.illa de cōcessione pben.cū sup.sꝫ solue:ut ibi in glo.que incipit q: frustra in fi.

d Cum nō stat p eū.hec regula sumpta ē ex.l.ff.e.ti.in iure ciuili.Pōe exēplū abrahe p quē nō stetit quominus sm dñi preceptū filium īmolaret:vñ pinde apud dñꝫ gratū fuit ac si īmolasset.xxij.q.ij.pphetauit.ꝛ.c.seq.item pone in eo q īpedit:ne ad eū citatio perueniat:ut.s.vt li.nō cōte.qm̄.§.porro.in stipulatōne.ff.de ɔdi.ꝛ demō.l.iure ciuili.item potes ponere ī libertate legata:ut aliqd det hrdi.ꝛ p heredē stat.C.de cōdi.iser.l.pe.ał ē vlt.ꝛ idē in alijs legatis.ff.de ɔdi.ꝛ demō.l.cū pupillus ꝛ istitutione heredis.ff.de cōdi.isti.l.iij.No.tñ ꝙ si mihi.x.pmiseris si te vicero:tacite vr hoc actū:ut resistere possis:ꝛ sic habet p expresso.ff.si cer.pe.l.cū qd.Et no.ꝙ dicit p eū ad quē ptinet:nā si staret p aliū tertiū:uel etiā p ipedimētuꝫ mei ipsi⁹:tūc hꝫ locū regula.s.e.iputari:q: tūc lꝫ īputet ꝙ p me nō stat ut ibi:tñ nō hēbit p ipleto:ut h:ꝛ.ff.de ɔdi.ꝛ dēmō.l.qb⁹ dieb⁹.in pñ.item no.ꝙ si libertas legata est suo si.x.heredi dederit:ꝛ per hrdē steterit quominus suus dederit illa.x.pinde ē ac si ipleta eēt cōditio:q: ille liber erit:tenet tñ postmodū ad illa.x.nisi forte obtulerit:ꝛ hers nō susceperit.C.de cōdi.iser.l.vlt.sed dicit lex ꝙ si testator legat liberto.x.sub cōditione si cū filio steterit ꝛ fili⁹ moriat:ꝛ sic per eū vel p casum in ei⁹ persona ɔtingenteꝫ stat quomin⁹ ɔditio ipleat:nō tñ debet relictū.ff.de adimē.le.l.seio.in prin.Sol.cum stat p eū.i.p factū ei⁹ uel impedimētū ab eo prestitū:habet cōditio pro ipleta:ꝛ sic simplicit vera ē regula.sꝫ si stat p casum in psona eius contingentem distingue:aut erat relictū ɔtēplatione eius in cui⁹ persona erat iplenda cōditio.ꝛ tūc nō debet relictum:ut in pre.l.seio.aut fauore eius cui relinqtur:ꝛ eo casu debet.ff.de an. lega.l.meuia.in pñ.aut dubitabat:ꝛ eo casu relictum debet quasi in dubio sit īterpretandū legatarij fauore relictū:si ex veritate vel ex cōiecturis aliud non apparet.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.illis libertis.ꝛ.C.de legi.l.i.

e Quod alicui.Po.ca.p.c.xlvi.di.sicut nō suo.meo.n.noīe mihi nō lꝫ sen⁹ exercere:ita nec alieno.item p decre.de cri.fal.ad falsarioꝝ.sicut.n.pprio noīe.lras papales falsare nō debeo:ita nec alieno.item nec noīe alieno nec ppo albū ptoris corrūpere debeo.ff.de iu.om.iu.si qs id in fi.Et no.ꝙ h regula vera ē ī maleficijs.indecēs.n.ē crimē suū cōmodis alienis īpendere:ut in dicto.c. sicut nō suo.hoc dico:q: delegat⁹ ex delegatiōe cognoscit de cā de q̄ ꝛ pprio noīe cognoscere nō possꝫ.ij.q.vi.si eps.ꝛ punit quos als punire nō possꝫ:de of.dle.sane.Et libert⁹ noīe alieno vocat pronū ī ius:qō noīe pprio nō pōt.ff.de ī ius vo. l.quesitū.Et laicus q nō pōt cām spūalem tractare pprio noīe:tractat aliēo vt s.eo.li.de pcur.c.i.ꝛ idē in silibus.itē hꝫ locū in his q̄ vt demādari possint reqrūt ordinis adminiculū:vnde sicut suo noīe sacerdos simplex nō chrismat ī frōte nō ordinat ad sacros:ita nec epi sui mandato:cū tali demandari nō possit:ꝛ de hoc.s.de ɔse.ec.vel alta.aqua.ꝛ facit quod dixi.s.eo.ea que.

f Potest qs.pōt qs p aliū iudicare.lxiij.di.tibi dño.sicut p aliuꝫ mrimoniū ɔhere.s.eo.li.de pcura.c.vlt.sic.ff.de pcu.l.i.§.ij.ff.de sta.ho.l.arctusā in fi. Hec regula fallit in eo cui cōmittit certū ministeriū.s.de of.dle.c.vlti.s.eo.li. e.ti.is cui.ꝛ optie.C.de cadu.tol.l.vna.§.ne autē.ad idē.ij.q.iij.abolitio de de. nō resi.q: nō nulli.ff.de solu.iter artifices.itē in pñia suscipiēda.de pe.dis.i.quē penitet in pñ.quā p se qsqꝫ recipe dꝫ:rō est pudor q est maxima pars pñie ut ibi. Itē in eo viro q veniā etatis īpetrat:qō p se facere debet.C.de his q ve eta.ipe. l.ij.itē adoptare vel arrogare nō pōt qs p aliū.ff.de adop.post mortē.§.neqꝫ.rō est:q: adoptio imitat naturā.itē fallit in iudice q per seipsum recitare dēbet sñiaꝫ nisi sit eps siue superior.s.e.li.de re iudi.c.vlt.C.de iudi.autē.ad h.item ī eo q īcipit ɔferre sacrm vnitatis q id p aliū pficere nō pōt.xxiij.di.quorūdam.itē abbas p se dēberādo pōt corrigere mōachū nō p aliū maxime laicū:de sen.exco.vniuersitatis.itē dñs nouū emphiteotā nō p pcuratorē:sed p se in possessionē īducere dēbet.C.de iure emphi.l.vlt.§.pe.item q est in possessione suitutis:ꝛ pclamat ī libertatē p se agit:ꝛ nō p pcuratorē.C.de asser.tol.l.i.ꝛ regulariter in criminali cā:ut.ij.q.vi.si qñ.itē q̄ sunt meri īperij:vel gladij ptātis nō delegāt sꝫ leges nisi in casu.ff.de offi.eius cui manda.est iur.l.i.secus sm canones:de hoc nota

xcv.di.c.i.xxiij.q.iiij.illud.⁊.s̃.de of.ord.q̄ sedē.⁊ de rap.in archiepatu.⁊ p se rñdere dz adult⁹ q cathetizaẗ:⁊ nō p aliū:de ɔse.di.iiij.cū pro paruulis.item fal lit i casu.s̃.e.li.de elec.cupiētes.itē in casu.s̃.e.li.de of.le.c.pe.ij.rñ.⁊ ō ber.c. ij.in p̄n.hec igiẗ ⁊ silia spālia sunt.Et no.q̄ etiā ecōuerso q̄dā3 p alium possum q̄ nō p me.Eps clericū suū p aliū potest ṽberare:nō autē p seipsum.lxxvi.d.nō liceat.C.ō epi.⁊ cle.auc.sed ne q3.item eps p alium litigare dz .v.q.iij.c.vlt.itē plat⁹ cleric⁹ hn̄s tpalē iurisditionē audit:⁊ iudicat de cā sanguinis p alium nō p se.s̃.e.li.ne cle.vel mo.c. vlt.Itē religiosa mulier p aliū pōt esse in iudicio non per se.s̃. .e.li.de iudi.c.ij.s̃.e.li.de elec. īdēnitatib⁹.§.sed cū cas.itē eps tuitionē gubernationē:⁊ cura3 viduar̄ ⁊ pupillor̄ ⁊ peregrino rū nō p seipsu3:sed p aliū archi presbyter̄.s.uel archidiaconum gereẗ d3.lxxviij.di.eps guber nationē.⁊ ibi de hoc:⁊ oīa ista sunt ēt spālia ɔ regulā s̄m quā qō possu3 p aliū ⁊ p me.Et ac

In malis[a] pmissis fidē nō expedit obseruari. I Dez.

In alternatiuis[b] debitoris est electio:⁊ sufficit alterū adimpleri. I Dez.

Qui[c] ad agendū admittiẗ: est ad excipiendū multomagis admittendus. I Dem.

Qui facit[d] p aliū ē peride ac si faciat p seipm. I Dem.

Actū legitime[e] retractari nō debet:l3 casus postea eueniat a q̄ nō potuit icohari. I Dē.

Quod alicui[f] gratiose cōceditur trahi n̄ debet ab alijs i exemplum. I Dem.

Frustra[g] sibi fidē qs postulat ab eo seruari:cui fidē a se prestitā seruare recusat. I Dem.

Delictum persone[h] non debet in detrimentū ecclesie redūdare. I Dem.

Rationi cōgruit: vt succedat in onere:qui substituitur i bo

cidit h vel rōne psone cui hoc nō ɔuenit:vel ēt rōne rei puta cāe crīalis:⁊ īterdū p alterū ɔsequr qs qō p se ɔseq nō posset:vt.s̃.eo.li.de cōces.pben.c.auctorita te.⁊.ff.de sta.ho.iperator.ij.ff.q̄ res pig.ob.l.aristo.sicut ⁊ q̄dā pōt qs tanquā ipse.īsti.de iof.te.§.si tutor.ff.de adop.si pr̄.§.q duos.vbi nepotē ex filio adoptat au⁹tanq̄ genitū ex alio filio:⁊ hoc nō tanq̄ auus:sed tanq̄ qdā ex̄neus:ad idē.ff.de in ius vo.l.q̄situ.cū si.Et no.q: id dicimur posse qō de iure possum⁹: hāc igiẗ regulam credo loq de his q̄ de iure sortiunẗ vel sortiri pn̄t effectū:n̄ igiẗ sup abūdat regula.j.e.q facit p aliū q̄ generalr̄ loqẗ:ut ēt maleficia cōprehēdat ⁊ ista regula loqẗ de ptāte faciēdi:illa de effectu iā facti.itē no.ex hac regula q̄ si cut p se pt qs subscribere:ita p aliū.qō dic vt no.s̃.ō re.iu.cū iter vos.i gl.pt.n.

a In malis pmissis.po.exēpla q̄ posui.s̃.e.nō ē obligatoriū.⁊ psequere hāc regulā:ut ibi diri.Et hēs h ṽba.xxij.q.iiij.i malis pmissis.⁊ ibi de hoc ⁊ p totā qōnē.Et no.q̄ dicit i malis pmissis.nā l3 mala pmissa n̄ ōbeāt ſuari tn̄ īterdū mala pmissa:puta p dolū uel metū ſuāẗ:qn̄.s.ſuari pn̄t sine salutis eterne dispēdio si iuramētū ītercessit:de iureiu.si vero.⁊ diri i pdcā reglā.s̃.e.n̄.c.

b In alternatiuis.hec regula sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.l.i eo q̄ pl⁹ ē.ubi ṽba iūcta nō sunt:sufficit alterutrū ēe factū.Po.exēplū p canō.xij.q.ij.bone rei i fi.s̃.ō rescri.īter ceteras.Et i viro q i cām soluti mr̄imonii dotē ux̄ei⁹ estia tionē restituere pmisit.ff.de iure do.plerūq3 i fi.ad idē.s̃.de pl⁹ pet.c.vno.vbi dr̄ plus petere cā:⁊ in expēsis cōdēnaẗ q ex duob⁹ alternatiue debitis pcise petit alter̄:ad idē.de ap.significauit.vbi de hoc:⁊ ō rescri.ex parte.⁊ facit ō pbē.c.ij. .ff.de cōdi.īsti.l.si heredi plures.Sūt tn̄ q̄dam alternatiua i qbus d3 ordo ſuari.ff.de le.ij.cū pr̄.§.pe.ut cū mandat testator aliqd dari liberis:aut his ōficiē tib⁹cōsanguineis aut affinib⁹:q: tūc seqmur ordinē.Est ad hoc argumētū qō diri de ordīe sequēdo.xlij.di.sit rector i fi.s̃.e.li.de ele.c.pe.i p̄n.⁊.e.li.ō pbē. mādato in fi.Cōtradicit ad hāc regulā.insti.de le.§.si generalr̄.So.illud cum eligēs fuit i mora.ff.de adop.l.mācipior̄.s̃.e.li.de cōsue.c.vlt.⁊ sic no.Ber.i predi.decre.de rescri.īter ceteras.⁊ facit qō diri.s̃.eo.ɔ cum.

c Qui ad agendū.hec sūpta ē ex regl̄a.ff.e.ti.l.iuit⁹ nēo.§.cui dam⁹.Po. ca.in eo q legitime pscribit:q: si cadit a possessiōe daẗ sibi actio:multo forti⁹dum possidet daẗ exceptio.xvi.q.iij.§.pōt.i p̄n.ad idē.de pscri.illud.Itē cōductor so li ad supficiē ad nō modicū tps h3 vtilē rei vēdi.ēt cōtra dn̄m multo fortius exce ptōe3.ff.de supfi.l.fi.§.qō ait:rōne3 hui⁹regule ēt habuisti.s̃.e.cui:l3 pl⁹ē agere q̄ excipe:ḡ si pōt pmū multo forti⁹scōm:ut hic.nā video exceptionē dari cui nō daẗ actio ⁊ excōicatio.s̃.de excep.cū inter priorē.itē qui mala fide pscripsit s̄m leges exceptionē h3 aduersus oēm petentem:⁊ si a possessione cadat nō h3 actionē xvi.q.iij.§.pōt.ṽ.q̄ si.⁊.C.ō pscrip.xxx.vel.xl.an.si quis ēptionis.⁊ vbi actio tpe tolliẗ ppetuo durat exceptio.ff.de excep.pure.§.vlt.⁊ venit i cōpēsationē qō nō venit in petitionē s̄m le.ut dubiū naturale.ff.de cōpen.l.etiā.Ecōuerso inẗ dum venit in petitionē qō nō in cōpensationem:sicut est videre in deposito.C.ō cōpē.l.vl.⁊.s̃.de deposito.bona fides.⁊ est spāle.Et adde qō no.de iureiuran. quēadmodū.in glo.nā cui.Et dic q̄ ad agendū admittiẗ ɔ eu3 ɔ quem excipere vult:hoc dico:ne obstet qō diciẗ de publiciana:nā hn̄s publicianā actionē ɔ alios excipit n̄ ɔ dn̄3.ff.de publi.l.pe.⁊ vlti.⁊ idē in sīibus.hoc aūt regulr̄ fallit in possessorijs iudicijs.C.loca.⁊ cōdu.l.si qs cōductiōis.vbi cōuētus possessorio:si dicit se ɔduxisse:an̄ oīa possessionē restituit:⁊ post agit:⁊ facit qō diri.s̃.eo.dolo nā ɔ predonē agentē possessorio admittiẗ exceptio:tn̄ nō admittitur actō.ō resti. spo.i lr̄is.⁊.c.se.Et generalr̄ agēti possessorio referẗ qō pprietatis agēdo:⁊ tn̄ n̄ excipiēdo:de ordine cognitio.c.vlt.C.de rei vē.ordinarij.ō concessione pbēde. post electionē in fi.de appel.cōstitutis.ij.i fi.ō accu.accedens.

d Qui facit p aliū.hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.q̄ iussu alteri⁹.Pone exempla in regula ⁊ psequere eam vt diri.s̃.e.pōt quis.Et nō superabū dat hec regula per illam:ut ibi diri in fi.

e Actū legitime.hec regula sūpta ē ex.l.ff.e.ti.l.q i ambiguis.§.i.Exēplifica in eo q ɔtrit mr̄imōiū:⁊ postea fact⁹est furiosus.xxxij.q.vij.c.neq3 furiosus.Idē in supueniēte affinitate.de eo qui cogno.cōsan.vxo.sue.c.pe.idem i adoptioue supueniēte.ff.de ritu nup.adoptiuus.in p̄n.⁊.l.si qua.Et no.q̄ habuisti aliam regulā p ɔtrariū.s̃.eo.n̄ firmaẗ:q: l3 casus supueniat a quō potuit incohari:nō firmatur.quod ab initio nō valebat.ut ibi quod tn̄ itelligas: ut ibi diri:ita qō a p̄ncipio factū erat legitime non retractaẗ:l3 supueniat casus a quo nō potuit icohari.ut h.Et cōcordat ad hāc regulā.ff.de iti.actuq3 pri.l.nec.n.ibi dicit ter.nec.n.corrūpi:aut cōmutari qō recte transactum est supueniēte delicto poterit.Cōcordat ad hanc regulā de iurepa.ɔsulta tionib⁹.de cōuer.cōiu.pl3.de eo qui cogno.cōsang.vxo.sue.discretionē. ⁊ quod in his iurib⁹no.Et no.q̄ dicit retractari.q.d.ppter cām super ueniētem nō retractaẗ ac si legitime nō fuisset scm̄ Incerdū tn̄ ppter supueniētē cām ipediẗ ei⁹ effect⁹:qō legitime factu3 erat.exēplifica p cañ.xxiij.disti.cōiter.⁊.c.vsq3 adeo.⁊ de cleri.egro.pr̄ byter̄.⁊.c.tua.cū si.Et eo.mō rñdeẗ ad leges q̄ p ɔrijs signari solēt.ff. de iudi.si a me.⁊.l.seq. .ff.ad.l.aql.q: in eū casum.in qbus dr̄ q̄ iudiciū soluiẗ p arrogatōem ei⁹cū quo lit.cōtestatur⁹erā:q: deuenit i eū casum in quo a p̄ncipio nō poterat ɔsistere:⁊ i pre.l.q: dr̄ sise.s.q̄ cessat actio legis acql.qn̄ seru⁹mortifere vulnerat⁹liber fact⁹est:q: iam in eum casum ōuenit i quo locū habere nō poterat ⁊c̄.Et est rō:q:.l.acql.dānum respicit.

f Quod alicui.Po.exēpla q̄ diri.s̃.eo.ti.q̄ a iure.⁊ psequre:ut ibi diri ⁊ in regula puilegiū psonale.⁊ cōcor.ad hāc regulā.j.e.argumentū.

g Frustra sibi.Po.ca.i dn̄o quo ad fidē:⁊ i fideli quo ad dn̄m.xxij. .q.v.de forma.itē in eo q iterposita ɔditione pmisit ⁊ iurauit aliqd facere de iureiur.peruenit.ij.vbi.de hoc.In eo qui nō vult trāsactione3 iterpositā obſuare.C.de pac.cū pponas.ij.cōcor.xcv.di.esto subiect⁹ibi cur ego te hēo vt p̄ncipē:cū tu me nō hēas vt senatorē:sed nōne hosti.ſuāda est fides.xxij.q.iiij.inocēs.xxiij.q.i.noli.sol.ut ibi no.⁊ in.d.c.peruēit illud.n.ver̄ ē cū iste hostis nobis fidē ſuat:⁊ sic ɔcordat cū hac regula.itē ɔ.xxxiij.q.v.q̄ deo pari.vbi diciẗ q̄ si vir ⁊ vxor pari cōsensu cōtinentiā vouēt:vno labēte:alter pseuerare d3.sol.ibi non fuerat fides hoī pmissa: s3 deo.nā sine vlla ɔditōe adipleri dn̄t q̄ deo vouētur.xxxij.q.viij.c.vno i fi.Et vides q̄ l3 vxor adulterata fuerit.nihilominus vir peccat adulterādo.xxxij.q.vi.c.i.p totū.frustra igitur ōbitū petit q qō d3 nō ipendit:⁊ frustra legis auxiliū inuocat q cōmittit in lege3:de vsur.q: frustra.⁊ ibi de h.Unū no.hn̄ ptes sibi adinuicē aliqd sub pena pmittunt:⁊ vna ps pmo frangit fidem:aut expedit magis alteri parti penam proseq:⁊ stare pacto vł ɔctui:aut magiẗ expedit sibi fidē rūpere.In.i.casu l3 sibi fides sit fracta ipse tn̄ p sua pte ſuet eādē:⁊ sic penā petere poterit cū effectu.In.ij.casu secure frāgit fidē.⁊ fiat hincīde penar̄ mutua ɔpensatio:vt.s̃.de pe.cōsti tutis.⁊ sic illā decre.itelligas:⁊ q̄ ibi no.⁊ ē ad h si.qō no.ō ɔuēto super spoliatiōe:cui aut expedit magis rehabere rē ppriā:aut retinere rem qua3 possidet.in pmo casu agat.in scōo excipiat:h no.Ber.de or.cog.c.vl.

h Delictū psone.Po.ca.in epo ōposito ppter crimē:ob hoc.n.n̄ d3 eccl̄a reb⁹suis expoliari.xvi.q.vi.si epm.⁊ ibi de hoc.item pone i pcuratore q falsauit instr̄m:q: ppter h sic nō pdet eccl̄a cām:de excep.cū venerabilis.⁊c̄.⁊ delictū tutoris nō obligat pupillu3.ff.e.ti.l.neq3 ⁊.ff.ō tabu.exhibē.l.pe.Cōtra.xvi.q.iij.placuit.ij.vbi delictum plati nō repetentis rem eccl̄asticā nō nocet ecclesie:ad ide3 de pscrip.c.i.⁊ per totū.sol. delictū aliud in faciēdo:⁊ hoc nō piudicat ecclesie:ut hic:⁊ aliud in omittēdo:⁊ hoc bene piudicat:ut ibi.Ad hāc solutionē ɔdicit.xv.q.ij.ita nos. vbi delictum qō est in faciendo piudicat ecclesie.Sol.dici.pōt s̄m Io.q hoc ibi no.⁊ i dicto.c.si epm q̄ h regula itelligiẗ de detrimēto facultatū. illud aute3 de detrimēto honoris:vel poti⁹ sibi nocet delinquētibus q̄ ecclesie.Adhuc ɔ solutione3 de censi.cū olim.vbi delictū:qō est in faciendo nocet ecclesie.de i inte.resti.auditis:vbi delictū qō est in omittendo:nō piudicat ecclesie.Statis cōgrue posset distigui īter iudicialia:⁊ extraiudicialia:vt i iudicialib⁹iudicior̄ fauore siue sit in faciendo siue in omitēdo preiudicet eccl̄ie:⁊ in decre.auditis.bene piudicauit ecclesie delictu3:qō fuit in omittendo.sed fuit restricta:⁊ sic nō est ɔ.In decre.cum venerabilis.dici potuit extiudiciale:vel ibi solus pcurator deliqt in faciendo.s.istrumētu3 falsando.ite3 ɔ.liiij.di.si ſuus.vbi puniẗ eps q pro vno seruo duos dare debet.S3 illud facere ōbet de pprio si h3:nō de bōis eccl̄ie.ppter hāc regulā.itē ɔ ō or.cog.cū dilect⁹vbi dol⁹:⁊ uiolētia abbatis eccl̄ie noceẗ vr̄.S3 ibi soluiẗ p Ber.i.iij.glo.s.q̄ ibi ōlictū fuerat cōmissū p platū ⁊ collegiū cōicato cōsilio:⁊ eo.mō soluiẗ.C.de sac.sanc.ec.iubem⁹ nullā.ibi ppt delictū psone cōfiscaẗ nauis eccl̄ie.Et no.q̄ dicit hec regula delictum.q: s̄m ppriā huius vocabuli significationē vr̄ loq de eo qō cōsistit in omittēdo s̄m ea q̄ no.Ber.s̃.e.pctm̄:tn̄ illi significationi nō semp staẗ:ut ibi diri. item hoc qō dicit psone:itelligere possumus de plato:⁊ est vulgare dn̄or̄ meor̄ anglicor̄:de rescriptis ex pte.s.psone.⁊ de ap.bone memorie:uel i distincte de q̄libet psona itelligaẗ:cuius delictū ecclesie nō nocebit saltē cū effectu:q: dareẗ restitutio usq3 ad quadriēnnium tn̄ nisi ex causa plus tempore daretur:ut.s̃.eo.li.de resti.in iteg.c.i.

i Rationi congruit.Po.ca.i filio.patroni herede:qui succedit in bo

nore iurisdi.sic i onere defensandi ecclias succedere dz.xvi.q.vij.filijs ac nepotib⁹. Itē pone i plato q succedit i honore:sic ꝛ onere soluēdi pdecessoris dbita p ecclie vtilitate ꝯtcta.Ꝫ.de solu.c.i.idē i iudice.ff.de iudi.l.mortuo iudice.ꝙ eū iudicare oportuerat. Idez eū q ei substituit⁹ est sequi dz ad idē.Ꝫ.de offi.dele.qm abbas.ꝛ ꝯcor.ad hāc regulam.c.di.rōnis.ꝛ.Ꝫ.e. qui sentit on⁹. Et quod ibi dixi hic adde:ꝛ per illam regulā pōt ēt h resolui:ut.s.succedat i onere q substituitur i honore:ad h.xi.di.non nos.

a In argumētū.hec regula sumitur ex .l.ff.e.ti.que pp necessitatē. Ho.ca.lv.di.c.i. vbi ex necessitate tpis p pter ministerior defectū monachos pmissuz fuit assumi ad pochiales ecclesias:cessāte hac necessitate i arg.trahi.nō dz: vt ibi. Itez p decre.Ꝫ.de elec.cū i cūctis.ibi ne ꝙ a quibusdā pro necessitate tpis ꝛc. Et alienatio sacror vasor pp necessitatē redimēdor captiuorū ꝯcessa ad ꝯsitiaz ꝯtrahi ñ dz.C.d sacrosanc.ec.l.añpe.q̄ icipit sancim⁹ ꝛ ꝯcor.ad hāc regulā.Ꝫ.e.q̄ a iur.ꝛ.Ꝫ.eo.qd alicui.nec supfluit hec regula p illas q̄ loqut̄ i eo qd ꝯcedit̄ ob fauorē vel grāz:hoc i eo qd ꝯceditur ob tpis necessitatē. Et dicit ēt i ar.q.d.iurista:vl'arguēs ñ dz arguere d eo qd iterdū ex necessitate ꝯcessuz est:qꝛ arg.de silibus ad penit⁹ similia pcedūt.sz iter tps necessitatis ꝛ nō necessitatis nō est silitudo:ergo nō pcedit argumētatio. Et ꝯcordat ad hāc regulā.xxxv.q.i.c.i.p qd ēt exēplificare potes:nā a pncipio generis hūani licite ꝯit frater cū sorore:qꝛ ex necessitate id fiebat:hodie aūt creuit hūanū genus:ꝛ sublata est necessitas:ꝛ iō nō licite ꝯhit̄.i.quartū gradū.de cō.ꝛ affi.nō dz.C.d pa.q si.di.l.i.ꝛ .ij.vbi pp necessitatē famis:lz filiū distrahere:qd alias nō liceret. Et no.ex hac regula illd generale:qd cessante cā cessat effect⁹:ꝛ d iureiur.ꝛ si xps i fi.de ap.cū cessante.de pe.ꝛ re.cū ifirmitas.d quo dic vt no.d renū.post trāslationē.lxi.di.§.his oib⁹.xix.q.ij.due.cessāte igit̄ necessitate pp quā dispēsatū ē cessat ꝯstitutio.i.q.vij.ꝙ pro remedio:qd ver ē circa faciēda nō circa iā facta:vt ibi no.ꝛ d iureiur.ꝛ si xps.i fi.ad hoc.Ꝫ.e.factū legitime.i fi.ꝛ ē ēt hoc verū nisi vtilitas succedat loco necessitatis.sicut ē d monachis ordinādis:vt pbat̄.xvi.q.i.sunt nōnulli i fi.

b Nemo pōt. Hec regula sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.ne plus. Ho.ca.i. .q.vij.daibertū.d dona.iter vi.ꝛ vxo.nup vbi sunt h vba.ꝛ.ff.d acq.re.do.l.traditio.ꝛ fa.ad hāc regulā.Ꝫ.de pig.cū ꝯ.Ꝫ.e.is q i ius ibi dum dic eo.iure.ꝛ sic nō maiori:ꝛ ꝯcor.qd nemo dat qd non hz:de iure pa.ꝙ āt. Cōtra de elec.suffraganeis:vbi mādat archiēps q ꝯsecratus nō est electuz p suffraganeos ꝯsecrari.ꝛ.ff.de acq.re.do.nō ē nouū.vbi creditor pign⁹ distrahit cui⁹ dñiū nō hz:de cō.di.iiij.solet.vbi ēt baptismuz dat q nō hz. So.vt no.i.q.i.c.i.qꝛ hoc ē generale illa sunt spālia: spālitatis rōnez facile ꝯsiderare poteris. Et idē no. Ber.i pre.decre.nup.ꝛ d iure pa.cura.nā spāle i baptismo:vt i pre.c.solet.ꝛ d mādare iurisdictōis ē. ergo archiēps ꝯfirmat⁹ demādare pt epis q ꝯsecrati erāt:vt epz ꝯsecrēt ꝛ i creditore ē spāle sic ꝛ i tutore ꝛ cura.C.de admi.tu.l.vlt.ꝛ.l.lex q̄ ꝛ i p curatore.isti.de re.di.§.nihil. In iudice:isti.d offi.iudi.§.fi.in executore .ff.de euic.sed pignora.i vsufru.formali.ff.de vsufru.l.qd nr̄m i eo q bona fide emit a male fidei possessore:qꝛ vsucapit:insti.de vsuca.§.ꝙ autē. In cēsitoribus ꝛ flumine.ff.de acq.re.do.l.ergo.§.alluuio. In donatōe libertatis:insti.de liberti.§.vlti. Io.an.

c In toto ptē. Ho.exēpla q̄ dixi.Ꝫ.e.plus semp.ꝛ psequere vt ibi:ꝛ ꝯcor.ff.de ex.rei iu.l.si qs.cuz totū petijsset:si partē petit exceptio rei iu.nocet.nā pars in toto est.ꝯcor.xiiij.q.v.penale.ꝛ.xxxij.q.iij.meretrices.de peni.di.i.§.hoc idem.

d In generali. Ho.c.xvi.q.i.frater nr̄.vbi generalis ꝯmissio facta legato h papā nō extēdit̄ ad cās fidei. Itē pone p decr.Ꝫ.e.li.d pe.ꝛ re.si eps.vbi hēs h vba. Item p.l.C.q̄ res pig.ob.pos.l.i.vbi i generali obligatiōe pignoris nō veniunt vxor ꝛ alūni.ꝛ q̄ qs disiꝛ nō ē credēdus spāliter obligasse:ꝛ facit opti.Ꝫ.e.li.de offi.vica.cū generali.ꝛ no.qꝛ nō soluz i obscuris ispicim⁹ id qd ē disiꝛe:sz ēt i generalib⁹.de pmo.Ꝫ.e.i spicim⁹.de scdo hic ꝛ in ꝯcor.ꝛ.ff.de pecul.l.q peculij vbi qui admistratiōne ꝯcedit vl' pmittere generaliter qd spāliter pmissurus ē.ꝛ.ff.d pig. .l.generali.ꝛ in pignoris obligatiōe generali rex quas qs habuit vl' habitur⁹ est ea nō ꝯtinebunt̄ q̄ disimile est aliquē spāliter obligaturū nō fuisse:puta suppeller.itē vestis reliquēda ē dbitori. Si qs q̄rat qño sciuerit q̄ sunt illa q̄ disiꝛ i specie ñ dicet̄ quē ꝯcessisse. Rñ.pōt hoc cognosci ex ipossibili:vl' ibumana vel dura sepatione:vtputa ministeria artis sue:vel q̄ ad affectionem ptinēt:generali obligatiōe nō veniūt:vt i pn̄.l.obligatione.ꝛ se.ꝛ pbatur op.C.cōia vtriusqꝫ iudi.l.possessionem.vbi hēs ꝙ possessiones i qbus sunt ascripticij:ita dñt diuidi ꝙ penes vnuz quemqꝫ integra familia remaneat:vt pr̄ a liberis ꝯiunx a viro frater a sorore nō separetur. Et no.ex hac regula vbum generale restringi ad idē.Ꝫ.e.li.de re-

nore. I Dez.

In argumentū[a] trahi nequeunt que pp necessitatem aliqñ sunt concessa. I Dem.

Nemo potest[b] plus iuris trāsferre in alium q̄ sibi competere dignoscatur. I Dem.

In toto[c] partem non est dubium contineri. I Dem.

In generali[d] concessione nō veniunt ea que quis non esset verisimiliter in specie concessurus I Dem.

Qui contra[e] iura mercat̄ bonam fidem presumitur non habere. I Dem.

Bona[f] fides nō patitur: vt semel exactum iteruz exigatur. I Dem.

Cum quid[g] vna via prohibetur alicui: ad id alia non debz admitti. I Dem.

Contractus[h] ex ꝯuētiōe legez accipe dignoscūt. I Dē

Damnum[i] quod quis sua culpa sentit: sibi debet: non alij

scrip.c.ij.ꝛ.c.si eo tpe.d pben.cū cui.ꝛ.c.ꝙuis.cū si. Itē facit hec regula ad questionē:de eo qui generaliter tenet̄ ꝯ oēs aliquē iuuare:nunqd ꝯ se ul' alios.ꝛ no. de h.xxii.q.v.de forma in.i.glo.ꝛ de iureiur.petitio.i vl.glo.

e Qui ꝯ. Ho.ca.i eo q recipit ecclīam d manu laici.xvi.q.vii.si qs deiceps de eo q emit spiritualia.de simo.nō satis.ad idē.C.de agri.ꝛ cē.l.quē ad modū.lib.xi.vbi q emit ascripticiū sine gleba ꝯ legem interdicta mercat̄.ꝛ male fidei possessor dr̄:ꝛ iō qꝛ talis p̄sumit̄ non hr̄e bonā fidē:iō nō pscribit:ut i p̄dictis iurib⁹.Ꝫ.Ꝫ.d do.apostolice:sed solue:vt in glo.ij vl' Itē Ꝫ.Ꝫ.d iurep.cura.solue:ut ibi.ꝛ sic pz ꝙ iuris ignorātia ñ excusat i pscrip.sic nec i vsuca. .ff.de vsuca.l.nūꝙ. Io.an.

f Bona fides. Hec regula sūpta fuit ex.l.ff.e.ti bōa fides.ecclia nō dz suuz repetere cū augmēto:sz si semel exactuz iter exigeret augmētū recipei.xii.q.ij.fratnitas ad idē.d pe.c.suā.ff.de ta.ex.l.uj.§.ꝯdēnatio ꝛ hz locū h regl'a ēt i pēis q̄ sel' exacte ab eod iter exigi nō dbēt.ad hoc.xiij.q.ii.c.vlt.d iudi.at si clici.C.de pe.l.oīs ab eo.iō dixi:qꝛ si plures insolidū tenent̄ ad penā soluta pena p vnū ñ liberat̄ alter.xij.q.ij.cū duotissimā.ff.ad.l.acq.itē mela.§.sz si plures. An autē res ꝛ pena simul peti possint.dic vt no.xxv.q.ij.si ecclesie. Hāc āt regulā dico verā in his quorū causa vnica exactione finit̄.vnde si decē debeo ipsorū solutiōe tollit̄ ois obligatio.vnde nō patit̄ bona fides:vt illa iter exigātur:ꝛ si soluātur vt indebita repetūtur:qd dic:vt no.i.q.iij.in fi.de solu.c.viii.si autez vnica exactione nō finit̄ obligatio. Ho.ca.in exactōe debiti vxoris ad virū ꝛ ecōuerso nō hz locū regula. Idē i pcuratōe quā exigit eps visitās pmo āno. Nā scdo āno visitās iter pcuratōez exigit:ꝛ idē si de necessitate ecclie iter eodē anno visitaret ꝛ sic pōt itelligi de cēsi.cū venerabilis.vbi d hoc.ꝛ.xviij.q.ij.visitādi. Idez dico i exactōe pene:vbi de hoc actū est i ꝯtractu:vt totiens pena ꝯmittatur:ꝛ exigi possit quotiēs ꝯtractū fuerit.nā tunc pena sel' exacta ēt ab eodē iterū exiget̄:ꝯtus enī ex ꝯuentione legē accipiūt.Ꝫ.e.ꝯtus.cū suis ꝯcor. Sed dīitate ispecta i his casibus:ꝛ silibus nō est idē:sz aliud lz eiusdē generis. Et facit hec regula ad questionē quā no. Io.xij.q.ij.mōemus.an si ecclīa ꝯsecuta est suū a possessore qd facere potest:vt ca.q.apostolica.an adhuc idez possit petere a prelato:ꝛ certe ñ: qꝛ bona fides hoc nō patit̄:vt hic:ad penā tñ agere bene posset ꝯtra eū:vt.Ꝫ.dixi de hoc etiā no.de re.eccle.nō alie.si quis.

g Cum qd. Ho.ca.xxxij.q.v.hec imago.Ꝫ.e.li.de ꝯcess.pben.detestanda .C.si māci.ita ven.ne psti.l.vl.vbi dicit tex.eaz q̄ ita venit ne corpe q̄stū faciat:nec i caupona sub spē ministrādi pstitui:ne fraus dicte legi fiat.ꝯcor.Ꝫ.d pcu.tue.cū suis ꝯcor. No.ergo ꝙ cū aliqd phibet̄:phibent̄ oīa que sequunt̄ ex illo.vt.Ꝫ.e.cū qd ꝛ p q̄ pueniri possit ad illud:vt h. Fallit hoc iterdū:quia fur⁹ nō admittit̄ ad testimoniū ferendū:neqꝫ pro dño nec aduersus dñm ꝛ tamē testificat̄ de facto suo:puta dū dr̄ p eum depositum:vel ꝯmodatū:vel simile.iiij.q. iij.Pui neqꝫ. Itē q nō pōt accusare denūciat.de iureiu.quēadmoduz.in fi. Sed ali⁹ est effect⁹ denūciatōis ꝙ accusatōis:vt ibi pz:sed idē etiā:vbi idē esset effect⁹ vtriusqꝫ de cog.spi.tua.vbi de hoc. Itez pronuz nō vocat libert⁹ in ius sine venia:si tñ agat alieno noīe hn̄.ff.de i ius vo.l.quesitū. Nō qꝛ nō ipse:sz ille cui⁹ noīe agit ꝯuenire vr̄.ꝛ facit qd dixi.Ꝫ.e.pōt. Itez denegat̄ dilatio vna via.s.p remediū iuris cōis cui ꝯcedit̄ alia via p bñficiuz.s.resti.in integ.vt de resti.i integ.coram.sed dic vt ibi i vlt.glo. Itē platus d mobilib⁹ p ecclīaz acqsitis testari nō pōt:ꝛ tñ i egritudie moderate pōt de ipsis aliq̄ errogare.d testa.ad h. Itez pr̄ nō pōt filiuz pñare q̄rta:ꝛ tñ libertates dādo minuet q̄rtā:ꝛ sic alia via pñat cum.ff.d inof.test.lege papi.qm autē.ꝟ.cum igit̄.ꝛ ē spāle libertatum fauore. Satis circa hoc dici posset ꝙ cuz aliqd phibet̄ habito pncipaliter respectu ad phibitū nō ad viā:vel modū quo phibet̄.exemplifica per iura.in pn̄.iducta.ꝛ p decre.de ꝯcess.pben.ꝯstitutus.tūc sufficit phibitum vna via vel mō:vt ad id i ei⁹ fraudē alia via vl' mō admitti nō debeat vt h.spāle tñ est i libertate:vt.Ꝫ.dixi. Si aūt phibitio pncipaliter se habet ad viā:vel modum nō ad rē tunc secus. vñ alteri ecclesie alligat⁹ eps nō eligit̄:sed postulat̄. Itez q iurauit non accusare bene denunciat:qꝛ sibi nō est phibituz deferre crimē:sed p moduz accusatiōs deferre phibitū ē. Idez i casu de iudi.examinata.vbi petendo rez vna actōe repellor.ꝛ p aliā admittor.ꝛ h est videre i oibus actionibus.nā deponens agens ꝯmodati repellit̄:agens depositi admittit̄:ꝛ sic de singulis.

h Contract⁹. Dicūt vulgares pactuz rūpit leges:ꝛ.h.d.h regula q̄ sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.l.ꝯtus. Quidā ponūt casuz p canonē.xviii.q.ii.clericbri⁹.vbi ꝯuentio iter epm diocesanū:ꝛ fundatricez inita de oblationib⁹ obuenientibus i festo ipsi⁹ ecclie fuāda est.depositari⁹ de iure cōi tenet̄ solū de dolo ꝛ lata culpa q̄ ꝯpat̄ dolo.si tñ iteruenit ꝯuentio:vt teneat̄ de leui ꝛ de leuissima culpa.ꝛ de casu fortuito illa fuat̄.de depo.c.ii.ad idem.ff.dposi.l.i.§.si ꝯueniat. ꝛ ibi sunt h vba.ꝯcor.de ꝯmo.c.vno.Ꝫ.e.li.de pac.c.i.ꝛ qd dic̄ regula h ꝯuētiōe:itelligas hōesta.ꝛ nō ꝯ bonos mores.vñ si ꝯuenerit ne dol⁹ pstet̄ non vz ꝯuentio:vt i pn̄.l.ꝯct⁹.ff.eo.ti.i impossibili idem.qd dic vt dixi.Ꝫ.e.nemo pt.

i Damnū. Hec regula sumpta fuit ex.l.ff.e.ti.qd qs ex sua culpa. Ho.de ca. per canonez.xxiii.qd.iiii.displicet.vbi si quis ad iudicez ductus se d equo proiiciat ꝛ ledat:sibi soli imputet. Idem per decre.Ꝫ.co.lib.de preben.si cleri-

cus vbi clericus q negligit petere ꝑbendā sibi debitā cū vacat sibi īputare dꝫ ñ sequēti expectāti. ad idē. ff. p. so. l. cū duob⁹. §. fi. ⁊ l. se. vbi socius oīuꝫ bonoꝝ dānat⁹ ex ꝯtu ob cōtumaciā suā vel ex maleficio: puta furto vel simonia ñ recupat qd a socio. ꝯ. l. di. sepe. ⁊ c. hi q. ō homi. c. vlt. ⁊ ff. ad. l. aql. si putator. Itē pcu. penā quā ex suo delicto ꝯstitit a dño nō recupat. ff. de ꝓcu. q ꝓprio. §. idē ecōtra ad idem. C. de euic. l. ēptor fundi. vbi dicit ꝙ si emptor in iudicio nō fuit re euicta: de euictione nō agit ꝯ vēditorēꝫ quia culpa sua res euicta videt.

imputari. Idem. Infamibus[a] porte non pateant dignitatū. Idem. Certum[b] est ꝙ is committit in legem: qui legis verba complectens contra legis nititur volūtatem. Data rome[c] apud sanctuꝫ petrum in quinto[d] nonas martij pontificatus[e] nostri anno[f] quarto.

a Infamib⁹. No. c. p canonē. lxxxi. di. tantis daniel. ō exces. ꝑla. iter dilectos: ⁊ dicit lex neqꝫ famosis ⁊ notatis ⁊ quos scelus ⁊ vite turpitudo inqnat: ⁊ quos īfamia ab honestoꝝ cetu segregat dignitatis porte non patebūt. C. de digni. l. ij. li. xii. ad idē. xxxiij. di. laici: vbi dr ꝙ opio ordinandi vacillare nō dꝫ de testi. c. vlti. de accu. oīpotēs. C. de īfami. l. vna. De īfamia aūt qd sit ⁊ quō ꝯbit: ⁊ de mltiplici ipsi⁹ genere: dic vt no. iij. q. vij. §. tria. ṽ. porro īfamia. Et qḋ dicit regula de dignitatib⁹ ītelligas ecclesiasticis ⁊ secularib⁹. infamis. n. iudex. eē ñ pōt. iij. q. vij. īfamis. hñ tñ pōt arbit eē. ff. de arbi. l. pedi⁹. ij. q. vij. tria. ṽ. cognitores. An ꝓcurator possit eē qre. no. l. di. accedēs. iij. q. vi. īfamis. ⁊. q. x. c. vlti. ꝯ de iura. cal. impatorū. ī vlti. glo. ⁊ īsti. de excep. c. vlti.

b Certū ē. No. ca. xiiij. q. iij. pleriqꝫ. ꝯ. e. li. ō elec. auaricie. ff. ad vl. quāuis. §. si cū esse. ꝯ. i. q. i. sunt nōnulli. ō simo. ī tātū. ō ep. ⁊ vēdi. ad nostrā. ꝯ. e. li. ō elec. cōmissa. §. porro. de imu. ec. cleric⁹. ⁊ c. vl. ff. ō legi. l. fraus. C. ō legi. l. nō dubiū. vbi sunt hec verba. Circa aūt hanc regulā nō insisto: ꝓsequere eni cā: vt no. xiiij. q. iij. pleriqꝫ. Ber. de puil. quāto. ac. ff. de le. l. ꝯ legeꝫ. Et facit quod dixi. ꝯ. e. cum quid vna.

c Data rome. No. ar. ꝙ tabellio ī instro debet scribere locuꝫ initi ꝯctus. ⁊ de hoc dixi. ꝯ. co. li. de re iudi. abbate sane. ad fi.

d Quinto nonas martij. i. tertia die intrante martio. Scire debes ꝙ mēsis diuidit p kl'as nonas ⁊ idus. Et dicūtur calēde a calo. i. voco: q2 tūc fiebat vocatio ad nūdinas. ⁊ iste nūdine fiebāt in. v. die. vel. vij. mēsis: vt pꝫ in calēdario. vñ ī pma die mēsis dr calen. in. ij. dr. iiij. nonas. iterdū. vi. nonas: q2 sūt quidā mēses q hñt. vi. nonas. alij. iiij. tm. ⁊ hi q hñt. vi. sunt. iiij. tm. s. Marti⁹ Maius Juli⁹ October. vñ ṽsus. Sex nonas Mai⁹ october Juli⁹ ⁊ Mars. Quattuor at reliq tꝫ idus qlibet octo. In martio igit pma die dicim⁹ calē. scḋa. vi. nonas. i. sexto die ante nonas. ī tertio. v. nonas. i. quinta die ante nonas: ⁊ sic deceps. septia die dicebam⁹ nonis: q2 eo. die erāt nūdine. Si vero mēsis habeat. iiij. nonas tm: secūda die dicebam⁹ q'rto nonas. qnto die dicebam⁹ nonis: quia eadeꝫ die erāt nūdine. Post has nonas siue eēnt ī. v. siue ī. vij. die fꝫ diuersitatē mēsiuꝫ quā. ꝯ. posui denoīabam⁹ dies ab idus: idus aūt īterpretat diuisio: q2 tūc diuidebāt nūdine: ⁊ q2 idus semp erat. viij. die post nonas: q2 quolꝫ mēse per. vij. dies durabāt nūdine. ideo stati post nonas. siue. v. siue. vij. die dicebatur. viij. idus. i. octauo die ante idus. sequēti die dicebat. vij. idus. i. septia die añ id⁹ sub sequēti. vi. idus. ⁊ sic ō singulis. Tertiadecia die cū mēsis hꝫ. iiij. nonas. tātū. vel qntadecia cū hꝫ. vi. dicim⁹ idus: q2 tūc diuidebant nūdine. deinde denoīabamus p calē. vt si mēsis hꝫ. xxxi. diē. ⁊. iiij. nonas tm sicut Januari⁹ post id⁹. xix. calē. ⁊ demū. xviij. ⁊ demū. xvij. vsqꝫ ad calē. i. octaua die ante calē. Cū ergo dicimus. xv. calen. Martij. idē est dicere. xv. die ante calē. Martij. i. xiiij. die exeūte Februario: ⁊ sic ō singulis. Si aūt mēsis hꝫ. xxx. dies. post idus dicim⁹. xviij. calē ⁊ demū. xvij. ⁊ sic de singulis vsqꝫ ad fi. Si ṽo mēsis hꝫ. xxviij. ut Februarius: tūc post idus sequēti die dicim⁹ statim. xvi. calē. Si ṽo mēsis hꝫ. xxxi. dies. ⁊. vi. nonas: vt Marti⁹ tunc post idus sequēti die dicim⁹. xvij. calen. ⁊ sic ō singulis vsqꝫ ad calē. ⁊ cū dicim⁹. xvij. calen. aprilis. i. xvij. ante calen. i. xvi. exeūte martio. Idē in alijs. Mēses aūt quot dies hñt no. p hos ṽsus. Junius Aprilis septēqꝫ nouēqꝫ tricenos. Plus eni reliqui: sed hꝫ febrūs octo vicenos. Cui si bisextus fuerit superadditur vnus.

e Pōtificatus. Scire debes ꝙ ro. pō. ex sola electione facta a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū vocē hñtiū: de quo dic: vt. ꝯ. co. li. de elec. vbi peculū. ꝑsulatū assumit. ꝯ. de elec. lꝫ de vitāda. Sed ꝯsuetudo ē ro. pō. ꝙ poti⁹ eorū solito vsu ꝙ iure roborat ꝙ post electionē ante ꝯsecrationē: ⁊ coronationē nō scribūt pōtificatū ī data: lꝫ predicta decre. lꝫ. ꝯ. de elec. dicat ro. pō. hēatur q2 duab⁹ ptib⁹ ⁊c. Inquātū dicit pōtifex vr ꝙ extūc pōtificat⁹ scribere possit. tñ ꝓ illa ꝯsuetudie facit lex. C. ō q dri. ꝑscrip. l. vlt. ī fi. ibi ex quo īperiales suscepimus īfulas. vñ ⁊ dies coronationis dr ortus iperij: sic pōt ītelligi. C. de ser. l. vlt. nec dicit īpator: nisi corona suscepta. ff. de testa. mili. l. antepe. sicut nec archieps: nisi recepto pallio. ꝯ. de vsu pal. nisi ad idē. C. li. xij. de decu. l. fi. ff. ō re mili. l. ex'eo ī auē. de cōsu. in fi. colla. v. sed tūc ante cōfirmationē scribūt ante datā locū ⁊ diē ponēdo. data suscepti a nobis apostolat⁹ officij āno ⁊c. ⁊ tūc nō scribunt se simplr epos. ꝫ sic scribūt. talis pōc Bonifaci⁹ elect⁹ eps. Itē tunc nō bullāt bulla ītegra: sed tūc ipis si quas lrās ꝯcedūt ponūt mediā bullā. i. illā ptem que hꝫ capita sculpta. ⁊ ex alio latere quo ponit nomen plana est bulla sine nomine. Post coronationē auteꝫ scribūt pōtificatuꝫ ī data vnde ꝙ prius scribebāt data suscepti a nobis apostolat⁹ officij scribūt data pōtificatus nři. Itē vocāt se simplr epos ⁊ dant bullam cū noīe suo. Et sunt h bñ notāda: q2 iam vidi ī quadā ecclesia cathedrali hic vicina cuius nomē sileo scōm expectātē ex hoc errore ī assecutōe ꝑbēde primo ꝑferri. Et hoc modo Bonifacius fuit electus die secūda exeunte decembri coronatus ⁊ consecratus fuit die. xxiij. Januarij. Habebat vn⁹ expectās eius auctoritate lrās cuꝫ tali data: data. iiij. calē. Januarij pōtificatus nři āno. iij. Alius expectās eadē auctoritate ī eadem eccl'ia hēbat lrās huius date. data nonas Aplis pon. nři anno. iij. ⁊ hoc est dicere data. v. die aprilis ⁊ supior data tertia die exeūte decēbr: vt. ꝯ. dixi. pxi. glo. vacabat ꝑbenda ī illa ecclia ⁊ querebat cui deberetur: ⁊ errore pitorū hui⁹ iuris hūc modū ignorātiū ꝓnūciatū ⁊ obtentuꝫ fuit illū q hēbat datā sub tertia die exeunte decēbri priorē eē ⁊ debere preferri: q2 ꝯsiderabāt dicti iuris periti ꝙ sine ann⁹ incipet a pmotiōe ro. pon. que fuerat vt predixi die secūda exeūte decēbri siue a natiuitate oīmō ille erat pm⁹ ⁊ verū dicebāt illo mō ꝯputādo. lꝫ q2 ānus pōtificatus īcipit a consecratione ⁊ coronatiōe nō ab electione: vt. ꝯ. dixi q coronatio: vt predixi fuerat. xiij. die Januarij iō male fuit obtentū. ⁊ hui⁹ rei errore fuit posterior ꝑori ꝑlatus: q2 certū ē ꝙ ex quo ānus pōtificatus bonifacij incipiebat vt predixi ꝙ is qui nonas aplis. i. qnto die aprilis habuit grāꝫ ꝑcedebat ī gratia illū q hēbat datā sub tertio die exeunte decēbri. s. iiij. calē. Januarij eo. āno fere ī nouē mēsib⁹: vt clare pōt cōputari. Sēp ergo iurisꝑiti q ꝓnūciare hñt sup posteritate ⁊ prioritate īpetrantiū aduertere debēt diē pōtificatus. i. coronationis vel recte ꝓnūcient. ⁊ idē ī similibus casibus. ⁊ h al's vt dixi iure nō bene ꝓbat qua de causa: vt talis error ab eis euitet hoc hic scripsi quod alias scriptū non reperi.

f Anno q'rto. Fuit hec data: ⁊ iste ānus pōtificatus sui currētibus ānis dñi. Mccxcviij. q'ro aūt qñ īceperūt ligare noue cōstōnes hui⁹. vi. li. de his loquor q sunt iuris noui ꝓmulgatorie nō declaratorie veteris iuris vr ꝙ a tpe hui⁹ publicatōis post duos mēses. ī auē. vt facte no. cōstōnes ī rubro ⁊ nigro circa pn. §. vt autē aptius. ⁊ hoc tꝫ Ber. ꝯ. ī ꝓemio in fi. tertie gl. ⁊. ꝯ. de ꝯsti. c. ii. ⁊ facit qḋ no. de postu. pre. c. i. cū eni id sit iure ciuili expssum: ⁊ nro iure ꝯriuꝫ expsse nō sit cautū: ergo illud tps suabim⁹ ⁊ ideo fꝫ hoc finitis duob⁹ mēsib⁹. s. iij. die ītrāte maio eodē āno īceperūt ligare. Iteꝫ ⁊ nro vr iure roboratū. ꝯ. ne de. vel. mo. ca. vl. ⁊. ꝯ. ō sent. exc. nouerit. ⁊. ꝯ. e. li. ō cōces. ꝑben. q2 cūctis. circa pnc. ⁊ ī his oibus. De hoc tñ vr tenere Jo. lxxxi. di. ꝓposuisti. ī gl. ex hoc ꝙ fꝫ canones ligat cōstitutio: post sex menses. allegat. xviij. di. c. vlti. qḋ de ꝯstōne ꝑncipis ñ loqtur: lꝫ ꝙ illud tempus duoꝝ mēsiuꝫ nō sit tempus ordinarioꝝ vr ꝓbari. ꝯ. de pe. ⁊ re. cuꝫ īfirmitas. vbi ꝯstitutio principis nō ligat: nisi ex quo p ꝑlatos fuerit publicata: ad ideꝫ. ꝯ. e. li. de preben. cum singula. vbi datur vn⁹ mensis a tpe noticie. ad idē ī auē. vt ī priuatis do. sacra. mi. nō fi. circa fi. colla. v. vbi dāt tres mēses. ⁊ ī auē. vt neqꝫ miles neqꝫ federat⁹. §. si igr. colla. ix. vbi dāt. xxx. dies tm. Dixit accu. ꝙ ī pdictis. ll. dr eē spāle. ⁊ ideꝫ de supradictis decre. ē dicēdū. fateor. n. ꝙ lꝫ cōstitutio pricipis liget post duos menses: vt. ꝯ. dixi. id locum hꝫ cuꝫ ī ipsa ꝯstōne aliō nō cauet: nec tēp⁹ adijcit: illō. n. suāduꝫ ē: ⁊ intelligunt sic ꝯria vtriusqꝫ iuris. De hoc habui qōnē de facto a ꝑncipio hui⁹. li. Et dicebāt ꝯ me qdā aduocati ꝙ constitutiones hui⁹ libri nō ligabāt: nisi ex quo iste liber publicat⁹ ē bononi. vt si ignorātes ñ ligarēt p. c. ꝓposui. lxxxij. di. ⁊. xxxij. q. iiij. dixit sara. ⁊ ego ꝯ eos fm dictū ipsoꝝ in ciuitatib⁹ ī qb⁹ nō viget studiuꝫ. ad q's liber iste direct⁹ nō fuit adhuc cōstōnes hui⁹ li. nō ligarēt qḋ eēt absurdū. Satis ergo ꝓbabili rōne id tenēdum vr qḋ. ꝯ. dixi ⁊ audiui etiā tpe felicis lai tertij cassatā electioneꝫ cuiusdā epi: q2 nō suauerat dec. cupiētes. ꝯ. e. li. de elec. q tñ añ duos mēses solūmō fuerat publicata. An aūt cōstitutio respiciat pēdentia dixi. ꝯ. e. li. de elec. lꝫ canon. Que his scriptis sunt superflua defectuosa vel falsa reddēda supplenda ⁊ corrigēda se offerunt ī qb⁹ aliqliter excusari mereor: q2 corrigi sum paratus: tū q2 ex quo scribere cepi singulis q'si diebus binis lectionibus ⁊ alijs pter lecturā ieuitabilib⁹ negocijs īplicatus singula pōderare nō potui: tū q2 dñi mei supius iam dicti mādato ⁊ studētium deuictus īstantia ca nō meo velle libraria publicare cōpellor. qnimo etiā ex falsis scriptis fm phm. scḋo methaphi. cōmendabor. q2 p ipsa ṽitatis inuestigāde materiā alijs ꝑparaui. Suscipiāt igitur istud studētes minute scie labores meos reminiscētes ꝙ vidua que obtulit duo sola minuta ꝓpter sui affectum large plus oibus dicit obtulisse marci. xij. xxiiij. q. i. odi. de pe. di. i. c. i. ṽsus fi. nam si deus dederit maiores: ⁊ summe vtiles eis in posteruꝫ labores meos offeram iam lꝫ nouiter incohatos. Jo. an.

Finis.

Venetijs per Baptistam de Tortis. die .xx. Decembris. M.cccclxxxvi.

Registrum. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. omnes sunt quaterni.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUESSELDORF